BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
8
14 G
23

SCALA

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

198 1

C. 71. f

Digitized by Google

Digitized by Google



MANVALE

PAVPERVM

Digitized by Google

Digitized by Google

3

MANVALE PAVPERVM

Ad theſaurizandum theſauros non deficientes in Cœlo.

A R. P. F. Alexandro à Sancto Franciſco Carmelita Excalceato

Editum.

Theſaurizate vobis theſauros in Cœlo, Math. 6.

BIBLIOTECA NAZ ROMA VITTORIO EMANUELE

MEDIOLANI, 1656.

Apud Impreſſores Archiepiſc.
Ad Inſtan. Andreæ Vitalis.
Superiorum permiſſu.

Digitized by Google

Digitized by Google

THESAVRORVM HVIVS OPVSCVLI Collectio.

I. *Chriſti merita.*

BEnedicta ſis ſancta Trinitas, æqualis vna Deitas, ex cuius altitudine diuitiarũ, ſapientiæ, & ſcientiæ, & incomprehenſibilibus iudicijs, & inueſtigabilibus vijs, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, factum eſt, vt homo ex peccato, & delicto

mortuus, & ad extremam inopiam redactus, bonis omnibus adeptis expoliatus, & omni ope, & merito bonum quodcunquè iterùm ex ſe adipiſcendi deſtitutus, ſolùm abundans meritis, quibus diuinam iram, & æternos cruciatus ſuper ſe theſaurizaret, ita conuiuificatus ſit in Chriſto, & conſurrexerit, & conſedere factus ſit in cœleſtibus in eodem Chriſto IESV, vt per incarnati Verbi myſterium, & ſanguinem illius, adoptionem filiorum, & remiſſionem peccatorum ſit conſecutus, & ſecundùm Theſauros, & diuitias gratiæ illius, non ſolùm poſſit à ſe repellere mala omnia, quæ ſuis peccatis meruerat, ſed etiam omnia bona ſua recuperare, quæ peccando amiſerat, imò etiam ampliora, & potiora ſuperlucrari, & vi-

Digitized by Google

vitam æternam conſequi. Vt ſic in ſæculis ſuperuenientibus oſtenderet Deus abundantes diuitias gratiæ ſuæ in bonitate ſuper nos in CHRISTO IESV.

II. Chriſti mater.

Per quem, & peccatores obtinuerunt in aduocatam, & Matrem ipſam Dominam Mariam Dei Redemptoris matrem, quæ ſemper pro peccatoribus intercedit, ſine quibus mater non fuiſſet tanta digna filio.

III. Chriſti fratres triumphantes.

Quod ſi Deus ipſe Redemptor, & mater ipſa Dei Saluatoris ſuas pro nobis offerunt preces & merita, quàm di-

gnum, & iuſtum eſt, vt omnium etiam Angelorum, & Beatorum, cum ipſo, & per ipſum Saluatorem in Cœlo conregnantium vota, preces, & merita nobis peccatoribus patrocinentur?

IV. Chriſti fratres militantes.

Sed cùm idem Verbum caro factum ſit lapis ille angularis, in quo creſcunt, & coædificantur in vnum corpus quicumquè fideles credunt, crediderunt, aut credituri ſunt, vſquè in finem, quàm conuenienter ſibi inuicem communicant ſingula membra quicquid boni habent, & membrum alterius membri onera portat?

V. Chri-

V. Chriſtus Sacerdos, & Hoſtia.

Et ſi omnes vnum Corpus ſumus ſub capite Chriſto, nonnè meritò ipſius ſanguine, & carne nutrimur, & vegetamur, & vita noſtra, quam emit pretio magno ſanguinis ſui, eodem etiam pretioſiſſimo ſanguine quotidie conſeruatur, & pro eadem eſt ipſemet Chriſtus ſacerdos, & Pontifex, & Hoſtia ex hominibus aſſumptus, & pro hominibus conſtitutus?

VI. Chriſti promiſſio.

Vnde talis, ac tantus Pontifex, qui omnia vitæ, paſſionis, & mortis ſuæ merita nobis lucratus, & largitus fuerat, vt per eadem etiam omnia nobis lucrifaceret, conſequen-

ter promiſit, & iurauit omnia nos accepturos quæcumque in ipſius nomine peteremus.

VII. Chriſti donatio.

Verùm cum ipſemet Ieſus Chriſtus Deus verus, de Deo vero datus, & donatus nobis ſit, quomodò non, & cum ipſo omnia nobis donata ſunt? & ſi donata, quomodò noſtra non ſunt? & ſi noſtra ſunt, quomodò petentibus nobis negari poterit à Deo, quod noſtrum eſt?

VIII. Chriſti micæ.

Sed cùm parum, & exiguum ſit quodcunquè petimus, ſi ad Deum referatur, quomodò magnum, & difficile erit micas, & quæ ſuperſunt de illius menſa, reliquias à Chriſto obtinere,

tinere, qui totum ſanguinem ſibi neceſſarium ad vitam pro nobis effudit.

IX. Chriſtus caput primum.

Imò cum idemmet Chriſtus fecerit, vt nos eſſemus membra ſua, & quod alicui membro fit, illi fiat, cuius eſt membrum, negari ſibimet ipſi Chriſtus non poterit bona, quæ nos petimus membra ſua.

X. Chriſti Pater miſericors.

Et hoc magis, quia ſi diuinæ miſericordiæ, & bonitatis infinitus eſt theſaurus, immenſa quæcumquè bona, quæ ab ipſo iam obtinuimus, & ob inere vlterius ſperamus, connaturaliter fluunt, & redundant

ex ipſius fontis innata proprietate.

XI. Chriſti Pater, pater noſter.

Nam ſi miſericordia Domini plena eſt terra, quàm æquum eſt, vt filij pleni ſint miſericordia Patris?

XII. Chriſti Cordis præparatio.

Sed qui dedit animam ſuam pro nobis, cùm opus non eſſet, & poſſet aliter nos ſaluare, nonnè ſi opus eſſet pro noſtra ſalute, nunc etiam denuò pro nobis mortem ſubiret? ab eo autem, qui pro mea ſalute paratus eſt iterum mori, quid mihi pro mea ſalute negari poterit?

XIII. Chri-

XIII. Chriſtus frater.

Et ſi idem Ieſus Chriſtus caro, & ſanguis noſter eſt, & ideò conſequenter frater noſter eſt, quomodò cùm habeat omnem ſubſtantiam huius mundi, & videat nos fratres ſuos neceſſitatem habere, poterit claudere à nobis viſcera ſua?

XIV. Chriſtus amicus.

Sed, & fecit nos, & dixit amicos ſuos, ex quo profeſſus eſt omnia ſe habere nobiſcum communia bona ſua.

XV. Chriſtus in forma ſerui.

Et quia valdè inflammat, & conſeruat amorem, numquam velle

velle præeſſe, vel parem eſſe, ſed omnibus, & in omnibus velle ſubeſſe, ideò in forma ſerui venit non miniſtrari, ſed miniſtrare, & præſtare nobis quæcunquè pro noſtra ſalute peteremus.

XVI. *Chriſtus ſponſus.*

Et vt indiuidua, & perpetua ſua eſſet nobiſcum conſuetudo, & conuerſatio, in fide deſponſauit, & conſtrinxit nos ſibi, vt non ampliùs duo, ſed vnum eſſemus cum illo.

XVII. *Chriſtus Dominus.*

Et quia vnum erat, quod valdè nobis expediebat, vt nunquam nobis pro noſtræ voluntatis arbitrio placeret ab ipſo

Digitized by Google

ipſo diſcedere, noſtræ etiam rebellio voluntatis ſe nobis Dominum exhibuit, vt tantum bonum ab ipſo obtinere etiam orando poſſemus.

XVIII. Chriſtus legifer.

Potens eſt enim Deus omnē gratiam ſemper abundare facere in nobis, & ideò leges quaſcunquè, & præcepta, & monita illius, vt ſuauiter, fideliter, & iugiter exequamur ſemper petere, & obtinere facilè poſſumus.

XIX. Chriſti vnio hypoſtatica.

Ab eo præſertim, qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem Deus, & homo factus in humanitate ſua

ſan-

Digitized by Google

ſanctiſſima, præſtantiſſima, & innumera bona, & talenta ſuſcepit, & qui tanquam bonus Paſtor, & Epiſcopus animarũ noſtrarum miniſterium ſuum, ea pro nobis erogando, implet in æternum.

XX. *Chriſtus iratus.*

Diligit enim ſemper, & paſcit oues ſuas, etiam quando in furore ſuo, & in ira ſua arguit, & corripit illas, quas non inſequitur, vt malle, & pereant, ſed vt ad paſcua ſalubria compellat, & viuant.

XXI. *Chriſti hoſtis.*

Et ſi enim aduerſarius noſter diabolus, tanquam leo rugiens, ſemper circuit quærens, quem

quem deuoret, quia tamen inimicus, & hoſtis illius eſt, non vult ipſum gaudere ſuper oues paſcuæ ſuæ, ſed magis ab ipſiſmet ouibus contriſtari, confundi, & vinci.

XXII. Chriſti memoriale.

Contra quem, & contra aduerſa omnia, omnem armaturam nobis præbuit, cùm poſuit memoriale ſuum, Orationem dominicam in ore noſtro, per quam, & omnis noſtra indigentia ſuppletur, & omne malum à nobis auertitur.

XXIII. Chriſti exceſſus pietatis.

Sed tanta eſt diuina pietatis abundantia, vt merita ſupplicum excedat, & vota, & di-

Digitized by Google

mittat interdum, etiam ea, quæ conſcientia metuit, & adijciat, quod oratio non præſumit.

XXIV. Chriſti beneficium quodcunque.

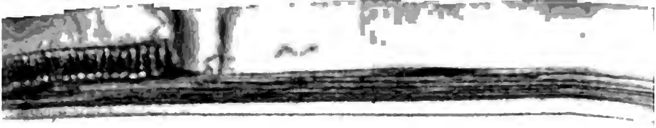
Non enim bonum Deo videtur, ſi beneficia nobis ab eo collata pereant, per quæ ad noua, & vlteriora beneficia, nos ſemper diſponit, tunc enim maiora à Deo meremur, cùm maiora accipimus.

XXV. Chriſti gloria.

Et quod noſtrum maximum bonum eſt iuſtificatio impij, gloria ipſius Dei eſt, & cura illi eſt de gloria ſua, quam alteri non tribuit.

XXVI.

Digitized by Google



XXVI. Chriſtus Iudex.

Et cùm Chriſtus datus nobis ſit Iudex, ideò iuſtus cùm ſit, quantum in ipſo eſt, iuſtum, & æquum non iudicat perire quemquam illorum, quos tot theſauris & regalibus titulis honeſtauit, & auxit.

XXVII. Chriſtus largitur Sanctum Spiritum.

Ideò aduocatum auxiliatorem, & magiſtrum donauit nobis Spiritum ſanctum de Coelo, in quo, & ſciremus, & poſſemus quæcumquè ſalutaria, quæcumquè neceſſaria, & opportuna ſunt ad vitam ęternam conſequendam.

Digitized by Google

XXVIII. Chriſtus peccatis offenſus.

Qui ſi non eſſet in nobis, ſola ipſa peccata noſtra eſſent in nobis, quæ, & ſi adeò deteſtabilia ſint, vt mors potius ſit præeligenda, ſi tamen pœnitentiam egerimus, ex ijs etiam vberiorem fructum, & maius bonum poſſumus nobis theſaurizare.

XXIX. Chriſtus oratione præuentus.

Quare tot theſauros, & tantas promiſſiones habentes oportet ſemper orare, vt mundemus nos ab omni inquinamento carnis, & ſpiritus, perficientes ſanctificationem in timore Chriſti.

XXX.

XXX. *Chriſtus in ſolitudine dilectus.*

Et vt perfectè, & ſicut oportet oremus, beatus qui ab ipſo ſæculo, & ſæcularibus curis, & inanibus deſiderijs ſe elongauit fugiens, & manſit in ſolitudine, in qua cognoſcat te ſolum Deum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum.

Digitized by Google



Digitized by Google

EXHORTATIO

Ad Theſaurizandum.

ANima mea ſoror mea, ſi verè diues eſſe cupis, veras diuitias concupiſcito. Qui diues eſſe cupiat, reperire in promptu eſt; ſed qui verè diues eſſe cupiat, rarus admodum eſt. Quære à puero, & dicet tibi, quòd diues eſſe cupit, multorum, ſcilicet, nucleorum, ſeu lapillorum, quibus nugetur, & ludat; ſed quaſi verè diues eſſe adhuc neſciat, irridetur à viro, & à ſene: interroga iuuenem, & ſenem; vterque etiam, quòd diues eſſe cupiat, reſpon-

Digitized by Google

debit; ſed dùm argento, & auro inhiant, hi etiam ſubſannantur ab Angelis, & à Deo: quaſi puero nihil ſapientiores verè diuites eſſe, adhuc ignorent: eadem enim ratio, quæ pueri ſtultitiam conuincit, eadem & iſtos redarguit. Deſipit puer, qui ea, in ſacculo congregat quaſi diuitias, quæ nihil ſunt ei profutura, cùm firmior aduenerit ætas: at non item iuuentus, & ſenectus fines habent ſuos? Num poſſeſſio multa auri, & argenti proderit iuueni ad ſapientiam tempore ſenectutis, aut ſeni ad immortalitatem cùm dies aduenerint tenebroſi? Vide Anima mea, quòd omnes iſti eas diuitias concupiſcunt, quæ poſt breuem & inanem vſum proijciēdæ, & relinquendæ ſunt. Optemus igitur aliquando, & quæramus ea quæ hominem in æter-

Digitized by Google

ternitate virtutum verè diui-
tem faciunt eſſe, ac beatum.
Vide quàm bonus ſit Deus, &
quàm benignè, & iuſtè nobiſ-
cum agat; concupiſcere nos
non prohibet, nouit ipſe fig-
mentum noſtrum, quàm pro-
cliue ſit ad lapſum in quo pro-
hibetur. Sint diuitiæ, inquit, in
voto, in cupiditate, hoc tantùm
moneo, vt diuitiæ veræ ſint.
Quis noſtrum panis, piſcis, ſeu
oui cupidus, non vera hæc con-
cupiſcat? Si enim lapidem pro
pane, aut pro piſce ſerpentem,
aut pro ouo ſcorpionem con-
cupiſceret, non eſſet hæc cupi-
ditas ad tuendam vitam, quod
intendit; ſed ad ſe perimendũ,
quod fugit. Ita & tu Anima
mea, ſi falſas diuitias pro veris
deſideras, depauperari cupis,
non ditari. Ne igitur vagari in-
cipias poſt diuerſa veſtigia ſo-
dalium tuorum, quærendo; vbi-

nam hę veræ diuitiæ reperiantur; audi vocem Dei monentis, vt eas theſaurizes in Cęlo, vbi neque ærugo, neque tinea demolitur, & vbi fures non effodiunt, nec furantur. Audi, & quid per Apoſtolum doceat, vt theſaurizes tibi fundamentum bonum in futurum, vt apprehendas veram vitam. Noſtra igitur negotiatio in Cœlo ſit, vbi & conuerſatio noſtra; non fluxa hęc, & caduca in terris quæramus; ſed ſolida, & æterna, quæ futuro ſęculo proſint: ad hæc nos inuitat Deus. O mens cæca hominum! adeò ne poſuiſti nos, Domine contrarios tibi? Vetaſti ſemel ne pomum concupiſcerem, nè ve comederem: prohibitum concupiui, & ad mortem comedi. Tot theſauros modò cupiditati meæ proponis ad veram vitam in Cœlo; & ego hos theſauros

ſauros à Deo ſic inuitatus negligo, qui pomum prohibitus concupiui. Tranſgreſſorem me fecit vna mulier: obſequentem non facit Deus. Bone Ieſu, illumina aliquando tenebras meas, ne ſemper obdormiam in morte. Signaſti ſuper me lumen vultus tui, vt quid in erroribus demergor? Expergiſcere immortalis anima mea; ſume te dignam cupiditatem, dum in via es, dum peregrinaris; ne in die exitus tui inanis, & inops reperiaris, & inter viros illos diuitiarum computeris, qui nihil inuenerunt in manibus ſuis. Crede Domino Ieſu Chriſto, qui theſauros tibi oſtendit, & vitam æternam promittit.

Digitized by Google

THESAVRVS I.

Chriſti Merita.

CLauis ad omnes theſauros, Anima mea, eſt Chriſtus Ieſus. O clauis Dauid! quæ aperis, & nemo claudit, claudis, & nemo aperit; introduc, quæſo, egenam hanc ſororem meam in cubiculum tuum; pone illam iuxta te, vt diſcat, vbi ſint diuitiæ, vbi theſauri, vbi poſſeſſio multa auri optimi, ne egreſſa vagari incipiat poſt veſtigia gregum ſuorum. O theſaurorum omniũ theſaurus Chriſtus meus, in te continens plenitudinem omnium diuitiarum, & ex te proferens quicquid pretioſum vſquam eſt, per quem meritorum omnium manifeſtatur origo, & ex quo hauriri ſemper poteſt, & tamen exhauriri vnquam non poteſt! Dilata hic anima mea, concupiſcentiam tuam, cogita quantum potes diuitiarum altitudinem; ſemper minor eris in voto, eo quod poſſidere in te potes. Expectabat puſillus grex

Digitized by Google

noſter, vt egrederetur de thalamo ſuo Christus meus, & peregrè proficiſceretur; nam adeò erat genus humanum bonis omnibus depauperatum, & in miſerijs conſtitutū, vt aſpirare ad Regnum non poſſet; terra erat inanis, & vacua, & mortis tenebræ erant ſuper faciem illius; nulla in ea meritorum ſeges, nulla virtutum plantatio. Venit tādem deſideratus Chriſtus meus, oriens ex alto viſitare ſpeciem noſtram, afferens à ſinu Patris quo ditaret illam, & quamprimùm exoſculatus eſt eam oſculo oris ſui: tunc facti ſumus lętantes, tunc inſpirauit in nobis ſpiraculum vitæ, multò melius, multoque feliciùs, quàm in principio, quando creauit Deus Cęlum, & Terram: tunc cōplacuit Deo dare nobis regnum, & vocatus eſt homo Deus, eò quòd Deo in carne copulatus eſt; tunc iuſſit nos ab omni egeſtate liberatos vendere etiam, quæ poſſidere videbamur, & dare eleemoſynam. O beatum gregem à Deo ſic dilectum, & ornatum, & ſuper omnia bona ſublimatum. Sed vt vehemētiùs amore Chriſti tui flagres, anima mea, & intelligas quàm incomprehenſibiles ſint diuitiæ, & bona,

Digitized by Google

quæ attulit tibi; meditare parumper viam, quam iſte Gigas exultando cucurrit; & vide quomodo caput eius, manus eius, pedes eius vbique diſtillauerunt; ipſi quidem myrrham, tibi verò aurum optimum. Vis videre quantum auri, & diuitiarum congregauit tibi? Pondera in hoc itinere, primum illius greſſum, primam actionem illius, primam cogitationem; dic, ſi potes, quantum ponderis, & valoris in eo ſit? Si iudicio æſtimare non vales, appende illam in ſtatera, & pone ex parte altera peccatorum omnium abolitionem, totius Mundi redemptionem. Si vides quòd parùm ſit, adde largitionem Gratiæ, adeptionem Gloriæ: & ſi adhuc hæc leuiora apparent; cogita alios Mundos poſſibiles, finge maiora dona: vide quòd quicquid apposueris præter alteram Diuinitatis ad Humanitatē hypoſtaticam vnionem, minùs erit. Igitur, ò bone Ieſu, ſi vnicus greſſus tuus, vnica cogitatio, vnica lachrymula tantum promeruit: quid in tot itineribus, in tot laboribus, & ærumnis, quibus ſeruire te feci ab adoleſcentia tua, mihi promeruiſti? Quid percuſſus alapa? quid cæſus flagellis? Quid per-

Digitized by Google

perfoſſus ſpinis? quid in Cruce occiſus? O abyſſus meritorum immenſa, intermina, & omni cogitatione maior! O quicũq; indiges meritis (& quis es, qui non indiges?) feſtina, propera, curre ad foramina iſta Petræ, ad cauernam Reguli; erue ex ea quantum vis, eme abſq; argento, abſque pondere, abſque menſura, eme quotidiè, eme qualibet hora, eme momentis ſingulis: ſed quid dico eme? vtere, quia omnia illius tua ſunt; tibi fatigatus eſt Chriſtus meus, tibi flagellatus, tibi occiſus: & cùm in Baptiſmate renatus, Chriſtum induiſti, in poſſeſſione iſtius theſauri poſitus es. Chriſtum itaque in corpore tuo circumferens, ſecurus accede ad emporium Aeternitatis; cum fiducia poſtula quicquid vis, accipiendo ſemper ditaberis, erogando non minoraberis: ò ſi tibi pro ſæculi vſu talis cenſus eſſet, vt ad quoslibet vſus ſemper ſufficeret, diſpendijs non ſubiectus; quomodo gauderes, & te beatum diceres. Ecce in poſſeſſione cenſus eſt, cuius amplitudo nunquam decreſcit, quo venale eſt Cœlum; imò ipſe Cœlorum Dominus: & non agnoſcis? æſtimas ſæculi diuitias, quibus pro

Digitized by Google

tua cupiditate pauca, & plerumq; etiam noxia conſequi cum labore potes; veras Chriſti tui diuitias, & theſauros negligis, quibus id tantum aliquando non obtines, quod non petis, vel quod obtinere detrimentum eſt. Non ſic mater noſtra Eccleſia nos docuit, quæ per Chriſti merita ſemper petit, ſemper accipit. Quid in omni petitione, obſecratione, & oratione non audet, non præſumit? O Chriſtiane meritorum Chriſti particeps, poſſeſſor, & Dominus, ſi intelligeres quantum bonorum & temporalium, & æternorum his diuitijs conſequi & ipſe per te potes, & per eos qui pro te rogant, quantum à peccatis te liberum, & immunem præſtares; etſi fortè peccares, quam citò ad hæc Chriſti tui merita confugiens, per illam contritionem, bonam voluntatem, peccatorum veniam, & iuſtificationem obtineres, & omnia prætereà bona, quæ per peccatum perdideras, recuperares? Non enim pro iuſtis, ſed pro peccatoribus venit ad theſaurizandum theſaurum tantorum meritorũ Chriſtus tuus. In hoc enim commendauit charitatem ſuam in nobis, quoniam cùm adhuc peccatores eſſe-

mus,

Digitized by Google

mus, mortuus eſt pro nobis, iuſtus pro iniuſtis. Veni igitur quicumque es pauper, ac debilis, cæcus, & claudus: ecce quàm bonum & quā iucundum commercium omnibus patet pro diuitijs, nemine excluſo, niſi qui ſeipſum velit excludere. Ne timeas etiamſi homo ſis & peccator; concurrere in his nundinis cum ipſomet Deo: Deus ipſe Iuſtitiæ legibus ſe ſubdit, & in ſubducendis rationibus res tua, cenſus tuus locupletior ſemper apparet, dum id, quod homo tribuit in pretium ex Chriſti theſauris, ſi ipſorum tantùm ratio habeatur, plus ſemper eſt, quàm id, quod retribuitur a Deo; & quę pretioſiſſima ſunt præmia & dona Beatitudinis, & Gloriæ, ipſius hominis æſtimantur merita. Scio Deus meus, remunerator meus, quòd ſi me tantùm reſpicis, benignè ſemper mecum facis, & retribuis mihi vltra condignũ: ſed quid ſi reſpicis in faciem Chriſti tui? quantum facis citrà condignum? Huic itaque tam bonæ negotiationi intentos nos cupiens Mater Eccleſia optat nobis dierum longitudinem, & diuturnam vitam, in qua operari, & negotiari magnum Gloriæ pondus poſſimus;

& iure contriſtatur, ſi quis imma-tura morte decedat, quaſi quæſtum pro maiori Beatitudine non feciſſe damnum fecerit. Satage igitur, ſoror mea, ſic innixa Chriſto, vt nauem tuam plenam cæleſtibus diuitijs, & æternis mercibus optato in littore colloces, mercedem, retributionem, ac remunerationem operum, laborum, vigiliarum, ieiuniorum, patientiæ, humilitatis, obedientiæ, & omnium meritorum Chriſti tui ſemper exige: tibi enim totum pro te exigendum reliquit, quod ipſe minus pro illis recepit. Quàm magnam ſpem in hoc theſauro collocauerat S. Bernardus, qui infirmatus aliquando grauiter, cum extremum iam ſpiritum trahere videretur, ante Tribunal Domini viſus eſt præſentari, vbi adfuit, & Satan ex aduerſo improbis eum accuſationibus pulſans; cùmque ille fuiſſet omnia proſecutus, & viro Dei eſſet pro ſe dicendum, nil territus ait. Fateor, non ſum dignus ego, nec poſſum proprijs meritis Regnum obtinere Cælorum: cæterùm duplici hæreditate illud obtinens Dominus meus (hæreditate, ſcilicet, Patris, & merito Paſſionis) altero ipſe contentus,

tus,

tus, alterum mihi donat; ex cuius dono iuſtè illud mihi vendicans, non confundor. In hoc verbo confuſus inimicus, conuentus ille ſolutus, & homo Dei in ſe reuerſus eſt. Apparuit ei poſteà B. Virgo cum beatis Laurentio, & Benedicto, ad quorum Altaria fratrem, vt pro ſe oraret, miſerat, & ſanauit eum. Sic igitur & tu ſoror mea, in pretioſis meritis Paſſionis Dominicæ theſauriza tibi Regnum Cœlorum.

THESAVRVS II.

Merita, & interceſſio Mariæ.

HOnoremus nunc in Theſauris Mariam Matrem noſtram: ſicut enim qui theſaurizat, ita & qui honorat Matrem ſuam. Eia paupercula anima mea, quæ æſtuas diuitiarum ſiti de fontibus vulnerum Saluatoris, veni ad vbera Mariæ, accurre ad ſinum Matris, amplectere Matrem, Mariam oſtende Patri, & ſufficit tibi. O pulchra negotiatio, cùm de diuitijs inter locupletiſſimam, & piam Matrem, & Filium egenum agitur: ò quanta

ta ſecuritas obtinendi, vbi quæ intercedit, eadem eſt Mater Dei, & hominis! Anima mea quantum cupis, tantum aude, quia auctrix, & fons perennis omnis meriti Maria: quid enim non fructificauit illa nobis, quæ ſicut vitis totam fructificauit ſuauitatem odoris? ita, vt neque in Cœlo, neque in terris alius vnquàm perflauerit odor, aut perflabit vnquàm, quàm qui promanat ex Maria. In Chriſto enim reſtaurata ſunt omnia, & Chriſtus genitus per Mariam. O radix Ieſſe quid non meruiſti, quando hunc hominem Deum germinaſti? Hunc Virgo peperiſti, hunc lactaſti, hunc tuliſti, feſſum fouiſti, eodem demum cũ illo, Paſſionis gladio tranſfixa es. Quare igitur ò beata Mater, nunquam Filium interrogaſti, quod fecerunt Apoſtoli; Quid ergò erit mihi? ò bone Ieſu, ſi ſeruis tuis, qui relictis omnibus ſecuti ſunt te, ſedes in Cœlo promittis, Iudices & Principes ſuper omnem terram conſtituis; quid facturus es Matri? Si potum aquæ frigidæ vni ex minimis tuis datum in centuplum remuneras, & æternæ vitæ promiſſione; ſanguis quem tibi miniſtrauit Maria, lac, quod ex illa

toties

Digitized by Google

toties ſuxiſti, quam mercedem habebunt? Nunquam, credo, interrogaſti ò Maria, Filium de mercede, aut præmio, vt dignam Matrem eſſe illius te oſtenderes, qui pro nobis natus, tulit eſſe tuus. Si Filius natus eſt nobis, nonne ſimul, & Mater data eſt nobis? Meritò igitur nunquam poſtulaſti quid tibi eſſet præmij ò Maria, vt peccatoribus integrum reſeruares quicquid tibi debebatur, & haberent ſemper peccatores quid à Deo peterent per te, ò Maria. Ne confundaris puſilla anima mea, de tanto bono tuo, audi adhuc maiora. Parum fuit Mariæ omnia meritorum ſuorum iura peccatoribus quodammodò conceſſiſſe, mercedem ſuam, præmium, & coronam donaſſe; ſed voluit etiam de bono vſu tam magni theſauri nobis prouidere: quid enim tam periculoſum, aut inane, quàm diuitiæ multæ in manu pueri? Te igitur, ſoror mea, dominam eſſe voluit bonorum ſuorum: ſed ipſa ſe conſtituit negotiorum tuorum actricem, ipſa coram Deo per ſe ipſam curare rem tuam voluit, exigere, & petere quicquid oportuerit. Quod loquor, non ex me loquor; Audi anima mea, Matrem

tuam

tuam Eccleſiam, quæ in die magno dormitionis Mariæ, in ipſo peruigilio annunciat nobis hoc gaudium magnum, & rem tantam non palàm, non vulgò; ſed ſenioribus tantùm, & Sacerdotibus inter ſecreta Myſterij enuntiat, & credit, Mariam, ſcilicet idcircò de hoc ſeculo à Domino fuiſſe in Cęlum translatam, vt apud Deum pro peccatis noſtris fiducialiter intercederet. Ergò ò B. Mater, ideò Cœlum petis, vt pro me impetres? ideò properas ad amplexus, & oſcula filij, vt pro ſeruo nequiſſimo intercedas? Ergò delictorum meorum remiſſio, eſt gaudium & merces tua? Verùm audi ò benedicta, vultum tuum ne auferas à nobis; quare non potes etiam conſtituta in terris peccatoribus proſpicere? Quæ oculis propè videntur, magis hærent cordi; & ſi merita tua ò Maria, peccatis meis famulari debent, augeri hæc potiùs poſſunt in terris, quam in Cœlo: meriti enim locus proprius terra eſt. Sed ò Mater, perfectiſſima immenſæ illius Vnigeniti tui charitatis æmulatrix, audieras, dũ conſolaretur nos Filius tuus, cùm iam profectionem in Cœlum cogitaret, expedire nobis, vt ipſe vaderet;

s nam niſi abiret, Paraclitum nõ
nturum ad nos; ſi abiret, miſſu-
m eum ad nos, tunc futurum vt
uderet cor noſtrum. Quid prò
eccatorum conſolatione tunc co-
taſti etiam tu pia Mater? Audio
te dicentem: expedit vobis vt &
go vadam, Aduocatum habebitis
 terris, quem mittet Pater in no-
ine Filij, ille docebit vos omnia,
s ſuggeret vobis omnia, quibus
andatis filij mei obediendo, diui-
es, & locupletes eſſe poſſitis; me
Aduocata nunc indigetis in Cęlo,
ut ſimul cum filio interpellem pro
vobis; mittite me, ſinite me abire,
cauſa veſtra in Cęlo mihi debetur.
Sed eia ò Virgo, confidimus de Pa-
raclito; ſed vultum tuum fiducia-
lius deprecamur in terris: ſi abis,
& intras in gaudium Domini tui,
oſtendet tibi filius Patrem, & ſuffi-
ciet tibi; dices cum alijs Sanctis in
illa plenitudine gaudij: Non aliam
mercedem cupio quàm te ipſum
Deum; & ideò veremur ne nos pec
catores deſinamus eſſe gaudium
tuum. Quid dicis ò Maria? Audio
quid dicas nobis: adhuc modicum
lumen in vobis eſt: ſit beatitudo
magna nimis ipſum videre Deum
viuentem, me tamen Dei Redem-
ptoris

ptoris Matrem ſpeciale quoddam hoc tangit gaudium, videre viuentem, & redimentem: vos igitur eritis ſemper etiam in Cœlo meum gaudium, de quorum redemptione gaudebo ſemper ſpecialiter in filio. Surge iam, propera amica noſtra, Aduocata noſtra, Cœlum aſcende, & fiducialiter age cauſam noſtram ad thronum Dei: ſatis dediſti peccatoribus pro merito, donentur nunc tibi ipſi peccatores pro præmio. O quàm benè tecum agitur anima mea, ſi intelligis quòd peccata tua, egeſtas tua, infirmitas, & miſeria, & quicquid mali per Euam hęreditatum eſt, occaſio, & initium quoddam eſt totius patrimonij, & cenſus, & dotis, & præmij, quod collatum eſt Mariæ. Si magna, ſi potens facta eſt Maria, occaſionem, ò peccator, tu dediſti, cur igitur in tanta egeſtate, & miſeria poſitus non ſpontè, non celeriter, non confidenter accedis ad eam, quæ propter te tam diues, & tam potens, & tam beata facta eſt? Abhorres tu quidem ò benedicta, & abominaris peccatum, magis, quàm vlla alia creatura; nam ſupra omnem creaturam Deum tuum diligis. Sed peccatores non abhorres, nec abhorrere

rere potes, ſine quibus nunquam
fores tanto digna filio; immò inui-
tas, allicis, & trahis illos ad te, vt in
eis peccatum, quod odiſti, interi-
mas, & hoc bonum illis reddas pro
tot bonis, quorum occaſio fuerunt
tibi. O quã iniuriam irrogas huic
Matri, quicunque peccator opem
illius negligis; ſpolias illam, quan-
tum in te eſt, omnibus deſiderabi-
libus ſuis, omnibus diuitijs ſuis:
tolle veniæ largitionem, remiſſio-
nem peccatorum, gratiæ munera,
quid collatum apparebit Matri Re-
demptoris pro honore, quid ſpon-
ſæ Saluatoris pro dote? Vnde car-
nem, & ſanguinem ſuper omnia
pretioſum te dediſſe filio agnoſce-
remus, propter nos homines, &
propter noſtram ſalutem, ò Maria,
ſi aliquod vſpiam ſalutiferum eſſet,
quod mihi acquirere per illum non
valeres? dicam audaciter; dùm Ma-
riam cogito, Chriſtum iudicem nõ
formido; immò quàm libenter cõ-
cino, & infero cum vniuerſa Eccle-
ſia, iudex crederis eſſe venturus?
Quid ergo? vindictam ne timebo
de peccatis meis? Immo ne habeas
quid vindices, hoc infero: ergò
modò ſubueni famulo tuo, quem
pretioſo ſanguine redemiſti; alio-
quin

quin de pretio ſanguinis tui iuſtus iudex non videberis; & quicquid ſanguini tuo non concedis, hoc detrahis Matri. Vide igitur Domine, ne offendas Matrem, dum ſeruo iraſceris. O Anima mea, quanta tibi ſecuritas in Maria. Quid adhuc de paupertate times? ſi Deus tibi placatus eſt, & amicus gaude, quia omnia cum illo poſſides; ſi iratus eſt, & inimicus, ſis in triſtitia, ſed ne deſperes, citò ſpem concipe: nam cùm iratus fuerit miſericordiæ recordabitur, & cuius miſericordiæ, in ira potiſſimùm, memor eſſe poteſt? O Domine, certè credo miſericordiæ memor es Mariæ, quàm tibi præſentem eſſe cernis, & Matrem dici miſericordię voluiſti. Sicut lætantium igitur omnium noſtrum tàm iuſtorum, quàm peccatorum habitatio eſt in te ſancta Dei Genitrix.

THESAVRVS III.

Merita, & Intercessio Beatorum omnium.

O Quàm ampla, & diues eſt Domus Dei; & quis introiuit in the-

theſauros eius? Omnes aulici, & domeſtici eius veſtiti ſunt duplicibus, vaſa, & phialas habent in manibus plenas, non pro ſuis vſibus, qui nihil indigent; ſed pro noſtris neceſſitatibus. Eia igitur puſilla, & egena anima mea, ſi Regis, ſi Reginę maieſtatem in tam ingenti Aula vereris, accedę ad conſeruos, & fratres tuos, ad beatos illos ſpiritus, affer tecum vaſa vacua non pauca; citò per illos à fructu bonorum omnium multiplicaberis, & erit abundantia magna domui tuæ. Nę formides, ne tanquam vna ex fatuis Virginibus repellaris; non accedis vacua pro præmio, ſed accedis pro merito. O quàm patentes ſunt aditus huius Aulæ ſic accedenti; vbi æquè janitores, & Dominus inuitant ad petendum, quærendum & pulſandum! O fęlix aula, in qua beatius eſt dare, quam accipere; in qua Aulici omnes, non quæ ſua ſunt quærunt, ſed gloriam Regis; & quò plures ſunt in Aula, plures eſſe cupiunt; & qui in maiori gradu ſunt conſtituti, tantum ſe ipſis, maiores alios, & excellentiores deſiderant. Vbi tunc maius fit gaudium a Rege, quando, egenus aliquis peccator ad limen plorat, quam

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

quàm ſuper cantum Angeloru
millium. vbi eſt in terris ſimile
Aulam reperiri? O vere Ieruſale
beata; quam glorioſa dicta ſunt d
te Ciuitas Dei? Quid hic in ter
inſanis, anima mea, vbi pro obo
in laboribus cum hominibus es, &
pro lutoſo honore flagellaris to
die? A ſponte dantibus ſolida, &
æterna contemnis, inania: & cadu
ca per ambitum, & vim, ſeu etia
per fraudes extorques ab inuitis
tibi militat æther ad coronam vi
tæ; tu immemor peccato milita
ad interitum. Vide quæ ſint vot
Angelorum omnium, quomodo cu
piunt, quomodo expectant; vt cit
impleatur numerus fratrum ſuo
rum, nonne ex ſpecie tua, nonne
ex ſemine tuo? Quid adhuc erube
ſcis nuditatem tuam? pete ab illis
veſtes valdè bonas, & afferent eas
tibi citò, quarum fragrantiam odo
ratus Pater cæleſtis dabit tibi be
nedictionem, ex qua repleberis de
rore Cæli, & de pinguedine Terræ,
& fies dominus fratrum tuorum.
Omnes illi adminiſtratorij ſpiritus
ſunt, ad congerendas tibi diuitias,
quas ipſi magis tibi cupiunt, quàm
ipſa tibi; ſicut magis illi cupiunt
gloriam Regis, quàm ipſa cupias di-
ui.ias

Digitized by Google

uitias tuas. Ne mireris puſilla anima mea, dum hæc audis; nam poſtquam caro tua, & ſanguis tuus Cęlum occuparunt in Chriſto, & Maria, poſtquam multitudo Angelorum in excelſo throno ſedentes adorant virum, & mulierem; ſcito quod adeò illos tangit honor tuus, vt nihil magis quodammodo eos moueat, & angat, quàm videre conſortem Regis ſui, propinquum, & conſanguineum Domini ſui, in miſerijs conſtitutum, egentem, captiuum, & ab hoſte deriſum. Quod de Angelis dico, hoc de Sanctis omnibus dico; imò eò magis, quia Sancti vident ad quantam gloriam nos ſemen Abrahæ ſimus apprehenſi, ad quam Angeli non fuerunt apprehenſi: tanti beneficij intuitu, quàm timent ne fortè iterum ad iram prouocatus Rex exclamet, pœnitet me feciſſe hominem, & tántam illi dignitatem contuliſſe. Ideò & ipſi ad exemplum Reginæ ipſorum, & Dominæ, certant nos ſuis ditare diuitijs, & omnem in nos meritorum ſuorum abundantiam transfundere. Quare, inops anima mea, ſiue de virginitate candidas, ſiue de paſſionum tollerantia purpureas margaritas, & gemmas

quæ-

quæras, vide expoſitas eas tibi i portis filiæ Sion aditis patentibus omnes iſti beati mercatores, quo vides, congregati ſunt, venerun tibi; cogita quomodo de longè venerunt tibi, & quanta paſſi ſint, v ſecuri aurum, & theſauros ſuo deferrent tibi. Cur non dilatatu modò concupiſcentia tua ad celeſ tia, & immenſa, quæ tantùm in hu anguſtis, & terrenis? Quomodo verè vis ditari, ſi porcorum ſiliqua ſequeris, gemmas, & aurum ſper nis? Vide quàm boni ſint mercato res iſti Hieruſalem, merces pretio ſiſſimas virtutum omnium propo nunt, merita, quibus illas emas, gra tuito ipſi commodant; quæſtum magnum putant rem, & pretium te poſſidere. Quid moraris? Quod ſi tam fatua es, ſoror mea, vt etiam ſic oblatas diuitias negligas, vide quam humaniter tecum agant; non ideo ſtatim dedignantur, ſicut mercatores terræ; cognoſcunt figmentum noſtrum: in iiſdem tenebris & ipſi ambulauerunt incolæ, & peregrini ſicut nos, iiſdem circumdati infirmitatibus: expectant & rogant donec nobis illuceſcat dies, & Lucifer oriatur, & retribuatur nobis ſana mens, & bona volunta

O

O quam bona igitur, & iucunda cum Sanctis negotiatio! Quòd ſi maiori adhuc cum ſecuritate, & dulcedine ad illos vis accedere, cogita inter illos multos adeſſe, qui in carne poſiti aliquo vel amoris, vel ſanguinis, vel beneficentiæ vinculo tibi iungebantur. Quantum igitur ab his polliceri tibi potes diuitiarum, & munerum, quando, quæ illis contigit immutatio & bonorum omnium plenitudinem, & charitatis incrementum contulit? Sed ſuper omnia te letificet, ſoror mea, quòd in terris cuſtodem tui habes Angelum Domini, cui mandatum eſt de te, vt cuſtodiat te in omnibus vijs tuis; quem, etſi oculis corporis non cernis; ſicut Cęcilia, Franciſca, & plerique alij Sancti meruerunt videre, non minus tamen beata es, ſi fidei oculis illum cernas. Hic valdè, & vehementer diligit te, pluſquam ſi affinis tuus eſſet, pluſquam pater tuus, & mater tua: & quamuis perfectè beatus ſit, libenter tamen in hac lacrymarum valle verſatur tecum, vt nutritor ſit tuus, curator, gubernator, & pædagogus à natiuitate tua vſque in ſenectam, & ſenium. Mirum enim quantum Angeli ho-

mines diligant, per quos dignati ſunt Ieſum Christum proſpicere, quod per ſe non potuerunt; Ideò miro ſtudio, & cura, & ſollicitudine Dei voluntati, & mandato obſequuntur, in cuſtodiendis, & adiuuandis hominibus, quorum dignitatem reuerentur, & agnoſcunt multò melius, quàm ipſi homines faciant; vident nos re vera infantes eſſe, & tanquam cæcos nihil eorum, quæ ante pedes noſtros ſunt, videre; & vix diſcernere quid vtile, quid conueniens, quid nobis bonum ſit: ideò illuminant oculos noſtros, & oſtendunt viam bonam, per quam ambulemus, & adſtant in adiutorium noſtrum, vt poſſimus omnia tela nequiſſimi ignea extinguere, & eruamur, & liberemur à laqueis omnibus & inſidijs, quas ſuperbi abſcondunt nobis: minimus enim Angelorum fortior, & validior eſt quolibet dæmone. Quare ſi quandoque cuſtos hic, & pædagogus tuus, ſoror mea, aduerſari tibi videtur in via, cum ardua, & difficilia, & ſenſui contraria ſuadet & oſtendit, ſcito hunc illum aduerſarium bonum eſſe, cui iuxta monitum Chriſti conſentire debes in via, ne male ſit tibi; ſicut è con-

e contra diſſentire debes, & reſiſtere, iuxta monitum Apoſtoli, aduerſario illi tuo vero, qui blanda; & voluptuoſa proponendo, & ſuadendo, circuit te, & quærit, vt deuoret. Huic igitur tam bono Angelo, ſi conſentiens eris in via, ſi iuuenem hunc pulcherrimum ante oculos mentis ſemper habebis, quam bene tibi erit, quam beata eris: nihil boni ages, nihil mali ſuſtinebis, quod Angelus iſte manibus ſuis non offerat coram Deo, vt præſtantiora ſemper tibi beneficia; & opulentiorem gratiam obtineat: neque enim dormitat, neque obdormit, qui cuſtodit te, qui adiutor, & protector datus eſt tibi in ſalutem. Veniat illa dies ſancte Angele, qua peractis huius vitæ laboribus, ſuſcipias ſpiritum meum ex ore meo, & reddas illum purum, & immaculatum Creatori meo, Creatori tuo; ſit per te gaudium hoc ſuper me peccatore coram omnibus Angelis Dei. Quid times ſoror mea, tot adiuta auxilijs, tot vallata præſidijs vim inferre Cœlo, & Regnum arripere?

THESAVRVS IV.

Merita, & interceſſio Iuſtorum omnium.

SI terrena hæc inhabitatio, ſoror mea egena, grauem tibi reddit aſcenſum in Cœlum, & ex iis, quæ de terra noſtra oriuntur ditari nunc concupiſcis, introducam te in cellam vinariam Regis, in qua recondita ſunt vina optima ex electis illis palmitibus, qui manentes in vite Chriſto fructum multum reddiderunt, reddunt & reddent in terra noſtra: meliora quidem ſunt vbera vino; ſed ſi lac melius, vinum certè bonum. Ingredere igitur in cellam hanc ſponſi, vt lætifices cor tuum, anima mea: vide in ea quàm bene erga te ordinata ſit charitas iuſtorum; quomodo omnia poma noua, & vetera ſeruata ſunt tibi. Cogita quæſo congregationem hanc iuſtorum omnium quoquot in terris à ſæculo fuerunt, & quot ſunt, & quot in futurum erunt: pone inter eos nō ſolum, & qui in ſua iuſtitia perſtiterunt præordinati ad gloriam; ſed quot-

quotquot amici Dei, pro aliquo temporis momento fuerunt, ſunt, & erunt: percurre mente, ſi potes, omnia opera eorum, quibus Deo placuerunt aliquando, placent, aut placebunt vnquam: cogita deinde te in his omnibus, ex perfectæ charitatis lege participem, conſortem, & ſociam; & æſtima tunc, ſi potes, quantum diuitiæ tuæ creſcere, & augeri in immenſum poſſunt. Bone Deus, æterna veritas, nonne ore tuo dixiſti aliquando, ſi duo tantùm ex vobis conſenſerint ſuper terram, de omni re, quamcunq; petierint, fiet illis à Patre meo, qui in Cœlis eſt? Quid igitur ſi de bono, & diuitijs meis conſenſerint decem? Quid ſi centum? Quid ſi mille? Quid ſi omnes illi, quorum numerum tu ſolus ſcire potes, qui omnia tempora in æternitate concludis? Quam largè quàm liberaliter daturus eſt Pater filiis ſuis, promiſſionis memor, portionem, quæ illos contingit. O quàm magnus, & quàm præclarus eſt funiculus hæreditatis tuæ, anima mea, ſi in iſto conſortio iuſtorum viuis. Et vt magis videas fœlicitatem tuam, ſcias, quod Pater iſte cœleſtis in iſtis, qui in bonum tuum

conſentiunt, non ſolùm æſtimat opera, ſi quæ magna, ſi quæ heroica præſtiterunt; ſed exigua quæq; & modica ponderat, & ipſos capillos capitis iuſtorum enumerat, ne capillus ſine mercede pereat. Quãtum igitur diuitiarum congregare potes, ſi & in capillis Sanctorum habes quod exigas? Lot Abrahæ meritis cum iniquis non reputatur in illo ſodomitico incendio. Nonne & tu, filia es Abrahæ anima mea fidelis, quæ credis? Cogita, quæſo, mecum attentius fęlicitatem hanc tuam: multa mala perpeſſi ſumus in primo capite omnium gentium Adam, & per hanc vnitatem Capitis, traduximus ægritudines, miſerias, & damna multa: ſed gratias modò Deo ſemper agamus, qui per Chriſtum, membris ſuis alia coniunxit capita, per quæ ſanitatem, vigorem, virtutemq; omnem, & bonitatem abundanter, ſi ſapere velimus, contraheremus. Sic datus nobis eſt Abraham, qui caput eſſet, & multorum meritorum parens, & in cuius ſemine omnes gentes benedicerentur. Sic Noe poſt diluuium; ſic tandem expectatus à regalibus ſedibus venit omnipotens Chriſtus meus, in quo vno iu-
ſtitiæ

ſtitiæ totius, & ſanctificationis eſſet origo, quæ per totum corpus diffunderetur. Sic poſt diſceſſum ſuum reliquit nobis Petrum, qui caput eſſet, & fundamentum totius Eccleſiæ, cuius fide, & pretioſis meritis tota conſolidaretur, & benediceretur. Quam igitur iuſtus Dominus, & quantum iuſtitiam dilexit! Per vnitatem cum capite damnati ſumus, & per vnitatem cum capite ſalui facti ſumus, modò praua quadam, & obſtinata voluntate per peccatum non disiungamur. O quantum in hac coniunctione ineſt fiduciæ! O Petre, ſi vmbra corporis tui non fuit in obliuione apud Deum, quid nos corpus tuum, & membra de membro? Si tantum virtutis de corpore tuo attraxerunt catenæ vincientes, quid nos ipſa membra corpus connectentia? Nunquàm puto, rogaſti Petre, vt inanis illa ſpecies vacuæ imaginis tuæ, & penalia illa vincula vim ſalutis haberent, & tamen tua virtus in illis tam copiosè redundauit. Pro te ſoror mea, filia, & membrum illius, & rogauit, & etiam paſſus eſt; quantò igitur erit in te influxus ille benedictionis & copioſior, & efficacior?

Non vides quomodo in domo illa iucunda fraternæ vnionis, prius deſcendit vnguentum in barbam barbam Aaron, quam deſcendat in oram veſtimenti eius? Age igitur nunc, ſoror mea, loquere & tu ad imitationem Chriſti capitis tui, ad exemplum Præceptoris tui, qui enim præcepit, eadem nos inuicem dilectione diligere, qua ipſe dilexit nos, loqui etiam ſimul nos inſtituit, ſicut ipſe locutus eſt nobis. Nonne audis ab ipſo. Qui manet in me, & ego in eo? Ego in Patre, & Pater in me eſt? dicas & tu, Petrus in me, & ego in Petro: manſit in me Petrus dum pateretur, & ego, in illo manſi. O magna, ò pretioſa, ò admirabilis vnio charitatis, per quam & res, & perſonæ, & voces in vnum ſic compaginantur! Audi, anima mea, quomodo huic vnitati intentus Paulus obiurgat te, & monet ne amplius quaſi ad caput illud primum Adam reſpiciens, extorrem te & hoſpitem, & peregrinam dicas. Ciues, inquit, eſtis SS. & domeſtici Dei ſuperædificati ſuper fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum, ipſo ſummo angulari lapide Chriſto Ieſu. Perge Paule; in quo omnis ædificatio con-

onſtructa creſcit in Templum ſanctum in Domino, in quo & vos coædificamini in Habitaculum Dei in Spiritum ſanctum. Quomodo in tam pretioſo ædificio diues non eris anima mea? Quomodo in Abrahæ fide, in charitate Petri, & illius Coapoſtoli Pauli, & aliorum Apoſtolorum, & Prophetarum, & Sanctorum innumerabilium virtutibus fundata, inops potes eſſe in merito, quæ lapidibus tam pretioſis, & tam multis, vnitatis compage coniungeris? Accipe inter tua Crucem Petri, gladium Pauli, lapides Stephani, Laurentij craticulam, & quotquot inſtrumenta pœnarum meritum, & gloriam Sanctis omnibus contulerunt. Dic deinde Deo tuo; Ecce Domine pro te lapidatus ſum, Cruxi affixus ſum, ſectus ſum, gladio occiſus ſum; quæ repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ? ſi dicat tibi: quando vnquam vidi te lapides, Crucem, ignē, & gladium perferentem? Reſponde audacter: quod vnus ex fratribus meis fecit, & ego feci; nunquid à dilectione illius excluſus fui? ſi tu Domine Chriſtus meus, quod vni ex minimis tuis fit, factum tibi dicis; ſi Ambiani pauperi chlamy-

Digitized by Google

dem à Martino tributam, tibi tributam dicis, & cum illa ante nos appares, & illa vteris tãquam tua: cur non & ego etiam, purpuream chlamydem, quam martyribus donaſti, imponam humeris meis, & cum illa apparebo antę cõſpectum tuum, & confitebor meam illam eſſe, & mihi eſſe donatam? eadem enim charitas, quæ Ambianũ pauperem vnum eſſe facit cum Chriſto diuite, eadem & te paupercula anima mea vnum eſſe facit cum tam opulentis iuſtis. Igitur iam intelligis quantum diuitiarum in hac celſa reconditũm ſit, modò effodere velis, & experiri quàm bonum, & quàm iucundum ſit, habitare fratres in vnum.

THESAVRVS V.

Miſſæ juge Sacrificium.

VIdiſti, ſoror mea, quantum à fructu vini multiplicari poſſis: ſed quantò abundantiùs à fructu frumenti ſimul & vini, ſi modò attendis, multiplicaberis? Aſcendamus nunc ſimul ad collem thuris, vbi Deo viuo, & vero quoti-
die

Digitized by Google

die offertur ſuper Altare, non ſanguis hircorum, aut vitulorum, ſed Panis ſanctus vitæ æternæ, & Calix ſalutis perpetuæ: vbi Chriſtus meus, idem Sacerdos, & Hoſtia, idem ſemper in omnibus Sacerdotibus, & hoſtijs, quotquot ab ipſo fuerunt, ſunt, & erunt, pro te apud Patrem exorat clamore valido; vbi confidenter poſtulat, non vt ſolùm ex miſericordia, & miſeratione agatur tecum; ſed vt iudiceris, & diſcernatur cauſa tua. O anima mea, ad quem peruenimus Abyſſum theſauri? Quid vides in hoc colle? Nonne omnia Chriſtus tuus? Cerne primùm teipſam, pro qua offertur: ecce abſcondita es in Chriſto, & in ipſo contineris tanquàm membrum in capite; & ideò ipſe in te & tecum orat tanquam caput tuum. Gaude, quia nulli magis, quàm Chriſto illud conuenit: deſiderium animę eius tribuiſti ei, & voluntate labiorum eius non fraudaſti eum. Si Sacerdotem intueris qui offert, & in eo agit Chriſtus; lætare, quia de eo ſcriptum eſt. Et exauditus eſt pro ſua reuerentia. Si Hoſtiam conſideras, quę offertur, totus latet in hoſtia Chriſtus, de quo habetur; quod per hãc,

dem à Martino tributam, tibi tributam dicis, & cum illa ante nos appares, & illa vteris tãquam tua: cur non & ego etiam, purpuream chlamydem, quam martyribus donaſti, imponam humeris meis, & cum illa apparebo ante cõſpectum tuum, & confitebor meam illam eſſe, & mihi eſſe donatam? eadem enim charitas, quæ Ambianũ pauperem vnum eſſe facit cum Chriſto diuite, eadem & te paupercula anima mea vnum eſſe facit cum tam opulentis iuſtis. Igitur iam intelligis quantum diuitiarum in hac cella reconditùm ſit, modò effodere velis, & experiri quàm bonum, & quàm iucundum ſit, habitare fratres in vnum.

THESAVRVS V.

Miſſæ juge Sacrificium.

VIdiſti, ſoror mea, quantum à fructu vini multiplicari poſſis: ſed quantò abundantiùs à fructu frumenti ſimul & vini, ſi modò attendis, multiplicaberis? Aſcendamus nunc ſimul ad collem thuris, vbi Deo viuo, & vero quotidie

die offertur ſuper altare, non ſanguis hircorum aut vitulorum, ſed Panis ſanctus vitæ æternæ, & Calix ſalutis perpetuæ: vbi Chriſtus meus, idem Sacerdos, & Hoſtia, idem ſemper in omnibus Sacrificantibus, & hoſtiis, quotquot ab initio fuerunt, ſunt & erunt, pro te apud Patrem exorat clamore valido, & cum confidenter poſtulat, non vt ſolum ex miſericordia, & miſeratione agatur tecum; ſed vt iudicetur, & diſcernatur cauſa tua. O anima mea, ad quem peruenimus Abyſſum theſauri? Quid vides in hoc colle? Nonne omnia Chriſtus tuus? Cerne primùm teipſam, pro qua offertur: ecce abſcondita es in Chriſto, & in ipſo contineris tanquam membrum in capite; & ideo ipſe in te & tecum orat tanquam caput tuum. Gaude, quia nulli magis, quam Chriſto illud conuenit: deſiderium animæ eius tribuiſti ei, & voluntate labiorum eius non fraudaſti eum. Si Sacerdotem intueris qui offert & in eo agit Chriſtus; lætare, quia de eo ſcriptum eſt. Et exauditus eſt pro ſua reuerentia. Si Hoſtiam conſideras quæ offertur, totus latet in hoſtia Chriſtus, de quo habetur quod per hæc

tè & cũ
ent, &
e in Pa-
l dicis,
ua? Ne-
e, ſi re-
e tua, &
nc verè
per mo-
mente,
ei, cum
fiducia,
ſemper
s. Quid
c Pater,
Chriſti
anent in
& dabo
m Pater
ſione di-
ta; quid
er repe-
es ſem-
a, ſoror
, vt non
uces, &
ris; ſpe-
n, & pa-
s videre
Omnia
itiarum
os tran-
ſie-

& non per aliam introiuit ſemel in ſancta æterna redemptione inuenta. Si Deum, cui offertur, cogitas; Deum vides in Chriſto, à quo audis, qui videt me, videt & Patrem meum. Exulta, quia, de quo tempore veriùs dixit Dauid, quod eſſet tunc acceptaturus Deus ſacrificiũ Iuſtitiæ? O Chriſte meus, Deus meus, Deus meus, Deus meus, quot nominibus meus? iterum dico iudica nunc animam meam, & diſcerne cauſam eius, & vide, & diſcerne an tantum ſacrificium deceat, vt derelinquas puſillam hanc animam meam inter gentem non ſanctam, egenam, doloſam, & i[illegible]am. Hoſtia hæc, hoſtia eſt [illegible]is, & hoſtia laudis: ſe[illegible]ta-

bo canticum D[illegible]e

[illegible], inter pe[illegible]

[illegible]n ita D[illegible]

[illegible]ti pe[illegible]

[illegible]is n[illegible]

oculos meos tetigiſſet; certè & cũ Longino oculi mei vidiſſent, & gaudium mihi cum latrone in Paradiſo tunc fuiſſet. Quid dicis, anima mea, vbi eſt fiducia tua? Neque tunc tu aberas à Cruce, ſi rectè cogitas, in Maria Matre tua, & Ioanne fratre tuo; & nunc verè propè illam es quotidie, & per momenta ſingula, quando, ſiue mente, ſiue corpore prope altare Dei, cum offertur, te ſiſtis. O quanta fiducia, iuxta Crucē ſic poſita, habes ſemper quod poſtules, quod exigas. Quid non daturus eſt etiam nunc Pater, dum reſpicit in Crucem Chriſti ſui? nonne illius voces manent in æternum [illegible] ula à me, & dabo
[illegible] i? [illegible] l tantùm Pater
[illegible] pro Paſſione di-
[illegible] e peracta; quid
[illegible] ia iugiter repe-
[illegible] ata non es ſem-
[illegible] nima [illegible] oror
[illegible] per [illegible] on
[illegible] quo [illegible] &
[illegible] lam [illegible]
[illegible] fac [illegible]
[illegible] iti [illegible] re
[illegible] agn [illegible] nia
[illegible] a [illegible] rum
[illegible] D [illegible] tran-
ſie-

& non per aliam introiuit ſemel in ſancta æterna redemptione inuenta. Si Deum, cui offertur, cogitas; Deum vides in Chriſto, à quo audis, qui videt me, videt & Patrem meum. Exulta, quia, de quo tempore veriùs dixit Dauid, quod eſſet tunc acceptaturus Deus ſacrificiũ Iuſtitiæ? O Chriſte meus, Deus meus, Deus meus, Deus meus, quot nominibus meus? iterum dico iudica nunc animam meam, & diſcerne cauſam eius, & vide, & diſcerne an tantum ſacrificium deceat, vt derelinquas puſillam hanc animam meam inter gentem non ſanctam, egenam, doloſam, & in[illegible]am. Hoſtia hæc, hoſtia eſt [illegible] is, & hoſtia laudis: ſe[illegible] ta-
bo canticum D[illegible] e-
[illegible], inter pe[illegible]
[illegible]n ita D[illegible]
[illegible]ſti pe[illegible]
[illegible]s n[illegible]
fol[illegible]

oculos meos tetigiſſet; certè & cū
Longino oculi mei vidiſſent, &
gaudium mihi cum latrone in Pa-
radiſo tunc fuiſſet. Quid dicis,
anima mea, vbi eſt fiducia tua? Ne-
que tunc tu aberas à Cruce, ſi re-
ctè cogitas, in Maria Matre tua, &
Ioanne fratre tuo; & nunc verè
propè illam es quotidie, & per mo-
menta ſingula, quando, ſiue mente,
ſiue corpore prope altare Dei, cum
offertur, te ſiſtis. O quanta fiducia,
iuxta Crucē ſic poſita, habes ſemper
quod poſtules, quod exigas. Quid
non daturus eſt etiam nunc Pater,
dum reſpicit in Crucem Chriſti
ſui? nonne illius voces manent in
æternum [illegible] ſtula à me, & dabo
[illegible] i? [illegible] l tantum Pater
[illegible] pro Paſſione di-
[illegible] e peracta; quid
[illegible] ia iugiter repe-
[illegible] ata non es ſem-
[illegible] nima [illegible] ſoror
[illegible] per [illegible] on
[illegible] quo [illegible] &
[illegible] lam [illegible] -
[illegible] ta c [illegible] -
[illegible] iti [illegible] re
[illegible] gn [illegible] nia
[illegible] a, [illegible] rum
[illegible] D [illegible] tran-
ſie-

& non per aliam introiuit ſemel in ſancta æterna redemptione inuenta. Si Deum, cui offertur, cogitas; Deum vides in Chriſto, à quo audis, qui videt me, videt & Patrem meum. Exulta, quia, de quo tempore veriùs dixit Dauid, quod eſſet tunc acceptaturus Deus ſacrificiũ Iuſtitiæ? O Chriſte meus, Deus meus, Deus meus, Deus meus, quot nominibus meus? iterum dico iudica nunc animam meam, & diſcerne cauſam eius, & vide, & diſcerne an tantum ſacrificium deceat, vt derelinquas puſillam hanc animam meam inter gentem non ſanctam, egenam, doloſam, & in[illegible]uam. Hoſtia hæc, hoſtia eſt [illegible] [illegible]is, &
hoſtia laudis : ſe [illegible] [illegible]ta-
bo canticum D [illegible] [illegible]e-
[illegible], inter pe [illegible]
[illegible]n ita D [illegible]
[illegible]ſti pe [illegible]
[illegible]s n [illegible]
[illegible]

oculos meos tetigiſſet; certè & cũ Longino oculi mei vidiſſent, & gaudium mihi cum latrone in Paradiſo tunc fuiſſet. Quid dicis, anima mea, vbi eſt fiducia tua? Neque tunc tu aberas à Cruce, ſi rectè cogitas, in Maria Matre tua, & Ioanne fratre tuo; & nunc verè propè illam es quotidie, & per momenta ſingula, quando, ſiue mente, ſiue corpore prope altare Dei, cùm offertur, te ſiſtis. O quanta fiducia, iuxta Crucẽ ſic poſita, habes ſemper quod poſtules, quod exigas. Quid non daturus eſt etiam nunc Pater, dum reſpicit in Crucem Chriſti ſui? nonne illius voces manent in æternum [illegible] ſtula à me, & dabo [illegible]i? [illegible] l tantum Pater [illegible] pro Paſſione di-[illegible] e peracta; quid [illegible] ia iugiter repe-[illegible] rata non es ſem-[illegible] nima [illegible] ſoror [illegible] per [illegible] on [illegible] quo [illegible] & [illegible] lam [illegible] tac [illegible] iti [illegible] re [illegible] gn [illegible] nia [illegible] a [illegible] rum [illegible] D [illegible] tranſie-

dem à Martino tributam, tibi tributam dicis, & cum illa ante nos appares, & illa vteris tāquam tua: cur non & ego etiam, purpuream chlamydem, quam martyribus donaſti, imponam humeris meis, & cum illa apparebo ante cōſpectum tuum, & confitebor meam illam eſſe, & mihi eſſe donatam? eadem enim charitas, quæ Ambianū pauperem vnum eſſe facit cum Chriſto diuite, eadem & te paupercula anima mea vnum eſſe facit cum tam opulentis iuſtis. Igitur iam intelligis quantum diuitiarum in hac cella reconditum ſit, modò effodere velis, & experiri quàm bonum, & quàm iucundum ſit, habitare fratres in vnum.

THESAVRVS V.

Miſſæ juge Sacrificium.

VIdiſti, ſoror mea, quantum à fructu vini multiplicari poſſis: ſed quantò abundantiùs à fructu frumenti ſimul & vini, ſi modò attendis, multiplicaberis? Aſcendamus nunc ſimul ad collem thuris, vbi Deo viuo, & vero quoti-

die

die offertur ſuper Altare, non ſanguis hircorum, aut vitulorum, ſed Panis ſanctus vitæ æternæ, & Calix ſalutis perpetuæ: vbi Chriſtus meus, idem Sacerdos, & Hoſtia, idem ſemper in omnibus Sacerdotibus, & hoſtijs, quotquot ab ipſo fuerunt, ſunt, & erunt, pro te apud Patrem exorat clamore valido; vbi confidenter poſtulat, non vt ſolùm ex miſericordia, & miſeratione agatur tecum; ſed vt iudiceris, & diſcernatur cauſa tua. O anima mea, ad quem peruenimus Abyſſum theſauri? Quid vides in hoc colle? Nonne omnia Chriſtus tuus? Cerne primùm teipſam, pro qua offertur: ecce abſcondita es in Chriſto, & in ipſo contineris tanquàm membrum in capite; & ideò ipſe in te & tecum orat tanquam caput tuum. Gaude, quia nulli magis, quàm Chriſto illud conuenit: deſiderium animę eius tribuiſti ei, & voluntate labiorum eius non fraudaſti eum. Si Sacerdotem intueris qui offert, & in eo agit Chriſtus; lætare, quia de eo ſcriptum eſt. Et exauditus eſt pro ſua reuerentia. Si Hoſtiam conſideras, quę offertur, totus latet in hoſtia Chriſtus, de quo habetur; quod per hãc,

& non per aliam introiuit ſemel in ſancta æterna redemptione inuenta. Si Deum, cui offertur, cogitas; Deum vides in Chriſto, à quo audis, qui videt me, videt & Patrem meum. Exulta, quia, de quo tempore veriùs dixit Dauid, quod eſſet tunc acceptaturus Deus ſacrificiũ Iuſtitiæ? O Chriſte meus, Deus meus, Deus meus, Deus meus, quot nominibus meus? iterum dico iudica nunc animam meam, & diſcerne cauſam eius, & vide, & diſcerne an tantum ſacrificium deceat, vt derelinquas puſillam hanc animam meam inter gentem non ſanctam, egenam, doloſam, & iniquam. Hoſtia hæc, hoſtia eſt iubilationis, & hoſtia laudis: ſed quomodo cantabo canticum Domini in terra aliena, inter peccatores conſtitutus? Non ita Domine iudicabis, qui veniſti peccatores ſaluos facere, cuius nomen vocatum eſt Ieſus, non ſolum antequam parereris; ſed etiã antequam in vtero conciperereris. Ne dicas amplius igitur, ſoror mea, vtinam iuxta Crucem fuiſſem, cum pretium ſalutis noſtræ tam largè in conſpectu omnis populi eius per cruorem erogabatur: vtinam vel guttula pretioſi illius ſanguinis

oculos

oculos meos tetigiſſet; certè & cũ Longino oculi mei vidiſſent, & gaudium mihi cum latrone in Paradiſo tunc fuiſſet. Quid dicis, anima mea, vbi eſt fiducia tua? Neque tunc tu aberas à Cruce, ſi rectè cogitas, in Maria Matre tua, & Ioanne fratre tuo; & nunc verè propè illam es quotidie, & per momenta ſingula, quando, ſiue mente, ſiue corpore prope altare Dei, cum offertur, te ſiſtis. O quanta fiducia, iuxta Crucẽ ſic poſita, habes ſemper quod poſtules, quod exigas. Quid non daturus eſt etiam nunc Pater, dum reſpicit in Crucem Chriſti ſui? nonne illius voces manent in æternum. Poſtula à me, & dabo tibi? Imò ſi ſemel tantum Pater in Caluario dediſti pro Paſſione dilecti Filij tui cruente peractà; quid pro eadem in Eccleſia iugiter repetita, & commemorata non es ſemper daturus? O anima mea, ſoror mea, modò ſi pauper ita es, vt non habeas de tuo, quod manduces, & bibas, & ideò clamas, & eſuris; ſpera in Deo, & fac bonitatem, & paſceris in diuitijs eius: vis videre in quàm magnis diuitijs? Omnia excelſa tua, & fluctus diuitiarum tuarum Domine ſuper nos tranſie-

ſierunt, quando tremendum hoc ſacrificium inſtituiſti, quando Vnigenitus ille, quem adorat multitudo Angelorum, cui omnis poteſtas data eſt in Cœlo, & in terra, tranſiturus de hoc mundo ad Patrem ineffabili dilectione omnibus, & ſingulis ſe tradidit in eſcam, & in potum, & in ſacrificium. O Domine quid mirum ſi ad liberandum ſuſcepturus hominem, non horruiſti Virginis vterum, quando ad me redemptum conſeruandum ſic non horruiſti os meum, & interiora mea? Ergo ò Pater Cœleſtis, qui tuus eſt filius, meus eſt panis? O immenſa dignitas animæ Chriſtianæ, quam ſi fides non adſtruat, humana ratio non aſſequitur. Et tu egenam adhuc te dicis, quæ habes, quoties libuerit, paratum panem hunc ſuperſubſtantialem, quem poſſis pro omnibus tuis neceſſitatibus quotidie & recipere, & offerre? Quomodo pauperem te dicis, quæ habes ipſam Deitatem in cenſu? Cogita ſi vnus tantùm homo eſſet in mundo, cui Deus largitus eſſet tantam gratiam; nonne illum præ omnibus Principibus terræ, præ omnibus Regibus, imò præ omnibus Angelis haberes? Beneficium hoc Dei

ſic

Digitized by Google

ſic totum eſt omnibus, quod totum ſingulis: puta, ſoror mea, te eſſe illum vnicum & ſingularem & agnoſce qualis ſis: ſed caue dum hæc dico, tam magna cogitans ne extollaris; cùm ſedes ad menſam Regis, cùm Chriſto paſceris, & Chriſtum pro te offers, vel pro te offertur, Ancillam te ſemper dicito, & cum Maria magnifica Dominum tuum, quia reſpexit nihilitatem tuam, ex hoc enim beatam te dicent omnes generationes. O beata Mater, & intacta Virgo, liceat mihi tecum concinere. Fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum Nomen eius; Fecit potentiam in brachio ſuo; potentiam quidem magnam, quæ Deum tibi dedit in filium: ſed potentiam non minorem, quæ Deum mihi dedit in hoſtiam, & in cibum, & in potum. O panis ſuperſubſtantialis (quod de pane dico, hoc de Calice dico) ſemper mihi ad vitam, & ad omnia ſalutaria paratus, in omni loco, & in omni tempore, in quo omne robur, omnis dulcedo abſcondita eſt panis, in quo beneplacitum eſt Deo ſuper omnia alia ſacrificia, oblationes, & holocauſta, tu mihi fons perennis, & cauſa omnium bonorum. Nam ſicut nullum

lum arbitror eſſe momentum ſi per vniuerſum Orbem totam ſpectes Eccleſiam, in quo ſacrificium alicubi non offeratur, ita nullum eſt momentum, anima mea, in quo Chriſtus pro te non impendatur. Stetit ſemel Moyſes in confractione in conſpectu Dei, & placatus eſt Dominus ſuper malignitatem, quam dixit facere populo ſuo: an non pluſquam Moyſes Eccleſia, quę ſemper adſtat in conſpectu Dei. non ſolum preces, & orationes offerens, ſicut Moyſes, ſed ipſum corpus, & ſanguinem Chriſti? Vide quomodo adeſt tibi ſemper Chriſtus tuus in ſalutem. Si animæ, quæ cruciantur igne Purgatorio, iuge refrigerium, leuamen, & à vinculis abſolutionem per hanc hoſtiam conſequuntur, cum tamen in loco ſint, in quo mereri amplius non poſsunt, tu ſoror mea, quæ adhuc in via es, & per te ipſam accedere potes ad hunc Calicem, quomodo non abundantius hauries ab eo, & ſalutem, & vitam? Vide quantum homines, dum moriuntur, ſolliciti ſint, vt ſacrificia pro ſe offerantur: age modò dum viuis, ſacroſancta hæc myſteria frequenta ſemper, & meditare; quia melior eſt dies vna

in

Digitized by Google

in atriis Domini, dum viuimus, ſuper millia poſt obitũ. Non enim mortui laudabunt te Domine, neque omnes, qui deſcenduut in infernum; Sed nos qui viuimus, benedicimus Domino ex hoc nunc, & vſque in ſæculum.

THESAVRVS VI.

Promiſſio Chriſti iurata.

Ioan. cap. 16.

ANno à creatione mundi, quando in principio creauit Deus Cœlum, & terram, quinquies milleſimo ducenteſimo trigeſimoſecũdo: à Diluuio verò anno bis milleſimo nongenteſimo nonageſimo: à natiuitate Abrahe anno bis milleſimo quadrageſimooctauo: à Moyſe, & egreſſu populi Iſrael de Aegypto anno milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio: ab vnctione Dauid in Regem anno milleſimo ſexageſimo quinto: Hebdomada ſexageſimaquinta iuxta Danielis prophetiam: Olimpiade centeſima nonageſima quarta: ab Vrbe Roma condita anno ſeptingenteſimo octua-

tuageſimo quinto: Anno Imperij Tiberij Cæſaris decimooctauo: Sexta mundi ætate, Ieſus Chriſtus æternus Deus, æterniq; Patris filius, mundum volẽs in ſuo diſceſſu magni, & pretioſi promiſſi dono conſolari, ante diem feſtum Paſchę ſciens, quia venerat hora eius, vt tranſiret ex hoc mundo ad Patrem, cùm dilexiſſet ſuos, qui erant in Mundo, in finem diligens eos, Cœna facta cum diſcipulis ſuis, in qua corpus ſuum in cibum, ac ſanguinem in potum ſub ſpeciebus panis, & vini ſumendum fidelibus reliquit; ſciens quia omnia dedit ei Pater in manus, aperiens os ſuum firmiſſimo iureiurando iurauit, & in hæc verba ſe, & Patrem ſuum nobis in æternum obligauit. Amen, amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis, Petite, & accipietis, vt gaudium veſtrum ſit plenum. O ſoror mea, ſi ita attenderes ad verba veritatis, ſicut attendis ad verba mendacij; ſi quam præbes homini fidem, præberes & Deo, quàm bene hæc audiendo tibi proſpiceres, & pro præſenti ſæculo, & pro futuro. Non exigo modò à te fidem illam, quam in ea proportione

debes

debes Deo maiorem, quantum præſtat homine Deus, & veritas mendacio; noui quia infirma es, & ideò humana à te poſtulo: ſolum hoc contendo, ne deteriùs agas cum Deo, quàm cum homine, & ſi fallere indignum homine putas, & credis ea, quæ promittit, etiamſi verbo tantum, & non iuramento affirmet, tam indignè de Deo ne ſentias, vt dignus tibi videatur, cui nec affirmanti, nec iuranti fides adhibeatur. Audi aliquando, ſoror mea, & inclina aurem tuam, & percipe quid iureiurando promiſerit tibi Chriſtus tuus, Deus & homo, quando in maiori charitatis exceſſu poſiturus animam ſuam pro inimicis ſuis, Cœna facta, vltimum condens teſtamentum, hæreditatem magnam nimis in vnico hoc promiſſo omnibus fidelibus reliquit dicens. Amen, amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis: vſque modò nõ petiſtis quicquam in nomine meo: petite, & accipietis, vt gaudium veſtrum ſit plenum. Age modò, anima mea, & ſume tandem te dignam cogitationem. Vide quantus ſit iſte, qui promittit, complectere, ſi potes, quàm multa, quàm

quàm magna promittat, numera, & pondera quanta fecit antequam iſta promitteret, & quanta poſt hec promiſſa præſtiterit: recogita, vt ſic deſinas tandem de tua egeſtate triſtari, quæ omne deſiderium tuũ habes in poteſtate tua: ò ſi diues aliquis, & potens in mundo, ſi filius Regis, ſi Imperator diceret tibi, pete quod vis, quantam fęlicitatem ſtatim in te conciperes? quos tribunatus, comitatúſque ructares? quanta tibi proponeres & accipiẽda, & alijs largienda. Ecce filius Dei, Rex Regum, & Dominus dominantium, cuius poteſtas poteſtas æterna, & Regnum, Regnum omnium ſæculorum, cuius voluntati, & ea, quæ in Cœlo ſunt, & quæ in terris obediunt omnia: tibi, non ſicut olim Patribus, in Prophetis: ſed per ſemetipſum ore ſuo locutus eſt, & iureiurando affirmauit, te accepturum à Patre quidquid in nomine ſuo peteres, & tamen adhuc, tam magno, & pretioſo promiſſo præuenta, ſpem non concipis, non excutis mentem tuam, nec exerces auaritiam tuám, nec protendis, nec dilatas cupiditatem tuam? Et quia te ex te, non ex Deo, metiris: nec minora petere ab eo

audes,

audes, qui tanto te maiora promittit? Num Deum facies mendacem, & periurij reum, & dum ad nihilum tuum reſpicis, ſponſoris omnipotentiam, & veritatem blaſphemare præſumes? falli, & fallere hominis eſt: ſed non hominis Dei eſt, qui teſtimonium de ſeipſo perhibuit. Ego ſum veritas, cuius verba cum Cœlo non ſunt tranſitura. Sed vide, puſilla anima mea, quam nullam habeas ad non firmiter credendum excuſationem. Cogita, Chriſtus tuus quanta fecerit tibi antequam diceret, Pete quod vis: ſi rectè cogitas, non minora anteà exhibuerat, quàm deinde promiſerit: Et quid enim, quæſo, maius velle poterat, ſi tamen tantum velle poterat, humana voluntas quam Deum hominem fieri? O Domine quid eſt hoc? verè præuenisti hominem in benedictionibus dulcedinis, poſuiſti in capite eius coronam de lapide pretioſo: itane hominem magnificaſti, & appoſuiſti circa eum cor tuum? ſimilitudinem Dei, quam Angeli appetendo, peccauerunt, & in æternum damnati ſunt, hanc dignatus es homini per admirabile illud commercium largiri, antequam peteret, & concu-

cupiſceret? Quid igitur vereris te non accepturum à Deo quicquid intra humanæ voluntatis limites continetur, quando quod humani deſiderij finem tantùm excedit, Deitatem ipſam es conſecuta? ſed perge ad alia: non ſolum largitus tibi fuerat ſuam Deitatem, cum omnia daturum tibi Patrem promiſit Chriſtus, ſed etiam vt præceptor & magiſter tuus iam docuerat te, & inſtituerat, quomodo in terris quaſi tanquam Deus, & filia Excelſi viuere poſſes: quomodo mundum, & omnia, quæ in mundo ſunt, vinceres: quomodo humilitatis, & patientiæ ipſius ſectando veſtigia, ſæcularia deſideria tranſcenderes, & in carne præter carnem viuens, diuinam quodammodo vitam immortali adhuc corpore traduceres: iam tibi ita omnia tam proſpera, quàm ea, quæ aduerſa videntur, contemperauerat, vt quidquid accideret, ad bonum tuũ poſſet cooperari. Quid mirum ſi dicat pete, quod vis, qui docuerat etiam, quomodo eum diligendo omnia velle, & petere poſſes in bonum? Ex quo intelligere potes, quantò tecũ liberalius egerit Deus tuus, quam cum Adam patre tuo:
con-

concupiſcentiam enim illius coercuit ab eſu pomi: concupiſcentiam verò tuam extendit ad omnia, cum omnia vtiliter à diligentibus ipſum peti poſſint. Sed (ò amorem immenſum) non ſolùm antequam omnia tibi promitteret Chriſtus tuus, naſcendo ſe tibi tradiderat in ſocium, docendo in præceptorem: ſed etiam conueſcens ſe dederat in edulium, adinueniens modum ineffabilem, quo ipſe in te, & tu in ipſo manere poſſes, ita enim in Sacramento admirabili ſe tibi commiſcuerat, vt carnem illius manducando, & ſanguinem bibendo concorporea illi efficereris, ita vt duo eſſent in carne vna, dùm ipſa in Chriſto, & Chriſtus in te maneret. O bone Ieſu, quid erat vltra, quod adijceres. Pete quod vis? ſi tu in me manes, & ego in te, quomodo non omnia bona tua mecum ſunt? & ſi in omnibus bonis tuis non ſatiat ſe deſiderium meũ: quid vltra petere poteſt, in quo ſatietur, cum omnia bonitate tua ſint plena? Ità eſt ſoror mea: iurauit Dominus Chriſtus tuus omnia daturum Patrem in nomine ſuo, quando ipſemet in tot mirabilibus ſuis ſe tibi iam tradiderat.

Vide

Vide igitur quantam promiſſioni ſuæ fidem conciliauerat, qui antequam omnia tibi promitteret, ſeipſum tibi dederat, & iam præſtiterat, vt modo tam tibi connaturali, cum voluptate, & guſtu Deo tuo frueréris. O ſi vere fidelis eſſes, ſoror mea, cùm toties ab Eccleſia verba illa audis, Dominus tecum, quam diuine de te ſentires; quàm ſepe caneres cùm Maria: Fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum Nomen eius; ecce enim beatam te dicunt omnes nationes: nulla enim natio tam grandis eſt, quæ habeat Deos appropinquantes ſibi, ſicut adeſt nobis Deus noſter. Verè Emanuel; nobiſcum Deus: quid enim tam in nobis, quam cibus noſter. Sed perge adhuc, & poſtquam vidiſti, quæ præmiſerit Chriſtus antequam faceret tam ſolemne promiſſum, vide quid geſſerit poſt factam promiſſionem; pone ante oculos tuos noctem illam, in qua iſta tibi locutus eſt, & promiſit; horas illas omnes, quæ poſt ſermonem ſecutæ ſunt, mente percurre, vſque ad poſtremam, in qua dilectam animam ſuam pro tua ſalute exhalauit; & vide, quid magis humanam fidem excedat; Deum potuiſſe

tuiſſe tam vilia, tam indigna, tam dura pro te pati; an potuiſſet tibi promittere, daturum Patrem ſuum quidquid in nomine ipſius peteres? Certè ſi de Chriſto tuo rectè ſentis, faciliùs capere potes, & debes, quomodo magis conforme illi ſit, & conſentaneum omnia tibi præſtare, ac facere poſſe quæ promiſit, quàm omnia illa potuiſſe pati, quæ pertulit: ſummo enim bono magis congruum videtur benefacere, quàm mala pati. Si igitur experimento vidiſti, quod ea pro te ſuſtinuit, quæ magis à Deo remota, & aliena videri poterant; quomodo non credes etiam tibi daturum bona ſua, quod maximè proprium eſt ſummæ Bonitatis? Habens igitur tantum promiſſum, etiam ſanguine, & occiſione immaculati agni conteſtatum, & conſecratum, poteris adhuc de illius veritate dubitare? O ſuper ineffabilis benignitas, & humanitas Saluatoris noſtri Dei, qui non ſolùm ex tot, & tam immenſis beneficijs, quæ tribuit nobis; ſed etiam ex operibus iuſtitiæ, quæ idem ipſe operatus eſt pro nobis, voluit, vt haberet homo, vt quidquid fideliter peteret à Deo, ſecurus acciperet:

peret: ſic enim debes accedere petendo, ſoror mea, ad Thronum Gratiæ illius, vt eundem etiam cogites Tribunal Iuſtitiæ; & ita petere, vt etiam exigas. Conferas nunc promiſſiones hominum cum promiſſionibus Chriſti, & confundere, & erubeſce, ſi adhuc tam fatua es, vt illæ in ſpem te erigant, & exhilarent, cum ſuſpicari neſcias hominem, præſertim nobilem, fidem non ſeruaturum; & in Chriſti Dei, & hominis promiſſionibus, ita te geris, vt non depellas omnem mærorem à corde tuo; ſed ita in tua puſillanimitate permanes, ac ſi ex illis nihil boni certò expectare, & percipere poſſis. Quid eſt hoc, ſoror mea? tam prauè adhuc de Deo ſenties, vt nec illi iuranti, & tot beneficia ante, & poſt iuramentum facienti credas, quæ homini, nihil etiam ante tibi exhibēti, tam citò facilè credis? Imò quod mireris magis: nonne magnum æſtimas beneficium, quod re vera maximū eſt, ſi quando legis alicui ex Sanctis puta, Catherinæ Senen. Hyacinto, ſeu alijs, reuelatum fuiſſe omnia illis Deum conceſſurum, quæcunq; peterent, cùm ea tamen, quæ plerunq; hominibus reuelantur, non
adeò

adeò certa ſint, vt dubitari de iis non liceat: conteſtante tibi, quæ, Ioanne Euangeliſta, cuius teſtimonium de fide eſt, quod verum ſit, conteſtante tibi Eccleſia, quæ fallere, & falli non poteſt, Ieſum Chriſtum ore ſuo promiſiſſe, & iuraſſe daturum Patrem nobis, quæcunq; in nomine ipſius peteremus; beneficium hoc tam diuinum, in tam maiori certitudinis gradu, tibi collatum non ſuſcipis, non admiraris, in illo ſpem non erigis; ſed quodammodo potius negligis, & contemnis? Quare hoc, niſi quia modicum adhuc lumen in te eſt, & modica fides? Agnoſco, & ploro, ſoror mea, miſeriam tuam; terrena hæc inhabitatio non ſinit te percipere quæ Dei ſunt: prona, & curua in terram vix Cœlum reſpicis, & in te anguſta, in Deo te dilatare neſcis; & ideò promiſſum hoc mente non penetrans; non petis, vel malè petis, & in petitionibus tuis allucinaris: petis plerumque ea, de quibus te ſollicitam eſſe non oportet, & quæ tibi cum pecoribus, & beſtiis communia ſunt, nec ad bonum finem petis: quæ verò ad meliorem vitam pertinent, nec petis, nec concupiſcis. Sume experimentum

Digitized by Google

tum ab ijs, quorum Deus venter non eſt, nec finis interitus, & vide quomodo Chriſti promiſſionibus innixi omnia poſſunt, & quomodo venti, & mare, & quæ in Cęlo ſunt obediunt illis. Omnia in nomine Chriſti potuerunt efficere Sancti Dei, quæ ipſe Chriſtus effecit, & illis etiam maiora potuiſſent iuxta verbum, quod prædixerat Chriſtus; perlege ipſorum hiſtorias. Tu in culpa es, ſoror mea, ſi non accipis; tu inanis, & mendax es, non Chriſti promiſſio. Sed adhuc obſtrepis, & obijcis, quod multa ſæpe petis, quæ te meliorem facere poſſent, & quæ ad ſalutem conducunt, nec ea tamen petendo obtinere potes. Scias anima mea, nihil tam difficile dignoſci poſſe, quàm acceſſus, & receſſus à nobis beneficiorum Dei: ſi benè petiſti, ſecura eſto, aut enim iam habuiſti, aut habebis in tempore ſuo; non enim eſt noſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate: crede mihi non ceſſes petere, quærere, pulſare, quia fidelis Deus in omnibus verbis ſuis. Cùm ignoras quid agere debeas, hoc vnum ſemper habes reſidui, & hoc ſatis tibi eſt, imò hoc totum eſt, vt

oculos

oculos tuos in Cœlum dirigas, & illum ſolum, & ſemper petas, qui fecit omnia; nihil eo inuenies carius, nihil melius: ipſum igitur pete, qui fecit, & nihil vult magis dare, quàm ſe; ſi aliquid inueneris melius, pete: ſed ſi aliud petieris iniuriam facis illi, & damnum tibi, præponendo illi, quod fecit, cum vult ſeipſum tibi dare, qui fecit. Exulta aliquando igitur, & iubila in hoc tanto promiſſo ſoror mea, & concine mecum.

BEnedictus Dominus Deus Iſrael, qui magnam fecit promiſſionem plebi ſuæ.

Et erexit cornu ſalutis nobis, in Nomine Ieſu ſancto ſuo.

Sicut locutus eſt ad fratres ſuos, qui à ſæculo ſunt parentes noſtri.

Nomen, quod reportauit ab inimicis noſtris, & de manu omnium, qui oderunt nos.

Ad faciendam miſericordiam cum ſeruis ſuis, & memorari teſtamenti ſui ſancti.

Iuſiurandum, quod iurauit vadens ad Patrem ſuum, daturum ſe nobis.

Vt gaudio pleni de manu inimi-

Digitized by Google

corum noſtrorum liberati, ſeruiamus illi.

In ſanctitate, & iuſtitia coram ipſo, omnibus diebus noſtris.

Et tu nomen, oleum effuſum vocaberis, portaberis coram gentibus, & Regibus, & filijs Iſrael.

Ad dandam ſcientiam ſalutis credentibus in te, in remiſſionem peccatorum eorum.

Per viſcera miſericordiæ Chriſti noſtri, in quibus confortauit nos rediens in altum.

Inuocaberis ab his, qui in tenebris, & in vmbra mortis ſedent, & diriges pedes noſtros in viam pacis.

DEus fidelis, qui per vnigenitum filium tuum fidelibus tuis omnis ſalutaris petitionis effectum in nomine ſancto ſuo promiſiſti, concede mihi indigno famulo tuo in nomine eiuſdem vnigeniti tui, eundem Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus. Per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Digitized by Google

THESAVRVS VII.

Chriſtus nobis datus, & donatus.

O Soror mea, ſi cum tam magna fiducia, ad Dei thronum accedere potes, vt reddat, quæ promiſit; quanto magis fiducialiter agere potes cum ipſo, vt reddat, quod nō ſolùm promiſit; ſed etiam quod ſemel tradidit, & donauit? Si hoc ego dicerem tibi, ſoror mea, ſcilicet, Deum omnia ſua deſiderabilia tibi iam donaſſe, fortaſsè mendacem me diceres, vel certè dubitares: ſed quid ſi veritatis præconem Apoſtolum Paulum teſtem producam; nonne illi credes? Audi igitur verba illius. Qui proprio filio ſuo non pepercit; ſed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non & cum ipſo omnia nobis donauit? O Paule quid dicis? Omnia bona donauit cū ipſo? Omnia bona? Præter omnia bona, nihil eſt: quæcunq; enim fecit Deus, bona ſunt, ſiue quæ in Cœlis, ſiue quæ in terris; quæcunque etiam poſſibilia ſunt, & non ſunt, etiam

Digitized by Google

bona eo modo ſunt; ipſum primum increatum ens bonum eſt: omne igitur hoc donatum eſt, & donatum eſt cum ipſo, videlicet, proprio æterni Patris Filio? nonne hic filius, Deus de Deo eſt, omnium Dominus, & Creator, qui cum Patre, & Spiritu ſancto, vnum habet eſſe, vnum viuere, & à quibus diuidi, & ſeparari non poteſt? Donauit nobis? iam opus perfectum, & conſummatum dicis, & hoc opus, dominij translatio eſt in nos; nam donatione dominia acquiruntur. Quid dicis Paule? omnia bona in quocunque modo poſſibilia, ſiue creata, ſiue increata, ipſe Dei filius, ipſe Deus, ipſa beata Trinitas donata homini eſt? Scio, inquit Paulus, quia non mentior: iterùm dico: omnia bona cum filio nobis donauit; & ideò ſæpius in Epiſtolis meis repeto. Omnia veſtra ſunt, ſi quod dico, probando dico & ratione confirmo; quare non creditis? Traditio filij facta nobis, & pro nobis, nonne tibi manifeſtè conſtat cum natus, & datus nobis, factus obediens eſt nobis? paſſus ab homine, tanquam à Domino, venundari, iudicari, crucifigi? Omnia verò bona in filio hoc contineri nonne

ex

Digitized by Google

ex hoc certum eſt, quia hic idem filius, Deus eſt? Magna ſunt, quæ dicis Paule; ſed vera ſunt: quod ſi ita eſt (parce Domine, ſi ita audacter loquor; quod veritatis præco docet, hoc Deus docet) non ſatis fuit immenſæ charitati tuæ, qua dilexiſti hominem, habere illum ſeruum, filium, & amicum; niſi etiam ſuper te quaſi Dominū eundem conſtitueres? O vere Deus, Deus meus: Ergò ò Domine Pater Dei mei, ita me ab initio dilexiſti, vt conderes me, non ſolùm ad imaginem, & ſimilitudinem tuam; & pro me Cœlum, & terram, & omne, quod in eis eſt, creares; Dominum, & Regem in Paradiſo ante lapſum me collocares, vt etiam volueris poſt lapſum, ad maius imperium me ſublimare, & principem me conſtituere, non ſolum ſuper omnia opera manuum tuarum, ſed quodammodo ſuper ipſum vnigenitum Filium tuum, quando illum homini donaſti, vt pariter cum illo omnia homini bona aduenirent, atque ita non ſolùm oues, & boues, volucres Cœli, & piſces maris, ſed ipſum etiam effectorem, & Creatorem omnium poneres ſub pedibus meis? Parce Domine, ſi ita lo-

quor, dum video te Chriſtū meum lauantem pedes meos & manus illas, rerum omnium effectrices, meis pedibus ſubijcientem. O altitudo adinuentionum immenſæ charitatis Dei, qui expertus, & cognoſcens, quomodo omnia præter ipſum filium ſuum, homini, donando, inutilis, & inanis prorſus ipſa ſe manifeſtabat donatio, & in perniciem ipſius recipientis conuertebatur, modum adinuenit ineffabilem, quo vtiliter potiri rebus omnibus creatis cum ipſo Creatore poſſit creatura. Niſi enim ipſe rerum Creator eſſet meus; nonne falſo & ementito nomine, quidquid meum dicerem, appellarem? Non enim creaturæ eſſe non poſſunt Creatoris, & cum ipſa creatura ſit quid alterius, quid poteſt habere ſuum, ſi non habeat ſuum, ipſum Deum, & Dominum Creatorem? Præterea nonne audiuimus, & vidimus quàm malè per inordinatum amorem rationabilis creatura vſa ſit muneribus, quibus ab initio fuit decorata? Gratias igitur Deo, qui tale donum dedit hominibus, in quo omne donum contineretur, & in cuius amore nunquam homo poſſet eſſe nimius, imò

imò in cuius ſola dilectione ex toto corde, & ex totis viribus vera ſalus, vita, & beatitudo conſiſteret. Sic, ſoror mea, Regina magna nimis iam effecta, ampliùs noli mærere, non habet amplius Deus in immenſitate ſua, quàm tu in latitudine Regni tui; omnia deſiderabilia eius data ſunt tibi, omnia illius tua ſunt. Vis videre quando in poſſeſſione filij Regis, & Regni illius veniſti? quando Rex iſte tuus venit tibi? Tunc profectò hoc fuit, quando filius Dei, appellare ſe cæpit filius hominis, & patriam poteſtatem agnouit, & ipſi ſubditus eſſe voluit. Nolo, ſoror mea, te conſideres in generatione illa praua, & adultera, quæ tantum Regem ſibi donatum non recepit, nec cognouit, imò contumelijs affectum occidit; cui ante peccatrici ſe ſubijcere voluit, & quæcunque indigna ab illa perpeſſus eſt, melius tamen illi fuiſſet, ſi nunquam poteſtas hæc, & imperium ei deſuper in hunc Regem datum fuiſſet: ò quàm malè ſumpſit poſſeſſionem iſtius Regis generatio iſta? Conſidera te primò in Maria matre eius, in cuius vtero ſanctiſſimo ab hoc filio Regis, caro noſtra contacta

eſt Angelico teſte præſente, ac vero præcedente conſenſu, & in ſignum veræ legitimæque traditæ poſſeſſionis per portam illam clauſam Homo Deus ingreſſus, & egreſſus eſt. Conſidera te etiam in Petro, qui etſi quaſi ignarus quid facere vellet Ieſus, dum pedes lauare illi contendebat, tale obſequium renuebat, admonitus tamen ab eo, & coactus, ſe lauari permiſit, & pedem ſuum ſuper manus Ieſu impoſuit, vt qui adimplere legem venerat, ex lege etiam noſter fieret, ex ea videlicet lege, quàm Deus ipſe promulgauerat, dicens. Locus quem calcauerit pes veſter, veſter erit. Conſidera te, in Maria Magdalena, quæ ſtatim, vt cognouit, accurrit ad Chriſtum tanquam ad rem ſuam, non veretur alienam domum, non habitantium ſuperbiam, tenet illum manibus, irrigat lacrymis, lauat, tergit, ac colligit ex illo, tanquam ex prædio ſuo, quos optàt fructus ſalutis, pacis, ac remiſſionis peccatorum. His, & ſimilibus actibus ſi cuiuſcumque rei dominium, & poſſeſſio probatur, quomodo amplius dubitabis Chriſtum eſſe tuum? Et ſi tuus eſt Chriſtus, quid non eſt tuum? & ſi

Chriſtus

Chriſtus eſt tuus, quomodo Chriſtus ſeipſum tibi, negare poterit? Et ſi ſeipsũ negare non poteſt, quid tibi negare poteſt? Vide quomodo huic cogitationi innixus Paulus nihil omnino timebat. Si Deꝰ, inquit, pro nobis, quis contra nos? Adeò in poſſeſſione Chriſti ſui glorioſus erat, vt neque tribulatio, neque anguſtia, non fames, non nuditas, non pericula, non perſecutio, non gladius illi curam ingereret; in his omnibus ſuperare ſe iactabat propter eum, qui ſic dilexit nos. Dauid ipſe Rex nondum poſſeſſionem cæperat huius Chriſti ſui, & tamen canebat confidenter, Non timebo mala, quoniam tu mecum es. Et tu ſoror mea, quare modò timebis mala, quæ potes dicere de Chriſto tuo non ſolùm, quòd tecum eſt; ſed quòd tuus eſt? Age igitur, & confidenter concine. Diligam te Domine fortitudo mea, firmamentum meum, refugium meum, liberator meus, adiutor meus, miſericordia mea, Deus meus. Si Deus tuus poſſeſſus, te beat in Patria, cur non te modò ſatiat in via? dices fortè, quia ab hoc Regno deijci potes, dum es in via: audi Paulum iterum. Quis me, inquit, ſeparabit à Cha-

à Charitate Chriſti ? certus ſum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque alia creatura poterit nos ſeparare à charitate Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu. Itaq; nulla te creatura ab hac poſſeſſione deijcere poteſt, niſi tu te ipſam deijcere velis; & ne hoc ipſum aliquando velis, poſtula ab eo, qui tuus eſt, & cuius eſt operari in nobis, & velle, & perficere: qui enim ſeipſum negare non poteſt, multò minùs negabit tibi bonam voluntatem, imò dabit Pater cœleſtis ſpiritum bonum petentibus ſe.

THESAVRVS VIII.

Reliquiæ micarum, & fragmentorum; ſeu bona, quæ Deo ſuperſunt.

SI nos, cùm ſimus mali, nouimus bona data dare filijs noſtris, ita vt ſi petierint panem, non demus pro pane lapidem, nec pro ouo ſcorpionem, nec pro piſce ſerpentem; nunquid, ſoror mea, Pater tuus cœleſtis negabit tibi, ſi petas, non dico panem, ſed micas

ca-

Digitized by Google

cadentes de menſa illius, quæ etiam canibus dari ſolent, præſertim cũ per promiſſionem, & per donationem, vt iam vidiſti, omnia illius tua ſint. Veni igitur nunc mecum, paupercula veni, & ducam te ad nouos fontes diuitiarum, ad theſauros ſcilicet Chananeæ, ad quos ipſis etiam canibus patet acceſſus. Exi de finibus humanæ conditionis tuæ, tanquam catella famelica, diſce latrare ſub menſa Domini Dei tui, clama in toto corde tuo, vt miſereatur tui; ſi tacet; multo magis clama, ſi arguit, ſi increpat, ſi ingratam te dicit, ſi canem appellat, multò magis clama, & canem te affirmando, dic Domino tuo; Etiam Domine canis ego ſum; ſed & catelli edunt de micis, quæ cadunt de menſa Domini ſui. Accedo modo ego ad te, Domine, non vt iterum mihi præbeas maiora ea dona, & gratiarum munera, quibus malè vſus ſum; ſcilicet non peto, vt pro me, iterum filium tuum mittas in mundum, & emas mihi panem cęleſtem pretio magno; quęcunque tua ſunt, ſalua tibi eſſe cupio: ſed ſolùm peto micas, quæ de menſa tua cadunt, & fragmenta, quæ ſuperſunt, ne pereant; habent

ad

ad iſta ius quicunque pauperes, & mendici, quinimò & catelli ipſi. Nonne tu, Domine, præcepiſti mihi, vt darem, quæ mihi ſuperſunt pauperibus? Ecce mendicus, & pauper ego ſum, quantum tibi ſuperſit, tu ſolùm vides, qui te ſolùm intelligis, infinitum certè illud eſt; cur igitur & tu non facies ſimiliter? At ego quidem ſi facio eleemoſynam de ijs, quæ ſuperſunt mihi, illud, quod erogo, ampliùs non habeo: tu verò Domine, Deus meus, poſtquam multum tribueris mihi de ſubſtantijs tuis, nihil ideo minus habebis. Ego ſi quem dimiſero ieiunium, non ideò, qui dimiſſus eſt, ab alio non ſaturabitur: ſed tu, Domine, ſi me ieiunum dimittas, deficiam in via, neceſſe eſt; non enim eſt alius præter te, Domine, qui poſſit me ſaturare. O Domine, ſi me ſeruum nequam in ijs, quibus ego abundo, ita inſtituis, vt etiam ex ijs quæ ſunt de Mammona iniquitatis, erogando pauperibus tuis amicos mihi conciliem, & faciam; quantò magis tu, qui ſummè bonus es, de ſuperfluis tuis aliquas micas pauperculo mihi erogando, facere me debes amicum tibi, vt te poſſim recipere in ta-

tabernaculo meo: ſicut enim delitiæ meæ ſunt, eſſe cum Deo meo, ita, & delitias tuas eſſe dixiſti eſſe cum filijs hominum. Memento Domine quam durum iudicium feciſti cum diuite illo, qui micas pauperi Lazaro negauit, vt nec aquæ gutta arentes illius fauces refrigerari permiſeris. Nunquid Domine, qui alios parturire facis, non ipſe parturies? Quomodo iuſtitia tua permanebit in ſæculum ſæculi, niſi etiam tu diſpergas, & des pauperibus? De quo enim primum, obſecro dicebat Propheta verſiculum illum; Diſperſit dedit pauperibus? Num de ſancto Laurentio? Num de Paulino? Num de tot alijs, qui non modo ſuperflua, ſed omnem ſubſtantiam domus ſuæ, & ſeipſos pro dilectione pauperũ profuderunt? Certè iſti, potentes in alios diſpergere non fuiſſent, niſi tu prior ipſe talem gratiam, & tantam, in illos diſperſiſſes, & niſi idem tu, Domine, talem vſum diuitiarum de Cœlo in terram deſcendẽs prius inſtituiſſes, didiciſſent? Quid enim vetus, quid carnalis homo nouerat, niſi ſua retinere, aliena rapere, ſi poſſet; concupiſcere ſi non poſſet? Quomodo igitur nunc

pote-

poteris, ita continere in ira tua miſericordias tuas, vt de ſuperfluis tuis, nec micas neceſſitati meæ velis concedere? Quid enim ſunt, niſi micæ reſpectu illius immenſæ menſæ tuæ, ea munera omnia, quibus ego indigeo ad Beatitudinem meam? Igitur ſi bonus es tu Domine, ſicut optimus es, in bonitate tua doce me iuſtificationes tuas: niſi enim benignè facias in bona voluntate tua Domine, nunquam ædificabuntur muri Ieruſalem. O ſoror mea, ſi ita rogas Dominum tuum, credis quod non dabit? Si in terra poſitus, quando cum hominibus conuerſabatur, adeò illi curæ fuit, ne fragmenta eduliorum, quæ ſupererant menſis, quas ipſe parabat, perirent, vt à diſcipulis colligi illa iuberet, & in ſportis reponi; nonne, quæ ſuperſunt in ipſius Cęleſti menſa, pretioſiora multo ſunt: Quomodo igitur cum ipſe ſatur omninò ſit in æternitate ſua, non dimittet reliquias ſuas paruulis ſuis petentibus illas? Vnica tantùm mica, ò Domine, indiget anima mea; vnica mica, vnico verbo, vnico fiat, neceſſitati meæ ſubuenire potes: verbum negabis, qui etiam verbera pro me ſuſtinuiſti?

Si

Si tu es, qui dixiſti. Si quis ſitit veniat ad me, & bibat. Si tu idem es, qui mihi dixiſti; Si ſcirem donum Dei, & ſcirem quiſnam ipſe ſis, qui mihi hoc dixiſti, futurum, vt à te peterem, & te daturum, quod peterem. Ecce nunc ſcio quantum ſit pretij in micis tuis, & illas eſurio, & ſitio, & peto eas à te, quem fideliter cognoſco Dominum meum, & Deum meum; teneris igitur, ex ore tuo te iudicans, illas mihi dare, parce, ſi intro in iudicium cum Deo meo; non ago, niſi ex ea lege, quam ipſe ſanxiſti, quam ipſe me docuiſti, ne alioquin auderem deteriùs quid cogitare de te, quàm de homine. Quis ex nobis, recumbens ad cenam magnam, importunè oblatranti famelico, vel etiam cani, ſaltem propter importunitatem, fruſtulum non proijceret? Nequam ego ſim, inimicus ſim, canis ſim, micas iterùm, atque iterùm peto: cuius, quæſo, ſunt voces illæ: Si eſurierit inimicus tuus, ciba illlum; ſi ſitit, potum da illi; ita enim carbones igni congeres ſuper caput eius. O me beatum ſi micas propter importunitatem ſic accipiendo, ignis tui carbonibus deſolatorijs totus operirer. Sed adhuc,

Do-

Digitized by Google

Domine, non reſpondes, oſtium non aperis, intus manes cum pueris tuis, electis tuis, in cubiculo tuo, ſurgere non vis? Pulſa adhuc, ſoror mea, perſeuera clamando, ipſis pueris, ſanctis eius, aures obtunde; ipſi crede mihi, pro te accurrent ad Dominũ Deum tuum, & rogantes dicent: Dimitte eam, Domine, quia clamat poſt nos, fac bonitatem cum illa, etiam hæc vna eſt ex ouibus, quæ perierunt; vult, & petit adiuuari, non vult ſumere panem filiorum, catellam ſe dicit, tantum de micis, quæ cadunt de menſa Domini ſui cupit ſaturari. Cadent tandem de ore ſuo, crede mihi ſoror mea, prætioſæ illæ micæ: fiat ſicut vis, commendabit fidem tuam, & ex illa hora ſalua fies.

THESAVRVS IX.

Chriſtus egenus.

VErùm ſi fortè vereris, ſoror mea, ne fides tua ad Cananeæ fidem pertingat, aut ne clamans raucæ fiant fauces tuæ, deficiantq; oculi tui, dum ſperas in Deum tuum: oſtendam tibi aliam viam

etiam

Digitized by Google

etiam multò meliorem, & tutiorem, per quam ambules, ad has eaſdem micas colligendas plenas theſauris. Educas de ſpecu Bethlemitico verum illum pauperem, qui, cum eſſet diues, pro nobis egenus factus eſt, vt nos ſua inopia ditaremur: hunc ſtatue ante faciem Dei, ante fores magni illius Regis, onuſtum omnibus tuis indigentijs, omnibus tuis miſerijs repletum. O ſoror mea, ò vos omnes, qui tranſitis per viam, attendite, & videte, ſi eſt pauper ſimilis, ſicut iſte pauper meus: hoſpes eſt, & peregrinus, inter vincula, & carceres percuſſus, & vulneratus, liuor in maxillis eius; à planta pedis vſque ad verticem capitis non eſt in eo ſanitas, aſpectus hominis in eo non eſt, opprobrium hominum, & abiectio plebis; nouiſſimus virorum, vermis, & non homo; quotquot iniquitates ſunt, fuerunt, & erunt, impoſitæ ſunt ſuper humeros eius, & omnium delicta in ſe ſolus portat: ſtat ad oſtium, pulſat, eleuat oculos, in cœlum ſuſpicit, ingemiſcit, lacrymatur. In hoc modò paupere, ſoror mea, volo vt te conſideres, nam membrum illius es, & manet ipſe in te, & tu in illo; nec

modo

modo duo eſtis pauperes, ſed vnus pauper: non ego te decipio; vis videre quomodo iſte pauper eſt in te, & tu in illo? Eſuriui, inquit, & dediſti mihi manducare, ſitiui, & dediſti mihi bibere. O pauper Bethelemitice, ſi memini, hæc dicturus es ijs, qui te nunquam in carne eſurientem, aut ſitientem viderunt: ſed ideo ea facta tibi eſſe dicis, quia vni ex minimis pauperibus (inter quos & tu numeraris ſoror mea) ea facta ſunt; ergo benè intelligis, quomodo ille in te eſt. Vis modò videre quomodo, & tu es in illo? rurſus ipſum audi. Longè à ſalute mea verba delictorum meorum. Certè ſancte pauper, quis vnquam arguere te potuit de peccato? Non tu profectò ſed ego deliqui, & deliquiſſe tamen videri vis, cum ais: priùs, quàm humiliarer, ego deliqui: & delictorum tuorum in tribulatione recordaris, dicens; Longè à ſalute mea verba delictorum meorum: quare hoc? niſi quia nos, qui ſumus peccatores, in te manemus, & nos in te portare volens, etiam peccata noſtra ipſe portaſti, & pro nobis doluiſti? Quod ſi obijcias, ſoror mea, quod idem Dominus aliquando

dixit

dixit futurum, vt ſemper pauperes haberemus nobiſcum; fore autem vt illum non ſemper haberemus: aduertere debes, quod hæc ille locutus eſt, cùm pro Maria aduocatum agebat. Effuderat hæc vnguẽtum piſticum prætioſum ſuper pedes eius; murmurabat auarus proditor, tanquam ſollicitus de egenis; increpat illum Ieſus, tanquam ignarum quid ageret illa mulier, quæ dum obſequium illud non capiti præbebat, ſed pedibus; videlicet Chriſto non tanquam capiti vniuerſorum viſibiliter nobiſcum ſemper permanſuro; optimè egenorum omnium, & pauperum hæc mulier cauſam agebat; nam inter pauperes, qui in pedibus Chriſti deſignantur, ſemper Chriſtum eramus habituri: hoc ſi aduertiſſet proditor, cognouiſſet quantum Maria de egenis cogitaſſet. Obſequium igitur illud tanquam pauperibus ſibi factum ſuſcepit; in quibus, licet corpore abſens, nobiſcum erat ſemper remanſurus. Sed vide manifeſtius quomodo poſt diſceſſum eius ex hoc mundo ad Patrem, ſemper tamen in pauperibus nobiſcum permanſerit. Si diſcipulos ſuos pauperes Saulus perſe-

quitur;

quitur; ipſe clamat; Quid me perſequeris? Si Ambiano pauperi Martinus veſtem tradit; Chriſtus illam gerit. Si conuiuium Gregorius pauperibus parat; inter ipſos conuiuas Chriſtus conſpicitur. Quid amplius dubitabis, ſoror mea, quin pauper iſte Bethlemicus in te etiã paupere, & egena adhuc hodie perſeueret? Nulla hic dubietas, omnis tua paupertas, omnis tua indigentia, omnis tua egeſtas, neceſſitas ipſius eſt. Vtique igitur dicito illi hanc ſimilitudinem: Medice, cura te ipſum: in me egena, te ipſum, etiam nunc egenum, conſidera: & exurge Domine, & iudica cauſam tuam: clama tu ipſe pro te ipſo apud Patrem tuum; & videamus ſi pater filio micas deneget, qui ipſis inimicis filium donauit: quidquid mihi negatur in filio clamanti, filio ipſi negatur; membrum illius ego ſum, pes illius; quidquid mihi datur, ipſi datur, dum ipſe pro me rogat, dum pro me impetrat Quid facies Pater? poteriſne diu ſuſtinere, vt hic filius tuus dilectus, micas eſuriat qui, vt tuam faceret voluntatem, ipſum etiam ſanguinem, & vitam ipſam profudit? Memento Domine Pater, Aeterne Deus

quid

quid mecum egeris quando pes eram, & membrum primi Adam: antequam de luto, & do fouea, & de carcere educeres me; clamaſti tu prior ad illum in tot miſerias, culpa ſua prolapſum, clamaſti; Adā vbi es? de deceptore, & de fraude interrogaſti, cauſam ipſe cognouiſti; peccatum ita damnaſti, vt tamen peccator multò locupletior fieret. En modò ſecundus Adam pro me, membro ſuo pauper & miſer imò & maledictum, & peccatum factus; innocens tamen, & impollutus, clamat ad Patrem. Pater transfer mala mea, egeſtatem meam à me. Deus meus, Deus meus; vt quid dereliquiſti me? In manus tuas commendo ſpiritum meum; & clamat clamore valido, & non iudicabis illum, & non diſcernes cauſam eius, & eſuriem illius nec micis ſaturabis? Igitur, filius tuus, pauper meus, dicet ad te; Dum egeſtas, & miſeria, & ærumna, & peccatum ſuper dorſum Adā fuerunt, adeò cōmiſertus es pauperis, vt ad eum ſubleuandum, ſublimandum & locupletandum me filium tuum è Cœlo in terram deſcendere, & in terra Crucis patibulum ſubire feceris; & nunc, poſtquàm omnia

iſta mala venerunt ſuper me, & mea facta ſunt, ita continebis in ira miſericordiam tuam, & pietatis viſcera claudes: vt ad me ex illis eruendum, nec micas velis mittere in terram? Heu fruſtra in me ſuſcepi cauſam primi pauperis, & in me tranſtuli omnem illum miſeriæ cumulum, ſi ita in me deinde confirmari debuit ira tua, vt quæ ſuper me fabricauerunt peccatores, grauia, & importabilia, nec digito tuo, à me filio tuo, amouere non cures? Seruire me feciſti pro Adam omnibus mandatis tuis vſq; ad mortem, & ſic ab omnibus miſerijs, & tribulationibus eduxi illum; tu mandatorum tuorum poteris ſic obliuiſci, vt mihi pauperi cupienti ſaturari de micis, micas non tradas? Quid erat, quod præmonſtrares me agnum, qui tolleret peccata mundi, & omnem miſeriam, quæ peccatum conſequitur; ſi tantum peccatum de Adam in me tranſtuli, & ſuper dorſum meũ adhuc viuit egeſtas? Extendiſſe potius videberis mundi miſeriam, non ſuſtuliſſe: cępiſti ædificare magnis ſumptibus; cur parcis micis, vt opus conſumes, & perficias? Si miſericordiam cum Adam non

ſe-

feciſſes, & in pœnis, quas ipſe promæruerat dereliquiſſes, ecquid Iuſtitiæ tuæ, quid Maieſtati tuæ deperibat? Homo erat, de luto erat, peccator erat: at ſi ego, vnigenitus filius tuus, pauper in miſerijs ſubſiſto, qui innocens, & Dei filius ſum, nonne Deitati quodammodò iniuriam facies; nonne dicent gentes, Adam dilexit, filium odio habuit? O pauper Bethlemitice quã benè agis cauſam pedum tuorum: video quàm ſis memor obſequij, quod pia illa peccatrix exhibuit pedibus tuis. Quid facies Pater? quẽ audire nos Prophetis teſtibus iuſſiſti, hunc tu modò non audies? Auertere nè poteris oculos tuos à filio dilecto tuo, qui bene tibi in omnibus complacuit? Tu, cui derelictus eſt pauper, huic pauperi poteris non eſſe adiutor? At ſi audis, ſi reſpicis, ſi adiuuas, iſtæ ſunt micæ, quas tantopere nos pauperes peccatores expetimus, iſtæ ſunt, quibus indigent pedes filij tui dilectiſſimi; in iſtis lætabitur, & ſatiabitur, & ditabitur paupercula ſoror mea, per iſtas ſana, & ſalua erit anima mea. O mea in Adam fęlix egeſtas; ſed multò in Chriſto fœlicior, per quam nihil habens, omnia

poſſideo. Nunc intellige, ſoror mea, quare beata dicaris, ſi eſurias, ſi lugeas, ſi maledicaris, ſi perſecutionem patiaris; omnia iſta in te pauper tuus Chriſtus patitur, & ipſe clamat, & Dominus exaudit illum; nec ſolum micas tibi impetrat, ſed gaudium plenum, ſaturitatis abundantiam, mercedem copioſam, regnum Cœlorum. Sis modo fidelis tu ſoror mea, & vt pes Chriſti, Chriſto ſemper adhære, Chriſto te coniunge, Chriſtum ſuſtine, Chriſtum porta in corpore tuo, Chriſtũ glorifica; empta enim es à Chriſto pretio magno, vt ſic concorporea Chriſto effecta, ipſe poſteà dirigat pedem ſuum in viam pacis.

THESAVRVS X.

Dei Miſericordia.

DVxi te ad plures theſaurorum fontes, ſoror mea, & ne ex itinere quandoque fatigeris, ſedere te modò faciam ſuper iucundiſſimum fontem, vbi omnibus curis remotis, quoties placuerit, in pace dormire poſſis, & requieſcere.

Quid

Quid erit mihi præmij, ſi fontem hunc indicauero tibi? Ecce, fons iſte patens nimis, & immenſus, diuinæ miſericordiæ fons eſt; ad eum aſcende mecum, & ad murmur illud inundantium aquarum, fac conſopiri ſenſus tuos, & inhabita diluuium illud ex hoc nunc, & vſque in ſæculum. O fons in vertice fontium: miſerationes enim eius ſuper omnia opera eius: fons, ex quo egrediuntur, & reuertuntur, fluunt, & refluūt omnes aquæ, & ſemper redundat: fons Iacob omnibus expoſitus, ad quem, qui non accedit, inexcuſabilis eſt omnis homo, ſiue fidelis, ſiue infidelis; natura enim ipſa, & ratio eorum, quæ facta ſunt, illum annuntiant, indicant, & demonſtrant: fons, cuius aquæ quò plus potantur: plus ſitiuntur, quas ſiue ſitias, ſiue bibas ſemper in ijs abſconditam dulcedinem experiris: fons, ex quo, cùm non eſſes, ſoror mea proceſſiſti, & de quo, cùm ſis, viuis ipſa, & domus tua tota: fons, ex quo, quicquid in Aeternitate tibi promiſſum eſt, & quicquid expectas beatæ ſpei, tibi hauriendum eſt, totum? Recordabor Domine miſericordiæ tuæ ſolius, & non confundar in æternum.

O quàm bonum eſt ſoror mea, nos hic eſſe: Deus miſericors, quid timebo? Deus miſerator, quid non ſperabo? Non enim ſicut miſeretur homo, & tu miſereris, Deus meus; neque ſicut miſerationes hominum, ita miſerationes tuæ ſunt. Miſeretur quidem homo, ſed non ſemper commodat, quia non ſemper habet; & quod bonum alteri cupit, præſtare ſemper alteri non poteſt. Verùm tu Deus meus, cùm ſimul ſis miſericors, & omnipotens, bonum, quod nobis miſericors cupis, etiam nobis miſerator tribuis: ſubeſt enim tibi, cùm velis, poſſe, & in voluntate tua, Domine, vniuerſa ſunt poſita, & non eſt, qui poſſit reſiſtere voluntati tuæ; & licet tibi, quod vis facere. Tu igitur ſolus, Deus meus, beatus ille es, qui ſemper miſereris, & ſemper commodas. Sed quò magis gaudeas, ſoror mea, ſcire debes; quod ratio, ſeu affectus iſte miſerendi, in Deo paſſio aliqua, vel qualitas non eſt, quæ in hominum animis modò laudatur, modò deſideratur, modò adeſt, modò abeſt: ſed eſt ipſa eadem natura eius, ipſa Deitas. Deus meus, miſericordia mea, inquit S. Dauid: ſicut enim Deus charitas

eſt,

eſt, ita etiam miſericordia eſt; & qui nimia charitate dilexit nos, oportet etiam, vt nimia miſericordia miſereatur noſtri: & ſicut Deus ſemper, & vbique Deus eſt, ita ſemper, & vbique charitas eſt, & miſericordia eſt; vnde non aliqua à nobis occaſione ſumpta, neque à nobis motæ, ſed ſpontè ſua fluunt aquæ miſerationum ſuarum, quæ irrigant, & fęcundant, & ornant omnia opera manuum eius, ita vt nulla vi perennis illarum curſus impediri, vel retardari poſſit, quin ferantur ſuper Cœlum, & terram, & ad ipſius etiam inferni inferioris decliuia deſcendant: fluunt manè, & diluculo nos præueniendo; Repleti ſumus mane miſericordia tua; Deus meus miſericordia tua præueniet me; fluunt in meridie, fluunt veſpere, fluunt quotidiè, fluunt vbique, omnia bona in nos operando; & miſericordia tua ſubſequetur me omnibus diebus vitæ meæ. Quare ſi fortè vereris turpitudinem tuam, ſoror mea, nec audes adire iuſtum iudicem pro obtinenda corona Iuſtitię, pro qua neceſſe eſt, bonum certamen certaſſe, curſum conſumaſſe, Fidem ſeruaſſe: acceſſum ſemper habes

ad Patrem miſericordiarum, vt faciat tecum miſericordiam ſuam, vt coronet te in miſericordia, & miſerationibus: ſufficit enim exponas illi pro merito, miſeriam tuam, neceſſitatem tuam, & roges ipſum, vt miſereatur tui; nō enim aliud meritum præquiritur ad id, quod tribuitur miſericorditer, neque aliud exigitur pretium, neque alia merces, gratis datur; abſq; vlla commutatione datur, quod per miſericordiam datur; velle tantùm tibi pro merito ſatis eſt, vt medicus iſte tuus miſericors, Chriſtus tuus IESVS ſanet in te omnes infirmitates tuas. Audi vocem ipſius dicentis; Vis ſanus fieri? Quid tibi vis faciam? Quaſi dicat: parata eſt, in promptu eſt miſericordia mea; vis vt miſerear tui? Ecquis eſt miſer ille tam miſer, qui ſibi nolit fieri miſericordiam, qui nolit dicere miſerere mei Deus, miſerere mei? O theſaurus miſericordiæ Dei vnico verbo comparabilis: Miſerere mei: breue verbum, quo clemētiæ pelagus continetur; nam vbi miſericordia, ibi ſunt omnia bona. Quomodo non exardeſcis, ſoror mea, in meditatione, tam boni Domini tui, Dei tui? non auro,

ro,

ro, non argento, non pretioſis muneribus, non multa eloquentia, non pluribus argumentis opus habes, vt ad miſericordiam, & lenitatem inflectas Deum tuum; non multum eſt tibi cogitandum quomodo, aut quid loquaris, vt ad benefaciendum tibi Deum inclines. Reges terræ, & omnes Principes, & Iudices terræ his artibus ad clemẽtiam alliciendi ſunt; Deus tuus diuitias, & munera ſua poſuit in poteſtate volentis, & petentis, tantum de his habere poteſt quilibet, quantum petit, quantum vult: ipſam voluntatem affer, ipſum deſiderium, ipſam ſitim, & ſenties ſtatim impetum fluminis iſtius, qui lætificat Ciuitatem Dei. Sitis ipſa pretium totum eſt, quo venalis eſt aqua cœleſtis: audi non me, ſed ipſum Deum non aliud pretium exigentem. Omnes ſitientes, inquit, venite ad aquas; venite, & emite abſque argento & abſque vlla commutatione vinum, & lac. Non ſic ignis comburit ſyluam, quàm citò Dei bonitas conſumit omnem indigentiam, & miſeriam, & nequitiam noſtram, ſi accedimus, & approximamus ad illum. Vis ſanus fieri, ſanus factus es. Vis munda-

ri, mundatus es; eſuris, & ſitis Iuſtitiam, beatus es: Deum deſideras, Deum ſitis ex toto corde; Deum iam habuiſti: deſiderium enim ſupponit amorem, nec quiſquam poſſet Deum diligere, ſi eum, quem diligit, non haberet. Nihil omnino intercedit inter petitionem Dei miſericordiæ, & conſecutionem illius; accedis ad eum, & illuminaris; aperis os tuum, & implet illud: Denique, non poſt inuocationem, ſed cùm inuocarem, exaudiuit me Desu iuſtitiæ meæ; neque ſtatim poſt tribulationem, ſed in tribulatione dilataſti mihi. Certè vitę æternæ verba ſunt iſta. Quid modo vereris, ſoror mea, vel multitudinem, vel magnitudinem, vel turpitudinem peccatorum tuorum? Illorum eſt certè aliquis reperiri numerus, & finis aliquis: ſed miſerationum eius non eſt numerus, & miſericordiæ eius non eſt finis. Etiamſi omnia totius Mundi peccata, vel mille vicibus quotidiè perpetraſſes, minor ſemper eris cunctis miſerationibus Dei tui: nonne quaſi cete venter eius abſorbens in ſe abyſſos? Nonne quaſi leo, qui quo maiorem conſpicit prædam, eò alacriùs ad eam

ca-

capiendam aſſurgit: quare hoc? niſi quia prꝑſtabilis eſt ſuper omni malitia Deus noſter; & non de noſtro, ſed de ſuo & benignus, & miſericors, & optimus eſt; amor verus eſt, & virtus perfecta, quæ alterius impulſu non indiget, ſed ſibi ipſi cauſa eſt, & origo amandi, & diligendi, & benefaciendi: amat, & diligit, & benefacit, quia amare, & diligere, & benefacere vult; & ſicut diuinus iſte amor infinitus eſt, ita infinitè inclinat, & propendit ad amandum, & ſeſe communicandum. Sed quomodo extra ſe infinitè communicari vnquam poterit diuinus iſte amor? Erit igitur terminum aliquem, & limitem ſemper ponere, quo ſe actu creaturis ille communicet: ſed propenſioni, & pronitati, & cupiditati illius ad ſe communicandum quis modus aut terminus conſtituetur ei? Sola, & vnica eſt æterna illa, & interna communicatio, Deus meus, quæ replet & ſatiat in bonis deſideriū tuum, cum de te ipſo in te ipſo delitijs tuis paſceris, cum Pater Filio, Pater, & Filius Spiritui ſancto eandem eſſentiam, eandem ſubſtantiam, eandem diuinitatem omne idem bonum communicant; ſed

quodcumque extra te bonum promanat, licèt multiplex, licèt valdè magnum ſit, minus tamen ſemper erit, & infinitè minus, quàm ſit propenſio, & deſiderium tuum ad benefaciendum & miſerandum. Vnde, ſoror mea, priùs in ore tuo deficere poteſt ſitis aquarum Dei, quàm deficere poſſit in viſceribus Dei ſitis eas elargiendi tibi;& ideò ipſe eſt, qui clamat; Omnes ſitientes venite ad aquas. O peccator, quicunq; ſis, quàm ſollicitus, quàm facilis, quàm audax accederes ad has aquas, ſi ſemel cogitares ab eo illas tibi offerri, qui ad benefaciendum tibi in deſiderio animæ tuæ infinitè excedit vota tua? Peccaſti peccatum grande nimis Iuda, quando tradidiſti proditor Magiſtrum tuum, Chriſtum tuum argento vendidiſti; ſed multò grauiùs peccaſti quando veniam deſperando, Dei tui viſcera inuaſiſti, & miſericordiam illius vulneraſti, & vno, eodemque laqueo, & ſpiritui tuo, & miſericordiæ Dei viam intercludere cogitaſti: tu ſolus in te crudelis, & immitis fuiſti, dum voluiſti obumbrare miſericordiã Dei, & abſcondere te à calore bonitatis eius, cuius influxu, etſi in

per-

perniciem tuam carere voluiſti; prohibere tamen nō potuiſti, quin ad alios benignos immenſæ pietatis effectus, etiam malitia tua deſeruiret: mauult ſiquidem Diuina miſericordia de malis bona facere, quàm mala nulla eſſe permittere. Totus dulcis, totus ſuauis, totus benignus eſt Deus noſter, totum ſe ſponte nobis tradit, & de Deo tantū habere poſſumus, quantum volumus; & tamen (ò mens cœca hominum, & curuata vſque in finem) tanquam quid Deo melius inuenerint homines, in ijs ſpē ſuam ponunt, & ea ſequuntur, quę, cum vehementer concupierint, & poſtquam multum in his laborauerint, & laſſati fuerint, auxilij, & conſolationis quicquam non habent. Itane obliuiſcimur Dei? Sed tu, ò ſoror mea, imitare Regem illum, cuius anima, cùm ita anxiaretur, vt conſolari omninò renueret; nec haberet in tota latitudine regni ſui, & in abundantia tanta rerum omnium vndè ſubleuaret miſeriam, & leniret dolorem ſuum, tantummodò memor fuit Dei, & delectatus eſt. O Dauid ſancte, tam magna illa afflictio, tanta turbatio, amaritudo tanta, tam citò diſſipata

diſſipata eſt? Memor fui Dei, & delectatus ſum, inquis? Non prius auxiliares manus expectas non pharmaca experiris? Et quam vnquam ægritudinem ſola medici expulit recordatio? Sed omnem ipſe admirationem tollis, quando in recordatione Dei tui miſericordiam illius ante oculos tuos fuiſſe dicis; & ideo meminiſſe Dei non potuiſti, quin ſimul etiam miſericordiæ ipſius memor fueris, quam abſcindere in finem, & cuius obliuiſci non poſſe meditabaris; à facie autem miſerantis Dei tribulationes omnes fugerunt. Viderunt te aquę Deus, viderunt te aquæ, & timuerunt, & turbatæ ſunt abyſſi. O facilem, & parabilem medicinam, quæ non ſolùm animi mæſtitiam ſedat, ſed etiam delectationem parit: quid mirum ſi ſanctus hic Pſaltes miſericordias Domini in æternum cantabat? Sed vide modò mulierem ſapientem, vt etiam ab illa exemplum ſumas; vndique malis circundabatur: nec erat, qui adiuuaret; videbat ſe in portis tribulationum, præſſura flammæ circumdabat illam, altitudine ventris inferi terrebatur, irruebant in eam pariter lingua coinquinata,

verba

verba mendacij, Rex iniquus, & lingua iniuſta: ſic obſeſſa reſpiciēs erat in adiutorium hominum, & non erat: ecquid rēliqui habes ò mulier, vt à tot periculis eruas, & liberes te? Memorata ſum, inquis, miſericordiæ tuæ Domine, & operationis tuæ, quæ à ſæculo ſunt. Ecquænam eſt operatio iſta Dei, quæ à ſæculo eſt? quoniam, inquis, eruis ſuſtinentes te: huius igitur operationis meminiſſe, fuit ſalus tua ò mulier? hæc fuit oratio, quam exauditam dixiſti; ideo liberata es, & confeſſa es Domino tuo Regi, & laudem illi dixiſti, & nomini eius benedixiſti? Ita eſt, ſoror mea, cùm ignoramus quid agere debeamus, hoc vnum habemus ſemper reſidui, vt oculos noſtros dirigamus ad Deú, cuius cor, cuius viſcera, ita amore languent, vt in vno oculorum noſtrorum, & in vno colli crine vulnerentur. Ita eſt, ſoror mea, inuocatio Dei, non ſolum dimidium facti eſt, ſed eſt ipſum totum; propè enim eſt omnibus inuocantibus eum, omnibus inuocantibus eum in veritate; inuocabo Dominum, & ab inimicis meis ſaluus ero: delectare in Domino, & dabit tibi pe-

petitiones, non ſolum oris, ſed cordis tui: ipſe enim idem Pater eſt miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, ſuauis & mitis, & multæ miſericordiæ omnibus inuocantibus eum; denique in omnibus vijs tuis cogita illum, & ipſe diriget greſſus tuos. Hinc eſt ſoror mea, quod mirari non debes, ſi vides cętera animalia munita à Deo, & armata, aut celeri pedum curſu, aut vnguibus, aut velocibus pennis, aut dentibus, aut cornibus: hominem verò his omnibus deſtitutum; qui enim in ſe infirmior eſt cæteris animantibus, in Deo fortior eſt omnibus. Siquidem optimo conſilio miſericordia, & ſapiĕtia Dei ita hominem diſpoſuit, vt ipſemet Deus eſſet omnis virtus illius; & vt eum ſibi tanto arctius deuinciret, tantoque ipſe magis ad amorem Dei ſui inflammaretur, quanto magis indigere ſe Deo conſpiceret, & in ipſo tantummodo ſalutem ſuam eſſe cognoſceret. Hinc S. Dauid. Quid enim mihi eſt in Cœlo, & à te quid volui ſuper terram, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternũ. Hinc Paulus; Omnia poſſum in eo, qui me confortat: qui tamen ex ſe

nihil

nihil eſſe fatebatur. Hinc Franciſcus; Deus meus,& omnia. Hinc Deus ipſe, & mater, & nutritius factus Ephraim vſq; ad ſenectam, & canos. Ego, inquit, feci, & egó feram, ego portabo, ego ſanabo. Ideò, ſoror mea, ſint oculi tui ſemper ad Dominum, quoniam ipſe euellet de laquco pedes tuos; prouideas Dominum in cõſpectu tuo ſemper, quoniam à dextris eſt tibi ne commouearis: quod ſi vides iniquos, & iniuſtos in miſerijs peccatorum quandoque ſubſiſtere, ſciass quia non eſt Deus in conſpectu eorum; ideò inquinatæ ſunt viæ illorum in omni tempore: Dixerunt inſipientes in corde ſuo, non eſt Deus; ideò corrupti ſunt, & abominabiles facti ſunt in vijs ſuis. Tu verò, ſoror mea, obliuiſcaris potiùs dexterę tuæ, quàm obliuioni tradas miſerationes Domini, & priùs adhæreat lingua tua faucibus tuis, quàm non memineris miſericordiæ illus; ſemper laus eius ſit in ore tuo, cuius miſericordias in æternum cantabis, & cum electis omnibus confiteberis, dicens, miſericordiæ Domini, quia non ſumus conſumpti, quia non defecerunt miſerationes eius.

THE-

THESAVRVS XI.

Cor Dei paratum adhuc duriora pati, ſi opus eſſet, pro noſtra ſalute.

POſtquàm ſediſti ad fontem diuinæ miſericordiæ, ſoror mea, & ibi recreata es, & iucundata; ſurgamus nunc, & ambulemus in fortitudine aquarum iſtarum, ad perſcrutandos ſemper nouos fontes, qui vndequaque abundanter ex illo vno primo fonte ſcaturiũt, auro, & pretioſis margaritis omnes referti. Multa & innumerabilia feciſti tu nobis Domine, & quidem mirabilia, ex quibus, ſi eſt intelligens, aut requirens Deum, poteſt te cognoſcendo ingentes in ſe deriuare diuitias, & opes immenſas. Sed aperitur nunc mihi fons iucundiſſimus ex ijs, quæ abſcondita ſunt in te; ex cogitationibus ſcilicet tuis, in quibus non eſt, qui ſimilis ſit tibi. Hi etenim etiam fluctus, hæc etiam excelſa tua ita ſuper me pertranſeunt, & abluunt, & fœcundant me, vt ſi quid

quid in me habeam quod retribuã tibi pro omnibus, quæ tribuiſti mihi; pro ijs, quæ retribuis mihi in cogitationibus tuis, quid in me erit, quod retribuam tibi.? Neſcio Domine, & mea hæret mens dum cogito, an magis tibi debeam pro magnalibus ijs, quæ feciſti animæ meæ, an pro ijſdem, & ijs etiam maioribus, quæ facere, & perpeti paratus es, ſi opus eſſet, pro ſalute animæ meæ. Certè apud te Domine res ipſæ, & vota rerum ipſa, facta, & certa faciendi voluntas, eadem in ſtatera appenduntur, & idem illorum pondus cenſetur: ſic & impijs æterna manet pœna pro peccatis, quia æterna in eis manet peccandi voluntas; & quia ſuperbia eorum aſcendit ſemper ad te, ideo ſemper puniuntur a te: & è contra iuſtis æterna manent præmia meritorum, quia apud te iuſtitia eorum quam concupierunt in æternum manet, in ſæculum ſeculi. Sic etiam mihi Domine liceat metere, & fructus colligere ex ijs, quæ non ſeminaſti, ſed in mente tua, & præparatione cordis tui aliquod tamen eſſe habent; ita vt in horrea diuitiarum mearum, inter theſauros meos poſſim recon-

dere,

dere, non ſolum quicquid mihi operibus, & laboribus tuis promeruiſti, ſed etiam quicquid adhuc paratus es facere, & pati pro eadem ſalute animæ meæ, ſi opus eſſet: maneat enim hæc lex inter me, & te Domine Ieſu, vt voluntas pro facto reputetur. Quod ſi quæſieris, ſoror mea, vnde hæc tanta benefaciendi tibi in Deo appareat voluntas, vt quæ ſemel fecit, & paſſus eſt, iterum facere, & pati paratus ſit pro tua ſalute, iniuriam magnam facis Deo tuo: in homine quidem quæri hoc poſſet, qui bonus deſinere eſſe poteſt; in Deo non poteſt: Deus noſter idem heri, & hodie, & ſemper; & nunc etiamſi homines mali ſint, non tamen fuerunt meliores, qui præceſſerunt eos; neque enim propter iuſtitias eorum, ſed propter nimiam charitatem ſuam, ſaluos illos fecit Deus; quæ cùm ſit ſemper eadem, & indeficiens, & immutabilis, nihil minus nunc faceret pro ſalute hominum eo, quod ſemel fecit, ſi quod ſemel fecit, modò non ſufficeret. Ergò, inquis ſoror mea, ſi oporteret, iterum Filius Dei non abhorreret Virginis vterum, non tot labores, non tot opprobria,

non

non flagella, non Crucem? Ita eſt ſoror mea; immò audi, & exardeſce in dilectione Dei tui. Non ſolum Chriſtus Filius Dei, ſed & Pater ipſe, & Spiritus ſanctus adeò diligunt te, & ſalutem tuam, vt quęlibet perſona parata ſit ex eiuſdem indiuiſæ charitatis impetu corpus adaptare ſibi, & eadem pro te pati, quæ ſemel Filius paſſus eſt. Non capis puſilla mea ſupereminentem hanc charitatem, & ideò non capis dignitatem tuam, & diuitias tuas. O in me diligendo, & in me iuuando ſemper pro me felix Trinitatis Vnitas! Collige hinc, & pro te mete quicquid æternus Pater, quicquid Spiritus ſanctus ſimul cum filio facerent, ſi id opus eſſe cognoſcerent, pro ſalute tua; ſiquidem etiamſi cognoſcerent adhuc oportere quamlibet perſonam pati, & ita nos intrare in gloriam ſuam, adhuc pro nobis pati non dubitarent: Cum igitur pati amplius non oporteat, cùm abundantiùs redemptionem acceperimus; ſed tantùm adiuuandi ij ſint, pro quibus Chriſtus ſemel paſſus eſt, quomodo fieri poteſt, vt deneget illis Deus auxilium ſuum, pro quibus paratus eſt iterum profundere
ſan-

ſanguinem ſuum? Sed ne majeſtate tantæ charitatis opprimaris, aſpice ſingulariter, & attentius Chriſtum tuum, quantum ſitiat etiam nunc ſalutem tuam: ſitiuit illam quamdiu in carne vixit, & dum moreretur, ſitiendo ſe ex hoc Mūdo diſcedere paſſus eſt; nec potuerunt aquæ multæ extinguere Charitatem illam æternam, qua diligebat te, neque flumina potuerunt extinguere illam, & quamuis dederit tibi omnem ſubſtantiam domus ſuæ, quaſi nihil deſpexit eam. Sitis adhuc in Cœlo, Ieſus Saluator meus, & quaſi ignorans, quæ in diebus carnis tuæ acciderint tibi, in Hieruſalem, Romam, & in omnem ciuitatem, & locum, iterum vadis crucifigi paratus pro nobis, ſi opus eſſet. Ipſe hoc nobis indicaſti, quādo Petro apparuiſti Crucem baiulans, dum ille ab Vrbe, & à Cruce fugeret, vt ſcilicet, quod ore tuo de hac ſiti tua iterum pro nobis patiendi ipſi conteſtabaris, ipſe deinde Romam rediens morte ſua ſimiliter per Crucem vti tuus Vicarius toti conteſtaretur Eccleſiæ. Hoc idem nobis demonſtraſti quando apparuiſti B. Carpo indignabundo, & frementi cōtra quoſ-

dam

dam peccatores, qui ad pœnitentiam cõuerti nolebant: dum enim eos videret B. Carpus, delabi in horrificum, quendam terræ hiatum, & ab illo ipſos abſorberi, ac flammis inde manantibus deuorari cuperet, ſic illum affatus es: Carpe feri me; paratus enim ſum pro ſalute hominum iterum mortem tolerare, mihique hoc pergratum eſt, vt homines peccare deſinant. Sed abſit, ò bone Ieſu, vt iterum pro me, inter opprobria exprobrantium tibi, videam te, & inter flagella, & vulnera, & Crucem: millies ego mallem mori, quàm videre mala Dei mei. Sanaſti me ſemel hoc pretio magno, dulcis Samaritane, quando appropriaſti mihi, & alligaſti vulnera mea, ſoluendo peccata mea; & infudiſti oleum, & vinum, effundendo de latere tuo aquam, & ſanguinem; curam etiam mei ſtabulario, ſcilicet Eccleſiæ paſtoribus, commiſiſti, duos denarios proferens, doctrinam videlicet & ſacramenta: ſatis hæc ſunt, iſta denuò non poſtulo: ſed quando ſupererogare ipſe iam cupis in hac tua iterum pro me patiendi promptitudine, & voluntate, quæ non minoris meriti eſt, ac

va-

valoris, quàm ipſa paſſio; quando ita vis, pete à Patre tuo, vt reddat tibi etiam pro ea ſalutem meam. Hoc eſt, quod modò peto, quod rogo, quod ſpero; non eſt agendum amplius flagellis, non verberibus, non Cruce: dic tantùm modo vnicum verbum, & ſanabitur anima mea: eriſnè tardus ad vnicum verbum pro ſalute mea, pro qua paratus es modò etiam ad mortem? Verùm neque opus eſt verbis, hæc enim ipſa bonæ tuæ voluntatis promptitudo, hoc ipſum deſiderium, hæc ſitis, quæ manet ſemper in conſpectu Dei Patris tui, ipſum interpellat, vt reddat ſibi mercedem ſuam; neque enim æquum, & iuſtum eſt, vt irremunerata maneat bona voluntas filij, quando deſiderium pauperum ſeruorum tuorum exaudiuit Dominus, & præparationem cordis eorum audiuit auris illius. Veni igitur, ſoror mea, veni nunc in hortum hunc tuum, in hortum paſſionis ſic concupitæ à Chriſto tuo, vt comedas fructus pomorum ſuorum: quam dulces erunt gutturi tuo fructus iſti, in quibus ſolus ſapor, & dulcedo charitatis, & amoris experitur: Iſte nunc ſit hortus tuus:

inuitat

inuitat quidem etiam te dilectus tuus ad hortum alterum, ad hortum Gethſemani; ſed in ipſa ianua ſtatim inuenies myrrham, quam tu peccando plantaſti, & ipſe patiendo meſſuit: heu, quantum eſt tibi quod doleas, & plangas, antequam mel comedas in eo, & vinum & lac bibas: heu qualem eum video, dum ibi pro me paſſum eum recogito. heu fuge dilecte mi; concinnos illos ſanguine madentes, vepres illos, foramina illa horrent nunc oculi mei. Sed cùm te eundem ipſum recogito etiam nunc amore languentem, & cupientem pro me mori, veni, veni dilecte mi, quia in lectulo gloriæ tuæ hac charitate vulneratum lætus te aſpicio, in reclinatorio illo aureo, inter columnas argenteas, ſtipatus, & circundatus à fortiſſimis Iſrael in diademate, quo coronatus es in die lætitiæ cordis tui. Mirabile, ſed doloroſum fuit ditari ſemel à paupere egeno, & patiente Chriſto; ſed à Rege nunc Gloriæ Chriſto adhuc ſic pati cupiente locupletari, quid ſoror mea facilius, quid felicius, quid ſuauius? qui tibi non petenti dedit egenus vitam per ſuum ſanguinem, quam facilis dabit

bit nunc tibi petenti quicquid opus habes ad tuam ſalutem, quam tibi in Regno iam ſuo per vnicum verbum, per vnicum velle præſtare poteſt? Imò ſi etiam nunc, cum ſit Rex Gloriæ, adhuc pro te ponere animam ſuam paratus eſt; quid ab eo petere potes, quod minus non ſit dilecta anima ſua? Multa ſunt, fateor, peccata mea, & iniquitates meæ, quibus iram tuam merui ò Pater: ſed ſi aſpicis ad hanc voluntatem, & promptitudinem Chriſti tui, quę manet in ęternum, quomodo non donabis illi pro mercede ſua quicquid minus eſt anima ſua. Deus iudicium tuum Regi da, & exalta hanc bonam voluntatem eius, ſicut exaltaſti mortem ipſius: & quomodo exaltabis eam, niſi propterea etiam des illi omnem poteſtatem omnia mihi præſtandi, quæcunque opus habeo, ſiue in Cœlo, ſiue in terra. Ecce, ſoror mea, vidiſti quàm diues ſemper eſſe poſſis, ſi habitas in hac bona voluntate Chriſti tui: ò ſi ex Regibus terræ haberes adeò diligentem te, vt ſcirent omnes, paratum eſſe vitam quotidiè pro te effundere, quantas opes breui recondere? quos diuitiarum cumulos

mulos

mulos congregares? quos theſauros poſſideres? Regem Regum Dominum ſic ad mortem pro te paratum faſtidis, & dimitti mauis inanis, quàm eſurire diuitias illius, quas ſi tantùm eſurias, ſaturaris? Si ſepties, ſi ſeptuagies ſepties diſſipaſti peccando bona tua, patrimonium tuum; quare non ſtatim accurris ad genua, ad vlnas Chriſti tui adeò diligentis te? Non eſt minorata pecunia fideiuſſoris tui, nec illius mutata voluntas: in quacunque hora ingemueris, ſtatim reperies in eo, & per eum omnia bona tua, diuitias tuas, etiam cum fœnore, cui enim plus dimittitur, plus diligit. O ſanguis Chriſti ſanguis meus, pretium perenne ſalutis meæ, ſemper in latere illo pro me manens, ſemel pro me effuſum, & iterum pro me ſemper effundi paratum; quæ purpura, quæ corona adeò beare me poteſt, ſicut ipſe me beas? Salue ò Crux adeò à Magiſtro, & Redemptore meo Chriſto Ieſu adhuc ſic concupita, fac per te me recipiat, qui ſemel in te moriens me redemit.

THESAVRVS XII.

Deus Pater.

ABysſus abysſum inuocat, theſaurus theſaurum oſtendit in voce cataractarum miſericordiæ Dei. Pater oſtendit diuitias in Filio & Filius in Patre: ecce nunc Filius dicit ad te, ſoror mea, ſi diuitem te cognoſcere vis, ſi opulentam, ſi nullius indigentem, ſi beatam; dic etiam tu Patri meo, qui in Cœlis eſt. Pater meus es tu. O vox vocum omnium ſuauiſſima, plena dulcedinis, & amoris, plena iucunditatis, & lætitiæ; vox in ſe continens vitam meam, ſalutem, & gloriam meam: vox bonorum omnium pignus, fœderis, & pacis ſignum, æternitatis principium, diuinitatis delibatio: tu ſis prima, tu ſis poſtrema in ore meo, in te exultent labia mea, & lingua mea laudem dicat tibi. Deus Pater meus? Quæ nobilitas, quæ dignitas quæ excogitari poteſt excellentia maior. Deus Pater meus? quod haberi patrimonium maius, quod poſſideri peculium locupletius, quę

expe-

expectari hæreditas amplior poterit? Deus Pater meus? quæ cura magis affectuoſa, quæ magis ſollicita cuſtodia, quæ magis prouida gubernatio? Deus Pater meus? quæ charitas tam immenſa, quis amor tam arctus, quæ dilectio tam ignita? O ſoror mea, ſi per fidem, Deum patrem habere, nos credimus in Celo, verè etiam credimus, quod dij ſumus, & filij Excelſi omnes: quam igitur timere poteſt paupertatem, & miſeriam in terra, qui habet quem inuocet in Cœlis Deum Patrem omnipotentem? Quid igitur mihi eſt in Cœlo, & à te quod volui ſuper terram? Deus pater meus, & omnia: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Crede mihi, ſi verè credis, Deum tibi eſſe patrem ſalua facta es, ſoror mea: non enim ſine cauſa Philippus ſufficere nobis (dicebat ad Dominum) ſi tantùm Patrem oſtenderet nobis. Sed quomodo homo, tam humilis, tam abiectus, & tam vilis, patrem ſe habere Deũ vnquã crederet, niſi ipſe Dei Filius hoc docuiſſet, & nobis paruulis reuelaſſet? Quanta coniunctio, quanta vnitas, quanta ſimilitudo, quanta æqualitas intercedit inter Pa-

trem, & Filium? Compone nunc Deum, & hominem; quæ diſtantia maior, quæ maior diſparitas? Deus eſt qui eſt; homo nihil eſt: Deus immenſus, æternus, optimus, beatus; homo terra, & cinis, in miſerijs nutritus, in miſerijs non ſubſiſtens, pronus ad malum, ſimilis vanitati, peccato obnoxius, mortis captiuus. Præterea quid magis filio familiare, quàm videre, & alloqui Patrem? De Deo autem dicitur, quod non videbit Deum homo, & viuet; & cum ſit puluis, & cinis, vix audet loqui ad Dominũ ſuum. Ita eſt ſoror mea; perſuadere hoc homini humana ratio nunquam potuiſſet, niſi os Domini locutũ fuiſſet, & ipſa tota Trinitas conteſtata eſſet, audi teſtimonium Patris Filium Mariæ, verum Deum & verum hominem, Filium ſuum appellantis. Hic eſt Filius meus dilectus. Audi teſtimonium Filij admonentis, & præcipientis, vt cum oramus, ita Deum inuocemus. Pater noſter, qui es in cœlis. De Spiritu ſancto audi Paulum docentem, quod in ipſo clamamus: Abba Pater, & quod teſtimonium reddit Spiritui noſtro, quod ſumus filij Dei. O magnum, ô ad-

Digitized by Google

ò admirabile arcanum, ò ineffabilis dignatio. Quodcumque nomen dixit rebus Adam hoc nomen eſt eis: nonne multò magis quod nomen dixerit Deus hominibus, hoc nomen erit eis? Videte igitur qualem charitatem dedit nobis Deus, vt filij Dei nominemur, & ſimus? Et vt in tanta tua dignitate admirari, & dubitare omninò deſinas, cogita non priùs te filium Dei appellatum, quàm ipſum Deum Filium hominis; & tunc ſpecialiter cœpiſſe hominem Deum habere patrem, cùm cępit Filius Dei eſſe filium hominis, vt facta mirabiliora fidem adſtruerent minoribus; & ex ijs, quæ in ipſo facta vidimus etiam noſtra credere diſceremus. Verum nobis pręcipuè, ſoror mea, qui circa horam vndecimam venimus reſeruata fuit hæc fœlicitas; nec fecit taliter omni nationi, quibus iudicia ſua non ita manifeſtauit Deus. Scrutare Scripturas, videbis frequenter, quod Dominus nomen eſt ei, zelotes, Deus terribilis, magnus in maieſtate, faciens prodigia; videbis populum Iſraeliticum ſub iugo duro, & pene intolerabili duram, & miſerrimam ſeruire ſeruitutem. At poſtquàm ve-

nit plenitudo temporis, quando vilis, & captiuus ſeruus ad eam gloriam euchendus erat, vt contraheret nuptias cum Rege domino ſuo, ne deturparet, & ignominia afficeret Regiam ſponſi maieſtaté vilitas ſerui; cooperuit ſplendor Regis ignobilitatem ſerui; & tunc nomen, & titulos, & priuilegia, & iura filiationis, libertatis, & Regni in illo, ipſe ſeruus vſurpauit. Tunc non ſicut olim cum ancillæ filijs per Prophetas, ſed tanquam cum filijs liberæ per Filium ſuum loqui nobiſcum dignatus eſt Deus, tunc ad nos venire, & manſionem nobiſcum facere, & delectari nobiſcum cœpit: tunc Patrem ſe nobis inſinuans; & per ſimilitudines, & parabolas iuſſit amplius non timere, etiamſi eſſemus puſillus grex;, eò quod complacuit Patri noſtro dare nobis Regnum. Hinc illæ voces, omnium bonorum nobis ſecuritatem in hoc vno patris nomine promittentes. Quis ex vobis, inquit, patrem petit panem, nunquid lapidem dabit illi? Si ergo vos, cùm ſitis mali, noſtis bona data dare filijs veſtris, quantò magis Pater veſter cœleſtis de cœlo, dabit Spiritum bonum petentibus ſe? Hinc ne

ne ſimus ſolliciti monet, quid manducabimus, aut quo operiemur: ſcit enim, inquit, Pater veſter quia his omnibus indigetis, reſpicite volatilia cœli quomodo non ſerunt, neque metunt, neque congregant in horrea, & Pater veſter cęleſtis paſcit illa; nonne vos pluris eſtis illis? Hunc Patrem noſtrũ cęleſtem demonſtrans nobis pater ille, prodigum filium, qui diſſipauerat omnem ſubſtantiam ſuam, in ſe reuerſum, & patris nomen inuocantem, patris affectu ſuſcipit, & erga eum partes omnes veri, & amantiſſimi patris cum gaudio fungitur. Denique oſtendens quòd omnes alij patres in comparatione Patris vnius cœleſtis, neque nomine patris digni ſunt. Nolite, inquit, vocare vobis patrem ſuper terram; vnus eſt enim Pater veſter, qui in cœlis eſt: omnis enim alia paternitas, quæ inuenitur ſiue in cœlo, ſiue in terra, ab hoc vno Patre luminũ denominatur, à quo omne datũ optimum, & omne donum perfectum deſurſum deſcendit: Vnde ſicut ipſe ſol, lux noſtra magis eſt, quàm ipſæ ſtellæ, quæ luce lucent aliena, ſic magis decet nos appellare patrem noſtrum, hũc

Digitized by Google

Patrem cœleſtem, quam quemlibet alium, qui ſit ſuper terram, cum omnes alij patres ab illo vno Patre participẽt, quòd patres ſint. Quid igitur vnquam boni, ſoror mea, à carnalibus parentibus petere, ac ſperare potes, quæ pietatis officia poſtulare, quam prouidam curam expectare, quæ incrementa diuitiarum, & honoris, & quas voluptates & ſolatia conſequi, vt non multò certiùs, multòque veriùs hæc eadem omnia, multòque ijs maiora ſperare debeas à Patre tuo cœleſti? Certè, etſi mater obliuiſcatur infantis vteri ſui, ille tui non obliuiſcetur. Homo pater ſæpè deficit in cura filiorum, vel propter inopiam, vel propter improbitatem, vel propter malitiam filiorum, vel propter ipſam rerum contingentiam: Deus Pater ſemper diues, ſemper omnipotens, ſemper amans, ſemper ſapiens, ſemper optimus, ſemper prouidus, cuius prouidentia in ſui diſpoſitione nunquam fallitur; dat eſſe, dat benè eſſe; dat formam, dat etiam conſequentiam ad formam; dat filiationem filiorum Dei, dat etiam & libertatem filiorum Dei, & honorem & hæreditatem, & omnia quæ con-

conſequuntur tantam filiationem. Elegit Mariam in Matrem ſuam, conceſſit illi ea omnia, quæ tantam dignitatem conſequi decebit: elegit nos in filios; ergo, nihil omninò nobis negabit, quod deceat filios Dei. Dilata, dilata, ſoror mea, cor tuum, quantum potes. O quam ingens eſt domus Dei, Patris tui, quantum honoris, quantum ſubſtantiæ in ea modò poſſides, & quãta ibi te manet hæreditas. Cui aliquando Angelorum dixit Deus, Filius meus es tu? Omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus, & hanc ſpecialem filiationis excellentiam reuerenter in te, & ſeruiunt tibi. Omnia bona Patris noſtri cęleſtis, noſtra ſunt quamdiu cum illo ſumus; ſicut Pater ille filij prodigi teſtatus eſt alteri filio, qui nunquã ab eo diceſſerat; epulamur quotidie cum ipſo ſplendidè, dapes illas ſupernas, panem cœleſtem, & ſuperſubſtantialem manducamus, poculo cruoris ſui recreamur, & confortamur, ſtola iuſtitiæ ſuæ induit nos, atque anulo fidei ſubharrat nos ad gloriam: & quam bonum, & quàm glorioſum eſt ab hoc Patre numquam diſcedere; certè illi ſoli adhærere omne bonum eſt.

Digitized by Google

Si quis nos tangit, tangit pupillam oculi eius, ſi quis nos ſpernit, illum ſpernit, ſi iniuria afficimur, ſibi vindictam reſeruat, ſi pericula imminent, ſub vmbra alarum ſuarum protegit nos, ſi labimur in via, ſupponit manum ſuam, ne collidamur, ſi ad latus impellimur, à dextris eſt nobis ne commoueamur, demum omnia oſſa noſtra ita cuſtodit, vt vnum ex his non conteratur; ſed & capillum capitis noſtri non ſinit perire. Quæ mater, quæ nutrix ita cuſtodit puerum ſuum? Quicquid ab eo petimus tribuit, vel non tribuit ſecundùm quod nobis magis expedire iudicat; & ſi enim non ſemper exaudit ad voluntatem, exaudit ſemper ad vtilitatem. O fœlix conditio noſtra, ſoror mea, ſi cognoſcimus; quandiu ſumus in hac domo Patris noſtri cœleſtis, omni bono in ea minui non poſſumus, in qua etiam ipſi mercenarij abundant panibus. O iterum iterumque fœlix Patria poteſtas, à qua, optabile eſt, vt nulla vmquam ætas eximat, nulla lex liberet, ſub qua quandiu viuimus, tamdiu non morimur, ſub qua nec impedimentum ſentitur ætatis, nec anguſtia peculij: Vtinam ſemper erga hunc

Pa-

Digitized by Google

Patrem ſim puer, & paruulus, & nnmquam euadam vir, vt non euacuem ea, quę ſunt paruuli, imo ſemper magis fiam paruulus, quo magis euado vir. O Paule non ſentio modò contra te, nam quando iactabas te virum, in quo gloriabaris niſi in infirmitatibus tuis; hoc tuum erat adoleſcere non in fortitudine tua roborari, neque enim in fortitudine ſua roborabitur vir, ſed infirmum te magis & puſillum ſemper cogitare, adeo vt nec cogitare quidem aliquid ex te poſſe affirmares tamquam ex te, ſed omnem tuam ſufficientiam ex Deo, æterno Patre, & vero, eſſe prædicabas. Latum quidem, & amplum eſt nimis Regnum cœlorum, ſed anguſtæ viæ illius ſunt, & non niſi paruuli incedunt, & intrant per eas; iſti ſunt enim qui cogitatum ſuum iactant in paternam prouidentiam Domini ſui, & omnem ſollicitudinem ſuam proijciunt in eum, qui ambulant in ſimplicitate cordis, fratres diligunt, erubeſcunt in mendacijs, in periculis, & neceſſitatibus ad ſinum Patris confugiunt, & ſancti Nominis eius timorem pariter, & amorem ſtudent habere perpetuum. O Pater, Pater,

Digitized by Google

ter, ſis mihi tu ſemper in Patrem & ego ſim tibi ſemper in filium. Fœlix filiatio per quam ſumus hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti, per quam & venia delictorum, & largitio omnium bonorum tam facilè obtinetur, per quam non vna aut altera familia affinitate, & conſanguinitate mihi coniungitur, ſed quotquot verè fideles ſunt, fratres mei ſunt, inter quos nullus eſt ignobilis, nullus deſpicabilis, ſed omnes Reges, & filij Regis, & eodem omnes gaudent honore. Etſi enim omnes homines æquales humana negat ambitio, fideles tamen omnes æquales, diuina probat dignatio: Quod enim primum præſtantiſſimum, & maximum eſt, in omnibus idem eſt; ſiue Chriſti fidelis ligone fodiat terram, ſiue diademate cingat caput, æqualiter filij Dei ſunt, & Deum æqualiter Patrem omnes appellant. Igitur, ſoror mea, vnum tantum tibi curæ ſit ab hoc Patre numquam diſcedere, & pone theſaurum tuum in cuſtodia mandatorum illius: quod ſi fortè deliqueris, & mandata illius præterieris, cogita, quod adeò bonus eſt Deus tuus, vt filium etiam appellet ſuum

qui bona ſua diſſipauit cum meretricibus; & quamuis fornicata ſis cum amatoribus multis, admonet te, inuitat, & rogat, vt amodo voces eum, Pater meus es tu; O quãta tibi fiducia in hoc Nomine Patris? ò quam citò commouentur viſcera eius ad miſericordiã, dum ſic inuocatur à filio? quanto cum gaudio ſupra collum ad ſe reuerſi filij recumbit, proferuntur ornamenta prima, mactatur vitulus ſaginatus, quia filius mortuus fuerat & reuixit, perierat; & inuentus eſt.

THESAVRVS XIII.

Chriſtus frater.

SI forte, ſoror mea, Pater noſter de Cœlo propter occulta iudicia eius immittat famem ſuper vniuerſam terram, & ex omnibus theſauris tuis non reperias quid comedas; memento Ioſeph fratris tui, qui dominatur in vniuerſa terra beatæ Hieruſalem cum omni poteſtate & imperio, & habet horrea multa, & plena ſeruata fratribus ſuis pro tempore malo: frater qui-

quidem maior, quia primogenitus, ſed etiam minor, quando venit ad vitæ veſperam & exinaniuit, & minorauit ſe ſuper omnes fratres. Frater & pluſquam Ioſeph à Patre ſuo dilectus, & pluſquam Ioſeph fratres ſuos diligens. Frater à fratribus ſuis deteriùs quidem acceptus & immitius, & duriùs habitus, humiliatus, & afflictus magis quàm Ioſeph, ſed non minus quàm Ioſeph à Deo ad hæc tolleranda miſſus pro ſalute fratrum ſuorum. Et ideò ſicut Ioſeph cùm eſſet in gloria ſua, propter ſcelera eorum non eſt oblitus fraternæ dilectionis, & nominis; Ego ſum, inquit, Ioſeph frater veſter, quem vendidiſtis, ita Chriſtus meus, Dominus meus, & Deus meus, poſt reſurrectionem ſuam recordatus eſt nominis ſui; Ite, inquit, nuntiate fratribus meis, nec memoratus eſt nequitiæ meæ, vt non obliuiſceretur, quod caro, & ſanguis meus eſt. O Domine Ieſu, ſi non ſolùm in vniuerſa terra, & ſuper omnes cęlos celebri ſermone in aula Regis, quod frater meus ſis, auditur, & vulgatum eſt; Quomodo tanta affinitate tibi fœderatus cùm ſim, etiam in tempore malo non mihi

propter

propter te bene erit & in cœlo, & in terra? Antequam fratribus agnoſcendum ſe præbuiſſet Ioſeph, potuit illos inhonoratos mittere, ſollicitos habere, timore & minis vexare; at poſtquam fratrem ſe manifeſtauit eis, gaudium factum eſt in vniuerſa aula Ioſeph, omnis illis honor exhibitus, omnia bona Aegypti promiſſa, & ad ipſam medullam terræ commedendam ſunt inuitati. Si hæc omnia in figura contingebant eis, ò quàm læta eſſe debes, ſoror mea, quantum ſperare debes à Chriſto Rege qui palam te coram Deo, & Angelis, & hominibus fraternitatis titulo eſt dignatus? quam honorata incedes, quam tuta, quantis beneficijs exornata? neque enim ſicut mundus dat, ita Rex noſter largitur inanes titulos, & verba ſine re: ſi fratrem te dicit, verè frater es, & fraterni ſanguinis iura, & decora omnia per eum poſſides; ſed vt certior de conditione tua ſis, nonne vidiſti eum ſugentem vbera matris tuæ? & audiſti igitur eum tibi eſſe fratrem & vidiſti; O ſi conſentias anima mea habitare ſemper in vnum cum tam bono fratre & non diſſentire illi in omnibus vijs tuis, de pinguedine

terræ,

Digitized by Google

terræ, & de rore cęli habebis quãtum concupiſcis; hoc autem immenſum bonum, quod eſt habitare in vnum ſemper cum ipſo, & non diſſentire ipſi, ſed potius toto corde illi ſemper adhærere, potes impetrare, & obtinere, ſi petis ab eodem hoc fratre tuo, qui dominatur non ſolum in omni terra Aegypti, ſed etiam in corde tuo, habens in manu ſua vertere illud quocumque voluerit, maiori facilitate quam diuiſiones aquarum. Si ſapis igitur, nulla tibi vnquam cum ipſo iurgiorum cauſa eſſe poterit, habitabis communiter cum illo in abundantia pacis, quamuis poſſeſſio, & hæreditas ſit magna nimis, & ſerui multi. Lubrica quidem res eſt inter nos concordia fratrum, quia fratres mali ſumus, & defectiui omnes; quia, idem in poſſidendo ius, & eadem ſubſtantia, & hæreditas quanto communior pluribus eo minus à ſingulis participabilis: & ſi quandoque ipſorum fratrum mens bona eſt & recta, & conſors voluntas, ex iis, qui ſeruiunt, & famulantur diſſidia, & odia frequenter gignuntur: quod rectè animaduertens Abraham, expertus, quod nec vniuerſa

terra

terra fratres capiebat duos; ita vt habitarent communiter, videns quam turpe eſſet inter fratres diſſidia, dixit ad Lot fratrem ſuum, ne quæſo ſit iurgium inter me, & te, & inter paſtores meos, & paſtores tuos, fratres enim ſumus: Ecce vniuerſa, terra coram te eſt, recede à me obſecro, ſi ad ſiniſtram ieris, ego dexteram tenebo, ſi tu dexteram eligeris, ego ad ſiniſtram pergam. Sed tu, bone IESV, frater dulciſſime, non ita mecum agere potes; Ecce vniuerſum Regnum tuum, vniuerſa bona tua coram te ſunt, ſed in hoc Regno, in his bonis, nihil mihi iuris, nihil poteſtatis eſt, niſi quę mihi data eſt à te, & quamcunque partem mihi dabis, tua deſinere eſſe non poteſt, & ideò puto dixiſti Petro, non habebis partem mecum, quia ſine te partem aliquam proponere illi non poteras. Præterea non potes hanc mihi legem dicere vt ſi ego dexteram eligam, tu ſiniſtram ſis electurus: nam ad quamcunque partem ſine te pergam ſemper ad ſiniſtram pergam; nam tu ſemper ad dexteram ſedes, & ſi etiam deſcendero in infernum, ades. Rixa etiam ex multitudine ſeruorum non eſt timenda,

menda, omnes enim ſerui, ſerui tui ſunt, & veſtiti ſunt duplicibus, quorum quo maior eſt ſocietas, eo maior fit ſubſtantia ſingulorum. Vide igitur, bone frater, ſi iurgia vitare volumus, ſi concorditer viuere, quomodo de diuiſione bonorum agere inter nos non expedit, ſiquidem diuidendo non ſolum bene viuere, ſed neque viuere omnino potero; ſic à te diuiſus; & ſic fraterna iura lædentur, nec læti concinere poterimus, quàm bonum, & quàm iucundum habitare fratres in vnum. Debemus igitur contrariam legem ſeruare, & habitare ſimul, ne ſit iurgium inter me, & te, & numquam inuicem ſeparari, ſed tu in omnibus ſis mecum oportet, & ego tibi in omnibus ſeruire debeo, & hoc ipſum quod eſt tibi rectè ſeruire, tu mihi præſtare debes, quia tibi ſine te placere non poſſum: debes inquam hoc mihi præſtare, quia frater tuus ſum habens neceſſitatem, vt hoc mihi præſtes; & oro, & peto vt mihi hoc præſtes. Nam ſi quis habuerit ſubſtantiam huius mundi, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere; & clauſerit viſcera ſua ab eo, charitas Dei non eſt in illo.
Digitized by Google

illo, Quomodo tu Deus meus, qui es ipſa charitas habens ſubſtantiã non ſolùm huius mundi, ſed cuius eſt totum quod eſt optimum, videns me fratrem tuum neceſſitatem hanc modò habere, claudere poteris à me viſcera tua, qui etiam pro me oſtendere adhuc potes patentia vulnera tua? Debes igitur, ò bone IESV, ſuper hanc egenam ſororem meam, ſi eam adeò propinquam tibi agnoſcis, tanquàm alter Booz ſuper ſupplicem Ruth pallium tuum extendere, virtutũ tuarum illi participationem largiri, gratiæ, & iuſtitiæ ornamenta tribuere, protectionis ſcutum protendere; neque enim pallium iſtud tuũ breue eſt, ita vt nõ poſſit, vt dixit Propheta tuus, operire duos; ſed iuſtitia tua ſicut montes Dei, & iuſtitia tua, iuſtitia in æternum. O ſi cooperiat te pallium iſtud quàm lætabunda progredieris? non timebis à frigoribus niuis, non æſtum caloris noxij, non incurſum inimicorum: non enim eſt aliud ſimile illi ſuper omnem terram; operit enim pallium iſtud in nobis multitudinem peccatorum, operit in Deo nimium illum maieſtatis ſplendorem ad quem non poteſt

poteſt accedi. Iſtud ſit pallium tuũ, ſoror mea, tene ſemper illud, & numquam dimittas; & ſi quandoque per ſocordiam, vel nequitiam tuam permittis ab aduerſario, qui circuit quærens quem deuoret, percuti te, & vulnerari, & pallio iſto expoliari, clama cito, & vade cum omni fiducia ad fratrẽ tuum, vt recuperet ab hoſte tuo, ab hoſte ſuo ſpolia ſua; qui enim dixit tibi, Si videris nudum operi eum, & carnem tuam ne deſpexeris: multò magis ipſe videns te nudam operiet, & carnem ſuam non deſpiciet; frater enim in anguſtijs cõprobatur. Adiutor fortis tibi erit, crede mihi; eſt enim fratrum amator pluſquam cœteri, & neminem deſerit niſi prius ipſe deſeratur. O bone Ieſu diſcedat à me prius ſpiritus meus, quàm ego diſcedam vmquam à te, ſi enim à te diſceſſero, quo ibo? iurgium mihi tecum numquam ſit, ſed ſi quandoque peccauero in te, quod numquam vellem, increpa me, & corripe me inter te, & me ipſum ſolum, vt & tu lucreris fratrem tuum; ſi enim mortui audiunt te, fac etiam me mortuum audire vocem tuam; numquid pluſquam mortuus ego ſum?

ſum? Sed & ſi pluſquam mortuus eſſem, & nihil eſſem, tu tamen vocas ea quæ non ſunt; ſicut ea quæ ſunt. Seruentur ergo Domine IESV inter nos iura fraternitatis, & non timebo mala; etiam ſi in infernum deſcendam, nam, & ſi deſcendero in infernum, ades. O quã dulcis tecum in omni loco habitatio, quàm iucunda in hoc ſæculo tecum peregrinatio, non enim habemus fratrem, qui non poſſit compati infirmitatibus noſtris: tentatum per omnia pro ſimilitudine abſque peccato, vnde debuit per omnia fratribus aſſimilari vt miſericors fieret, & condolere poſſet ijs, qui ignorant, & errant, quoniam & ipſe circundatus eſt infirmitate. Sed, vt vera ſit & perfecta fraternitas, debes & tu etiam, ſoror mea, quantum potes aſſimilari illi. Sit quidem ipſe qui ſuſtineat pondus diei, & æſtus, qui Crucem ferat grauiorem, qui vulneribus & ſanguine ſuo viam tibi aperiat, tuum eſt ſequi, ſeu potius currere poſt eum, qui tam fortiter, tam ſuauiter te trahit in odorem vnguentorum ſuorum, ad imitationem exemplorum ſuorum. In hoc enim verè frater ipſius dignoſceris:

ris: ſi quemadmodum ille petebat fieri non ſuam voluntatem, ſed Patris ſui, ita & tu ſemper fieri cupias & ores non tuam voluntatem, ſed Patris tui, qui in cœlis eſt, hac enim vnica teſſera veri fratres à falſis dignoſcuntur à Chriſto, nam admonitus ſemel quæri ſe à matre & fratribus ſuis, & ipſemet interrogans quænam eſſet mater ſua, & qui fratres ſui, manu extenſa diſcipulos ſuos oſtendit dicens, illos & matrem, & fratres ſuos eſſe, & hoc ideò, inquit, quia quicumque fecerit voluntatem Patris mei, qui in cœlis eſt, ipſe meus frater, & ſoror, & mater eſt. Hæc igitur manet recta regula bonæ fraternitatis, vt nullus fratrum ſibi aliquid proprium eſſe nec velit, nec dicat, ſed ſint illis omnia communia, commune ius, communis facultas, communis ſubſtantia, communes diuitiæ, & inter omnia vnica, & communis voluntas, quæ voluntas Patris ſit. Hæc eſt, quod debes ſemper orare, ſoror mea, ſi fratrem hunc diligis, vt fiat voluntas Patris tui ſicut in cœlo, & in terra, quo quid facilius, quid vtilius, quid præſtantius, quid ſanctius, quid iucundius, quid magis ad tuam beatitu-

titudinem neceſſarium optare potes? Siquidem ipſa diuina voluntas eſt, quæ ſola poteſt, & vult te deducere, & adducere in Regnum æternum, in montem ſanctum, & in dilecta tabernacula, ipſe Deus vult, & rogat te, vt tu etiam hoc ipſum velis, & petas ab ipſo, vt gaudium ipſius in te ſit, & gaudium tuum impleatur. O frater omnipotens, ſi in te cadit benedictio illa, eſto Dominus fratrum tuorum, ſis etiam Dominus voluntatum ipſorum dirigendo eas in beneplacito tuo, & ad te eas etiam rebelles propitius compellendo, ecce manibus tuis, poteſtati tuæ, voluntati tuæ tradit, & reſignat nunc anima mea voluntatem ſuam, vt fiat in ea, ab ea, & per eam quicquid tibi placuerit nunc & in ęternum; ſi tu enim bone frater eam non redimis, homo non redimet, nec dabit Deo placationem ſuam. Seruiam ego tibi, dulciſſime frater, omnibus diebus vitæ meæ in toto corde meo, quando tu pro bonitate tua, pro gloria tua, velle non potes, vt non ſeruiam tibi. Benedictio tua, frater meus primogenitus, non fuit maledictio mea, ſed ſeruata pro me fuit etiam altera benedictio vt ti-

bi fratri meo ſeruirem, & ſic frueрer de rore cœli, & de pinguedine terræ; noli igitur quæſo permittere vt iugum tuum aliquando excutiam de ceruicibus meis: Iugum enim hoc tuum ſuaue nimis eſt, & onus leue, te ſcilicet IESVM Dominum ſimul, & fratrem habere; ſi enim vt Dominus decet te imperare, certe, vt frater decet etiam adiuuare, & ſi vt Dominus iubere quiduis potes, libebit etiam tibi vt frater dare mihi quicquid iuſſeris. Et ſi frater, qui adiuuatur à fratre, eſt quaſi ciuitas firma, quàm fortis erit frater, qui adiuuatur à tali fratre, qui eſt Deus Omnipotens. O qualis theſaurus, ſoror mea, habere Deum & Dominum ſuum in Patrem & fratrem ſuum!

THESAVRVS XIV.

Chriſtus Amicus.

OLeum effuſum ſuper nos omne nomen tuum, Domine, & non eſt reperiri nomen, quod abũdanter non repleat nos vnctione miſericordiæ tuæ, pietatis, & conſolationis tuæ. Sed inter omnia

nomina

nomina cum audio, Deus amicus meus, Chriſtus Ieſus amicus meus, olei iſtius effuſio ita deſcendit ſuper omnem oram veſtimenti mei, vt illius pinguedine & copia liquefiat, & deficiat præ dulcedine puſilla anima mea. Nomen iſtud, vox iſta, vox illa Turturis eſt, quæ dum in auribus fidelis animæ auditur, ver iucundum, floridum, & perpetuum annuntiat; diffugiunt, & recedunt imbres, hyems triſtitiæ, & malorum omnium pertranſit, conſurgit, & exoritur in te, ſoror mea, nomen illud ſpecioſum, quo vocaris etiam tu amica Dei tui, Deus vocatur dilectus tuus, & tu dilecta illius, vnde ad eam altitudinem eleuaris, vt cum in cœteris nominibus, tamquam duæ res appareant, homo & Deus, ſiue appelles hominem filium, ſiue fratrem, ſiue ſeruum, ſiue creaturam ipſius Dei, in hoc vno Nomine, tãquam eadem & vna res & perſona, Deus, & homo repræſententur. Eſt enim amicus alter ego, eſt amicorum cor vnum, & anima vna, nec verus amor diſtinctionem, aut diuiſionem admittit. O præclara effuſio, ò admirabilis vnctio, quæ ita hominem cum Deo conglutinas. In

odorem vnguentorum nominum aliorum gradiuntur, & ambulant; ſed in odorem vnguenti Nominis iſtius, adoleſcentulæ currunt; diligunt te in omnibus nominibus, ſed in iſto nomine diligunt te nimis. Quid enim adoleſcentulæ dulcius quàm amoris voces & delitię? Adoleſcentulus ego quidem eram, Domine, & contemptus, nec erat tibi nomen aliud per quod me traheres poſt te, niſi amicum meum te, & dixiſſes & feciſſes. Quis enim amat quem non agnoſcit? Aut quis palam & clarè cognoſcit quem non videt? Sed poſtquam hominem factum te mihi oſtendiſti, & viſibiliter te Deum & amicum nobis præbuiſti, viſibiliter cum hominibus cõuerſando, & erga illos oſtendendo maiorem illam charitatem, quę poteſt haberi, vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis; tunc amicus, & dilectus factus trahere tu nos cœpiſti, & nos ſequi te, & poſt te currere cœpimus. O ad quem theſaurum perueniſti nunc, ſoror mea, quæ & ſi multum peccatrix ſis, non tamen prohiberis à participatione illius: nam & Lazarum fœtentem, & Iudam proditorem, & hominem non veſtitum

veſte

veſte nuptiali, amicum vocauit amicus iſte tam bonus, qui niſi peccatores amaſſet, de cęlis ad terram non deſcendiſſet; nec recti, & iuſti diligerent illum, niſi prior ille iniuſtos, & iniquos dilexiſſet. Ad te igitur vox iſta pertinet, ſoror mea, etiamſi peccatrix ſis, etiamſi Lazarus fœtidus, etiãſi Iudas proditor, etiamſi non veſtita ſis veſte nuptiali, amicus tuus Chriſtus eſt, & amicus fidelis, partes omnes, & numeros veri amici adimplens. Vtinam Iuda non obturaſſes aurem tuam ad vocem illam, qua vocatus es, amice, ſenſiſſes profectò vim vocis iſtius, & incantaſſet te, & redijſſet cor tuum ad Sapientiam, & exijſſet inde Diabolus; & intraſſet Ieſus. Ferebat illa vox ſecum quicquid opus tibi erat ad reſipiſcendum, & reſurgendum, ad ſaluandum: & ſicut potens fuit ad reſtituendam vitam quatriduano Lazaro, iam quidem fœtenti, non tamen aures claudenti ad vocem vocantis amici, ita & tu eadem voce vocatus ad vitam ſalutis rediјſſes, niſi aures tuas obturaſſes. Tangit enim cor, cum aures ingreditur amici vox, & ad contactum illius reſurgit amor; & ſi hoc con-

Digitized by Google

tingit in homine, quanto fortius in Deo, cuius amor in infinitum excedit omnem humanum amorem, cuius eloquium ignitum eſt vehementer, & ſermo efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti. Quare hodie, ſi vocem hanc dulciſſimam amici tui Ieſus audieris, ſoror mea, noli obdurare cor tuũ, ſed inclina citò aurem tuam, iunge dexteram, iunge oſculum, coniunge vocem & dic amicus meus, mihi Deus, & ego illi. Quæ amicitia Dei amicitia fęlicior? Quis fidelior, quis potẽtior, quis pulchrior, quis ſapientior, quis ſanctior, quis dulcior, quis amabilior amico tuo Ieſu? Ecce dilectus tuus candidus, & rubicundus electus ex millibus. O quicumque de amico gloriamini, quicumque amicitiæ bonum vnquam guſtaſtis, conferte, & videte ſi eſt amicus ſimilis, ſicut eſt amicus meus? Et quod eſt nomen eius? Nomen eius, Admirabilis, Conſiliarius, Deus fortis, Pater futuri ſæculi, Principes pacis. Ipſe eſt qui eſt. Et quæ poteſtas eius? Poteſtas eius, poteſtas æterna; poteſtas omnium ſæculorum. Si igitur amicorum bona communia ſunt, dum te Chriſtus tuus amicam

vocat,

vocat, ò ſoror mea, nonne omnia bona ſua tibi etiam debent eſſe cõmunia? Cumq; bona ipſius immenſa ſint, infinita ſint, æterna ſint, incomprehenſibilia ſint, quod dubiũ eſſe poteſt quin etiam te, quam dicit amicam, vocet etiam in ſocietatem omnium bonorum iſtorum, quæ nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcenderunt? Rurſum, ò dulcis amice, ſi mihi compati amicitiæ iure debes, & infirmitates meas mecum ferre, à quibus ego ſeiungi, homo cum ſim terrenus, non poſſum, tu illis te coniungas neceſſe eſt. Hoc iam perfectè factum vides, ſoror mea, & hinc intellige quantum eſt quod gaudeas, & quàm certa debes eſſe quod dabit tibi Deus bona ſua, qui non dedignatus eſt ſuſcipere mala tua. Communia igitur omnia ſemper inter nos erunt quando ita voluiſti, ò bone Ieſu, & quãdiu ſic erunt, bene omnia mihi erunt, nam non vidi amicum tuum derelictum, aut egentem pane, neque in delictis deſeris illum, imò facis cum tentatione prouentum, & omnia illi præſtas, vt cooperentur in bonum. Sed præterea inter amicos non ſolum res, ſed & cogi-

tationes & arcana, & occulta inuicem debent eſſe manifeſta, & ecce Deus meus, amicus meus, tibi ego reuelaui cauſam meam, & omnes vias meas præuidiſti, & tu occulta Sapientiæ tuæ manifeſtati mihi; & vt magis me tibi amicum demõſtrares, non ſolum tua, ſed & Patris tui omnia nota feciſti mihi. Quod ſi nullum, inter amicos frequentius, & dulcius, quàm de amore colloquium, ò ſuauiſſime Ieſu, nõne omnia verba tua amore ſunt plena? Quales ſunt hymni tui omnes, niſi Cantica amoris, & dilectionis? ò quam dulcia faucibus meis eloquia tua, verè ſuper mel ori meo? Sed & litteras amatorias multas, & frequentes nuncios amoris habeo à te, quibus abſentem conſolaſti me; nec ipſi deſunt amatorij luſus, ludens ſcilicet tu omni tempore, ludens in orbe terrarum, & deliciæ tuæ eſſe cum filijs hominum, cum quibus modò ſimultatem fingis, modò fugis, modò non vocatus accedis, modò inuocatus ſimulas nõ audire, modo oculis tuis auolare me facis, modo rapis, & trahis, modo mortificas, & viuificas; modo deducis ad inferos, modo reducis, modo te reperire, nec

in

in meridie poſſum, modo de nocte inuenio, etiamſi non ſit qui oſtendat, modo in lectulo, modo in agro, modo per vicos; modo in Ciuitate ſollicitum me tenes, modo in domo tua, in cubiculo genitricis tuę, in hortis tuis delicijs me facis affluere, modo petis à me paſci, modo paſcor à te, pauperem ſimul facis & ditas, humilias, & ſubleuas percutis, & ſanas; nec eſt finis adinuentionum amoris, quibus amicitiam nutris, roboras, perficis, & omnis ſaporis, & ſuauitatis condimento perfundis. Quare, Domine? niſi quia & amicus es, & amor es, ò Deus meus, amor meus, ecquis vnquam amorem ipſum amicum habuit? O ſors mea beata, cur non ſemper amore langueo? Num ſi amicus eſt amor ipſe, non dabit ſemper amorem? non tecum ſemper erit amor, non poſſidebis ſemper amorem, & ipſe amicus amor tuus erit? O qualem hic aperuimus theſaurum, ſoror mea. Si amicus iſte tuus eſt fons amoris, imò ipſe amor, quicquid delectabile, quicquid iucundum, quicquid ſuaue eſt in Cœlo, & in terra pertinet ad te, eadem fœlicitate tu fœlix, & beata es, quà fœlix, & beatus eſt

Digitized by Google

amor tuus, amicus tuus, gaudere enim pertinet ad te de eodem immenſo bono ſuo, & gloriari de eadem gloria ſua, & intrare in gaudium amici tui, Dei tui, & hæc debet eſſe perpetua cogitatio tua, deſiderium tuum, tota vita tua. Tũc ille ſollicitus erit tui, tunc ipſi cura erit de te, tunc ipſe te enutriet, & quaſi nutritius geſtabit te in vlnis ſuis. O ſi ſemper gauderes in illo, gloriareris in illo, delectareris in illo, voluptuoſa eſſes in illo, quàm certo experireris dari tibi omnes petitiones cordis tui. Nonne ipſe pacto iſto conuenit tecum, vt tu in omnibus vijs tuis cogitares illum, & ipſe diriget greſſus tuos. Vides igitur quomodo ad te pertineat gaudere, & gloriari in illo, ad ipſum autem, ſollicitum eſſe de te. Demum ſi maius, ſi certius veræ amicitiæ documentum eſſe non poteſt, quàm vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis, nollem hic te, ſoror mea, delicijs amoris modo affluentem, ad luctum, & lacrymas euocare. Sic Chriſtus amicus tuus hoc fecit, & qualiter fecerit tu bene ſcis. Sed quomodo eſſe potuerit, quod hoc fecerit, adhuc non ſcis. Vnum eſt enim hoc inter

ter

ter omnia intellectu difficillimũ, & omni humano captu maius, via ſcilicet diuini amoris in Chriſto; Nulla eſt menſura qua tanti amoris ſublimitas, longitudo, latitudo, & profundum contineri poſſit; ſupereminet omnia. Quis & quantus amicus, & pro quo amico animam ſuam poſuit; & qualem animam? æſtima hæc omnia ſi potes. Heu pudeat, ſoror mea, adhuc te animam pro illo nõ poſuiſſe tuam; & vtinam adhuc ſuſpirium vnum, ſeu lacrymulam pro illo poſueris vnam. Sed amicus iſte tuus, vide quantum illi debeas, & quantum te amauerit, etſi enim futurum ſciret, vt nec ſuſpirium, nec lacrymulam illi rependeres, ſed potius redderes pro bono malum, & ſuper dolorem vulnerum ſuorum eſſes etiam additura, volens tamen & libens pro te vitam erogauit, & quo magis obſtupeſcas, & ſubliniorem adhuc amoris gradum ascendas, vt ipſa mors, quæ amicorum omnium conſuetudinem tam amarè diuidit, hanc tamen ſeruaret illæſam, quæ inter te, & ipſum intercedit, poteſtatem quidem tradidit ipſi morti, vt corpus ſuum, & animam ſuam ſeparare poſſet à

ſe, ſed non ſimiliter, vt ſeparare poſſet à te. Inſtituit enim pridie quam pateretur (ò admirabilis amoris adinuentio) myſterium illud abſconditum, quo tecum perpetuo ſemper eſſe poſſet, & eo intimiùs & familiariùs, quo per tale Sacramentum magis illi concorporeus efficeris. O Amice Ieſu dulciſſime, vt video; Amicus verus ſolus es tu, qui ſolus in amicum totus ita transfunderis, vt tu viuas in eo, & ille in te, & per te, & ex te. Verè indigens corde es, ſoror mea, ſi talem amicum deſpicis, ſi amores alios quæris, ſi non quieſcit in ipſo omnis ſpes tua. Nam qui tam inſolita, tam admirabilia, tam magna tribuit tibi, quomodo non dabit minora, quæ & ſolet Deus communiter concedere, nec adeò ſuperant intellectum tuum? Qui amat, iam tradit ei quem amat amorem ſuum, ergo, & cor ſuum, ergo & theſaurum ſuum, ſiquidem vbi eſt theſaurus noſter, ibi eſt & cor noſtrum, & plus eſt anima vbi amat, quam vbi animat. Si ergo, ò bone Ieſu, ita reputas hominem, vt apponas erga eum cor tuum, ergo etiam appones theſauros tuos, vt inde poſſit extrahere quicquid ſibi

ſalu-

ſalutiferum, quicquid expediens ad æternam ſuam beatitudinem poterit vnquam deſiderare. Et quia nihil magis ſalutiferum, nihil magis vtile, & neceſſarium eſt ad ſalutem, quàm vt te diligamus, qui ita prior dilexiſti nos, fac Amice dulciſſime, vt ex amore tuo erga nos extrahamus amorem noſtrum erga te; neque enim extrahere poſſumus amorem hunc ex corde noſtro, niſi de corde tuo priùs effundatur in cor noſtrum. Amoris actus eſt bene velle, & benefacere amico, igitur ſi me amas, bone Ieſu, imo quia me amas, velis etiam mihi oportet, & facias hoc bonum vt ego te amem; quod enim mihi bonum velle, vel facere potes ſi hoc non facis? nam & ſi omnia alia habuero, charitatem autem tuam nō habeam, nihil ſum; per te negare mihi non potes amorem, dum te amicum mihi ſic exhibes & profiteris; ſancti igitur Nominis tui timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuum, quia numquam tua gubernatione deſtituis, quos in ſoliditate tuæ dilectionis inſtituis: Tu dixiſti nobis. Si quis diligit me, ſermonem meum ſeruabit, vos amici mei eſtis ſi feceritis,

quæ

quæ ego præcipio vobis, & ego dico tibi, Domine, ſi diligis me, ſermonem meum ſerua, quo ſupplex peto vt facias me facere voluntatem tuam, te in omnibus, & ſuper omnia ſemper diligendo; Si amicus meus es, fac quæ ego non præcipio tibi, ſed oro vt facias mihi, ſcilicet vt tibi ſoli adhæream, tibi ſoli ſeruiam in ſanctitate, & iuſtitia coram te omnibus diebus vitæ meæ, probatio enim amoris exhibitio eſt operis, hoc igitur opus operando in me, probabit in me amorem tuum, & virum & amicum demonſtrabis. Quod ſi veriſſimum eſt, & in æternum manet verbum illud tuum, omnis, qui petit accipit, & qui quærit, inuenit, & pulſanti aperietur, quomodo fieri poteſt, vt ille quem tu vocas amicum, petat, & non accipiat, quærat & non inueniat, pulſet, & non aperiatur ei? præſertim cùm tu adeò bonus ſis, vt nos volueris etiam ipſis inimicis & ijs, qui nos oderunt benefacere, & orare pro perſequentibus & calumniantibus nos, & hoc ad imitationem tui, & Patris tui cœleſtis, qui Solem ſuum oriri facit ſuper bonos, & malos, & pluit ſuper iniuſtos, & ingratos. Quomodo

do amicus meus dici potes, ſi non es modò paratus mihi petenti dare quę promiſiſti daturum ipſis etiam petentibus inimicis? Omnis enim qui petit accipit, omnis, ſiue iuſtus, ſiue peccator, quemadmodum multiplicaſti miſericordiam tuam Domine. Dabis igitur non dubito quod tam amanter modò petij, ſermones enim tui adſtipulantur ſibi omnes, ſibiq; cohærent: nam idem ipſe, qui te dicis amicum, ſimul etiam promittis facere quæcunque petierimus, & exemplo tuo ipſe prior doces, vt & nos ita faciamus, ſi amici tui eſſe velimus, idem enim velle, idem nolle, ea & demum vera amicitia eſt.

THESAVRVS XV.

Chriſtus in forma Serui.

COgitari potuit ab Aman (Soror mea) ſummus honor qui fieri poſſet viro, quem Rex honorare cuperet: ſed quanta fecit tibi Deus tuus exaltare cupiens caput tuum, nec cogitare tu vnquam potuiſſes, nec modo narrare aut eloqui vales. Vide quæſo, & admirare

re quantum potes, quomodo ea omnia ſummi honoris inſignia, quę nequam ille Aman cogitauit, Deus tibi exhibuerit, & quanto etiam maiora addiderit, & diſce tandem quanto minora ſint, quæ ſperare debes, & quæ remanent in promiſſis. Ecce induit veſtibus Regijs humanitatem tuam, naturam tuam, cùm illam aſſumpſit in conſortium Diuinitatis ſuæ, & titulis ſuæ Deitatis illuſtrauit: impoſuit ſuper caput illius Regium Diadema quando homo Deus agnitus & manifeſtatus eſt, & à Regibus adoratus. Super equum de ſella Regis eſt impoſitus, quando idem homo Deus diuinitatis robore, ac virtute delatus pertranſibat benefaciendo, & ſanando omnes, miracula, & ſigna patrando; & quod magis obſtupeſcas de honore tuo, & de amore ſuo, non vnus de principibus Regijs tenet equum tuum, & ſeruus fit tibi, ſed Rex ipſe, ipſe Deus fit ſeruus mancipij ſui, & præco dignitatis, & exultationis illius, & in filio primogenito ſuo hominem tanquam Dominum, & Regem oſtendens, in ſimilitudinem ſerui ſe illum miſiſſe clamat, & ipſe Chriſtus per plateas omnes, & vicos humano

mano generi miniſtrum ſe veniſſe conclamat, & ſtans in medio noſtrum tanquam miniſter, & ſeruus omnia obſequia, & officia ſeruitutis aſſumit, hominique ius & poteſtatem ſuper ſe ipſum Deum tribuit: Hinc clamor ille in vtraque Hieruſalem, qui adhuc perſeuerat, ſic honoratur quem Deus voluerit honorare. O res admirabilis, quæ ſola Deo teſte credatur! O bone IESV, tanto mihi carior, quanto pro me vilior factus es, in quod profundum humilitatis deſcendis? eſtnè oſtenſio hæc dignitatis meæ, an bonitatis tuæ? quo enim minorem te exhibes in humanitate, eo maior appares in bonitate. Soror mea, IESVS, cui omnia ſeruiunt ſubditus fit tibi, ſeruit tibi; quomodo non omnia ſeruiunt tibi? quomodo tam bonus ſeruus, ſi dicas illi fac hoc non faciet? quomodo qui adeo fuit fidelis in ſummis, poterit non eſſe fidelis in modicis? O ſerue bone, & fidelis, tu es omne gaudium Domini tui. Quam decorum, & glorioſum eſt videre Chriſtum triumphãtem, ſed quam proficuum, & lucroſum illum videre, & habere famulantem? O Maria, ò Ioſeph dicite, cum eum

ſub-

ſubditum vobis videbatis, quale cor veſtrum erat, quales diuitias, quæ gratiarum munera, quos fructus honoris, & honeſtatis ex tali famulatu recondebatis? Nam ſi Deo ſeruire regnare eſt, quid fuit imperare? O fęlix illa Domus, & cœlo maior in qua ſeruit Deus. Sed quia ſeruire parentibus non adeo magnum videri poſſet, vide eundem IESVM quomodo caput ſuum & Ioannis manibus, & Petri pedibus demittit. O Ioannes quis ex Regibus terræ tunc tibi par, dum ſub manibus tuis IESVM habes, & è cœlo audis; Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui. Filium appellat Deus, qui ſe ſeruum exhibet tibi, vt ipſe ſeruus ſanctitatis largitor, tu Sacramentorum adminiſtrator agnoſceris. Ecquis Epiſcopus ſubiectam tam ſpecioſam ouem habet, à qua hauriat benedictionem & vitam vſque in ſæculum? Tu verò Petre, qui famulantem pedibus tuis Redemptorem tuum vides, & audis, non habebis partem mecum; non agnouiſti in hoc famulo tuo fęlicitatem tuam? Stipendia promittit, & ſeruit, imo ſtipendia promittit vt ſeruiat, nec ſtipendia in aliquo modo,

modo, & menſura, ſed abſolute ſecum ad partem te vocat, & vtique eorum; quæ in cœlis ſunt, qui de hoc mundo Regnum ſuum non eſſe confeſſus fuerat. Intellexiſti ſane poſtea quantum tibi gloriæ in hoc ſeruo iam inde tibi parabatur, & quem famulatum pedibus recuſaueras, etiam vt capiti exhiberet, rogaſti. Sed, quod in immenſum ſuperbiam noſtram confudit, qui exemplum obedientiæ in omnibus nobis eſſe voluit, & theſauros bonitatis ſuæ omnibus patere, non ſolum modeſtos, & bonos, ſed etiam nequiſſimos, & diſcolos Dominos pati voluit. Te Iudam proditorem appello, cum nequiorem te non habeam; non ignoraſti Magiſtrum tuum ſe tibi exhibuiſſe, quando illum triginta argenteis, tanquam vile mancipium vendidiſti: ſed bene quantum te diligeret neſciſti, & diuitias amoris ejus non perpendiſti; ſi enim agnouiſſes & perpendiſſes, nec pro toto auro, nec pro toto mundo, tam bonum ſeruum tradidiſſes; & vt inexcuſabilis eſſes, valoris ſui, & erroris tui te admonuit, quando te amicum appellauit, nam ſi ſeruum propter te Deum factum tunc cogitaſſes,

tam

tam immenſum amorem aſpernari non potuiſſes. Quam duros, quam aſperos, quam inhumanos, iniquos, & crudeles deinde Dominos habuerit vſque ad plagas, ad verbera, ad necem, nolo modo, ſoror mea, commemorare, ne traducaris à fonte dulcedinis & diuitiarum ad fontem amaritudinis, & lacrymarum. Diſce quid ſperare poſſis à tanta bonitate ſerui tui, quando genti peccatrici, populo ſtulto tam amanter, tam liberaliter, tam ſtudioſe ſeruiuit; & pro immenſis beneficijs tam dura reportauit. Intelligebat cogitationes eorũ, quod prauum erat & diſtortum, corrigebat, quod fractum erat conſolidabat, languores, & ægritudines corporum ſanabat, cęcis viſum, ſurdis auribus auditum, vſum pedum claudis, pauperibus, & ignaris ſapientiam & doctrinam miniſtrabat, omnibus omnia fiebat vt omnes lucrifaceret. Qualis, & quantus erat hic ſeruus? peccata eorum dimittebat, dæmones expellebat, ventis, & mari imperabat, nec agnoſcebant, nec gratis ipſum oculis aſpiciebant. Si ſitientes, ſi eſurientes illos videbat, de emendis panibus ipſe ſolicitus erat, & ſine labo-

labore & ſine pretio ad ſatietatem, & panes, & piſces miniſtrabat eis. Sed quid moror, quando mortuos ipſos reuocabat ad vitam? Putas modò, ſoror mea, minus his diligat te? putasne quia adſtantem illum, & præſentem tibi modò non vides, minora exhibeat famulatus obſequia? Quæ illis fecit, pro omnibus fecit, imò ita pro omnibus fecit, ac ſi pro te ſola feciſſet, & ſi beati fuerunt oculi, qui viderunt, quæ ipſi viderunt, certe beati etiā qui non viderunt, & crediderunt. Quod maius fuit ſeruitutis obſequium, quàm quando tam bonus ſeruus dilectam animam ſuam miniſtrauit in pretium? Nonne hoc omnibus præſtitit, nonne omnes nos redempti tali miniſterio ſumus, & renati, & ad meliorem & præſtantiorem vitam reuocati? ne iterum egeremus, & in pauperiem & mortem iterum relaberemur, fideliſſimus ſeruus & prudens, medicinam, & paradigma nobiliſſimum, & preſtantiſſimum omnibus miniſtrauit, & reliquit, carnem ſcilicet ſuam in cibum, & ſanguinem ſuum in potum. Tam dulce, & tam ſuaue fuit tibi, bone IESV, ſeruire mihi vt cogitare, &

ſolli-

Digitized by Google

ſollicitus eſſe volueris quomodo ſeruire, & eſſe mecum in hoc famulatu poſſis vſque ad conſumationem ſæculi. Tam ingrata, tam excors, tam nequam, tu poteris eſſe, ſoror mea, vt durum tibi ſit & graue, ſi paucos annos, vtinam ne paucas horas, ſeruias illi? quam induſtriam ſimilem, quas ſimiles ad inuentiones moliris, quas cogitas cogitationes vt referas ei, ſi non par pari, ſaltem totum quod potes pro modulo tuo & ex gratia ſua? vt facias, quod non ſolum gratitudinis lex, ſed ipſius naturæ tuæ conditio, & ratio ipſa poſtulat à te, vt ſcilicet homo ſeruiat Deo ſuo, creatura Creatori ſuo. Arduum quidem & difficile & incredibile videbatur vt homini ſeruire poſſet Deus, quod tamen faciliter, & promptè præſtitit Deus; præbuimus ei laborem, qui portat omnia verbo virtutis ſuæ abſque vlla fatigatione, & ſeruire illum fecimus in peccatis noſtris, cuius nutu vniuerſa regitur creatura; nobis autem qui natura ſerui ſumus, adeo laborioſum adhuc videri poterit ſeruire ei, qui naturaliter noſter Dominus eſt, & tanta digna-

gnatione, & charitate pro nobis formam ſerui ſuſcepit? Quid eſt hoc? niſi quia tu Domine Deus meus, ſeruire mihi potuiſti ſine me, ego autem ſeruire tibi ſine te, non poſſum. Sed tu, bone IESV, quando iam ſtatuiſti inſeruire mihi in hoc precor, erga me impleas miniſterium tuum, vt facias me fideliter ſeruire tibi, ad quid enim famulatus tuus proderit mihi, ſi me tibi famulantem non reddiderit? vt quid genua flectis ante pedes meos, ſi non inclinas aurem tuam ad preces meas, quibus peto, & oro vt facias me tuis ſemper obedire mandatis? Nonne hoc conducibile mihi eſt? nonne tota ſalus, totæ diuitiæ meæ, totum Regnum meum in hoc ſitum eſt, vt tibi ſoli ſeruiam? Sed ecce quam infœlix quam miſer ſine te, Dominus ſim, qui neque ſine te hoc ipſum petere poſſum, aut cogitare ex me. Quod quia verum eſt, ideò peto, vt des mihi etiam ſpiritum cogitandi, quæ recta ſunt propitius, & agendi, & vt petenti poſtulata concedas, facias me, quæ tibi ſunt placita poſtulare. In hoc precor oſtendas, quod ſis in medio noſtri ſicut qui miniſtrat, & quod

Digitized by Google

veneris non miniſtrari, ſed mini-ſtrare; hoc eſt, quod poſcimus, vt miniſtres nobis, tibi ſcilicet ſemper nos miniſtrare, nō enim quemlibet, cui tu miniſtraueris, ſed ſolum ſi quis tibi miniſtrauerit, honorificabit eum Pater tuus, qui in cœlis eſt. Profecto obſequium illud exterius, quod vidi te præſtare pedibus meis, innuit mihi obſequium interius, quod paratus es exhibere voluntati meæ, dum petit à te, ſeruire tibi & in omnibus obtemperare. Dominicæ quippe carnis actus, Diuinitatis exemplū eſt, & inuiſibilia tua, per ea, quæ ſunt viſibilia nobis demonſtraſti. Ad quid enim tam profunde te ipſum humiliaſſes exterius, & pedibus meis te ſubieciſſes, ſi voluntatis meæ morem gerere promptus non eſſes, dum poſcit adhærere, & ſubiici voluntati tuæ? Non es tu, Domine, ex illis falſis Prophetis, qui veniunt ad nos in veſtimentis ouium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces. Non veniſti tu, Domine, ad nos in forma ſerui, vt nobis deinde contradiceres, & recuſares facere quod petimus, & quod nobis conuenit ad ſalutem, nihil autem nobis ad ſalutem vtilius, imò magis

gis

gis neceſſarium, quam vt tibi ſeruiamus. Et ideò credo, vt non te exhiberes alium in verbis, & alium in opere, vt tibimetipſi conſtares, qui te dixiſti veniſſe in hunc mundum miniſtrare, & formam ſerui accepiſti, etiam dixiſti nobis, quod fiet nobis quodcunq; petierimus, & vt petamus gaudium plenum: fidelis igitur tibi ipſe erit, modò ipſa fidem habeas. Sed noli mirari, Soror mea, IESVM miniſtrum tuum aſpiciens, dum enim ipſemet ſtatuerat eſſe cibum tuum, non decebat vt alius eſſet miniſter tuus. Quis ſicut Dominus Deus noſter, qui in altis habitat & humilia reſpicit in cœlo, & in terra? Ecce tam in cœlo, quàm in terra præcingit ſe, & facit ſeruos ſuos diſcumbere, & tranſiens miniſtrat illis. Mirabilia ſunt omnia opera tua, Domine, & nimis profundæ factæ ſunt cogitationes tuæ, quæ ſic te pro nobis ad infima demiſerunt. Cœterum quam nimis fœlix facta es, ſoror mea, Deo tibi ſic famulante? qui proſpicit à longe vias tuas, & obſeruat omnes ſemitas tuas, qui intelligit omnes neceſſitates tuas, qui videt omnes labores tuos, & omnes infirmitates

tuas conſiderat; qui coronat te in miſericordia, & miſerationibus, qui replet in bonis deſiderium tuum: crede illi domum tuam totam, crede illi cor tuum, trade illi cuſtodiendam ciuitatem tuam, quã niſi cuſtos iſte cuſtodierit, fruſtra vigilat omnis alius, qui cuſtodit eam. Quàm benè, quàm opportunè, quàm prudenter, quàm ſuauiter peragit omnia? ſiue dormias, ſiue vigiles, ſemper tecum adeſt, & modò quidem præuenit te, modò comitatur, modò ſubſequitur: quocumque ieris, ſiue in terra, ſiue in mari via tua, ſemper adeſt dextera ſua; in tribulationibus adiutor, in aduerſitatibus refugium, & conſolator, in periculis liberator. Et quò magis agnoſcas ineffabilem charitatem ſuam, non ſolùm non erubeſcit ſeruorum officio fungi, ſed adeò gloriatur in miniſterio ſuo, vt in corpore ſuo patenter retinere voluerit ſtigmata fideliſſimæ ſeruitutis ſuæ oſtendenda coram Patre ſuo, & Angelis ſuis in Regno Cœlorum; quorum memoria vt renouaretur in terris, voluit vt in ſeruo ſuo Franciſco impreſſa iterum conſpicerentur, & venerarentur. O quam prudens mercator

fuiſti

fuiſti in negotiatione tua Franciſce! hodie enim cum hæc ſcribo feſtus dies tuus agitur, relicta mercatura, cui prius deditus eras, cum cognouiſſes iſtius theſauri valorē, qui abſconditus eſt in Chriſto Ieſu, formam ſerui præ ſe ferente, dediſti omnia bona tua imò etiam ipſum Patrem tuum, & comparaſti illum. O bone Deus, ſanctus iſte quàm diues, quàm potens, quàm beatus negotiator euaſit in negotiatione tam pretioſi theſauri. Inſpice hodie funiculum hæreditatis eius quā præclarus ſit, quàm honoratus, quàm deſideratus à Principibus, & Regibus terræ, quomodo pro ipſo ingentes ſæculi hæreditates, & ipſa Regna dimittuntur: & ne ad antiquas recurras hiſtorias, intuere modò quod ante oculos tuos habes egregium Eſtenſis Ducis exemplum, qui omnibus ſibi ſubiectis ſeruis, & ſubditis valere iuſſis, ampliſſima ditione, boniſque omnibus ſe abdicans, & quæ habuit, & quæ habere potuit, omnia arbitratus eſt ſtercora, vt Chriſtū lucrifaceret, quem pro ſe formam ſerui ſuſcepiſſe, & ſemetipſum exinaniſſe cognouerat. Gratias tibi, ò bone IESVS, qui vt tantæ eſſes

humilitatis exemplum carnem ſumere, & crucem ſubire voluiſti, & cum eſſes primus & ſummus Pontifex ex hominibus aſſumptus, & pro hominibus conſtitutus, primus etiam eſſe, & vocari voluiſti ſeruus ſeruorum Dei, quod modò nomen omnis Eccleſia, in vniuerſo orbe, adeo reueretur in Vicario tuo, qui illud à te hæreditauit, vt oculis etiam corporis, hic in terris cernere poſſimus, quam excelſæ fabricæ fundamentum etiam in terris ſit humilitas, vtinam, & quod culmen attingat in cœlis coram Deo aliquando intueamur.

THESAVRVS XVI.

Chriſtus ſponſus.

QVid ad nomem hoc ſponſi exhorruiſti, ſoror mea? quid faciem auertis? quid fugam moliris? ſiſte gradum, ad theſauros te duco, non ad carcerem; gaudia, non cruciatus tibi promiſi. Quid ploras? quid iſtæ lacrymæ in maxillis tuis? quare conturbata eſt anima tua? Heu, inquis, gemebunda, quomodo cum tot amatoribus dépræhenſa,

ſa, non exhorream nomen ipſum ſponſi? quomodo ſuſtinere poſſum memoriam illius? Vox iſta penetrabilior mihi fuit omni gladio ancipiti, pertranſiuit cor meum, pœnam, omni cruciatu maiorem, inflixit; & penè me exanimauit. O quàm amara eſt fractæ fidei, & illuſi amoris recordatio. Lætetur in hoc ſponſi nomine mater Eccleſia, ſine macula, ſine ruga; lætetur etiam in eodem anima iuſti, pulchra, & formoſa; ego verò, quæ pedes meos coinquinaui, quæ ad alienos ingreſſa ſum, vbi me abſcondam à vultu iræ ſuæ, & à facie ſua quò fugiam? Quid ais, quid agis, ſoror mea? Quòd doleas, quod plangas dolorem tuum, bene eſt; quod ſponſam vocari abnuas, quod ſpōſi nomen te terreat, quod autem fugam cogitas, hoc inſipienter & peſſimè facis. Nullum tibi nomen, in quo ſpem maiorem concipere poſſis; nullum in quo magis fiducialiter inniti poſſis. Nigra es, deformis es, fornicatrix es; talis etiam eras quando ſemel placuiſti ei, & in fide deſponſauit te; formoſitatem, quam ſupra nigredinem tuam accepiſti, de ſponſo accepiſti; & quod in te primum ſponſus amauit, ipſe

contulit; iræ filia eras, & ex milliſ-bus elegit, & præelegit te, & vocauit ad nuptias, introduxit te in cubiculum ſuum, in quo caſtè, & impollutè ſecum viueres; & aduerte quid Ianitori præcepit, vt ſi ſepties, ſi ſeptuagies ſpeties contingeret te peccare, non ideò oſtium clauderet, & ab ingreſſu te arceret, ſed in quacumque hora ingemuiſſes, aperiret. Quid modo oblita es ſponſi tam immenſæ, & æternæ charitatis? quid pactorum nuptialium? quid chirographi ſemel firmati, non recordaris? Polluiſti veſtem candidam, fędata es, lapſa es; opprobrium iſtud, & dedecus afficit quidem te, ſoror mea, ſed tuum eſt, ò bone Ieſu, videre ne vnquam ſponſæ lapſus tangat, vel obumbret nomen tuum. Tu cognouiſti figmentum illius, quando elegiſti eam tibi in ſponſam, nec horruiſti ad vnitatem vnius carnis, & vnius corporis, tecum illam aſciſcere; & cùm iſtius compoſiti non ſolùm ipſe pars maior & potior ſis (vir enim caput eſt mulieris;) ſed etiam naturæ alterius & præſtantioris, diuinæ ſcilicet, & impeccabilis, ſi fortè pars altera infirmior, & fragilior corporis iſtius

tius labatur, tuum eſt, ò bone Ieſus, compati, tuum eſt erigere, tuum eſt ſanare, nemo enim carnem ſuã odio habet, ſed nutrit & fouet eam. Alioquin dicerent fortè gentes, maior fuit nequitia mulieris, quàm bonitas viri, qui ſponſam lapſam omnino deſeruit, auferre opprobrium illius non curauit, requirere vlterius neglexit, nec eam admittere amplius ad thalamum, vel ad amplexus ſtabiliuit. Cur igitur, adeò exultaſti in die deſponſationis eius, quam tam citò, tam facilè repudiare, & odio habere poteras, quàm facilè, & quàm citò poterat illa peccare? Sed abſit, ò bone Sponſe, vt opprobria exprobrantium mihi cadant vnquam ſuper te. Non ſunt viæ tuæ, viæ hominum, neq; cogitationes tuæ cogitationes hominum. Oderint homines eos, qui peccant in ipſos, perſequantur & occidant omnes, qui maculant gloriam ipſorum; infirmitas eſt hæc humana, non fortitudo; impotentia hæc eſt, non potentia, quæ neſcit mundum facere de immundo conceptum ſemine, nec nouit educere lumen de tenebris. Sponſus verò tuus, ſoror mea, fortis, & potens, qui facit

Digitized by Google

etiam cum tentatione prouentum, audi quid loquatur. Vulgò dicitur, ſi dimiſerit vir vxorem ſuam, & recedens ab eo duxerit virum alterum, nunquid reuertetur ad eam vltra, nunquid non polluta, & contaminata erit mulier illa? tu verò fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuertere ad me, dicit Dominus, & ego ſuſcipiam te. Vide, ſi de repudio cogitat, ſi necem minatur, qui etiam primus vocat ad reditum, inuitat ad thorum, & vt maiorem dictis fidem adſtruat, rationem reddere non grauatur, dicens: Reuertere auerſatrix Iſrael, & non auertam faciem meam à vobis, quia ſanctus Ego ſum, & non iraſcar in perpetuum. Conuertimini filij reuertentes, dicit Dominus, quia ego vir veſter. Res noſtra agitur non cum ſponſo homine, ſed cum ſponſo Deo, qui ſanctus, & ſanctificans eſt, qui ſpõſæ pulchritudinem, & decorem non de noſtro, ſed de ſuo concupiuit, & quicquid vnquam ſanctitatis, & bonitatis ſponſa amiſit, diſcedendo ab illo, ad eundem redeundo, de ijſdem theſauris, benignus reſtituit, vnde prius etiam fuerat erogatum. Quod ſi Apoſto-

lus

lus Paulus dixit, vt ſi quis frater vxorem habens infidelem, & hæc conſentiat habitare cum illo, non dimittat illam; sāctificata eſt enim mulier infidelis per virum fidelem. Quomodo, ò bone Ieſu, ſponſus meus, qui ſemel me tibi deſponſaſti per fidem in lauacro regenerationis, ſi conſentio habitare tecum, etiamſi infidelis fuerim, & peccatrix, non dabis mihi vnde gloriari poſſis, ſanctificatam eſſe ſponſam infidelem per virum fidelem? Quátumuis igitur, ſoror mea, maculata ſis, fœda ſis, peccatrix ſis, accede ad hunc theſaurum, voca Ieſum virum tuum, non tam citò vocabis, quàm citò reſpondebit, ecce adſum; dic vt aſpergat hyſſopo fęditatem tuam, & ſtatim ſuper niuem dealbaberis, conſentias tu habitare cum illo, ita vt non amplius peccatum diuidat inter te, & ſponſum tuum, nec vlla mora, quin etiam ipſe tecum habitare conſentiat, & ſeparationis malum experta, melius in poſterum cognoſces quàm bonum, & quàm iucundum ſit, ſponſum & ſponſam habitare in vnum: pulchritudinem priſtinam recuperabis, & primos, & ſuauiores etiam guſtabis amores.

Digitized by Google

Quid propter patrata peccata repudium times ab eo, qui propter peccatores factus eſt ſponſus? Ipſe eſt enim qui dilexit nos, cum adhuc peccatores eſſemus, ipſe eſt ille Moyſes, qui cum Aethyopiſſa deſponſatus eſt; ipſe eſt, qui in primordio Natiuitatis ſuæ Gentilitatem elegit ſibi in ſponſam, quando accerſiti per ſydera cucurrerunt Magi ad Regales nuptias. Ipſe eſt, qui in ſe infirmitates, & languores omnes, & deformitatem ſponſæ taliter ſuſcepit, vt ſemel & iterum, & centies reddere illam ſibi poſſet, & acceptabilem, & beneplacentem, & mundam, & formoſam. Nos, nos ſumus, qui repudium illi mittimus, dum ad ipſum redire negligimus; in ſponſum iniurij & iniqui, non tam quia peccauimus, quàm quod poſt peccatum ab eo fugimus, & ad eum reuerti non curamus. Quodnam malum eſt hoc, ſoror mea? Sponſus contumeliam patitur à te, & vocat te, & accurrit ad te primus, & quia adeo bonus eſt, tu odiſti illum, & fugis ab illo? Non ſic, ſoror mea, non ſic, accuſa peccatum tuum, detege turpitudinem tuam, abominare iniquitatem tuam; quo te magis fœdam videbit, quo te

magis

magis dolentem, & contribulatam aſpiciet, eo magis compatietur tibi & contribulabitur tecum, & eo auidius ſollicitabitur ad amplexus, ad oſcula, & reddet tibi lætitiam ſalutaris ſui, & ſpiritu principali confirmabit te, eſt enim cupido, & voluptas ipſius te formoſam & pulchram valde intueri. O bone Ieſu, ecquis vnquam talem inuenit virum? Igitur ſi in via immaculata tecum ambulo, & fidelis tecum perſeuero, tu me facis tecum ſedere, & ſolium gloriæ tecum teneo, & ſi in via offendo, & labitur in multis pes meus, dummodo reuertar ad te, priſtina mihi ſeruas decora, & maiora etiam præparas ornamēta, & in bonum mihi conuertis etiam peccata mea, cui enim plus dimittis, plus diligis. O quam experta es diſſimiles viros illos, ad quos diuertiſti, ſoror mea? bona omnia tua in illos erogaſti: mercedem dediſti amatoribus tuis, & nihil accepiſti; fatigata es, & laſſata, ambulando cum illis vias difficiles, denigrata es ſuper carbones, ſi quando illis placuiſti, nihil inueniſti in manibus eorum, & ſi forte illos offendiſti, oderunt te, & perſecuti ſunt te, & ad necem quæſierunt

ſierunt animam tuam, & in ſanguine tuo lauare tantum nouerunt opprobria tua. Ecce ſponſus tuus Ieſus, etiam poſtquam tradidiſti eum, requirit te mortuam ad vitam, & fędam lauat in ſanguine ſuo. Dicas igitur aliquando, ſoror mea, vadam & reuertar ad virum meum priorem, quia bene mihi erat tunc magis, quam nunc. Valeant omnes alij, & tu mihi ſolus, bone Ieſu, ſponſus ſis, & quia receſſi ſemel à te propter inopiam amoris mei erga te, quem non vt debui expetiui; ecce cognoui & nunc quamuis peccatrix, attamen ſponſa, peto à te, ò bonitas incomprehenſa, vt amoris tui copiam des mihi per præſentiam. Ecquis ſponſus amari vehementer à ſponſa non concupiuit? Quis noſtrum, ſi hoc in ſua eſſet poteſtate, non abūdanter talem amorem ſponſæ largiretur? ſed tu ſolus ſponſus es, qui Dominus es, & amoris tui in ſponſam, & amoris illius erga te; imò tu es, qui prior diligens illam, facis illam diligentem te. Tu & igitur dicas, ſponſe IESV, præbe mihi fili prius cor tuum, quia bene noſti, quod non poſſum tibi præbere cor meum, niſi tu prior mihi

Digitized by Google

præbeas cor tuum, non quaſi nos dilexerimus Deum, ſed quoniam ipſe prior dilexit nos; dilectus meus mihi, & ego illi, non prius ego illi, ſed ille mihi. Verum, ò bone IESV, ſi te mihi in ſponſum tradidiſti, & ita mihi ſociatus es, vt matrimonij lege poteſtatem tui mihi tradideris, ſicut & ego tibi, quomodo negare poteris amorem tuum? Non enim te ipſum negare potes, quem negares, ſi negares amorem tuum, tu enim idem ipſe amor es, & charitas es, & ideo ſi tecum vnum eſſe debeo, etiam cum amore tuo oportet vt vnum ſim: ſi igitur præſentiæ tuæ copiam vti ſponſus facere mihi teneris, quomodo non etiam teneris copiam mihi facere amoris tui? Vrge ſponſa, quàm bonum theſaurum inueniſti: quam iucunda eſt ſponſo amoris petitio, & quam ſuauis obſecratio pro dilectione. Dic ſeriò quod vis manere cum ipſo & in ipſo, audies ſtatim, & quod ipſe tecum, & in te, In me manet inquit; & ego in eo; prior ille eſt in dilectione, ſed vide quomodo non prior in manſione; dilexit te in charitate perpetua non ſolum antequam ipſum diligeres, ſed & ante

quam

quàm eſſes; ſed non manet in te, niſi tu maneas in illo & diligas illum, & ideo ſi tu deſeris illum, ipſe etiam deſerit te, neminem tamen deſerit, niſi prior ipſe deſeratur. Conſentit enim ipſe ſemper habitare, & manere nobiſcum, ſi nos conſentimus manere cum illo. Si manſeritis in me, inquit, non ſi manſerim ego in vobis: quaſi diceret, quod ego velim manere in vobis, in conditionem, vel dubitationem non venit; ſed id quod reddit dubiam, & incertam manſionem meam, oritur ex inconſtantia, & mutabilitate voluntatis veſtræ: ego enim permanere vobiſcum ſemper ſum paratus, ſemper curo, ſemper ſitio, & in ſiti mea curro poſt ſponſam, voco, clamo, voces, & clamores ingemino, veni electa mea, veni ſponſa mea, Reuertere, Sunamitis; vſque quo diſſolueris filia vaga? Verum eſt quod dicis, ò bone ſponſe, dulciſſime ſponſe, agnoſco charitatem tuam nimiam erga ſponſam tuam, ecquid enim tibi deperiret ſi mala ſponſa, male perderetur? Si fit repudium, nonne ipſe remanes cum tota beatitudine tua, cum tota pulchritudine tua cum tota ſubſtantia tua? illa eſt,

quæ

quæ reliquitur cum tota deformitate, cum omni opprobrio, cum extrema paupertate, & rerum omniũ indigentia, in ſumma miſeria; illa eſt, quæ in regionem longinquam abire cogitur poſt veſtigia gregum ad paſcendos hædos. Quare ergo tu tam ardenter curris poſt malitiam illius, dum ipſa non currit poſt bonitatem tuam? quare manere cum illa ſemper es paratus, quæ toties à te receſſit, & reuocata redire neglexit, & recuſauit? Quid eſt hoc? agnoſco, Domine, quare hoc facis, modo non de vinea agitur, non de ſeruis, non de fratribus, non de filijs, ſed de ſponſa agitur, & cum Deo ſponſo agitur, qui ſicut noluit neque vitam, neque mortem, neque Angelos, neque Principatus, neque Virtutes, neq; inſtantia, neque futura, neque altitudinem, neque profundum, neque creaturam aliam poſſe inter ipſum, & ſponſam ſeparationem facere, ita etiam facta ſeparatione ex culpa ipſius ſponſæ, noluit quidquam impedire poſſe, quin iterum, ſi velit, poſſit ſecum vniri, & copulari; arbitratus ſcilicet iniuriam coniugio fieri, ſi talis vnquam poteſtas daretur. Ab omni igitur hu-

iuſmodi poteſtate, ò ſponſa, eruta es, & liberata, cum deſponſata es per ſanguinem ſponſi. Vnica tantum relicta tibi fuit in te poteſtas, tuæ ſcilicet ipſius voluntatis, quæ ideo relicta eſt, vt ſponſa eſſe poſſis, non enim niſi inter eos, inter quos poteſtas, & vſus eſt voluntatis, & quorum eſt par conſenſus, coniugium conſtare poteſt. Hoc igitur vnum curat ſponſus, vt tuamet voluntas, ipſi non ſit iniurioſa, & ſuauiter illam inuitat, allicit, & trahit ad ſe, ne alteri ipſa ſe ſponte ſua tradat; ideo enim à cuiuslibet alterius poteſtate illam exemit, vt totam haberet ſuam. Ergo, Domine, ego ſolum, mea ſola voluntas, in cauſa eſſe poteſt, vt Deum ſponſum nō habeam? Quid faciemus? ſi dicam ad te, meam potius corrumpe voluntatem, hoc ipſo ſponſam eſſe deſinam, cùm amplius nec conſenſus, nec amor, corrupta voluntate, permanere poſſit; ſi mea voluntas viuit, heu, quantum periculum viuit. Sed ecce ſponſe, quid facias; viuat, non deſtruatur voluntas, ſed non ſit amplius mea, ſed accipe tu eam, & ita perfice, vt tranſeat in tuam; poſtquam enim ita contrahximus, &

con-

conſenſimus vt cor noſtrum, & caro noſtra vnum ſint, vna etiam debet eſſe voluntas amborum: mea quandoque mala eſſe poteſt, & ideo voluntas tua, quæ ſemper bona eſt, in meam tranſire non poteſt, nec decet; tranſeat igitur mea in tuam, & fiat voluntas tua tam in terra, quæ ego ſum, quàm in cœlo, quod es tu. Tunc lætanter canere potero, & verè, Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me ſponſus meus Chriſtus. Veni ſponſe, veni dulciſſime IESV, veni, quia ecce iam ſponſa tua poſita eſt in voluntate tua.

THESAVRVS XVII.

Chriſtus Omnipotens Dominus.

QVia ſæpe, ſoror mea, impingimus in hunc ſcopulum non bonæ, ſeu etiam prauæ voluntatis, difficile ſpem concipis, & ad gaudia erigeris, ſed oppreſſa amaritudine conſternata iaces, & triſtitia implet cor tuum. Inter eos enim te vides, qui oderunt diſciplinam, & proiecerunt ſermones Dei retrorſum, qui ſi vident furem cur-

runt

runt cum eo, & cum adulteris portionem ſuam ponunt. Iniquitatem, inquis, ſi aſpicio in corde meo, quomodo exaudiet Deus? Dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipſum non eſt mecum. Omnia oſſa mea infirmata, & confracta, & diſſipata ſunt; languor, & hebetudo inuaſit me, & iam vita mea appropinquans eſt in inferno deorſum. O, Soror mea, ne diffidas, hos etiam ſcopulos enauigabimus, eſt etiam theſaurus pro te. In profundis te vides, & tu de profundis clama: ſed ad quem clamabis? vereris ad Patrem? non audes ad fratrem? hæſitas ad amicum; erubeſcis ad ſponſum? certè non debes, quia vidiſti, quam fiducialiter ad Patrem, quam ſine timore ad fratrem, quam confidenter ad amicum, quàm ſecurè ad ſponſum, potes accedere, clamare, & omnia quæcumque cupis ad ſalutem impetrare. Sed tamen cum ille idem qui eſt & Pater, & frater, & Amicus, & ſponſus, idem ſit & Dominus, non ſolum poſt cętera nomina currẽtem, hoc vnum Domini Nomen, non te retardet & terreat, ſed in hoc potiſſimum nomine theſaurum magnum, grande, vnguen-
tum

Digitized by Google

tum pretioſum, & effuſum, cuius odore magis inciteris ad curſum, & cuius vnctione, a quacunque in firmitate detineris, ſalua, & libera eſſe poſſis. Igitur etiamſi in profundis ſis, Soror mea, de profundis etiam ad Dominum clama, Dominum cogita, Dominum roga, & dic cum Propheta, De profundis clamaui ad te, Domine, Domine exaudi vocem meam; quam citò videbis, quia etiam eſt apud Dominum miſericordia, & copioſa apud eum redemptio; & ſcies quia factus eſt Dominus refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione. Turris fortiſſima eſt nomē Domini, refugium altiſſimum, & omnis quicunque inuocauerit nomen Domini ſaluus erit. Statim enim ac ſe prodit ſupereminens illa, & omnipotens poteſtas in hoc nomine Domini, quicquid opponitur illi, debile & infirmum eſt, vacuum, & inane, & nihil eſt. Nulla eſt proportio, nulla vis iniquitatis ad reſiſtendum Omnipotenti Domino, in cuius voluntate vniuerſa ſunt poſita; ipsū cor hominis quantumuis lapideum, quantumuis immundum, quantumuis rebelle, & obſtinatum, ita eſt in manu Domini,

ni,

ni, vt ſicut diuiſiones aquarum, ad quodcumq; voluerit vertat illud: Et ideo, ſoror mea, quamuis cognoſcas habere te cor huiuſmodi lapideum, ſcias tamen quia in manu illius eſt, qui potens eſt de lapidibus ſuſcitare filios Abrahæ, & conuertere cor lapideum in cor carneum. Roga igitur, vt virgam virtutis ſuæ emittat Dominus ex Sion, & dominetur in medio inimicorum ſuorum: vt ſicut eſt in manu eius cor tuum, ita in illud exerceat dominium ſuum, & ad quodcunque voluerit vertat illud, & in medio ipſius quantumuis inimici dominetur: dic illi, quod etiā ſi tu ipſa ſis Domina cordis tui, ille tamen eſt Dominus Dominātium, & quod dominium, quod accepiſti ab illo ſuper cor tuum, reſignas totum in manus illius, & ſupremo, & primo dominio ipſius, dominium tuum omnino ſubijcis, & in æternum ſubiectum eſſe concupiſcis & petis. Quamuis enim, ſi iniquitates obſeruaueris Domine, Domine non ſuſtinebo, quia tamen apud te propitiatio eſt, propter legem tuam, ſuſtinui te Domine, & ſuſtinebo. Lex enim tua, Domine, voluntas tua eſt, cui non eſt, qui poſſit

reſi-

reſiſtere, cui licet facere quodcumque vult, cuius velle eſt poſſe; quæ nullam legem habet, & omnem facit legem, & ipſa ſibi lex eſt. In iſta igitur lege tua, Domine, in voluntate tua, in verbo tuo, quo omnia potes, & omnia portas, poterit etiã ſuſtineri quantumuis infirma, ac debilis voluntas mea, & poterit, quantumuis rebellis, ad te compelli. Sic enim inſtituiſti nos per Eccleſiam ſponſam tuam, quæ tuo ſpiritu gubernatur, & regitur, vt deprecaremur te, dum ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium offertur, dicendo, Oblatis quæſumus Domine placare muneribus, & ad te nostras, etiam rebelles, compelle propitius voluntates. Certè id, ad quod petendum nos ipſe inuitas, quomodo poteris tu idem exoratus, negare? Accede igitur ſecura, ſoror mea, ad Dominum tuum Omnipotentem, adiunge te viro illi leproſo, & clama, Domine, ſi vis, potes me mundare: Praua hæc mea voluntas, Domine IESV, etiamſi rebellis tibi ſit, nullam certè maiorem habet reſiſtentiam reſpectu omnipotentię tuæ, quam haberet lepra illa, vtraque enim eſt quid finitum, & abſque proportione

ne ad id, quod infinitum eſt: extende igitur ſimiliter manum tuā, & tange leproſum cor meum, dicens, mundare; certè non dubito, quin ſtatim mundum appareat; & dexteram tuam ſic notam facies, cuius omnipotentia parcendo, maximè & miſerando manifeſtatur. Et quanto lepra hæc, meæ prauæ voluntatis peior eſt, & ex parte ipſius difficilior ad curandum, quam lepra corporis; tanto magis dexteræ tuæ potentiam, in ea ſananda demonſtrabis, qui eadem facilitate, languores corporis minores, & animæ maiores ſanare potes, & ſoles. Nam & hoc ipſum nos docere, & credere voluiſti, quādo claudum illum paraliticum ſanaſti, in teſtimonium, quod non minus operatorius eſt ſermo tuus, ſi dicas, dimittuntur tibi peccata tua, quam ſi claudo imperes, ſurge, & ambula. Sicut enim omnia tibi æquè poſſibilia, ſic etiam omnia æquè facilia ſunt. Quod ſi, bone IESV, voluiſti me mundare, cum oportuit te hoc facere in ſanguine tuo, quomodo nunc, cum rogo, vt per voluntatem tuam tantum liberes me, & ſanes me, continebis in ore tuo illud, Volo, & non imperabis, ac dices,

dices, mundare? Reliquiſti tu quidem, Domine, me in manu conſilij mei, & appoſuiſti ante me bonum, & malum, aquam, & ignem, vt præ foribus haberet voluntas mea, quicquid vellet, eligere: ſed non ideo deſij eſſe in manu conſilij tui, & in poteſtate tua, vt non poſſis inclinare cor meum ad faciendas iuſtificatio[illegible] tuas in omni tempore; ita vt durum ſit mihi, cum volueris, contra ſtimulum calcitrare; quod ſi adeo ego ſeruus nequã ſim, vt calcitrare etiam velim, tu Domine, qui fortior es, & potentior, impedias quæſo me, ne offendam te; liga manus meas, & pedes meos, conſtringe ſeruum nequam, vt Dominus illius Omnipotens, in compedibus, & in manicis ferreis, ne fortè inſurgens præualeat aduerſum te. Cur enim, Omnipotens Dominus, non auertes à ſeruo, quod bonus Dominus adeo execraris in ſeruo? Tu, Domine, poſuiſti te in compedibus, in vinculis, pedes, & manus tuas non tantum ligaſti, ſed & clauibus confixiſti, ne amplius ego te offenderem, quod non poſtulaui; & nunc rogans, & petens, vt non te amplius liges, nec affigas manus, & pedes

tuos,

tuos, ſed potius vt extendas manus tuas, & bracchia tua & exerceas omnes vires tuas, & vtaris omnipotentia tua ad me ipſum ligandum, ad me configendum, ad me impediendum, ne offendam te; fieri poterit vt non exaudiar, & relinquar ego ſeruus tuus à te Domino meo in manu, & captiuitate peccati mei, qui vt me ſe[illegible]um à peccato redimeres, te ipſum in ſeruitutem tradidiſti?. Non ſum ego, Domine, dignus, vt ſeruias mihi; ſed tantum dic verbo, & ſanabitur anima mea. Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me milites, & dico huic vade, & vadit, & ſeruo meo fac hoc, & facit. Dico oculo meo, vt aſpiciat, & aſpicit, & lingnæ meæ, vt loquatur, & loquitur, & menti meæ, vt cogitet, & cogitat, & voluntati meæ, vt velit, & vult, ſi igitur ſerui iſti domus meæ ſeruiunt, & obediunt mihi ſic præcipienti, qui ſum ſub poteſtate tua conſtitutus, quanto magis ſeruiēt, & obedient ſupremo, & abſoluto imperio tuo, ſi eo vti volueris? Nam ordinatione tua perſeuerat dies, quoniam omnia ſeruiunt tibi. Et ego, Domine, non ſolum

con-

Digitized by Google

conſentio, ſed & rogo, & obſecro, vt omnes iſti ſerui mei, quos tradidiſti mihi, cor meum, & corpus meum, ſenſus, potentiæ, & facultates meæ ſeruiant tibi ſemper potius quam mihi; vtere illis ſecundum beneplacitum tuum, imperium tuum libere ſuper illas exerce, ſcio certè, quod, ſi tu vis, plus tibi obedient, quam mihi; & hoc eſt, quod ego cupio, volo, obſecro, & obteſtor, vt plus ſeruiant tibi, quam mihi, imò vt tibi ſoli ſeruiant, non mihi!. Profectò pronior es tu Dominus meus, ad bonum promouendum, quam ad malum permittendum, & ideo pronior etiam ad concedendum propitius bonum, quod petitur, quam ad concedendum iratus, quod malè petitur. Si ergo in pœnam prauorum deſideriorum dimittis deſiderantes mala ſecundum deſideria cordis eorum, vt eant in adinuentionibus ſuis, ſicut accidit ijs, qui concupierunt concupiſcentiã in deſerto, & tentauerunt te in cordibus ſuis, vt peterent eſcas animabus ſuis, deſiderium enim eorum attuliſti eis, nec ſunt fraudati à deſiderio ſuo. Num poſſibile erit, modo eos à te, deſiderio ſuo

 frau-

fraudari, quorum anima concupiſcit, non quidem concupiſcentiam illam Iudæorum in deſerto, ſed cõcupiſcentiam illam ſanctorum, ſecundum cor tuum, qui concupiſcunt deſiderare iuſtificationes tuas in omni tempore? Nonne tu, Domine, docuiſti nos, quod concupiſcentia ſapientiæ deducit ad Regnum perpetuum, & quod præoccupat ſapientia eos, qui ſe concupiſcunt, vt illis ſe prior oſtendat; propter quod optauit Rex ille, & datus eſt illi ſenſus, & inuocauit, & venit in eum ſpiritus ſapientiæ? Nonne tu, Domine, es ille Dominus, de quo dixit Propheta tuus: Deſiderium pauperum exaudiuit Dominus, præparationem cordis eorum audiuit auris tua? & tu ipſe beatos appellaſti, qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam, quoniam ipſi ſaturabuntur. Quamuis igitur ego, Domine, iuſtitiam non fecerim, illam tamen eſurio facere, & ſi vſque modo non ſeruaui, cupio ſaltem modo ſeruare mandata tua, ideo & tu & ſi non ex iuſtitia, ſaltem in æquitate tua viuifica me. Certè ſi mala hominis volũtas eſſet apud te incurabile, & inſanabile malum, de cęlo ad terram ad tollendum illud

lud nõ deſcendiſſes, nec præco tuus te proclamaret, Agnum Dei, qui tollit peccata mundi; nec te rogaret ſponſa tua & Mater noſtra Eccleſia, vt nos ab ira, & odio, & omni mala voluntate liberares; nec tu promiſiſſes, daturum patrem tuum ſpiritum bonum petẽtibus ſe; quid eſt enim ſpiritus bonus, niſi bona voluntas? Ergo dabit Pater tuus bonam voluntatem petentibus ſe: ergo, ſoror mea, ſi cupis habere bonam voluntatem, & à mala liberari, pete illam, & accipies, non enim tam citò ad ipſum clamare incipies, quam citò ipſe exaudiet te, nam eo ipſo quod incipis deſiderare, ac petere bonam voluntatem, iam Deus incipit in te operari, tibique præbere bonam voluntatem, imò ideò clamas, quia ab illo præuenta, iam facta es volens bonum illud quod petis; & ecce antequam clament, ego exaudiam, dicit Dominus. Quod expertus Dauid confeſſus eſt, dum dixit, In die tribulationis meæ clamaui ad te, quia exaudiſti me. Vide quomodo prius ſe exauditum eſſe, quam clamaſſe, fatetur; imò, ideo clamaſſe ſe dicit, quia iam fuerat exauditus; ex ipſius enim dandi volunta-

te procedit clamor noſter, & omnis noſtra voluntas, & deſiderium accipiendi; ideò enim monet nos ad petendum, quia vult nobis petentibus donare quod poſcimus: denique ipſe eſt, qui poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus, hoc eſt poſtulare nos facit. Creſcat igitur ſemper, ſoror mea, deſiderium tuum, inſtantia tua, obſecratio tua, gemitus tui ſemper magis inualeſcant: ego enim (inquit ille) ſum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti dilata os tuum, & implebo illud. Nec eſt, ſoror mea, quod timeas adire Dominum Deũ tuum Omnipotentem, eo quod iuſtus eſt Dominus, & iuſtitiam dilexit, tu verò iniqua & ad iniquitatem propenſa; nam quanto magis iuſtus eſt, & iuſtitiam dilexit, tanto libentius eam tibi petenti communicabit. Nec etiam terreat te, quod pertinet ad iuſtum Dominum corripere ſeruum nequam, nam ad ipſum etiam pertinet, ac multò magis, eundem corrigere. Tu verò, nolo petas, vt non corripiat te, ſed vt corripiat, & corrigat ſimul, vt puniat quidem culpam in te, ſed ita, vt auferat culpam à te, vt pœnam tibi reſeruet, ſed ita, vt a pec-

cato

cato præſeruet; eſt enim Dominus Deus tuus miſericors, & miſerator, & iuſtus; oportet igitur, vt erga te & miſericordiam, & iuſtitiam ſuam exerceat; & quidem cũ ipſi proprium ſit miſereri ſemper & parcere, plus concedat oportet miſericordiæ, quam iuſtitię, tamen dic Domino tuo, quod ſufficit tibi, vt vnum tantum concedat miſericordiæ ſuæ, & cętera omnia concedat iuſtitiæ ſuæ; vt ſcilicet in hoc vno tantum exerceat miſericordiam ſuam erga te, hoc eſt, in liberando te à peccatis; de cœtero verò exerceat erga te in omnibus iuſtitiam ſuam, puniendo, affligendo, torquendo quantumcunque vult, quomodocumque vult, quandiu vult, dummodo ipſum non offendas. Dic Domino tuo, quod pœnam, pro peccatis in ipſum commiſſis, quantumcunque magnam, non recuſas, ſed vnum tantum rogas, ne in pœnam peccati permittat te amplius peccare, ne peccatum ſit pœna peccati. Benè poterit Omnipotens, & miſericors Dominus aliis innumeris pœnis contentus eſſe, quas infinita ſua ſapiētia inuenire, & infinita ſua potentia infligere mihi poteſt. Certè

Dominus eſt, an non licet illi, quod vult facere? Miſericordia hæc, quam tu petis, non eſt contra iuſtitiam illius, non illam lædit, non deprimit, non minuit, imò etiam ſuperexaltat illam, ſuperexaltat enim miſericordia iudicium. Cur igitur non concedet iuſtitia miſericordiæ, id quod iuſtitiam ipſam ſuperexaltat? Nam & ſi iuſtus eſt, qui non facit iniuriam, iuſtiorem tamen ſe oſtendit qui facit etiam miſericordiam, apparet enim iuſtitia iſtius eo mágis remota, & aliena ab iniuſtitia, quanto magis miſericors eſt, & ſic eleuatur, & exaltatur iuſtitia eius à miſericordia eius. Cum igitur iuſtitia tua, Domine, ſit ſicut montes Dei, ideſt altiſſima, non poteſt profectò non eſſe fundata, niſi ſuper altiſſimam miſericordiam, quandoquidem miſericordia tua eſt fundamentum, & radix iuſtitiæ tuæ. Denique, Domine, ſi cor meum lapideum eſt, verè etiam dignũ, & iuſtum eſt, æquum & ſalutare, vt illi non neges Dominus, quod tu lapidibus ipſis concedis, ſcilicet tuam ſemper facere voluntatem, & ideo ſi iam non ſum dignus vocari non ſolum filius, ſed neque ſeruus tuus, ſaltem fac me

ſicut

ſicut vnum de lapidibus tuis, & doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

THESAVRVS XVIII.

Chriſtus legifer noſter, & magiſter noſter.

POne theſaurum tuum in præceptis Altiſſimi, inquit tibi legifer tuus, ſoror mea. Quòd puer Samuel, vocatus à Domino, Domino non reſponderet, ſed accederet ad Heli, tamquam ipſe, non Dominus, vocaſſet, ea nimirum cauſa fuit, quia tamquam puer, nondum ſciebat Dominum, nec reuelatus ei fuerat ſermo Domini. Hoc idem in cauſa tibi eſſe vereor, ſoror mea, quare vocanti te Deo ad cuſtodienda mandata ſua, & faciendas iuſtificationes ſuas in æternũ, non promptè reſpondeas, nec ad ipſius vocem feſtina accurras. Paruula enim es, & nondum aſſueta ſermonibus illius, & vocem quidem Domini audis, ſed tamquam vocem Dei non audis, & ipſius virtutem, & ſignificationem nondum percipis. Si igitur hodie nobis hoc

præſtet diuina gratia, vt audire tandem, & intelligere incipiamus, quid loquatur in nobis Dominus Deus, ò qualem theſaurum inueniemus! ſentiemus profecto quoniam loquetur pacem in plebem ſuam, & ſuper Sanctos ſuos, & in eos, qui conuertuntur ad cor. Ideo enim inuitat peccatores, & præuaricantes redire ad cor, Redite, inquit, præuaricatores ad cor, quia in corde poſuit locutorium ſuum, & loquitur ad cor Hieruſalem, quę ad pacem ſunt Hieruſalem; & quãuis nebula, niue, grandine, aut glacie vndique ſit repletum, emittet verbum ſuum, & liquefaciet ea, flabit ſpiritus eius, & fluent aquæ. Ignorantiæ igitur tuæ tenebras, ſoror mea, radijs illius lucis modo illuſtra, quam Paulus Apoſtolus attulit, dum ignorantes nos admonuit, & docuit, ne arbitraremur, homini diuinum eſſe ſimile. Deus enim, inquit, ipſe, qui fecit mundum, & omnia quæ in eo ſunt, hic Cœli, & terræ cum ſit Dominus, non in manufactis templis habitat, nec manibus hominum colitur indigens aliquo, cum ipſe det omnibus vitam, & inſpirationem, & omnia; ſi igitur virtus, & interpretatio

tatio ſermonis ex dignitate,& qualitate proferentis deſumenda eſt, & ipſe ſermo perſonam oſtendit, & loquela ipſius manifeſtam illam facit, intellige aliquando, ſoror mea, quæcumq; mandat tibi Deus magiſter, & legifer tuus & quæcumque loquitur non ideo ea tibi præcipere & mandare tanquam ipſe realiqua indigeat à te, ſed quia tu indiges ijs omnibus, quæ præcipit tibi; quæ cum habere à te non poſſis, niſi accipias ab ipſo (quid enim habes quod non accepiſti?) quid aliud facit Deus tuus, dum aliquid exigit à te, niſi indicare & ſignificare tibi amanter, totum id, quod tu ab ipſo exigere, & accipere debes? vt ſic habeas vnde reddas, quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo. Sicut enim nemo dat, quod non habet, ſic nemo habet, quod à Deo non accipiat. Ad ipſum enim tantummodo pertinet ſuprema illa perfectiſſima & omnibus numeris abſoluta Beatitudo, ſcilicet, Beatius eſt magis dare, quam accipere, ipſe ſiquidem ſolus eſt, qui taliter dat, vt nō accipiat. Quo igitur plura, ſoror mea, quo maiora, quo difficiliora, quo perfectiora iubet, exigit, re-

quirit, noli contriſtari, nec terreri, nevè puſillanimis ſis, imò eo te magis lætari, eo te maiorem ſpem concipere, eo magis cor tuum dilatare tunc oportet, nam tanto plura, tanto maiora, tanto præſtantiora, ac ſublimiora ab ipſo tunc expectare, deſiderare, petere, exigere, & accipere debes. Idem namque ipſe legifer tuus, & Deus tuus, idem ipſe eſt, à quo totum id eſt accipiendum; quod pro ipſo totum eſt erogandum; & ſermo illius potius te docet, quid pro te ipſe Deus facere ſit paratus, quam quid tu ipſa prior præſtare Deo debeas. Quã bene, ò Domine, hanc ſermonis tui interpretandi rationem oſtendiſti ſeruo tuo Abrahæ, qui etiam ſi fidelis, & gratus, & intimus tibi eſſet, linguam tamen tuam non niſi ſerò intellexit. Tolle, dixiſti, filium tuum vnigenitum, quem diligis Iſaac, & vade in terram viſionis, & offeres eum mihi in holocauſtum ſuper vnum montium, quem monſtrauero tibi. Quid primò & præcipuè intelligeres, ò Abraham, in verbis iſtis, benè demonſtraſti, cum ſtatim ad opus exijſti, & cum filio ad montem iter arripuiſti, ligna ſuper illum impoſuiſti,

ſuiſti,

ſuiſti, gladium, & ignem ipſe tuliſti, altare ædificaſti, filium colligaſti, & ſuper ſtruem lignorum collocaſti, manum deniq; extendiſti, gladium arripuiſti. Bene quidem hæc omnia, & fideliter perfeciſti; ſed numquid aliquid Deo offerebas, quod tibi prius non contulerit Deus? Numquid aliquid pro eo facere decreuiſti, quod prior ille non decreuerit pro te facere? præuenerat iam ille cogitationibus ſuis antiquis, & fidelibus cogitationes tuas etiam fideles, ſed poſteriores, & ideò præcepit, vt illi offerres filium tuum vnigenitum in holocauſtum, non vt à te filium tolleret, ſed vt tibi filium ſuum vnigenitum daret, non vt ſemen tuum extingueret, ſed vt ſemen tuum multiplicaret, ſicut ſtellas cœli, & ſicut arenam maris, quæ præ multitudine numerari non poteſt; vnde, & exultaſti, vt videres diem illum, quo Deus miſſurus erat filium ſuum in terram viſionis, in qua ſcilicet ab hominibus viſus eſt, & cum hominibus conuerſatus eſt, & pro hominibus oblatus eſt in holocauſtum ſuper vnum montium, quem monſtrauit tibi; vidiſti enim, & gauiſus es. Vide igitur, ſoror mea,

quomodo qui victimam ab Abraham exigebat, qualem victimam Abrahæ præparauerat, & ſermo ille, qui humano more apprehenſus, tam durus, tam auſterus, tam difficilis videbatur, intellectus ſecundum conceptum, & intimum ſenſum Dei præcipientis, quam iuſtus, quam conueniens, quam dulcis, quam amabilis, quam ſalutaris, quam pretioſus, quam re vera fidelis, & omni acceptione dignus comperiebatur? Non inſipienter agit nobiſcum Deus noſter, nec exigit, aut requirit à nobis maiora nobis, & impoſſibilia; ſi exigit, aut dedit, aut dare vult, ſi requirit, non ſibi, ſed tibi quærit; petit à te, vt tu petas ab illo, poſtulat à te, quod vult, vt tu poſtules, & accipias ab ipſo; repetit etiã quod dedit, vt iterum reddat multiplicatum & centuplicatum, ſicut multiplicauit filios Abrahæ, filium repetendo, quem dederat. Vide, ſoror mea, quam bonum habeas legiſlatorem, quam æquum, quam mitem, quam beneuolum. Vide ſi poterat iugum magis ſuaue, & onus magis leue tibi imponere, quam vt ab ipſo petas quicquid ille petit à te, non pro ſe, ſed pro te. Petit ille

à no-

à nobis, & mandat mandata ſua cu-
ſtodiri nimis;, vt ſimus perfecti,
ſicut Pater eius cœleſtis perfectus
eſt, & ecce hoc ipſum præceptis ſa-
lutaribus nos monet, vt ab ipſo pe-
tamus ita deprecantes, fiat volun-
tas tua ſicut in cœlo, & in terra:
præcipit ille nobis dicens, declina
à malo, & inſtituit nos orare di-
centes, libera nos à malo. Denique
iubet mandatum magnum in lege,
diliges Dominum Deum tuum ex
toto corde tuo, & ex tota mente
tua, & ex omnibus viribus tuis, &
hanc ipſam dilectionem, & chari-
tatem, & gaudium plenum, & om-
nia bona, & quicquid orantes pe-
timus, promittit ſe nobis daturũ,
dicens, quicquid orantes petitis,
credite, quia accipietis, & fiet vo-
bis, petite, & accipietis, vt gaudiũ
veſtrum ſit plenum. O verè iugum
ſuaue, quod tibi, nobiſque impo-
nis, quo nos quidem teneri vis ad
petendum, te verò ad dandum,
quod petimus; ò verè onus leue,
quod ita nos portare vis, vt nos à
te portari velis: dixiſti enim per
Prophetam; Audite me domus Ia-
cob, & omne reſiduum domus Iſ-
rael, qui portamini à meo vtero,
qui geſtamini à mea vulua. Vſque
ad

ad ſenectam ego ipſe, & vſque ad canos ego portabo, ego feci, & ego feram: ego portabo, & ſaluabo. Tu es qui omnia opera noſtra operaris nobis: tu es qui operaris in nobis & velle, & perficere; nec vllus vnquam fecit aliquid pro te, quod nõ fecerit per te. Quis enim prior dedit tibi, & retribuetur ei? Dum igitur audis, ſoror mea, à præceptore tuo à legislatore tuo; Obſerua, fili, mandata mea, eſto perfectus, dilige inimicum tuum, percutienti te in vna maxilla, præbe illi alteram, ſi oculus tuus ſcandalizat te, erue eum, & proijce abs te, ne dicas durus eſt hic ſermo, & quis poterit ſeruare illum? grandia poſtulat à te, vt diſcas ab ipſo grandia poſtulare; magnam exigit perfectionem, & ſanctitatem, quia magnam ſanctitatem tibi donare paratus eſt. En tibi propoſitum exẽplum in muliere Samaritana, quæ adhuc ignara, & non aſſueta Dominico ſermoni, dum audit ab illo, mulier, da mihi bibere; admiratur, & ſtupet dicens, Quomodo, tu Iudæus cum ſis, poſcis à me bibere, quæ ſum mulier Samaritana? Ac ſi tu, ſoror mea, diceres Deo tuo, cum tibi aliquid boni imperat,

quo-

quomodo tu, Domine, qui de cœlo es, bonitatis, & iuſtitiæ aquas à me petis, quæ de hoc mundo ſum, qui in maligno poſitus eſt? non coutuntur Iudæi Samaritanis, nec filij hominum mendaces, & iniqui, cum cœli incolis & beatis ſpiritibus. O mulier ſi ſcires donum Dei & quis eſt, qui dicit, da mihi bibere (ſeu tibi, ſoror mea, fac bonum, quod à te peto) tu forſitan petiſſes ab eo, & dediſſet tibi aquam ſalientem in vitam æternam; dediſſet, inquã, tibi bonitatem, & diſciplinam & ſcientiam, & iuſtitiam illam quam à te petebat. Vide quomodo, qui aquam petit, aquam donare geſtit? vide quomodo poſcens bibere, & ſiti ſuæ conſulit, & noſtræ, ſuæ quidem, quia ſitit donare, noſtræ verò, quia ſitimus accipere, & ideò petentes dona ipſius, & ſitim eius ſedamus, & noſtram. Sitis enim ipſius non ex vacuitate, aut inopia humoris; ſed potius ex repletione, & ſuperabundantia procedit, ideò non per intus ſumptionem, ſed per extramiſſionem ſedatur, ideo quærit, non ex quo ſumat aquam, ſed quo aquam effundat. Sicut nutrix, quæ multo lacte abundat, petit à puero vt attrahat, vt ſugat, quia

nimio

nimio lacte vbera eius ſunt plena; ita Deus noſter, quia vbera ipſius turgida ſunt,& lacte tumētia, ideò præcipit nobis pueris ſuis, arguit, obſecrat, increpat, vt ſemper oremus, & nunquam deficiamus, vt ſemper hauriamus, vt os dilatemus, quia lacte miſericordiæ ſuæ illud vult adimplere. Hoc mulier illa cum cœpit intelligere, quam congruenter adiecit, Domine da mihi hanc aquam; ita & tu, ſoror mea, dicas Deo tuo, dum petit à te aliquod bonum, Domine da mihi hoc bonum: continentiam iubes? da quod iubes, & iube quod vis. Iuſſit ſemel Dominus diſcipulos ſuos, vt facerent homines diſcumbere, erant autem viri quaſi quinque millia, quid apponerent diſcipuli non habebant, preter quinque panes ordeaceos, & duos piſces; paruerunt illi, & fecerunt homines diſcumbere, ſed quis ſatiauit eos, niſi tu idem, Domine, qui diſcipulis imperans, vt darent turbis manducare, voluiſti vt haberēt ipſi, quod manducarent, & quod miniſtrarent turbis ad manducandum? Poſt reſurrectionem tuam nonne quandoque diſcipulos interrogaſti, nunquid pulmentarium haberent?

rent?

rent? interrogaſtinè ideo vt pulmentarium acciperes, an vt pulmentarium dares? exitus, quidnam petendo intenderes, comprobauit; in verbo tuo Domine laxata ſunt retia, & pulmentarium copioſum inuenerunt. Volebas gregem tuum Petro commendare, & dominium ſuper omnes oues gregis illi tradere, interrogaſti eum, Simon Ioannis diligis me plus his? quo reſpondente, Domine, tu noſti quia amo te, tunc ais illi, Paſce oues meas. O Domine ſi humano, & vſitato more verba hæc intelligamus, non video ex hoc amore Petri erga te quam rectè inferas, Paſce oues meas. Nonne amabat te, cum tecum paratus erat, & in carcerem, & in mortem ire. Vide quid facias, vide ſi in hac Petri dilectione fundes Eccleſiam, quam ſtabile, quam firmum fundamentum ſit habitura? Sed perpende, ſoror mea, in verbis illis amorem Domini erga Petrum, perpende etiam ipſius Petri ſecuram ad Dominum reſponſionem; Domine tu noſti quia amo te; quaſi diceret; tu, Domine, qui amorem exigis, & tribuis, benè noſti quia amo te. Vide igitur quomodo dilectionem illam magnam,

quam

quam Dominus à Petro poſtulauerat, ipſe Dominus Petro communicauerit, quæ cum iam non amplius in Petri opinione de ſe præſumentis, ſed in ſcientia Chriſti amorem largientis fundaretur, nũquam potuit amplius deficere, aut titubare. O quam benè fundata eſt domus Domini ſuper hanc firmam Petram, non enim de ſuo habebat, quod eſſet Petra, ſed de verbo tuo, Domine, quo dixiſti, Ego autem dico tibi, quia tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam: quid mirum ſi portæ inferi non præualebunt aduerſum eam? Etenim, ſoror mea, Præceptor noſter, & legifer Chriſtus non eſt ſicut Moyſes, cuius lex oſtẽdebat quidem quid faciendum eſſet, ſed gratiam, qua fieret, quod præcipiebatur, non conferebat; ſed lex Chriſti eſt lex gratiæ, quæ continet, & præſtat gratiam, qua, quicquid præcipitur, compleatur. Hoc enim eſt teſtamentum quod diſponam domui Iſrael; Poſt dies illos, dicit Dominus, dabo leges meas in mentem eorum, & in corde eorum ſuperſcribam eas. Et dabo vobis cor nouum, & ſpiritum nouum ponam in medio veſtri, & auferam

cor

cor lapideum de carne veſtra, & dabo vobis cor carneum, & ſpiritum meum ponam in medio veſtri, & faciam, vt in præceptis meis ambuletis, & iudicia mea cuſtodiatis, & operemini. Scribit igitur legifer noſter legem ſuam, non in tabulis lapideis, ſed in cordibus, ignem enim venit mittere in terram, & quid vult, niſi vt accendatur ad hoc, vt illuminet, & inflammet? O quam verè, ſoror mea, mandatum, quod præcipit tibi præceptor tuus Chriſtus, non ſupra te eſt, neque procul poſitum, nec in cœlo ſitum, vt debeas dicere, quis noſtrum valet in cœlum aſcendere, vt deferat illud ad nos, & audiamus, atque opere compleamus? neque trans mare poſitum: vt cauſeris, & dicas. Quis ex nobis poterit tranſfretare mare, & illud ad nos vſque deferre, vt poſſimus audire, & facere quod præceptum eſt? ſed iuxta te eſt ſermo valde, in ore tuo, & in corde tuo, vt facias illud. Vide, ſoror mea, quam grandem theſaurum, quam propè habeas in ore tuo, & in corde tuo, & legem tuam in medio cordis mei, dicit Dauid. Ideo quotieſcumque cor tuum, & os tuum aperies ad deſiderandum,

ad

Digitized by Google

ad clamandum, ad petendum, inue-
nies ſtatim ibi theſaurum tuum
vbi eſt & cor tuum: hinc S. Dauid
os meum aperui, inquit, & attrhax
ſpiritum, quia mandata tua deſide-
rabam. Vide quomodo aperti
theſauris ſuis, cordis, & oris ſu
ſtatim ſpiritum inuenerit? deſide-
rabat ille quidem facere mandata
diuina (inquit Auguſtinus) ſed
non erat vnde faceret infirmus for-
tia, paruulus magna. Aperuit os
petendo, quærendo, pulſando, &
attrhaxit ſpiritum. Aperuit os
confitens, quod per ſe ipſe non fa-
ceret, & attrhaxit, vnde faceret
mandatum ſanctum, iuſtum & bo-
num: Non enim qui ſpiritu ſuo
agunt, ſed quotquot ſpiritu Dei
aguntur, ij ſunt filij Dei, non quia
ipſi nihil agunt, ſed ne nihil boni
agant, à bono aguntur, vt agant.
Quid dicis, ſoror mea, diffiderenè
amplius poteris, ſi multa Deus à te
exigat, & grandia poſtulet? an non
potius tunc gaudebis, & dilatabi-
tur cor tuum? O Domine Deus
meus multiplica ſuper me, quæſo,
verba tua, mandata tua, præcepta
tua, legem pone mihi, Domine,
viam iuſtificationum tuarum, &
exquiram eam ſemper, quo enim
plura

plura à me petieris, plura dabis, quo pauciora imperabis, eo pauperior apparebo in conſpectu tuo, magnum me eſſe vis? magna impera, ſtrenuum, & fortem me cupis? ardua, & difficilia præcipe, quid vnquam graue poteſt eſſe in præcepto, vbi eſt omnipotentia, & charitas nimia in imperante? fac me ſæpè Domine audire, fili, præbe mihi cor tuum, intelligam enim ſubito, quod dum petis à me cor meum, vis mihi præbere cor tuum, niſi enim primus inclines cor tuum ad me, eleuare ego cor meum ad te minimè poſſum. Impera, Domine, vt ſanctus ſanctificetur adhuc, & iuſtus iuſtificetur adhuc, & ita diſcam maiorem ſemper iuſtitiam, & ſanctitatem à te ſemper expetere, exquirere, & ſperare, & obtinere. O ſoror mea, ſi hac ratione percipias, & intelligas ſermones Dei tui, quam facilè, quam ſuaue tibi erit non ſolum ipſi Deo, ſed etiam illi, quicumque ſit, qui à Deo tibi præpoſitus ſit, obedire? omnis enim poteſtas à Deo eſt, & illis, vt imperent, & tibi, vt pareas. Abundas exemplis Sanctorum, qui Magiſtrorum, & Præpoſitorum ſuorum loquela; & imperio roborati, eam facultatem,

cultatem, & eas vires experti ſunt in ſe, vt ipſam vicerint naturam: extinxerunt impetum ignis, obturauerunt ora leonum, effugerunt aciem gladij, conualuerunt in infirmitate, fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt exterorum, acceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos. Loquere, igitur, loquere, Domine Ieſu, quia audit ſeruus tuus, verbo tuo formaſti me, & verbo tuo iuſtificabis me; locutus es vt ſim, loquere etiam ita vt iuſtus ſim; ſcimus enim quoniam tu Domine ipſe es Deus, ipſe facis nos, & non ipſi nos; Da mihi Domine intellectum, & ſcrutabor legem tuam, & cuſtodiam illam in toto corde meo: Lex enim tua, Domine, immaculata, conuertens animas, teſtimonium Domini fidele, ſapientiam præſtens paruulis; iuſtitiæ tuæ rectæ, lætificantes corda, præceptum tuum lucidum illuminans oculos: Iudicia tua, Domine, vera, iuſtificata in ſemetipſa; deſiderabilia ſuper aurum, & lapidem pretioſum multum, & dulciora ſuper mel & fauum, etenim ſeruus tuus cuſtodit ea, in cuſtodiendis illis retributio multa. Qui enim legem cuſtodiendam tribuis, non

ſolum

ſolum gratiam retribuis, qua cuſto-ditur, ſed etiam gratiam retribuis, vnde cuſtodiatur. Quid mirum, ſi voce hac tua adeo delectetur ſponſa, vt petat iugiter, ſonet vox tua in auribus meis! Vox enim Domini in virtute, Vox Domini in magnificentia, Vox Domini præparantis ceruos, parere faciens, & habitare ſterilem in domo, matrem filiorum lætantem. Ideo diligam theſaurum iſtum mādatorum tuorum ſuper aurum, & topazion, propterea ad omnia mandata tua dirigam me, & omnem viam iniquam odio habebo. Etenim cum ſermones tui, Domine, & doctrina tua, non ſolum pertineant ad me, ſed ad te, imò multò magis ad te, quam ad me, non eſt enim diſcipulus ſupra magiſtrum, neque tu ex iis es, qui dicunt, & non faciunt, prius enim cœpiſti facere, quam docere: profectò non inueni theſaurum ditiorem, & magis copioſum, & pro omnibus meis neceſſitatibus opportunum magis, quam ipſamet tua doctrina, & diſciplina. Sic enim tu, Domine, docuiſti me, noli vinci à malo, ſed vince in bono malum; date, & dabitur vobis, ſi aufert quis tunicam, date ei & pallium, ſi quis anga-

angariauerit te mille paſſus, vade cum eo alia mille, benefacite ijs, qui oderunt vos, orate pro perſequentibus, & calumniantibus vos. O quam bona doctrina, quã opportuna, quam ſufficiens, & ſuperabundans ad ſubleuandam omnem meam inopiam, & miſeriam. Dicam ergo ego tibi nunc Magiſtro meo, & conuertam ad te ſermones tuos, Malus ego ſum? fateor; at tu noli vinci à malo, ſed vince in bono malum. Debitor tibi ſum multorum talentorum? da, & dabitur tibi: peto tunicam, da mihi & pallium: rogo vt in adiutorium meũ intendas? & tu ad adiuuandum me feſtina, perſecutus, & calumniatus te ſum? ergo ſis mihi mediator & aduocatus. Magiſterium tuum imple, exurge in præcepto, quod mandaſti, memor eſto verbi tui ſeruo tuo, in quo mihi ſpem dediſti; hæc me cõſolata eſt in humilitate mea, quia eloquium tuum viuificauit me. Bonum mihi lex oris tui ſuper millia auri, & argenti. Narrauerunt mihi iniqui fabulationes, ſed non vt lex tua. In via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum, ſicut in omnibus diuitijs, in mandatis tuis exercebor, & conſiderabo

Digitized by Google

vias tuas, in iuſtificationibus tuis meditabor, non obliuiſcar ſermones tuos.

THESAVRVS XIX.

Chriſtus vnio hypoſtatica; ſeu Chriſtus Deus, & homo.

SI conſideret homo, ſoror mea, quid in ſe ipſe ſit, nihil eſt, quod non timeat, ſi verò conſideret, quid ſit in Chriſto, & propter Chriſtum, nihil eſt quod non ſperet. Si quam legem ſtatuit mihi Dominus, conſiderauero, à iudicijs illius timebo; ſi eandem ſibi legem dixiſſe cognouero, ecce in verbum illius ſuper ſperabo, & ideo cognoui, quia æquitas iudicia tua, Domine, & dilexi mandata tua ſuper aurum, & topazion, & ideo lex tua meditatio mea eſt die, ac nocte. Dic, ſoror mea, quoties audis leges illas, de non abſcondenda pecunia Domini ſui, de negotiando talento, ac reddendo illo cum fœnore, & vſuris, nonnè contremiſcis? nonnè faciem iudicis, & aduentum Domini, conſcientia expaueſcit? ecquis enim non for-

midet à facie illius, qui ſe adeò auſterum Dominum iactauit, vt tollere ſtatuerit, quod non poſuit, & metere quod non ſeminauit? Sed, ò bone Ieſu, qui legem nunquam vllam ſoluiſti, ſed perfectiſſimè omnes adimpleſti, ſi teneri eadem lege etiam ipſe conſentis, & ita vis, propter me, quantam mihi in ea ſpem dediſti? nulla vnquam mihi lex gratior, nulla conducibilior. Permitte nunc me ſeruum tuum intrare in iudicium cum Domino meo, qui iuſtus cum ſis, iuſta etiam hac vice loquar ad te. Ineamus, bone Ieſu, quæſo, rationes ſimul inter nos, fiat computus de pecunia, quæ credita tibi fuit propter me, & ea, quam ego recepi propter te, æſtimentur ex vna parte quinque illa talenta, quæ tradidiſti mihi, & ex altera, talenta, quæ tradita ſunt tibi, conferantur decem mnas mea cum mnas tuis, tunc de vſuris, & fœnore ſimul agamus. Certè citò, & facilè ad calculum reuocabuntur omnia, quæ mihi iam tradita ſunt, & quæ mihi tradi poſtulo in futurum, & in perpetuum propter te; ſed quæ iam tradita ſunt, & quæ in æternum poſſidebit humanitas tua ſanctiſſima propter me, quis æſtimare,

mare, quis numerare poteſt? & ſi horum omnium fœnus, & vſuras tu ipſe voluiſti ad me pertinere, qui ea omnia propter me ſuſcepiſti, ò quam pretioſus theſaurus, quam ingens, quam inexhauribilis in te vno mihi apertus eſt. Expendatur ſi poteſt, vnicum illud talentum tuum pretioſiſſimum illud donum, quod eſt ſuper omne donum, Vnio illa, inquam, Hypoſtatica, humanitati tuæ conceſſa, qua nihil maius, nihil præſtantius, neque ipſe præſtare potes, qui omnia potes. O Talentum ſuper omne talentum ſufficis tu mihi vnum, quod fuiſti propter me vnum, ſicut pro omnibus erogatum; ex te ſolo interrogare modo cupio Dominum meum, qui propter me ſuſcepit illud, an ſuperlucratus mihi fuerit quicquid immenſus valor, quicquid immenſum pondus ipſius adęquare poteſt? Dic mihi, quæ dona, quæ munera, quæ gratiarum vbertas ex vnico illo fonte defluxerunt in animam tuam ſanctiſſimam, in corpus tuum immaculatum? Quod pro me cum illis benè negotiatus non ſis, quis audeat dicere? cum de te ſcriptum ſit, benè omnia fecit? Si benè pro me negotiatus es, quã

magnum fœnus; quam magnas vſuras poſſum nunc, & ſemper exigere. Quid vnquam æquale poſtulare poſſum pro ſalute mea ab eo, qui tantum pro ſalute mea recepit? quid non certò ſperare debeo à tam bono negotiatore mihi reddendum eſſe? quid mirum nunc ſi mihi dixit, vt peterem quæcumque vellem in nomine ipſius, & iurauerit ſe mihi omnia daturum; cum ipſe tot, & tam eximia dona, mei cauſa ſuſceperit? Vide, Domine Ieſu, & conſidera, quidnam prouenerit tibi, & quantum humanitas tua ſanctiſſima ditata, & ornata ex eo ſolum ſit, quod tam mirabiliter vnita ſit tuæ diuinæ perſonæ. Non enim, ſicut cœteris per partes, ſed omnis plenitudo gratiarum, omnia chariſmatum dona, omnia pariter bona, ſimul cum illa ſacratiſſima vnione, in te confluxerunt. Hinc ſpecioſus præ filijs hominum apparuiſti, hinc te ſponſa adeò adamauit, & pulchritudinem tuam in membris tuis omnibus adeò commendauit, hinc exultaſti, vt gigas, ad currendum viam; hinc fortis, & potens in prælio; hinc Dominus virtutum apparuiſti, peccatum, & mortem, & clauſtra inferni debellaſti,

laſti, & victor ad Patrem tandem aſcendiſti. Si igitur propter nos homines, & propter noſtram ſalutem de cœlo deſcendiſti, & incarnatus es de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & homo factus es; partem lucri, quam mihi, pro me factus homo lucratus es, ex vnico hoc talento, ſiue trigeſimam, ſiue centeſimam, mihi reddi modò poſtulo. Si enim anima tüa propter me ditata eſt tam magna gratia, tam magna charitate, tam ſingulari ſanctitate, tot tantiſque virtutibus, tibi ſoli, qui eas recepiſti comprehenſibilibus, certè oportet etiam, vt ex iſta tam ampla bonorum omnium poſſeſſione retribuas mihi exigenti fructus, & prouentus non exiguos ſanctitatis, charitatis, iuſtitiæ, & omnis perfectionis. Si enim tu adeò bonus es, vt etiam retribueris nobis bona pro malis, quid erit boni, quod non deceat te nobis retribuere, pro omnibus bonis, quæ propter nos homines tributa fuerunt animæ tuæ? Retribue igitur ſeruo tuo, Domine, viuifica me, & cuſtodiam ſermones tuos. O ſoror mea, deſine iam mirari, ſi Chriſtus tuus omne meritũ, quod meruit factus homo in diebus car-

nis ſuæ, in te contulit, & tibi donauit, ſi quidem propter te etiam factus eſt homo, propter te, inquam, Deus factus eſt homo, & homo factus eſt Deus, ac proinde propter te Chriſtus eſt Deus homo. Deſine mirari, ſi IESVS tuus ſe ipſum, & omnia ſecum bona tibi donauit, quandoquidem ipſi, propter te, donata ſunt omnia: Hinc eſt, quod te inuitat vt petas, vt quæras, vt pulſes, offerens omnia, promittens omnia abſquè pondere, & menſura, quantum vis, quantum ſcis, vſque dum gaudium tuum plenum ſit. Si ipſe igitur adeò commendat ſeruum ſuum, qui ex quinque talentis, alia quinque ſuperlucratus eſt, quantò magis nos ſerui ipſius commendare in immenſum debemus Dominum noſtrum, qui ex talentis ſibi traditis propter nos acquiſiuit nobis quantum poſſumus vnquam deſiderare, aut petere, imò quod ſuperat etiam omne noſtrum votum, & deſiderium? Accede tu ſemper, ſoror mea, cum fiducia ad exigendos hos fructus ſuos, tibi debitos, ad exigendum hoc fœnus talentorum, quæ Chriſto Domino propter te donata ſunt, nulla hic in exigendo mora

ne-

neceſſaria, nulla temporis dilatio in petẽdo, vt fructus matureſcant, vt fœnus multiplicetur, & creſcat: ſemper enim maiores fructus reperies, quos exigas, quantumcunq; ſemper exegeris. Quod ſi non accedis, non petis, ſpontè tua, culpa tua, inops eris, infœlix eris. Certè puto hoc eſſe malum illud, quod vidit Sapiens ſub ſole, & quidem frequens apud homines; Vir, cui dedit Deus diuitias, & ſubſtantiã, & honorem, & nihil deeſt animæ ſuæ ex omnibus quæ deſiderat: nec tribuit ei poteſtatem Deus, vt comedat ex eo; quare? in cauſa aliud non eſt, niſi quia os ſuum non vult aperire; os meum aperui & attrahxi ſpiritum, dicebat Dauid: & ipſe Deus clamat, dilata os tuum, & implebo illud. Expergiſcere igitur, anima mea, excute torporem tuũ, ſis etiam tu auſtera in exigendo fęneratrix; fęneratores enim ſuos Deus iucundius intuetur non fœneratis, & quibus maximè debet, hos maximè diligit. Itaquè, ſi vis eum ſemper amicum habere, multorum conſtitue illum debitorem, multa ſemper in nomine Chriſti exigendo: Nec enim ita fœnerator debitores habens gaudet, ſicut

Deus creditores habens delecta-tur, & quibus quidem nihil debet, hos refugit; quibus verò debet, ad hos accurrit. Igitur omnia facias, ſoror mea, vt ipſum habeas ſemper debitorem. Abſit enim, quod Ieſus tuus, talentum ſuum vnquam otioſum & abſconditum habeat, qui non eſt lucerna ſub modio poſita, ſed ſuper candelabrum, vt luceat omnibus qui in domo ſunt: ipſe ſiquidem eſt lux, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: quod ſi eum ſui non receperunt, culpare ipſos oportet, qui magis tenebras dilexerunt, quam lucem. Tu verò, ſoror mea, ſemel illuminata, & inter filios Dei translata, cognoſce mecum qualem Epiſcopum & Paſtorem habeamus; qui cum pretioſa quæque talenta pro nobis acceperit, & illa, & ſe totum pro nobis dedit, & totus in noſtros vſus expenſus eſt. Tibi enim profecit ſapientia, & doctrina, non ſolum ea, quam ętate & experientia acquiſiuit; ſed ea etiam, quam de ſinu Patris ſecum attulit; illa etenim aures tangebat, & iſta cor conterebat, & conuertebat; tibi gratia miraculorum, tibi prophetiæ munus, tibi diſcretio ſer-

monum,

monum, tibi dimittendi peccata poteſtas, tibi quicquid hypoſtaſis illa diuina humanitati illius elargita eſt diuitiarum, & gloriæ, tibi denique profuit quicquid bonus iſte Paſtor in toto curſu vitæ ſuæ, dum cathedram in terris tenebat, operatus eſt. Modò verò cum ſit Pontifex in æternum, & cathedrã in cœlum tranſtulerit, quæ olim mihi in parentibus meis dedit, non dabit etiam nunc mihi ipſi petenti, & exigenti? Non enim tranſeunte eo ex hoc mundo ad Patrem, tranſijt etiam curſus fęnoris, quod intercedit inter nos & illum. Nam ſi propter nos homines deſcendit de cœlis, propter nos etiam aſcendit in cœlum, & ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis; vnde ratione etiam gloriæ iſtius, quàm propter nos accepit, habemus etiam hoc amplius, quod pro nobis exigamus. Sed habemus prætereà quicquid & ipſe pro nobis exigit, dum interpellat pro nobis in cœlo. Imò non ſolum bonus iſte Paſtor pro nobis modo negotiatur in cœlo talentis ſibi creditis, ſed etiam Paſtoribus alijs in terra ſua talenta largè partitur, vt etiam illi pro nobis ſimul cum ipſo negotiẽ-

 tur:

tur: de talento enim illius habent Paſtores alij, quod nobis peccata remittant, gratiam conferant, augeant merita & pręmia æternæ vitæ. Agit etiam nunc humanitas illa tua ſanctiſſima cauſam populi ſui, generis ſui, cuius non minus eſt amator, quam eſſet Regina illa Eſther populi ſui, quæ gaudere, & conſolari non poterat de gloria, & ſalutę animæ ſuæ, priuſquam ſceptrum illud aureum Regis inclinatum videret ad faciendam ſalutem cum gente ſua. Vnde huius ſecreti particeps Eccleſia quotieſcumq; pro neceſſitatibus ſuis orat, & obſecrat Incarnationis ſanctæ myſterium de theſauris ſuis profert, quaſi ſignum, & pignus certum, quæcumque petuntur beneficia obtinendi, cum in Incarnati Verbi ſpecie, & pulchritudine, omnia ſpecioſa ſua reſtaurari, & reparari conſpiciat. Videant igitur oculi tui, ò bone Ieſu, imperfectum meum, modò videant perfectum tuum, quod habes ad tollendum imperfectum meum, opus fac boni Paſtoris, miniſterium tuum imple, argue me, obſecra, increpa in omni patientia, & doctrina, vt de accepto talento fructum referas ſalutis meæ, quæ com-

Digitized by Google

commendata fuit in manus tuas. Non erit inanis operatio tua, negotiatio tua, tu enim idem ipſe es, qui plantas, & qui irrigas, & qui incrementum das Deus: & exemplo tuo Paſtores alios inſtruis, vt quẽadmodum ipſe facis, & ipſi faciant, dum vident, ex accepta pecunia, redemptam ouem, & humeris tuis impoſitam, ad patriam cum gaudio te referentem. Trahxiſti enim nos, Domine, ad te in funiculis Adam, in vinculis charitatis, dum per incarnati Verbi myſterium, noua mentis noſtræ oculis lux tuæ claritatis infulſit, trahxiſti nos, Domine ad te, dum te conſpeximus à terra pro nobis in Cruce exaltatum, conſcidiſſe ſaccum tuum, & pretium noſtrum effudiſſe, quod erat incluſum in ipſo ſacco, ſcilicet in ipſa humanitate tua. Etenim ſi in naturalibus ea ratio comperitur, vt res quælibet ad id, quod in eodem genere optimum, & primum eſt, naturaliter inclinet & ad illud tanquam ad centrum feratur, veluti noſter hic ignis impurus & mixtus ad ignem illum cœli puriſſimũ, & impermixtum, cum humanitas illa tua, qua homo es, ſit id quod primum, & optimum eſt inter cœ-

teras humanitates per quas nos homines ſumus, nonnè & ipſa trahere nos debet poſt ſe in odorem vnguentorum ſuorum. O quam bono Epiſcopo commiſſa es anima mea, omnem ſollicitudinem tuam in ipſum proijce, ipſi te totam cuſtodiendam committe, ipſum totis viſceribus dilige: omnia, quæ tibi expediunt ipſe cognoſcit, omnia vult, omnia poteſt, omnia facit; quid dubitas de ſalute tua, ſi petis illam de manibus eius, quibus commiſſa eſt, & in quibus deſcripta eſt, imò, & inſculpta ſtylo ferreo, notiſque purpureis & indelebilibus conſignata. Quam alacris, quam ſecurus, quam frequens debet eſſe acceſſus tuus ad illum, in quo tibi præparatum vides, & pro te collocatum quicquid præſidij, quicquid diuitiarum, quicquid gratiarum, ad tuam omnimodam beatitudinē opus habes. Si vis, ſi accedis, ſi petis, tua ſunt, & hoc eſt gaudium illius, vt velis, vt accedas, vt petas, admonet, inuitat, clamat, expectat, vt accipias, vt comedas, vt fruaris bonis, quæ congregauit tibi: quæ ſtultitia eſt expectare, vt compellat? Nonnè triſtitia magna afficeretur mercator, & negotiator ille, qui

Digitized by Google

qui poſt peragratas longinquas regiones, poſt graues ſuſceptos labores, poſt erogatas ingentes pecunias, domum cum pretioſiſſimis gẽmis reuerſus, adeò à ciuibus ſuis egenis, & pauperibus contemni illas videret, vt ad eas, vel dono accipiendas, domum ipſius adire dedignarentur? Quid ſi negotiator ille nullius indigens, ſumma rerum abundantia, ſummis honoribus, & diuitijs affluens, Rex item & filius Regis, ſolùm ciuium ſuorum amore peregrè profectus, inopiam, & ignominiam paſſus, opprobria inſuper & vulnera, & mortis dolores expertus eſſet? quæ maior iniuria excogitari poſſet, quam ſimilis cõtemptus ipſius, & rerum ſuarum, quas tam immenſo amore, & tanto pretio pro ſuis ciuibus acquiſiuit? Quantum doleat de hoc neglectu. Negotiator noſter Ieſus Chriſtus, non auderem ego dicere, cum ſine fletu, & lacrymis non poſſit audiri, ſed quia ipſemet Ieſus nobis hoc ſignificauit, tacere illud nec poſſumus, nec debemus. Dum enim hæc ſcriberem tibi, ſoror mea, incidit dies feſtus ſanctæ Birgittæ, & dum matutini officij debitum perſoluo, venio ad eum lectionis locum, in

quo

quo ſanctæ huius fœminæ geſta narrantur: lego quomodò decimo ætatis ſuæ anno (quanti momenti arcanum quam citò didicit) cum quadam die de Paſſione Domini ſermonem audijſſet, nocte ſequenti vidiſſe Ieſum in Cruce ſanguine recenti perfuſum, de paſſione ſua ipſam alloquentem: qua exiſtimante, eum tūc tempotis fuiſſe crucifixum, & interrogante, qui eum Cruci tam dirè affixiſſet, reſpondit Dominus (audi ſoror mea) ab his hoc factum, qui contemnerent charitatem ipſius. Igitur, ò bone Ieſu, ſi negligo venire ad te, vt ſalues me, crucifigo te? Quid hoc eſt? niſi quia charitatem illam tuam nimiā videor contemnere, qua ſic dilexiſti me, vt traderes temetipſum pro me, & vitæ tuæ præponeres ſalutem animæ meæ: Hinc eſt quod odiſſe ſalutem animæ meæ, perinde ſit ac odiſſe vitam tuam, ſiquidem odio habeo, & contemno id, quod tu tanti æſtimaſti, tantumque dilexiſti; vt prætuleris etiam vitæ tuę; cuius pretium ſatis vnquam æſtimari non poteſt. Hoſtis igitur animæ meæ, & in me ipſum crudelis, & inhumanus eſſe non poſſum, quin multo inhumanior, & crudelior

lior ſim aduerſum te? Quid hic dicis, ſoror mea? Nùm ſi curæ tibi non eſt propter te in malis eſſe, & in inferno habitare non horret cor tuum; ſaltem non horrebis iterum crucifigere Deum tuum, Creatorem tuum, Redemptorem tuum, & ferre poteris iterum illum aſpicere recenti ſanguine à te conſperſum? Ecquis vnquam amicum interfecit, quia inuitauit ad cœnam, quia elargiri vult bona ſua, quia dare vult hæreditatem ſuam? talis feritas à ſæculo non eſt audita. O homo, non homo, ſi hoc cogitare poteris. Veniam ad te, bone Ieſu, veniam, exigam lucrum, quod acquiſiuit mihi dextera tua, effunde ſuper me miſericordias tuas, theſauros bonitatis tuæ, & flumina charitatis, & fac, vt vbi ſuperabundat delictum, ibi etiam ſuperabundet & gratia. Dabo tibi hoc gaudium, vt cognoſcat mundus quantum mihi tu Deus, & homo lucratus ſis, & quantum diuitiarum mihi acquiſiuerit humanitas tua. Confundere, ſoror mea, magis ſatagentem illum videns, vt tribuat tibi, quam ſollicita tu ſis, vt accipias ab illo. O verè me excordem, ſi non diligam te, bone Ieſu, pluſ-

Digitized by Google

pluſquam me, quando bonum meū, ſalutem meam, magis mihi cupis, quam ego ipſe mihi, & iacturam ducis perditionem meam, damnum meum: & ideò dum ego cupio, dum peto, dum ſpero, dum oro, dum volo à te ſanus fieri, non poteſt eſſe, quin etiam tu velis me ſaluum facere, qui, pluſquam ego, diligis ſalutem meam. O quam ſecurus accedo ad eum, qui magis vult dare, quam ego accipere; O theſaurus abſconditus à ſapientibus, & prudentibus huius mundi, & reuelatus paruulis, & pauperibus, quibus datum eſt noſce myſterium regni Dei tanquam eis, quorum etiam eſt regnum cœlorum.

THESAVRVS XX.

Chriſtus Iratus.

SIcut ab ijs, ſoror mea, qui natura inimici & hoſtes tui ſunt, quales ſunt Satan, mundus, & caro, timere, & cauere ſemper debes, etiamſi perſonam amici ſuſcipiant, & blandientis prępferant aſpectum, iuxtà Sapientis monitum; Ne credas inimico tuo in æternum: ita

Chriſto

Chriſto tuo Domino, & Deo tuo, qui natura tibi amicus, & beneuolus eſt, fidere debes in æternum, etiamſi offenſi, indignantis, irati vindicis, percutientis, vulnerantis, & occidentis perſonam ſumat. Siquidem meliora ſunt vulnera diligentis, quam fraudulenta oſcula odientis. Et ideò quocumquè modo in mente tua tibi repræſentetur Chriſtus tuus, ſcito ipſum ſemper eſſe theſaurum tuum, ſalutare tuum, medicinam tuam, propitiationem tuam, ſpem tuam, vitam tuam; ita vt etiam ſi arripuerit ille gladium ſuum, in ipſa etiam occiſione gladij, dicas cum ſancto Iob, Etiam ſi occiderit me, in ipſo ſperabo, ipſum inuocabo, & in manus ipſius, etiam me occidentis, ſpiritum meum commendabo. Omnia namque (inquit Auguſtinus) quæ laudabiliter timemus, laudabiliter declinemus; ſolus Deus taliter timendus eſt, vt ab ipſo, non niſi ad ipſum fugiamus. Etenim Chriſtus noſter totus, & ſemper, & ab omnibus, & vbiquè, & toto cordis deſiderio deſiderabilis, & quicquid eſt, quicquid operatur, quicquid diſponit, ſiue bonum, ſiue malum, ſiue dulce, ſiue amarum, theſaurus noſter

noſter eſt; nam & bonum facit, quia bonus eſt, & malum diſponit, ſeu permittit, vt cooperetur in maius bonum. Vnde & S. Iob admiratur, quare non æquanimiter omnia de manu Domini ſuſcipiamus. Si bona, inquit, ſuſcepimus de manu Domini, mala quare non ſuſtineamus? Non enim ab eo, qui fons eſt totius beneficentiæ, poteſt aliud quam beneficium promanare: & calix quicumque quem nobis mittet Pater, non poteſt is non eſſe ſalutaris. Et ideò, ſoror mea, in quocumq; nomine Domini Dei tui ſemper inuenies adiutorium tuum: Quamuis enim in nomine aliquo per ſe ſumpto, quaſi in olla Prophetæ, mors videatur eſſe, nihilominus dum nomen illud Deo tribuitur, de Deo enunciatur, de Deo dicitur, & prædicatur, ex tali coniunctione, quaſi ex iniectione farinæ in olla, fit vt omnis à nomine illo amaritudo tollatur, & in ſaporem gratiſſimum, & ſuauiſſimũ conuertatur. Nam quicquid cum immenſa illa, & infinita charitate, quæ Deus ipſe eſt, vnitur, copulatur, ſeu cohæret, amorem ſapit, bonitatem ſapit, dulcedinem ſapit, ſpem conciliat, fiduciam gignit, ap-

pe-

petitum excitat, deſiderium accendit, ad inquirendum ſtimulat, ad petendum allicit, ad pulſandum impellit, & nobis prodeſt, nobis fauet, nobis patrocinatur, nobis adiutum præbet, & oſtium magnum aperit ad omnia quæcunque ſunt deſiderabilia, & delectabilia, & ſalutaria, & pretioſa in theſauris eius. Sicut enim totum, quod factum eſt, in ipſo vita erat, ſic etiam totum, quod vnquam dictum eſt de illo, vel dici poteſt, vita eſt, theſaurus eſt, & ſiue nomen illud, quod dicitur ſit delectionis, & clementiæ, ſiue terroris, & iræ, ſemper oſtendit, & prætendit miſericordiam ſuam ſcientibus ipſum; de quibus loquitur S. Dauid dicens, Sperent in te, qui nouerunt nomen tuum; & in alio Pſalmo, Protegam eum, quoniam cognouit nomen meum: non dicit; hoc, vel illud nomen meum, ſed abſolutè, & indifferẽter, nomen meum, vt quodcunque nomen de Deo dicatur, ſi benè illud intelligatur, ſpem, & protectionem in eo reperiri demõſtret. Dicatur igitur de Deo, & verè pronuncietur, quod ſit iratus, ſed quis nouit poteſtatem iræ tuæ? Ille profectò, qui nouit, non poſſe

te

te continere in ira tua miſericordias tuas, ſed ita in ipſa ira latere miſericordiam intelligit, vt ex eadem ita procedat, & appareat ſublimior, clarior, & magnificentior ipſa miſericordia. Non enim oſtendit Deus iram ſuam, niſi vt magis oſtendat diuitias miſericordiæ ſuæ; nam, & ideò ſuſtinet, etiam ipſamet vaſa iræ, apta in interitũ, vt oſtendat diuitias gloriæ ſuæ in vaſa miſericordiæ. Vnde fit, vt tunc præcipuè cum ſe oſtendit iratum, tempus opportuniſſimum ſit eius miſericordiæ inueſtigandæ, inquirendæ, cognoſcendæ, inuocandæ, ſperandæ, & obtinendæ. Vis videre quam benè S. Dauid, qui erat ſecundum cor Dei, nouit, patefecit, & aſſignauit hanc præcipuam temporis opportunitatem, quo ſpem noſtram, & fiduciam in Deum erigere deberemus? Cum exarſerit, inquit, in breui ira eius, beati omnes qui confidunt in eo. Vide quomodo, dum exardeſcit in breui ira Dei, promittitur beatitudo confidentibus in eo? Solum igitur in filios diffidentiæ venit, & exardeſcit in æternum ira Dei: in filijs autem tuis, Domine, quos facis bonæ ſpei, tantum in breui exar-

exardeſcit. Ad punctum, in modico dereliqui te, (inquis) & in miſerationibus magnis congregabo te, in momento indignationis abſcondi faciem meam parumpar à te, & in miſericordia ſempitetna miſertus ſum tui. Sed conſideremus attentius, ſoror mea, meditemur, & inſpiciamus, quales poſuerit Deus tuus theſauros in ira ſua. Conſideremus nos, quia conſiderauit & Deus, & ad videndum theſauros iſtos non ſolum amicos, & vicinos, ſed etiam ipſum Satan communem inimicum conuocauit; Numquid conſideraſti ſeruum meum Iob? dixit Deus aliquando ad Satan, in tempore maioris iræ, & furoris, quando percuſſit eum, & flagellauit in omnibus deſiderabilibus ſuis; ò Domine non credam inimicum tuum ideò te conuocaſſe, vt voluptatem illi dares, & gauderet, videre te Deum hominibus mala infligentem, & hominem à te Deo mala ſuſtinentem. Scio enim cum aliquando vindictam ſumere tibi placuiſſet de Sodoma, & Gomorra, auertiſſe te faciem tuam, & ab ipſis etiam hominibus agnoſci noluiſſe. Si nunc igitur cupis, & geſtis, vt veniat etiam

etiam inimicus tuus ad videndum id, quod facis cum ſeruo tuo; aliud profectò eſt, quod facis, quam malignitatem, & iram, & immiſſionem malorum per ipſum Angelum malum. Sed quid aliud hoc eſt? niſi quod aperire diſpoſueras tūc temporis, theſauros bonitatis, & patientiæ, & iuſtitiæ, & fidelitatis, omniumque virtutum, quas largè effuderas ſuper Iob, & tunc temporis multò largius profundebas, ita vt ipſum conſpicabilem & admirabilem redderes etiam eidem Satanæ inimico, vndè interrogaſti, & veritatem extorquere, & innoteſcere voluiſti etiam ex ore ipſius inimici; quo certiùs, & patentiùs foret, quod non eſſet alius ſimilis illi ſuper terram, qui non quidem æquè miſerabilis eſſet, de quo Satan gauiſus fuiſſet, ſed qui ita conſeruaret legem Excelſi, de quo valdè contriſtabatur, & angebatur inimicus. Igitur, bone Deus, cum feciſti iram cum Iob ſeruo tuo, non aliud feciſti, quam oſtendere theſauros miſericordiæ, bonitatis, ſapientiæ, & potentiæ tuæ, quos reconderas in ſeruo tuo, & ideò in die malorum ipſius exultaſti, non immemor duplicium bonorum,

Digitized by Google

norum, & nouiſſimorum eius, quibus voluiſti benedicere magis quã principio illius. Adam ponis in Paradiſo, nec Angelos vocas ad videndum, in quibus reperiretur delicijs, & diuitijs paulominus ab ipſis Angelis minoratus, gloria, & honore coronatus, & conſtitutus ſuper opera manuum tuarum. Iob ponis in ſterquilinio, & ipſum etiã Angelum malum, & inimicum ad conſiderandam, & probandam virtutem ſerui tui euocas, & ipſum, & vniuerſa, quæ habebat, in manibus inimici tui tradis, vt ſuis ipſemet manibus inimicus intexeret illi coronam glorioſiorem, & palmas inſigniores multiplicaret. Numquid ingreſſa es, ſoror mea, theſauros niuis, aut theſauros grãdinis aſpexiſti, quæ præparauit Deus in tempus hoſtis, in diem pugnæ, & belli? Nonnè vides, quomodò dies, quos timebas, & tempus, quod formidabas, quam opportunum tibi ſit, & benignum ad theſaurizandũ? & quomodò Deus indignetur, & iraſcatur, vt magis benefaciat, & miſereatur? Etenim cum ſtatutum ſit, vt omnia tempus habeant, & locum ſuum, quod tempus, quem locum dabimus miſeri-

ſericordiæ magis opportunum, & propitium, quam vbi, & quando in maiori ſumus miſeria, & anguſtia? At quis poterit explicare, quæ miſeria, quis cruciatus, quæ anguſtia ſit, Deum contra ſe iratum, non dico, intueri, ſed tantummodo ſuſpicari? Certè ſanctus Iob, quamuis fortis, tantam pœnam ſuſtinere non valens, in inferno ſe potius abſcondi deprecabatur, dicens; Quis mihi det, vt in inferno protegas me, & abſcondas me, donec pertranſeat furor tuus, & conſtituas mihi tempus, in quo recorderis mei? Si igitur dies iræ dies eſt calamitatis, & miſeriæ: ergo etiam dies proprius & opportunus erit exercendæ miſericordiæ: & ideò ipſa ira eſt, quæ præparat locum, & tempus diſponit miſerationibus magis opportunū, & quodammodò Deum admonet, & excitat, vt exurgens miſereatur Sion, quia tempus miſerendi eius, quia venit tempus. Vnde dicit, & Pſaltes; In ira miſericordiæ memor eris, & cum iratus fueris, miſericordiæ recordaberis. Et hoc ideo accidit, quia cogitatio Dei noſtri, non eſt ſicut cogitatio hominis, qui neſcit in ira mente conci-

cipe-

cipere, niſi vltionem, vindictam, vulnera, perditionem, & exterminium eorum, qui oderunt ſe. Deus noſter, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, & ita proprium, vt vni illi primo, & principaliter, per ſe, & ſemper conueniat, cum actus illos, & effectus ab ira manātes, tanquam à natura ſua alienos abhorreat, auerſetur, & refugiat, ad beneficentiæ, & miſericordiæ recordationē ab ipſamet ira mouetur; & iræ, & indignationi id ſolummodò concedit, quod deſeruit ad magis illuſtrandam, & commendādam miſericordiam ſuam, quam ſemper, & in omnibus manifeſtare intendit. Et ideo in Dei indignatione illud, quod in facie apparet, ira eſt, ſed quod foris ira videtur, in executione eſt ſalus, & vita in intentione. Quoniam ira in indignatione eius, inquit Pſaltes, & vita in voluntate eius. Vndè quid mirum, ſi cum exarſerit in breui ira eius, beati omnes qui confidunt in eo? Ecce beatitudinem audis, vbi miſeriam timebas. Si ita ſe res habet, ò bone Ieſu, ne declines, quęſo, in ira à ſeruo tuo, places mihi etiam ſic iratus, bonus etiam es mihi, & propitius in indi-

gnatione tua: cuſtodiam tantum linguam meam, & labia mea, ne ſtultum quid loquantur contra te Deum meum. Imò confitebor tibi, quoniam iratus es mihi, quandoquidem conuerſus eſt furor tuus, & conſolatus es me. Etenim placatum te mihi ſemper ego volo, & cupio: verùntamen quia ſolet aliquando dormitare præ tędio anima mea, expedit vt etiam mihi quandoque oſtendaris iratus, & configas timore tuo carnes meas, & infirmitates meas multiplices, & me permittas maledici, perſecutionem pati, blaſphemari, colaphis cædi, eſurire, ſitire, expoliari, & tamquam purgamentum huius mundi fieri omnium peripſema, vt ità ab ira tua virtus mea in infirmitate perficiatur. Sic enim tribulatio patientiam, patientia probationem, probatio verò ſpem, quæ non confunditur, operatur. Proba, proba me, Domine, & tenta me, vre renes meos, & cor meum, quia miſericordia tua antè oculos meos eſt, & complacui in veritate tua: Iraſcere, Domine, iraſcere, ſed non me derelinquas vſquequaque, neq; vſque eò, vt permittas me iraſci, aut aliud quicquam fa-

facere quantumuis minimum contra te; imò, Domine, auge in ira tua amorem meum erga te, & auge quantumuis iram tuam contra me; non enim ego, Domine, timeo ab ira tua, niſi ab illa, quæ me permittit aliud quicquam amare præter te. Iterum dico: augeat, Domine, ira tua dolorem, ſed augeat amor amorem: ſcio enim, & noui, ò bone Ieſu, tormenta illa miſericordiæ tuæ, quibus crucias, & amas: noui etiam illa, quibus crucias, vt ameris: crucia ergò me, Domine, ſed ita vt diligaris à me: ſpernas me, ſed ita vt honorificeris à me: humilies me, ſed ita vt exalteris à me: affligas me, caſtiga me, & flagella, ſed ita vt laudem, & benedicam te etiam in camino ignis ardentis. Denique, Domine, non ſolum hic vre, hic ſeca, vt in æternum parcas, ſed in æternum vre, in æternum ſeca, dummodò in æternum te amem, te glorificem, te confitear, te adorem, te laudem, & ſuperexaltem in ſæcula ſæculorum. Si in ira tua, Domine, miſericordiæ memor es, ſi cum iratus fueris, miſericordiæ recordaberis; ſi non continebis in ira tua miſericordias tuas, ergò quan-

tumcumque ſis mihi iratus, ne contineas, precor, in ira tua hanc vnam miſericordiam; neque obliuiſcaris hoc vnum mihi beneficiũ exhibere, vt diligam te ex toto corde meo, & ex tota anima mea, & ex omnibus viribus meis; aſcendit enim fumus in ira tua, & ignis à facie tua exardeſcit, & carbones ſuccenſi ſunt ab eo: Sit ergò vnus ex his carbonibus cor meum, quod in ira tua ſuccendatur igne charitatis tuæ. Et ſi pertinet ad iram vulnerare, vulnera, rogo, cor meum vulnere amoris tui; O Domine da mihi hunc amorem, hanc charitatem, ò qualem vltionem faciet pro te amor iſte; ò qualiter conteret cor meum, cõminuet, comburet, liquefaciet, exinanibit illud, & vindictam de eo quamcumq; cupis, ipſe ſumet. Committas igitur illi, Domine, vices tuas, dicunt enim, quod Reges beneficia per ſe ipſos conferre, pœnas verò per alios inferre debent. Ergo ſi alicui committẽdum eſt, Domine, vt pœnam mihi, quam mereor, infligat; cui conuenientiùs commendare illam potes, quam Amori? culpas enim, & offenſas in eum, qui totus Amor eſt, & charitas eſt, quis

quis conuenientius punire poteſt, & debet quam amor, & charitas erga eundem, qui offenſus eſt? Vide, Domine, quod etiam ſi armaueris vniuerſam creaturam ad vltionem peccatorum meorum contra me, nulla vnquam vltio quæcunque, cuiuſcunque illa ſit, placabit te, quam non reddat etiam amor meus erga te; neque ego peto, Domine Ieſu, vt non armes vniuerſam creaturam, & infinitas creaturas ad faciendam quamcumque vindictam culparum mearum, imò etiam id ipſum rogo, & obſecro, ſed ſi vniuerſam creaturam armare debes contra me, ergo debes etiam armare contra me amorem meum erga te: cur enim iſte ſolus ex omnibus relinquetur inermis, & non faciet ipſe quoq; vindictam ſuam? Quilibet alius vindex, ò bone Ieſu, & dixi, & repeto, non poterit vnquam honorem tibi reſtituere, quem ego abſtuli peccando, niſi amor meus, & charitas erga te; neque vlla vnquam reſtitutio, aut ſatisfactio, quæ non ſit charitatis, poteſt eſſe ſufficiens ad tibi reddendum id totum, quod debeo. Etiamſi tu ipſe me in æternum cruciare velis, nunquam ta-

men placabit furor tuus cōtra me, niſi cruciet me amor meus erga te. Sacrificium enim Deo ſpiritus cō-tribulatus, cor cōtritum, & humiliatum Deus non deſpicies. Eia, Domine, tu qui iubes, vt ita nos vlciſcamur de inimicis noſtris, vt illis benefaciamus, ſi eſurierint, cibemus illos, ſi ſitierint, potum demus ipſis, eia, Domine, modò eſurio, ſitio, & peto à te amoris poculum, & charitatis ferculum, ne deneges mihi; numquid peius, quam inimicus ego ſum? nā tu etiam ipſis inimicis negari iſta à nobis non ſuſtines. Reddes hoc vnicum bonū pro omnibus malis, quæ retribui tibi, pro quibus, ſi vis, etiā mihi reddere cętera omnia mala, non recuſo, dūmodò cum alijs omnibus malis hoc vnicum bonū mihi retribuatur. O ſoror mea, quam opportuna accidit deprecatio hæc in tempore hoc malorum, & dolorum. Heu quæ nunc facies Eccleſiæ tuæ, Domine, & quales facti ſunt dilecti tui. Ecce filij matris tuæ pugnant hodie contra te, inuaſerunt extranei hæreditatem tuam, polluerunt tabernaculum ſanctum tuum, pupilli facti ſumus abſque patre, & quaſi in direptionem dati ſumus.

Vbi-

Vbique odia, vbique prælia, vbiq; ſanguis effunditur, foris bella, & intus timores; & talis eſt tribulatio, qualis non fuit ab initio. Signa in cœlo vidimus, & terræmotus per loca audiuimus, & peſtilentiæ vndiq; circunſtant. Quouſquè, Domine, iraſceris ſuper populum tuum, quem pretioſo ſanguine redemiſti? Iraſcere, Domine, flagella & percute, non refugimus pœnam quamcumque magnam; ſed cupimus, & petimus amoris etiam pœnam in cordibus noſtris ſuſtinere, qui nos dolere faciat, & conteri, & compungi, & omnem aliam pœnam acceptare, ſufferre, & amare pro peccatis noſtris. Iraſcère, Domine, & percute, ſed ita vt ſanemur, & emendemus aliquandò in melius, quæ vitia in pace contraximus, fac vt mores immutemus, & reddas nos tibi populum acceptabilem, ſectatorem bonorum operum, & ipſa Eccleſia tua decorem priſtinum, & virtutem, robur, & pulchritudinem tandem reſumat: verumtamen vt exardeſcat in breui ira tua, fac vt cita, & propera ſit correctio, & emendatio noſtra, non enim nos poſſumus in operibus noſtris eſſe veloces, niſi tu prior

velox ſis in operibus tuis. Iam vides miſeriam noſtram, & quod iam nihil reſiduum habemus, niſi hoc vnum, vt oculos noſtros ad te dirigamus: ecce dirigimus illos ad te, dirige etiam tu oculos tuos ad nos, & vide afflictionem noſtram, laborem, & dolorem conſidera, non vt manum tuam longè facias à nobis; ſed vt tradas nos in manus tuas; non vt ipſam pœnam, & afflictionem tollas, ſed vt à pœna omnis culpa tollatur: hoc vnum, Domine, videas, hoc vnum attendas, hoc vnum in pœna conſidera, vt nos ad te compellat, & non à te repellat. Sic ira tua, Domine, ſemper bonum noſtrum operabitur, aut enim exaltabit iuſtum, aut medebitur peccatori: & quandoquidem non iraſceris vnquam, niſi propter peccata noſtra, etiam, Domine, precamur, & obſecramus, vt iraſcaris contra ipſa peccata noſtra, vt illa diſperdas, & diſſipes, & euellas, vt deficiant omnino, ita vt non ſint, & non ſolum non dominentur amplius, ſed neque nominentur in nobis. O vtinam, Domine, ira tua in peccatis noſtris exardeſcat, ſicut ignis in ſpinis, ita vt ipſæ peccatorum ſpinæ combu-

ran-

Digitized by Google

rantur, & conſumantur! Conſumetur enim nequitia peccatorum, & diriges iuſtum, ſcrutans corda & renes Deus. Ne fiat, Domine, Miſericordia illa tua ſuper me, de qua dixiſti miſereamur impio, & non diſcet iuſtitiam. Talem miſericordiam longè fac à me, Domine, & oleum iſtud peccatoris non impinguat caput meum, quem enim diligis, caſtigas, & flagellas omnem filium, quem recipis: quis enim filius, quem non corripit Pater? Vt igitur ſim filius, & non ſpurius, nō ſim, precor, extra diſciplinam, ſed fac me in diſciplina tua perſeuerare, quæ & ſi in præſenti quidem, vt dicit Apoſtolus, videtur non eſſe gaudij, ſed mœroris; poſteà tamen fructum pacatiſſimum exercitatis per eam reddit iuſtitiæ. Verum dic nobis, Paule, cur dicis, quod omnis diſciplina in præſenti videtur non eſſe gaudij, ſed mœroris? & non dicis abſolutè, quòd omnis diſciplina ſit in præſenti nō gaudij ſed mœroris, dum dicis, videtur eſſe, non aſſeris, eſſe. Arbitror ita te locutum fuiſſe, vt nos doceres, quod ipſe, experientia magiſtra, didiceras, nimirum diſciplinam, flagella, correptionem Dei

Digitized by Google

noſtri in facie quidem, & oſtenſione triſtem videri, & plenam doloris, intus verò plenam eſſe dulcedinis, & conſolationis, imò eſſe theſaurum quendam, in quo Deus reſeruat manna abſconditum, habẽs omnem ſaporem, & condimentum ſuauitatis, & adeò abundans, vt non ſolùm ſufficiens ſit ad tollendam modicam illam ſpeciem, quæ prima facie videtur eſſe amaritudinis, & mœroris, verum etiam ſuperabundet ad auferendam quamcumque triſtitiam, & ad omnem preſſuram ſubleuandam: Tu ipſe, ò Paule, dicas, an mentior? Benedictus, inquis, Deus, & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra: vt poſſimus, & ipſi conſolari eos, qui in omni preſſura ſunt, per exhortationem, qua exhortamur & ipſi à Deo. Benè, Paule, ſed confirma adhuc magis veritatem iſtam, quã aſſeris ſic vniuerſaliter, vt & nos confirmemur. Repletus ſum, inquis, conſolatione, ſuperbundo gaudio; vbi, Paule, tantam ſuperabundantiam inueniſti, vbi ſaturatus, vbi repletus? in omni, inquis,

quis, tribulatione noſtra, nullam excipis tribulationem, in qua non inueneris repletionem iſtam, & ſuperabundantiam conſolationis? in omni, dicis, tribulatione noſtra. Sed fortaſſe hoc te expertum aſſeris in te, quid noſti de alijs? Notum, inquis, facimus vobis, fratres, gratiam Dei, quæ data eſt in Eccleſijs Macedoniæ, quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudij ipſorum fuit, & altiſſima paupertas eorum abundauit in diuitias ſimplicitatis eorum: ſed & de ſe, & de alijs communiter loquens dicit: Sicut abundant paſſiones Chriſti in nobis, ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra. Et ſanctus Dauid, qui etiam Dei flagella expertus erat, quid dicit? Virga tua, inquit, & baculus tuus ipſa me conſolata ſunt. Et iterum, quantas oſtendiſti mihi tribulationes multas, & malas, & conuerſus viuificaſti me, & de abyſſis terræ iterum reduxiſti me, multiplicaſti magnificentiam tuam, & conuerſus conſolatus es me. Vide quomodo tribulationes oſtenſas affirmet, ſed re vera conſolationẽ, & viuificationem ſe recepiſſe fateatur. O Domine, ſi ſic viuitur,

Digitized by Google

& in talibus vita ſpiritus mei, corripies me, & viuificabis me, ecce in pace amaritudo mea amariſſima, ò dulcis amaritudo, quæ ſic pacem conciliat. Verum, benigniſſime Deus, & Pater Domini noſtri Ieſu Christi, qui conſolaris nos in omni tribulatione noſtra, ne recuſes mihi in omni tribulatione mea hanc vnicam conſolationem concedere, vt ſcilicet, impedias me, vt neque in minimis offendam te, ſed totum me interiùs, & exteriùs tuæ ſubde voluntati, extra quam renuit omninò conſolari anima mea. Quam enim mihi conſolationem dare poteris, ò Domine, in tribulatione mea, ſi hanc non concedis? Nolo, Domine, nolo ſine hac, & præter hanc conſolationem vllam admittere; potiùs paſcas me interim ſingultibus meis, refocilla me doloribus meis, & ſi non ſum dignus facere voluntatem tuam cum conſolatione mea, doce me facere voluntatem tuam abſque vlla conſolatione, imò etiam cum omni deſolatione mea, velim ego, quod tu vis, & fiat de me quicquid vis, non pro voluptate, ſed pro voluntate ſupplex accedo, & clamo; in hac tantumòdo voce exaudi me; ſi enim

virga

virga tua, & baculus tuus etiam germinant voluptatem, quomodo non pariet voluntatem? Ne dubites, ſoror mea, virga Dei, & baculus Dei proferent tibi, & voluntatem, & voluptatem, quia tamen Deus non vult propter voluptatem, ſed ſupra omnem voluptatem, & propter ſeipſum tantummòdo amari, ideò fingit laborem in præcepto, ideò fingit ſe longiùs ire, ideò viſitat nos diluculo, & ſubito probat nos; ideò vado, inquit, & venio ad vos, & expedit vobis, vt ego vadam, ideò quandoquè clamamus, & non exaudit, ſtamus, & non reſpicit nos, mutatur nobis in crudelem, & in duritia manus ſuæ aduerſatur nobis, etſi enim ſit ſemper dulciſſimus, & nobis amiciſſimus, expedit tamen, vt quandoque appareat iratus, & nobis quaſi aduerſarium ſe exhibeat; ne ſi Deo tantummodo confiteamur, cum benefecerit nobis, calumnietur, & irrideatur à Diabolo noſtra confeſſio, dicente, numquid Iob fruſtrà timet Deum? nonnè tu vallaſti eũ, & domum eius, vniuerſamquè ſubſtantiam per circuitum, operibus manuũ eius benedixiſti, & poſſeſſio eius creuit in terra? Extendat

igitur

gitur Deus paululum manum ſuã, & tangat nos, & cuncta, quæ poſſidemus, & videatur ſi in faciem benedixerimus ei, vt ita manifeſtum fiat, tam nobis, quam cęteris nationibus, an Deum diligamus, an potius dona ipſius; Illa oſtenſio igitur iræ eſt probatio veri amoris, eſt veluti fornax, in qua aurum charitatis, & perficitur, & probatur: eſt ſchola quædam, in qua diſcitur, examinatur, excolitur, & ad humanum perfectionis gradum aſcendit vera, & ſincera Dei dilectio. Sicut enim commẽdat charitatem ſuam Deus in nobis, quoniam cũ adhuc peccatores eſſemus ſecundum tempus, Chriſtus pro nobis mortuus eſt; Ita & nos commendamus charitatem noſtram erga Deum, quoniam adhuc cùm nobis aduerſatur, iraſcitur, & indignatur, nihilominus ipſum diligimus, & amore ipſius mori parati ſumus. Quamcumque igitur, ò bone Ieſu, perſonam ſumas, ſub quacumque ſpecie mihi repræſenteris, quamcumque faciem mihi exhibeas, immotus, precor, permaneat amor tuus erga me; gratis dilectus, & ſi non poſſum te gratis diligere, & abſq; vlla mercede, diligam te ſaltem gratis ſupra omnem

Digitized by Google

omnem mercedem, & propter nullam mercedem, ſed erit magna nimis merces amoris, amor.

THESAVRVS XXI.

Communis inimicus Chriſti, & noſter.

PAradiſum quemdam theſaurorum, & diuitiarum oſtendere me tibi fateris, ſoror mea; ſed adhuc times, & anguſtiaris, quia leo eſt in via, qui circuit rugiens, quærens, quem deuoret, inſidiatur tibi die ac nocte, & nunc quidem times à timore nocturno, modò à ſagitta volante per diem, modò à negotio perambulante in tenebris, modò verò ab incurſu, & dæmonio meridiano. Profectò non eſt irrationabilis tuus iſte timor, ſoror mea, verè enim non eſt nobis colluctatio aduersus carnem, & ſanguinẽ, ſed aduersùs Principes, & Poteſtates, & Rectores mundi tenebrarũ harum, contra ſpiritualia nequitię in cœleſtibus, qui omnes inimici noſtri armant vniuerſam creaturam aduersùs nos, & ita inflāmant rotam natiuitatis noſtrę, vt ea, quę recta,

recta, & vera ſunt, vix cogitare poſſimus. Draco iſte, quem formaſti ad illudendum nobis, Domine, adeò venenoſus, adeò vafer, fraudulentus, & callidus eſt, vt transfiguret etiam ſe in Angelum lucis, & ſtrenuos, & fortiſſimos ſæpè proſternat, & ſuperet: abſorbebit fluuium, & non mirabitur, & habet fiduciam, quòd influat Iordanis in os eius, non eſt poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei, qui factus eſt, vt nullum timeret, omne ſublime videt, ipſe eſt Rex ſuper vniuerſos filios ſuperbiæ; ante faciem ergò potentiæ eius, & nequitiæ eius quis ſuſtinebit? Euge, ſoror mea, ne diffidas, habemus enim, non ſolùm vnde ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati ſeruiamus Deo noſtro in ſanctitate, & iuſtitia coram ipſo omnibus diebus noſtris, ſed quòd magis admirandum eſt, & ad Deum benedicendum, & laudandum nos prouocare debet, habemus etiam erectum nobis à Deo noſtro cornu ſalutis, non tantum in domo Dauid pueri ſui, ſed in caſtris etiam inimicorum noſtrorum, ita vt ipſimet hoſtes noſtri, dùm contrà nos pugnare intendunt, pugnent pro

nobis,

nobis, & dum conantur bonis omnibus nos expoliare, theſauros magnos nobis theſaurizent, dum nos humiliant, exaltent, dum perſequũtur, obſequantur, dum mortificant, viuificent, dum percutiunt, roborent, dum certant, coronent. Vt verè cantare poſſimus ſemper, & debeamus, ſalutem ex inimicis noſtris, & de manu omnium, qui oderunt nos. Vtinam, ſoror mea, quæ in Eccleſia quotidiè auribus audis, etiam corde perciperes, & mente cuſtodires; ò quantum in verbis ipſius ſuperſperares, ab auditione mala non timeres, paratum cor tuum eſſet ſperare in Domino, confirmaretur cor tuum, nec commoueretur, donec deſpiceret inimicos ſuos. Sed quia ea, quibus aures aſſueſcunt, ſæpè aures præteruolant, neque in cor hominis deſcendunt, hinc eſt, quod ager cordis noſtri ab aqua illa cœleſti, & ſpirituali non irrigatur, non fecundatur, non proſperatur, & ibi ſæpè trepidamus timore, vbi non eſt timor, imò potiùs vbi ſpes, & fiducia nobis largè ſubminiſtratur. Dic mihi, nonnè quotidiè clamas ad Deum, hoſtem repellas longiùs, hoſtemq; noſtrum comprime, non-

nè

nè matrem Dei inuocas, vt tibi det virtutem contra hoſtes ſuos? Nunquid aliquandò in his verbis perpendiſti, quis iſte hoſtis, & cui, & quod bellum, & quæ arma, & quæ poteſtas? Vtinam hoc feciſſes, inueniſſes profectò etiam in hoſte tuo theſaurum tuum, & in ipſis armis inimicorum tuorum protectionem, & defenſionem, & incrementum diuitiarum tuarum, & virtutum tuarum conſideraſſes. Hinc erigeretur cor tuum, fiducia magna in Dominum Deum tuum, fortis in bello perſiſteres, & pugnares cum antiquo ſerpente, & Regnum æternum acciperes. Conſidera igitur, ſoror mea, aliquandò, hoſtis iſte tuus, quis nam ſit? & videbis quantum non dicam detrimenti, ſed adiumenti potes ex ipſo percipere. Hoſtis tuus primò, & præcipuè hoſtis tuus non eſt, ſed hoſtis eſt Dei, non tecum luctatur, & exercet odia ſua crudeliora, cum Deo principaliter res illi eſt, & in te, non te, ſed ipſum Deum inuadere, & afficere iniuria, adhuc conatur, cuius ſimilitudinem ſemel malè concupiuit. Hoſtis igitur illius, etiam præcipuus Deus eſt, tu miles Dei, Imperatorem, & Ducem habens

bens

bens ipſum Deum; pugnas, verum eſt, ſed pro Deo pugnas, ſed cum Deo pugnas, ſed Deus pugnat in te, ſed Deus pugnat pro te, imò pro ſe, imò pro vtroque vterque ſimul pugnatis. Sed quarè Deus cum ſit Dominus fortis, & potens, Dominus potens in prælio, quare inquā expoſuit te pro ſe, quæ es infirma, & fragilis, puluis, & cinis, contra hoſtem adeò potētem, & callidum? O altitudo diuitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei, quam incomprehenſibilia ſunt iudicia eius, & inueſtigabiles viæ eius: qui ſedes ſuper thronos, num indiges iumentis, vt ad bellum cum hoſte procedas, & de hoſte triumphes? Num non eſt in manu tua, Domine, excellentiores, & præſtantiores, & ſapientiores, & potentiores Angelos, & ſpiritus creare, qui certent pro te, & prælientur prælia magna cum hoſte ſuperbo? Inuenictis, inquit, alligatam Aſinam, & pullum cum ea: ſoluite, & adducite mihi, & ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus his opus habet. O Domine, aſinam, & pullum eius? Iſti nè ſunt exercitus tui, equitatus tuus, militia tua, quadrigæ tuæ? cum his ad bellum progrederis? ſuper

per his cogitas triumphare? Dicite, inquis, quia Dominus his opus habet; & ad quid, Domine, opus habes infirmis, & vilibus iumentis, qui habes ad nutum tuum paratos ſemper fortiſſimorum, & robuſtiſſimorum militum exercitus innumerabiles? Sed diſce, vbi ſit prudentia, vbi ſit ſapientia; his opus habet contra ſuperbum, & arrogantem inimicum tuum; infirmiora eligit iumenta, vt confundat fortia, & quæ ſtulta ſunt mundi, vt confundat ſapientes, & ignobilia mundi, & contemptibilia, & ea, quæ non ſunt, vt ea, quæ ſunt deſtruat. Ad hoc igitur opus habet, ſoror mea, Deus infirmitate tua, paruitate tua, puſillitate tua, vilitate, & ignobilitate tua, vt per eam confundat ſuperbiam, & arrogantium illius, qui ſuper aſtra cęli conſcendere, & exaltare ſolium ſuum, & ſimilem eſſe altiſſimo præſumpſerat, vt ſcilicet exprobret illi infirmitatem, & vilitatem ſuam, & neque homini ſe ſimilem, & parem agnoſcat, qui ſimilem, & parem Deo eſſe appetebat. Imò nec ipſum hominem ſexus nempè fortioris, & validioris opponere inimico huic ſuo dignatus eſt

Deus,

Digitized by Google

Deus, vt ab ipſo, tāquam non adeò viribus diſpari, vinceretur, ſed fragilioris, & infirmioris ſexus mulierem elegit, inimicitias, inquit, ponam inter te, & mulierem, & ſemen tuum, & ſemen illius, & prænuncians qualis eſſet futurus exitus belli, ipſa, inquit, conteret caput tuum, & tu inſidiaberis calcaneo eius. O ſoror mea, poteratnè Deus magis deſpicabilem nobis reddere & ſuum, & noſtrum communem inimicum? Olim præliabaris Satan, cum primoribus Angelis, & præliabaris prælia magna, & ſi non præualuiſti; ad præualendum tamen fortis, & audax apparuiſti, cū prælium magnum factum eſt in cælo cum Dracone, & Draco pugnabat, & Angeli eius, & non præualuerunt, neque locus inuentus eſt eorum amplius in cœlo. Modò cum mulieribus congrediendum tibi eſt, nec ad feriendam aliam corporis partem patentem habes, quam calcaneum ipſius, cum tamen illa ad conterendum habeat ſibi datum, & expoſitū caput tuum. Quid eſt hoc, ſoror mea, nonnè vides quomodò quantò es infirmior, & vilior, & diſpar viribus, tanto es aptior, & magis idonea pugnæ cum

hoſte

hoſte arrogantè, quem Deus vult confundere, & deprimere, & vndè maiorem concipiebas timorem, quomodo maiorem inde fiduciam debes haurire? Quid enim auxilii, quid adiumenti ſperare non debes à Deo contra hoſtem ſuum? Quam ſecura adiutorium ipſius implorare potes, pro quo in tanta infirmitate præliaris, & cuius cauſam agis? Audi quid Deus reſpondeat omnibus ad ſe confugientibus, & in ipſum ſperantibus, dum bellant pro ipſo aduersùs quoſcumque inimicos eius, quantumuis innumeros, & potentes. Nolite, inquit, timere, nec paueatis hanc multitudinem, non eſt enim veſtra pugna, ſed Dei. Non eritis vos, qui dimicatis, ſed tantummodò confidenter ſtate, & videbitis auxilium Domini ſuper vos. Credite in Domino Deo veſtro, & ſecuri eritis: credite Prophetis eius, & cuncta euenient proſpera. Congreditur igitur ipſemet Deus in hoc conflictu cum ſæuiſſimo hoſte, non quidem in ſua maieſtate, ſed in noſtra humilitate, obijcens ei noſtram formam, noſtramque naturam, vt inuentor mortis diabolus per ipſam, quam vicerat, vinceretur.

Quod

Quod ſi huius prælij Dux, & Imperator Deus elegit te, ſoror mea, vti infirmam, & fragilem quam forti obijceret, & opponeret, nonnè de præſidijs etiam cogitauit? certè non ſolum ipſemet ſcapulis ſuis obumbrabit tibi, & ſub pennis eius ſperabis, ſed Angelis etiam ſuis mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis, in manibus portabunt te, ne vnquam offendas ad lapidem pedem tuum, ſuper aſpidem, & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem, & Draconem: cum enim capitis illi comminutionem, & contritionem Deus comminatus ſit, quod ſemel per Mariã inter mulieres benedictam præſtitit, non patitur, vt iterum nunc caput reſumat, & eleuet contra nos, imò contra ipſummet Deum. Cum ſerpente igitur capite obtruncato præliaris, ſoror mea, qui tantum calcaneo tuo inſidiari poteſt, mentis verò, & voluntatis arx ſalua tibi eſt, quam circuire quidem, & impugnare ſibilando poteſt, expugnare autem, aut ingredi, aut mordere, minimè poteſt. O quam bonum certamen certas, quam glorioſum, quam iucundum, in quo quamdiu certas, tamdiu

vin-

vincis, nec vincere deſinis, niſi certare deſinas, in quo non ſolùm occidi, ſed nec vulnerari potes, niſi ipſa velis, & vt hoc ipſum non velis præſto habes auxilium illius, qui inimicus eſt inimico tuo; tibi verò, & amicus, & frater, & Pater, & ſponſus, & nutricius, qui omnia, quæcumque poſtulas ab eo pro tua ſalute, tibi ſpopondit, & præſtat, qui non ignarus imbecillitatis tuæ cum hoſte ſuo pro ſe te ad pugnam exponere non veretur, qui habet in poteſtate, & voluntate ſua, & vires tuas, & vires hoſtis tui, qui militibus ſuis pro ipſo certantibus ſemper adeſt, non ſolum vt ſpectator, ſed etiam tanquam adiutor, & bellator fortis, imò etiam tanqnam præmium, & corona, & merces magna nimis ſuorum bellatorum. Dicas igitur fiducialiter, ſoror mea, Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo? ſi conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum, ſi exurgat aduerſum me prælium, in hoc ego ſperabo. Poteſtas enim, & robur inimici tui ad impugnandum imperfectum eſt, finitum eſt, terminum habet: at firmitas tua, fortitudo tua, & virtus tua, quæ

Deus

Deus ipſe eſt, infinita eſt, omnipotens eſt, & ad reſiſtendum, & ad impugnandum, & ad expugnandum. Hoſtis tuus,& ſi ſemper tentare velit, plerumq; tamen non poteſt, & id tantum facit, quod ipſi facere permittit Dux noſter, Rex noſter, & Deus noſter. Ideò liberum ingreſſum neque etiam in ipſos porcos quondam habere potuit, niſi petita, & obtenta licentia à Chriſto Deo, & homine, cuius nutu omnia reguntur, & moderantur; neque aliter in bouilia, & ouilia Iobi, & ipſam Iobi perſonam rabiem ſuam exercere potuit, niſi iuxta modum, & tempus, quod ipſi à Deo conceſſum fuit, qui in omne conflictu, aut multum dat militibus ſuis, aut multum detrahit aduerſario ſuo, honor enim Regis iudicium diligit. Quis autem Rex iturus cõmittere bellum aduerſus alium Regem, non miniſtrat militibus ſuis meliora quæq;, & validiora arma, & inſtrumẽta, & aufert ab aduerſario, dũ poteſt, omnem munitioné, & omne præſidium, quod illi prodeſſe poſſet ad victoriam. Quod ſi Deus aliqua permittit arma inimico ſuo, & noſtro, hoc ideo facit, vt dimicare poſſit, nõ vt vin-

Digitized by Google

cere poſſit; vt victorias, & coronas cum ipſo dimicãdo reportare poſſimus, non vt ipſe de noſtra morte lætetur, & triũphet. Dedit quidem tibi ſemper, ſoror mea, Chriſtus Dux, & Rex tuus arma, & meliora, & fortiora, & dabit etiam plura, quotieſcumque opus erit, & ijs vti volueris; quinimò, vt ſcires etiam quomodo illis vti deberes, ipſe prior coram te ijſdem indutus eſt armis, & cum eodem hoſte in agone certauit, cum ad ſe accedere tentatorem permiſit, vt videres, & diſceres quam facilè, quam citò conatus, & ictus illius repellere poſſes, & ſuperare. Non enim dedit illum nobis hoſtem Deus ad opprobrium noſtrum, ſed ad exercitium, & augmentum meriti, & coronæ propter gloriam ipſius Dei; propter gaudium bonorum Angelorum, & vt qui probati ſunt manifeſti fiant in hominibus: ſpectaculum enim facti ſumus Deo, & Angelis, & hominibus. Quin etiam ſic diſpoſuit diuina ſapientia, vt ad noſtram cuſtodiam non ſolum homines, & Angelos, ſed ipſos etiã Dæmones inimicos noſtros haberemus. Nonnè quandoq; perpendiſti quomodo Angelus ſatanæ cuſto-

ſtodiuit in Paulo theſaurum grandem humilitatis? Datus eſt, inquit, mihi ſtimulus carnis meæ Angelus ſatanæ qui me colaphizet, ne magnitudo reuelationum extollat me. Vide quomodo ſuperbus hoſtis factus eſt cuſtos humilitatis in milite Chriſti; vide quomodo impugnando propugnat, & perdere volens conſeruat? Nihil igitur tibi timendum eſt, ſoror mea, ab hoſte tuo, imò etiam multa bona, multaſque diuitias velit, nolit tibi congregabit, conſeruabit, & multiplicabit, gratiſq; tibi ſeruiet, qui te gratis odio habet, nec aliud ſtipendium tibi militando lucrabitur; retorquebuntur iacula ipſius in ipſum ſagittarium, cõuertetur dolor eius in caput eius, & in verticem ipſius iniquitas eius deſcendet. Nonnè membrum diaboli fuit Herodes? at non legiſti quomodo prophanus hoſtis nunquam beatis paruulis tantũ prodeſſe potuiſſet obſequio, quantum profuit odio? ſed ipſummet crudelem, & ſuperbum inimicum nonnè feſellit malignitas ſua, dum iniuſtis odijs Iudæorum animos contra Chriſtum ſtuduit accendere, inferens ſupplicium filio Dei, quod cunctis filijs hominum

in remedium verteretur, fudit ſanguinem iuſtum, qui reconciliando mundo, & pretium eſſet, & poculum. Suſcepit Dominus, quod ſecundum propoſitum ſuæ voluntatis elegit, admiſit in ſe impias manus furentium, quæ dum proprio incumbunt ſceleri, famulatæ ſunt Redemptori. Dicas igitur potius dæmonem militem tuum, quam hoſtem tuum: & cœteris quidem militibus dantur ſtipendia à Ducibus ſuis, pro quibus militant: Dæmon autem non ſibi, ſed tibi pro te militando ſtipendium acquirit, en habes pro te lucroſum militem, quem contra te inimicum timebas. Quin etiam vide quomodo eundem etiam magiſtrum habes; O quam multos caſus docuit nos declinare magiſter iſte impenſis ſuis, ò nos verè fœlices, quos fecerunt aliena pericula cautos; Ab hoc magiſtro doceris, ſoror mea, altum non ſapere, altiora te non quærere, fortiora te non ſcrutari; quæ tibi mandauit Deus, illa ſemper cogitare, & in pluribus operibus eius non eſſe curioſam: non quaſi ipſe doctrinam iſtam ſeruauerit, imò quia ſeruare neglexit, & ex hoc neglectu cum eſſet omnium feliciſſi-

liciſſimus, factus eſt omnium miſerrimus. Iniquitas illius doctrina tua eſt. Satan, & omnes Angeli eius ſunt gentes illæ, quas Dominus dereliquit, vt erudiret in eis Iſraelē, & omnes, qui non nouerunt bella Chananęorum, vt poſtea diſcerent filij eorum certare cum hoſtibus, & habere conſuetudinem prælian- di. Sunt etiam ijdem malleatores qui momentaneis, & leuibus ictibus, & percuſſionibus ęternum nobis gloriæ pondus operantur in cęlis. Sunt etiam carnifices vicinioris hoſtis, & magis domeſtici quem habemus, ſcilicet ipſius noſtræ carnis. Iudicaui, inquit, Paulus, eum, qui ſic operatus eſt, tradere huiuſmodi Satanæ in interitum carnis, vt ſpiritus ſaluus fiat in die Domini noſtri Ieſu Chriſti. Sunt noſtri ventilatores, qui ſegregant à nobis paleam, mundant, & purgant frumentum. Ecce Satanas (inquit Ieſus Petro) expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum. Vide, ſoror mea, quot miniſteria præſtāt nobis inimici noſtri, & quomodo ipſorummet armis, & inſtrumentis, & machinis vtitur Deus Rex noſter, in bonum noſtrum, in gloriam ſuam, & in ipſorum confuſio-

nem? Noli ipſa deſinere voluntate tua, & ſponte tua, miles eſſe Chriſti, noli caſtra mutare, hoc enim vnum eſt tantùm, quòd inimicus tuus obtinere à te inſidiando nititur, hoc vnum eſt, quod tibi ſuadere cõnatur, vt mittas te deorsũ, quia ipſe mittere te non valet; hoc vnum hortatur vt ipſamet de cruce deſcendas, quia de cruce te deturbare omnibus ſuis viribus minimè poteſt, imò nec lædere vel in modico valet, niſi te ipſam lædas. O bone Ieſu, itanè poſſum ego in me, quod nõ poteſt inimicus meus contra me? & cum nulla vnquam, cuiuſcumquè illa ſit, vis, & potentia me à te diuellere poſſit, in me reperitur, qua ſeparari poſſim à te, ita vt Crucis tuæ vexillum ſpontè deſeram, & quòd flens dico, inimicus fiam Crucis tuæ, adhærens hoſtibus, & ſignum illud ſalutis, quod ſignaſti ſemel ſuper me, & fronti meæ impreſſum in baptiſmate, ne violaret, Diabolo hoſti meo diſtri-ctè imperaſti: hoc ego ipſe ſignum, Filius tuus, & ſeruus tuus, odio habeam, & liberè abijciam, in quo eſt ſalus, vita, & reſurrectio mea? ò Domine, poteſtatem hanc, quæſo, auferas a me, ſicut abſtuliſti ab

hoſte

hoſte meo, nec mihi permittas, vt poſſim contra me, quod ipſi inimico tuo, & meo aduerſum me non conceſſiſti: arma, quæ ab hoſte meo in fauorem meum auferre voluiſti, ne, quæſo, mihi tradantur in damnum meum, & contemptum tuum: Abnegem ego potius me ipſum, quam fiam tibi, mihique contrarius: prohibuiſti inimico tuo, & meo, ne me lædere poſſit, & non lædit, quantumuis lædere cupiat, & conetur, ego verò filius tuus, & filius ancillæ tuæ cupio, & peto prohiberi, & impediri à te, ne poſſim lædere me, ita vt lædendo me, offendam te, & ſimul lędam honorem tuum, & gloriam tuam, quare non facies cum filio, quod feciſti cum hoſte pro bono filij, ſicut igitur ab omnibus alijs inimicis me liberaſti, dulciſſimè Ieſu, Redemptor, & ſaluator, ac liberator meus, libera etiam me à me ipſo, quid enim mihi proderit, quod ab alijs hoſtibus me liberaueris, ſi etiam non me liberes à me ipſo, ego enim ipſe ſum, qui hoſtis ſum animæ meæ, & factus ſum mihi ipſi, tibique contrarius, & inimicus? Ego, ego ſum, Domine, contra quem, rogo, vt pugnes, non iam curo de Diabolo;

Ego ſum hoſtis, quem, peto, vt perſequaris, adiuua me, Domine, contra me ipſum, & pro te ipſo, quoſcumque alios hoſtes ſperno, & contemno, me ipſum tantummodo timeo, non tam ſollicitus, ne quid contra me, ſed ne quid contra te committam Dominum meum, & Deum meum. O bone Ieſu, viciſti propter me omnes aduerſarios meos, cur me vnum aduerſarium non ſuperabis propter te, & propter me. O dulciſſime Ieſu propter nimiam charitatem tuam, qua dilexiſti me, ſuperaſti te, & viciſti te ipſum, & te morti obtuliſti, cur non ſuperabis me, & vinces me, etiam occidendo me ipſum amore mei? Noli timere, ſoror mea, qui omnia ſe tibi petenti daturum promiſit, & iurauit, quæ tuæ ſaluti congruerent, non poteſt non etiam hoc concedere, quod eſt tuæ ſaluti maximè neceſſarium. Vincet te, qui fortior eſt te, non tamen vincet te ſine te, vult enim te participem eſſe pugnæ, vt ſis particeps coronæ, vult, vt non ſolum de aliis hoſtibus, ſed etiam de te ipſa triumphũ reportans, coroneris, & quæ theſauros vndique habes, vnde ditare poſſis, in te ſit etiam, vnde ſemper

magis

magis locupletari queas, vt ipſa etiam tibi theſaurus ſis, teipſam vincendo, & ſuperando, & vide, quam benè prouidit Deus tuus, vt etiam de tuo incrementum habere ſemper poſſis diuitiarum, quando de vitijs quoque, ac paſſionibus tuis gradum tibi conſtruit, quo poſſis ad maiora præmia peruenire: de vitijs enim noſtris (inquit Aug.) ſcalam nobis facimus, ſi vitia ipſa calcamus, eleuabunt nos, ſi fuerint infra nos. Iam video, & intelligo, ò Domine, quare poſueris me contrarium tibi, & factus ſim mihimetipſi grauis, vt ſcilicet mihi ipſi vim faciendo, & mei ipſius perſecutionem contra me tolerando propter iuſtitiam, & propter tui amorem, beatitudo mea ſemper magis augeatur: Siquidem, Beati, qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum Cęlorum. Nunquam enim deeſſe poteſt tribulatio perſecutionis, ſi nunquam deſit obſeruantia pietatis, omnes enim, qui volunt in Chriſto piè viuere, perſecutionem patientur, caro ſi quidem concupiſcit aduerſus ſpiritū, ſpiritus autem aduerſus carnem, vt verè militia ſit vita hominis

L 5 ſuper

Digitized by Google

ſuper terram. Voluiſti igitur, inuictiſſime Imperator, & dulciſſime tuorum militum amator Deus, voluiſti, inquam, vt pugnando non ſolum contra Diabolum, & contra mundum, ſed etiam contra nos ipſos, acquiramus nobis ipſis de nobis triumphos, & trophęa, vt omnium præſtantiſſimam fortitudinis laudem, & gloriam in æternum reportemus: quandoquidem melior eſt, qui dominatur animo ſuo, expugnatore vrbium; Etenim pacem tuam, ò bone Ieſu, quam nobis veniens in hunc mundum attuliſti, & diſcedens reliquiſti, non quomodo mundus dat, nobis dediſti; ſed exuperat omnem ſenſum cuſtodiés animas noſtras, & intęlligentias noſtras; & quia cuſtodit, ideò odit, qui enim odit animā ſuam in hoc mundo in vitam æternam cuſtodit eam, ſicut è contra, qui amat animam ſuam, perdet eam, ò magna, & mira ſententia, quemadmodum ſit hominis in animam ſuam amor, vt pereat, odium nè pereat. Si malè amaueris, tunc odiſti; ſi benè oderis, tunc amaſti: fęlices, qui oderunt cuſtodiendo, ne perdant amādo. Pax tua, Domine, non venit pacem mittere in terram, ſed gladium;

dium; venit enim ſeparare hominem aduerſus patrem ſuum, & filium aduerſus matrem ſuam, & inimici hominis domeſtici eius, & qui perdiderit animam ſuam propter Deum, inueniet eam. O ſoror mea, quam lucroſa eſt militia iſta ſuper terram, quam glorioſa, quam ſpecioſa, quantum honoris, quantum decoris habeat, quis enarrabit? Numquam de militibus agitur, quin de ſtipendijs agatur, nec eſt certamen ſine corona. In Caſtris huius ſæculi milites contenti eſſe debent ſtipendijs ſuis, & caduca, & marceſcibilis corona proponitur: at in caſtris Chriſti mei, & milites ad maiora ſemper præmia aſpirare poſſunt, & debent, & immarceſcibilis corona donatur: In ſtadio huius mundi, omnes quidem currunt, ſed vnus vix accipit brauium, at in ſtadio Chriſti nullus nō accepit brauium, niſi qui ad brauium currere neglexerit. Omnis, qui in agone huius ſæculi contendit, & ſi contendat quantum poteſt, non omnis tamen victor ſemper exiſtit: at in agone Ducis noſtri, quantum quiſquè contendit, tantum vincit, & coronatur: ad mundi militiam non quilibet eſt

idoneus,& aptus: à militia Chriſti nulla ætas excuſat, nulla conditio eximit, nullum tempus excludit. Heu pudeat, ſoror mea, ſi vnquam huius militiæ te tędeat, quæ Dei, & Chriſti militem te facit; cur potius,& prius attendis contra quem pugnas, quam pro quo pugnas? In omnibus alijs nominibus, quibus decoratam te hactenus vidiſti, vnā habes propoſitam coronam glorię; in hoc vno militis nomine habes etiam coronam iuſtitiæ; ſi enim nullus præceſſiſſet labor certaminis, quomodo dixiſſet Apoſtolus, in reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ? O immenſum, & inæſtimabile Dei beneficium, quo fecit hominem militem, & hoſtem illi dedit, vt etiam tanquam quid ſibi debitum,& ſuum arriperet Regnū cœlorum. Hoc eſt, quod confundit Diabolum,quod inimicum vrit, Regnum, in quo ipſe ſtare nequiuit,hominem iure ſibi poſſe vindicare. Sed non ſolùm viriliter certare debes, & animosè, quia ſub Chriſto Duce militas, & pro Chriſto militas, & æternam habes repromiſſionem, ſed quia ipſe Chriſtus commilitonem tuum eſſe, & in ſtadio tecum eſſe, & collaborare

non

non dedignatur, cumque tempus aduenerit pugnæ, non ſtabit tantummodo poſt parietem reſpiciens per feneſtras, proſpiciens per cancellos, ſed ipſemet Saluator ponetur in te murus, & ante murale, ita vt lædi ipſa non poſſis, niſi prior ille lædatur; abſcondit te in abſcõdito faciei ſuæ à conturbatione hominum, proteget te in tabernaculo ſuo à contradictione linguarum, ita vt nullus te tangere poſſit, quin tangat pupillam oculi ſui, & quamuis ipſum non videas, quotieſcumque clamabis, dicet, ecce adſum; ſic enim reſpondiſſe militibus ſuis legimus, cum grauiter, & immaniter tentarentur, & interrogarent, vbi eras, Domine? Quin, & adeò ſollicitus ipſemet eſſe voluit Dux noſter circa milites ſuos; vt vetuerit illos cogitare quomodo, aut quid loquerentur, cum ſtarent ante Reges, & Præſides, ſed ſe daturum os, & ſapientiam promiſerit, cui non poſſent reſiſtere omnes aduerſarii ipſorum. Quotieſcumque igitur inimici tui ſonuerunt, ſoror mea, & qui oderunt te, extulerunt caput, conuertere ad Chriſtum commilitonem, & bellatorem fortem, qui eſt in abſcondito,

to, & ſi non videatur, quem ſi viderent, & proponerent antè conſpectum ſuum inimici tui, quamuis fortes, non inſurgerent in te, nec quærerent animam tuam. Quid amplius deſiderare potes, ſoror mea, non adhuc intelligis quantũ expediat, & quam honeſtum, quam lucroſum, quam glorioſum tibi ſit militem eſſe, & hoſtem habere? Militans igitur Deo, negotijs ſæcularibus non impliceris, ſicut monet Apoſtolus; tam habes in promptu victoriam, quam habes in prõptu voluntatem, & ſi vinci nõ vis, vinci non potes: de corde tuo, de voluntate tua venenum ſumunt armamenta hoſtis tui, qui cauſa quidem, & fomes eſt noſtrorum malorum, ſed tantum turbare poteſt, aut fallere, quantum ipſi volumus, qui decrepito ſuggeſta leoni armamenta damus. Si vincere vis, iam viciſti: ſed quia velle hoc non eſt ipſius volentis, neque currentis, ſed miſerentis Dei, ideò hoc etiam ab ipſius miſericordia petere, ſperare, expectare, & impetrare debes, qui omnia promiſit, omnia poteſt, & omnia vult dare petentibus ſe. Si enim adeò libenter, adeò promptè exhiberet diabolus

bolus arma ſua omnibus poſtulantibus illa contra Deum inimicum ſuum, numquid non libentius, non promptius aderit Deus militibus ſuis, ipſum inuocantibus contra Diabolum hoſtem ſuum, & noſtrum? Num Diabolus erit magis paratus, & expeditus ad perdendum, quam Deus Saluator noſter ad ſaluandum? certè quantumuis maximum ſit odium Satanæ contra nos, excedit in infinitum charitas Dei erga nos, quomodo ergo plus poterit odium Satanæ in malum noſtrum, quam charitas Dei in bonum noſtrum, imò in bonum ipſius Dei? Non enim peto adiuuari à te, Domine, niſi ad te ipſum amandũ, laudandum, honorificandum, benedicendum, & ad me ipſum pro tuo amore deſpiciendum, deprimendum, conculcandum, tuæque voluntati omnino ſubijciendum.

THESAVRVS XXII.

Memoriale Dominicum.

SI quæ loquor ad te, ſoror mea, à me ipſo loquerer, cum ego homo ſim, ad credendum mihi, mẽs

fortitan

forſitan tua dubitaret; nec immeritò ſuſpicari poſſes me fortaſſe ex ijs eſſe, qui dicunt pax, pax, & non eſt pax, qui cum beatam te prædicant, tunc te decipiunt. Verè etenim dignum admiratione eſt, quomodo tot, tantaquè bona, tam opulentæ diuitiæ, tot pretioſi theſauri, quos hactenus reſerauimus, ad eos pertineant, qui vallem incolũt lacrymarum, ſedent in tenebris, & in vmbra mortis, & terram perambulant deſertam, & inuiam, & inaquoſam. Sed ſi teſtimonia tua, Domine, mirabilia ſunt nimis, etiã credibilia facta ſunt nimis: Vndè nihil eſt, quod verearis, ſoror mea, tam læta, tam iucunda, tam proſpera, tam ſalutaria, tam fidelia verba, quæ auribus percipis, læto etiam, & fideli corde retinere; non eſt cur ab his induci timeas in præſumptionis laqueos, aut in temeritatis ſcopulos, aut in leuitatis, & vanitatis errorem, & falſitatem; ita vt inducant ſuper te maledictionem pro benedictione. In me ſit iſta maledictio, ſoror mea, ne dubites: Sermones, quos locutus ſum tibi, ſermones mei non ſunt, ſed tantum incerta, & occulta ſapientiæ Dei manifeſtaui tibi, ſicut locutus

ipſe

ipſe eſt per os Sanctorum, qui à ſæculo ſunt Prophetarum eius, & nouiſſimè locutus eſt nobis in filio. Nam, & ego homo ſum ex iis, qui dicunt Domino ſuo, A a a, Domine Deus, ecce neſcio loqui, quia puer ego sũ: ſed benedictus Deus, qui ex ore infantium, & lactẽtium perfecit laudem propter inimicos ſuos, vt deſtruat inimicum, & vltorem, & inuitat, & conuocat pueros ſuos ad laudandum nomen ſanctum ſuum, dicens, Laudate pueri Dominum, laudate nomen Domini. Quia igitur veluti pueri omnino vera loqui neſciebamus; ipſemet Deus, qui multifariam, multiſque modis olim locutus eſt Patribus in Prophetis, nouiſſimè locutus eſt nobis in Filio, & dedit verba ſua in ore noſtro per ipſummet Verbum ſuum incarnatum, & caro factum pro ſalute noſtra, vt ſciamus etiam ſi pueri ſimus, quid, & quomodo loqui debeamus, & in ſermonibus noſtris fallere amplius, aut falli non poſſimus: Sit iterum nunc, & millies benedictus Dominus Deus noſter, qui tantam fecit dignationẽ nobiſcum pueris ſuis, qui cum de terra eſſemus, & non niſi terrena ſapere, & loqui nouiſſemus,

ſemus, docuit tandem nobis canticum nouum, vt magna quæque, & pretioſa, & cęleſtia ſint in ſenſibus, & intelligentijs, & in linguis omnium puerorum ſuorum. A Domino factum eſt iſtud, & eſt mirabile in oculis noſtris. Sedes igitur, ſoror mea, verum eſt in vmbra mortis, ſed illuminata per Deum, qui verbo ſuo dirigit pedes tuos in viam pacis, ſcilicet in viam hanc, quam demonſtraui tibi ad theſaurizandum theſauros non deficientes in cęlo: manes, verum eſt, in terra deſerta, & inuia, & inaquoſa, ſed ipſe ſic in ſancto verbo ſuo, & Filio ſuo apparuit tibi, vt videre iam poſſis virtutem ſuam, & gloriam ſuam. Non ego, ſoror mea, non ego, ſed ipſe Deus, cum ſemel in lauacro regenerationis fidem ſuſcepimus, introduxit nos in terram fluentem lac, & mel, & fecit, vt lex ſua, & ſermo ſuus ſemper eſſent in ore noſtro, quando infantes nos & lactentes, ad hunc modum orare monuit, & præcepit; Pater noſter, qui es in cœlis, ſanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et di-

Digitized by Google

dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen. Ecce nunc vides, ſoror mea, collectos in vnum omnes theſauros, quos hactenus ſingillatim aſpeximus, vide quomodo ipſemet Deus dignatus eſt tibi compilare omnes ſermones ſuos, & ne ſollicita ſis, & turberis erga plurima, verbum breuiatum fecit Dominus ſuper terram, & Euangelicum Breuiarium ipſe compoſuit. Accede igitur nunc ſoror mea, & vide, in hoc vno theſauro abſcōditos omnes theſauros ſapientiæ, & ſcientiæ Dei, ad hunc vnum te nunc volo, hic ſinum tuum expande, hic omnem ſpem tuam erige, hic omne deſiderium tuum extende, hic dilata cor tuum, & viſcera tua, & cōcipe quicquid boni potes, ſeu non potes concipere: Nihil enim vſpiā omnino boni eſt, quod in hoc breuiato ſermone non contineatur. Eſt nobis oratio hæc manna abſconditum de cœlo, paratum ſine labore, omne delectamentum in ſe habens, & omnis ſaporis ſuauitatem. Hæc eſt, quæ dulcedinem tuam, Domine, quam in filios habe,

bes, oſtendit, quę deſeruiens vniuſcuiuſque voluntati, ad quod quiſque vult, conuertitur. Verum, vt magis ſentiamus man huius ſuauitatem, ſoror mea, diuidamus illud minutatim, frangamus, & teramus more filiorum Iſrael, & diſtincta, ſubtili, & profunda conſideratione quicquid in ipſo continetur ſaporis, atque dulcoris percipere ſtudeamus. Perpende igitur, quam multa petas, qualia petas, à quo petas, quis docet, & præcipit, vt petas, quomodo petas, & videbis quam ſit pretioſus ſermo Domini in diebus noſtris, in qno iota vnum aut vnus apex non reperitur, in quo cœleſtis gratiæ, & futuræ gloriæ nobis pignus non detur. Exordium illius ſi alta mente conſideres, nonnè in eo incipis è cœlo agnoſcere genus tuum, & Patrem, & fratres, & amicos, & Patriam, & domum, & hæreditatem te habere cœleſtem? perge, nonnè, dum petitur in eo, quod ſuper omnia petendum eſt, ſanctiſicatio Nominis Dei, petitur, & conſequenter ſanctificatio tua, per quam debet Nomen ipſius ſanctificari? Quot deinde, & quæ Regna petis? In hac quidem vita Regnum gratiæ, &

mi-

Digitized by Google

miſericordiæ ipſius ſuper te; Regnum gloriæ, & beatitudinis poſt præſentem vitam, & Regnum maieſtatis ipſius poſt finem ſæculorũ. Mox quæ tantum timebas malæ tuæ voluntatis damna, & pericula, nonnè procul abigis à te, dum dicis, fiat voluntas tua, ſicut in cœlo & in terra? Voluntas ſcilicet, quę non poteſt non ſemper eſſe bona, & optima in omnibus mandatis, & iuſtificationibus ſuis. Et quia etiam, non volentes, multis, & carnis, & ſpiritus neceſſitatibus ſubditi ſumus, nonnè ſub vno panis nomine à Deo exigis quicquid ſiue ad temporalem, ſiue ad perennem vitam in dies ſingulos tibi eſt neceſſarium? Et quia immunes à ſordibus peccatorum, quicumq; homines ſumus, eſſe non poſſumus, nec infans, cuius vnius diei vita ſit ſuper terram, quam congruè mundationem ab omni labe, & condonationem, & veniam quorumcumque peccatorum, & erratorum, quæ in diem contra Nominis illius maieſtatem committimus, poſtulamus? Quia verò proni ſemper ad malum, & fragiles, & infirmi ſumus, & vita noſtra tentatio eſt ſuper terram, ideo ne in eam labamur,

bamur,

bamur, ne derelinquamur in cogitatu maligno, ne abeamus poſt concupiſcentias noſtras: ſed fortes in bello perſeueremus vſq; in finem, ad præſidia diuinæ gratiæ confugimus, cuius ſolius dono corda noſtra poſſunt ſtabiliri. Poſtremò redemptionem, & liberationem, non ab vno, aut altero, ſed ab omni & quocumque malo, & ab ipſorum malorum authore, & capite Diabolo, poſtulamus. Quid dicis, ſoror mea? Poteſtnè adhuc eſſe aliquid in deſiderio tuo, quod non poſuerit Dominus in memoriali ſuo? imò quomodo hæc potuiſſent eſſe in deſiderio tuo, ſi prius ille non poſuiſſet in memoriali ſuo? Niſi enim ore ſuo benedicto dictaſſet tibi, & feciſſet memoriale hoc mirabilium ſuorum miſericors, & miſerator Dominus, quomodo vnquam ad tam multa, tam ſublimia, tam cœleſtia, tam diuina, tam excedentia noſtram naturam, & noſtra merita, deſideranda, poſtulanda, ſperanda, & obtinenda affectu, & effectu aſcendere potuiſſes? nonnè præſumptionis notam, & arrogantiæ, & ſuperbiæ, & temeritatis reprehenſionem timuiſſes? Vnde in ſacroſanctis myſterijs

ſterijs antequam ipſius populi nomine Dominicum hoc memoriale Sacerdos Deo porrigat,& pronunciet, præmittit, & proteſtatur, cuiuſnam iuſſu, & qua fultus fiducia, & authoritate tantum audeat, & præſumat proferre ſermonem, dicens; Præceptis ſalutaribus moniti, & diuina inſtitutione formati audemus dicere; Pater noſter, &c.

O ſoror mea, non Angelus, non Propheta,non amicus,non ſeruus, ipſe idem Deus, qui bonorum omnium eſt largitor,& dator, ipſemet iubet, quod iſta petas, & ab ipſo petas, & iſto modo petas & dubitabis adhuc, quod nolit ea dare, quæ vult poſtulari, aut quod tibi non congruant,quæ ſuggerit tibi Deus ipſe,vt petas; aut, quod modo congruenti non poſtules, quod eo modo poſtulas, ſicut Pater tuus cœleſtis diſpoſuit tibi? Vbi eſſet conſilium, vbi prudentia, vbi ſcientia, & ſapientia Dei tui?

Confiteor tibi,Domine, quod in immenſum debeo tibi pro innumerabilibus, quæ retribuiſti mihi, ſed niſi me ita loqui docuiſſes,&ea, ad quæ ſe extendere vt poterat,vt debebat oratio mea, non demonſtraſſes mihi, ibi fixa fuiſſent vota

mea,

Digitized by Google

mea, & ibi adhæſiſſet cor meum, & lingua mea, vbi erat habitatio mea; & qui de terra eram, terrena ſolùm ſapere, & loqui nouiſſem: non ſecus ac ſi Rex infanti, & paruulo filio regnum donare cuperet, quod tamen etiam ab ipſo paruulo cuperet deſiderari, & poſtulari, niſi poſtulatio, & oratio illi ſuggereretur, non pro Regno, ſed pro puerilibus, & ludicris exoraret, & fleret, imò neque ipſum Regnum ſciret, quid eſſet, aut quomodo pronuntiaret. Feſtum agamus puſillus grex, quia cōplacuit Patri noſtro dare nobis Regnum. Regnum, non quod ignorabamus, ſed ad quod ſola natura duce aſpirare non poteramus, ad cuius diuitiarum, honoris, & gloriç ſplendorem oculi noſtri tanquam oculi veſpertilionum erant ad ſolis lucem. Tantummodo aperire nos paruulos iuſſit os noſtrum, & ipſe adimpleuit illud petitionibus tam multis, tam magnis, tam precioſis, tam ſalutaribus, tam excelſis, vt nihil vltrą ſit, quod peti poſſit, aut deſiderari: Vt quid autem talia petendi author, & magiſter ipſe fuiſſet, ſi idem ipſe talia dare cum poſſit, dare tamen nollet, etiam ſi peterentur? Sed quo minus de vo-

luntate

Digitized by Google

luntate illius dubitare poſſes, vide quomodo, & qua ratione vult te petere, quicquid petere te docuit. Non ſic, ò Domine, non ſic quando tu ipſe pro te ipſo rogabas Patrem tuum; oraſti enim tunc, vt, ſi poſſibile eſſet, ſi fieri poſſet, transferretur calix ille à te, ſed quãdo me doces orare Patrem tuum, nullam conditionem, ſed abſolutè, non tacitè, nullam ponis exceptionem, limitationem nullam, non frigidè, non per verborum circuitus, & ambages, ſed modo quodam imperatiuo potius, quam optatiuo vis, vt loquar ad te Dominum meum, dicens ſcilicet non per modum optantis, vellem Pater, vt ſanctificaretur nomen tuum, vt adueniret Regnum tuum, vt fieret voluntas tua, vt dares nobis panem noſtrum, vt dimitteres nobis debita noſtra, vt nos non induceres in tentationem, vt nos à malo liberares: neq; etiam modo deprecatiuo, ſcilicet, Pater, obſecramus te, vt iſta nobis concedas; neque conditionaliter, videlicet, Pater, ſi poſſibile eſt, da nobis iſta omnia, quæ petimus, ſed vis, vt omnino abſolutè iſta nobis à te fieri, & concedi poſtulemus, obediente nunc quoque te Deo

voci hominis, ſicut quondam obediſti voci Ioſue, dum tibi loquens dixit, ſol contra Gabaon, ne mouearis, & luna contra vallem Aialon: & quidem ſi adeò promptè obediſti voci hominis, antequam homo fieret Deus, quid mirum, quod te ita modo paratum exhibeas ad obediẽdum voci hominis, quem feciſti etiam Deum? ò ſoror mea, num, ſi ab ijs, qui in poteſtate tua eſſent, aliquid ſimile cuperes, alijs verborum formulis vtereris? Seruis noſtris ita dicimus, fac hoc, & faciunt. Dicere etiam hodie Domino noſtro poſſumus, fac hoc & faciet. Dicam, Domine, & confidenter, & audacter dicam, quia ita me dicere, & monuiſti & præcepiſti: & cum ita dixero, non timebo, quin ſtatim ſis facturus, nam cum ea dico monitu, & iuſſu tuo, tu idem ipſe es; qui dicis ea per os meum, dicere autem tuum, ò bone Deus, nonnè eſt ipſum facere? ita ſperare debes, ſoror mea, & quod ita ſit ſecuram te, & indubiam de tanto bono tuo ipſa te reddit Eccleſia, imò Deus ipſe per Eccleſiam ſanctam ſuam; Non prius enim in arcano, & ſacroſancto Miſſæ Myſterio poſtremam petitionem po-
pulus

pulus pronuntiat, cum Sacerdos perſonam Chriſti gerens, & repræſentans, ipſius nomine ſubiungit, & pronuntiat pretioſum illud, Amen. O pulchra, fœlix, & expedita Dominici memorialis ſubſcriptio, ecce quamcitò in eo legis concupitum illud fiat, & conceſſum, & obtentum, quod petitur, & ita cōceſſum, vt dubitandum non ſit, ne fiat, quod ille reſpondit, vt fiat, cum vox illa, Amen, indubitatè, firmiter, certò, in veritate, & quaſi iureiurando confirmet quicquid affirmat. O dulcis Dominica oratio, theſaurus mihi plenus, & indeficiens, primum mihi puero in labijs inſtillata, & poſtrema in ore ſenis futura, Vna tu mihi es pro omni ſcientia, & doctrina, & pro omnium librorum Bibliotheca! Vna tu mihi ſufficis in via, & pro pane ad veſcendum, & pro indumento ad cooperiendum, & pro auro ad diuitias, & pro omnibus delitijs ad voluptatem, & pro vnico, & præcipuo merito ad gloriam, tu portus, tu ſalus, tu vita, tu cœleſtis doctrinæ ſchola es, in qua Deus eſt totum, quod addiſcitur, via, qua tenditur, totum, per quod ad ſummam veritatis notitiam peruenitur.

Digitized by Google

tur. O dulciſſimum memoriale, Paradiſus delitiarum, ſanctarum mẽtium delectatio, & intimi guſtus inexhauſta dulcedo. Tu negotiatorum cœleſtium apotheca, in qua videlicet illarum mercium ſumma reconditur, quibus terræ viuentium poſſeſſio comparatur, fœlix commercium, vbi terrenis cœleſtia, humanis diuina iunguntur; fęlix negotiatio, vbi pro limo æterna vita proponitur, ad quam emendam, quicquid requiritur etiam ſi multum ſit, ſolum ſufficit; quod in te, & per te habetur. Aue, ò Dominica oratio, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu inter omnes orationes, & benedictus venter, qui te portauit, & benedicta vbera, vnde fluxiſti, & benedictus magiſter, qui te nos docuit, Ieſus Chriſtus Dominus noſter. Tu placas Deum, lætificas Angelos, redoles ſanctitatem, penetras cęlos, poſtulata reportas, immutas homines, vires reparas, roboras mentem, cor illuminas, voluntatem inflammas, deuotionem paris, vnis animas Deo, deprecantem comples dulcedine, & te frequentantem delectabiliter facis cum Deo ſemper conuerſari. O beatiſſima oratio,

vir-

virtutum nutrix, vitiorum interemptrix, culpæ venia, peccatorum abolitio interuentrix mundi, ſalus hominum, charitatis mater, iuſtitiæ regula, prudentiæ ſpeculum, ſanctitatis decus, ſcientiæ lumen, ſapientię cellarium, domeſtica Dei, fiducia animæ, medicamentum puſillanimitatis, gaudium cordis, fida huius peregrinationis comes, mœſtorum conſolatio, impugnatorum impenetrabile ſcutum, ſecretorum Dei cognitrix, humilitatis norma, clauis fidei, pignus æternæ gloriæ, prælibatio futuræ fœlicitatis, ſecuritatis fons; Angelorum imitatrix, iuſtorum exultatio, pacis pelagus, Dęmonum fugatrix, quieſcentium refugium, conſcientiæ ornamentum, additamentum gratiæ, amoris incentiuum, ianua celi, petitionum nuntia, auxiliatrix ſtrenua, mediatrix præcipua, & cœleſtium Sacramentorum optima reſeratrix. In te nihil curuum, nihil ſordidum, nihil mancum, nihil reperitur obſcurum; ſed tota pulcra es & formoſa, tota perfecta, & ſpecioſa in delitiis tuis, & omnium donorum fœcunda, ſemper magnanimum, & beatum exhibes tui amatorem: Nunquam explicat

organum vocis, quod tu non ſapias interiori guſtui, & cordis medullæ. Illi te nouerunt, qui te diligunt, illi præconia tuæ laudis agnoſcunt, qui te frequentant, qui te meditantur die, ac nocte, qui te in corde ſuo, & in ore ſuo deuotè ſemper cuſtodiunt & in tui amoris amplexibus fideliter requieſcunt. Me etiam tuæ laudis imparem fateor, ſed vnum pro certo ſcio, (ò memoriale benedictum) quod & indubitanter affirmo, quia quiſquis in tui meditatione, & aſſidua coram Deo præſentatione, & oblatione perſeuerabit, ipſe quidem te Deo offeret, ſed tu offeres ipſi Deum. Ite nunc quicumque ſtulti, & tardi eſtis corde ad credẽdum omnibus, quæ locutus eſt nobis Ieſus, cuſtodite atria principum, terite limina potentiorum, ſæculi huius anguſtias inuicem patimini, quid petitis, à quibus petitis, quomodò petitis? Terrena, & peritura tantum petitis, quæ breui, & ſine ſaturitate, & cum mille ſollicitudinum aculeis, ac ſpinis poſſidebitis; ab homine caduco, mortali, mutabili, fallaci, & nihil habenti ſub ſole tutum; ſed, & cum labore multo petitis, impenſis pluribus, repulſis

pulſis frequentibus, moleſtiſſimis dilationibus, diuturnis expectationibus; & plerumquè non prius accipitis, quod deſideratis, cum acceptum relinquere compellimini. Ecce Deus noſter accedit ipſe ad fores noſtras; intrat ipſe cubiculū noſtrum, vera, cœleſtia, & permanſura bona ſimul cum his caducis, & temporalibus, quantum expediūt, proponit, & offert cupiditati noſtræ, & vt ea omnia facilè, & ſine labore, & quando opportet habeamus; tantum monet, vt ab eo petamus, & ne fortè petendo erremus in verbis, & modo, ipſemet inſtruit nos ore ſuo, & verba ſua ponit in ore noſtro, & linguam noſtram facit calamum ſuum, quaſi ſcribæ noſtri velociter ſcribentis, vt eructet cor noſtrum verbum bonum, & dicamus Regi opera noſtra. Filij hominum vſquequo graui corde? vt quid diligimus vanitatem, & quærimus mendacium? Vt quid potius mundi palatia ſectamur, & cum ſeculi Principibus ſermocinatio noſtra, in principibus confidimus, & in filijs hominum, in quibus non eſt ſalus, & Deum ſpernimus, & verba Dei non audimus, qui verba vitæ æternæ habet, deſiderabi-

Digitized by Google

lia ſuper aurum, & lapidem pretioſum multum: & dulciora ſuper mel & fauum? Quid vltra potuit nobis facere, & non fecit? ò Domine, vnde in nobis tanta veſania, & tenebrarum inundatio? dixiſti ſemel ijs, qui verba tua non audiebant, ideò eos non audire, quia ex Deo non eſſent, ſed nos, qui fideles ſumus, qui ex ſemine incorrupto aquæ Sancto Spiritu fœcundatæ, renati ſumus, quomodò ex Deo non ſumus? Non igitur nobis accidit hæc calamitas, quia ex te non ſimus, ſed quia etiamſi fideles, & credentes ſimus, non tamen credimus, propter quod & loquimur; vereor enim, nè aliquando malum hoc perpendens, ſoror mea, ſis dictura, Veh mihi quia tacui, Veh tibi, quæ modò ſcis loqui, & loqui non vis, Veh tibi, quæ oſtium circumſtantiæ labiorum tuorum Dominicis verbis claudis, & aperis verbis mendacij? vis loqui, quæ tua ſunt, non quæ Dei ſunt, videris tibi iam facta vir, & non, quæ à Deo paruula audiſti, loqui amplius ſtudes, ſed cogitationes, & adinuentiones tuas, & hominum illis præponis; ſed nunquid non audiſti, niſi efficiamini ſicut paruuli

non

non intrabitis in Regnum cœlorum? etiam cum facta fueris vir, debes in ſtaturam puerorum redire, qui in ſimplicitate cordis vnicam Dominicam orationem ſciūt, & loquuntur. O Domine, qui tanta feciſti mihi, ſume ipſe, rogo, cuſtodiam labiorum meorum. Tu, qui voluiſti me tam multa, & tam magna petere à te, permitte puero tuo, vt vnam adhùc petitionem addat ex ſe, & vnum hoc petam, & dicam, Domine labia mea aperies; nam, ſi hoc egeris, nō erit amplius, quod deſideret anima mea, & os meum annuntiabit ſemper laudem tuam: Sed adhùc inſanis, ſoror mea, nonnè hoc etiam petiſti cum ſanctificare nomen illius, cum Regnum ipſius aduenire, cum eius fieri voluntatem, cum te à malo liberari petiſti? Nihil igitur orationi Domini tui addi poteſt; confide tantum, ſpera, expecta, & ſuſtine in verbo eius, per quod omnia facta ſunt, & per quod omnia facienda ſunt. Gratias tibi Deo qui nos ita loqui, & orare docuiſti, nomen tuum Domine, & memoriale tuum ſit in deſiderio animæ meæ die, ac nocte in æternum, & in ſæculum ſæculi.

Digitized by Google

THESAVRVS XXIII.

Exceſſus Diuinæ Pietatis.

VIdiſti iam ſatis, ſoror mea, quot fontibus ſcaturiat Saluator tuus, Deus tuus, è quibus cum gaudio poſſis haurire quaſcũque aquas, quoſcunque theſauros concupiſcis. Si progrediamur, ſi quæramus, inueniemus adhuc nouos, non minus vberes, & ſalubres, & diuites. Sed audio nunc obloquentem te mihi & murmur tuum peruenit ad aures meas. Quid eſt, inquis, quod mihi fontes aperias, quod monſtres aquas, quod theſauros promittas, ſi res meæ in eo ſtatu ſunt, & in eam incidi paupertatem, vt non ſolum meritis me vacuam omnino videam, ſed nec boni deſiderij quicquam reliqui habeam? Aruit tanquam teſta virtus mea, & lingua mea adhæſit faucibus meis, adhæſit pauimento anima mea, & adeò humiliata eſt, & ſiluit à bonis, vt ipſum etiam concupiſcere amiſerit, nec ſitis vlla in me eſt horũ bonorum, & in quo hauriam non habeo; magna eſt, ô ſoror,

ror, vt dicis, paupertas tua: & adeò te derelictam doleo, ſed non ideò velim, vt deſperes de Deo tuo, & recedas à Deo ſalutari tuo, hoc enim ipſi magis diſpliceret, tibique magis noceret, quam omne aliud malum tuum. Non igitur ideò diſcedas à fonte, imò ſede ad fontem, vbi ſedet & Chriſtus daturus aquã ſalientem in vitam æternam non recedentibus à ſe. Scriptum eſt enim, non diſcedimus à te, viuificabis nos, & nomen tuum inuocabimus; & ſi modò tibi videtur, quod non poſſit aſcendere in cor tuum quicquid expectare poſſes à Domino Deo tuo; ſcito quod expectare debes ab illo hoc ipſum, quod in cor tuum non poteſt aſcendere: ſiquidem ſcriptum eſt, oculus non vidit, auris non audiuit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparauit Deus expectãtibus ſe. Diligit quidem Chriſtus Ieſus ſororem, quæ habet vbera, ſed diligit etiam ſororem illam, quæ parua eſt, & vbera non habet. Auſculta vocem Eccleſiæ matris tuæ, quæ de magna hac neceſſitate, & paupertate, in qua modò reperiris, cum ſponſo agit, ipſum conſulit, ipſum interrogat: Quid faciemus huic ſorori

tam paruæ, quæ vbera non habet, & meritis caret, & votis, in die quando pro nuptijs alloquenda erit? Si derelinquis illam ſibi, ignorat ſe, ignorat te, ſponſum neſcit, nec concupiſcit, quomodò poteris alloqui illam, ſed ecce quomodo ſponſus nihilominus non derelinquit, neque ſpernit te; vide quid reſpondeat ſponſæ, & quomodo ſe maiorem oſtendat omni indigentia tua, & dilectio ſua excedat, & meritum, & deſiderium tuum, ſi ſoror hæc, quæ vbera non habet, adeò, inquit, arida eſt, adeò inanimis, vt muro aſſimiletur, vt non ſolum bonum non concupiſcat, ſed nec deſiderium concupiſcendi in illa appareat; manum meam mittam ad murum iſtum, ædificabo ipſe ſuper eã lapidibus pretioſis, & argenteis, & ſic ornabo, & inſtruam illam virtutibus, & donis ex alto, vt ſit mihi ſpecioſiſſimum, & fortiſſimum propugnaculum. Tunc videbis vbera ſororis iſtius, quæ prius vbera non habebat, prominentia ſicut turris, & miraberis, & lætaberis. Ecce, ſoror mea, quomodò adhærere Deo, etiam dum poſita es in tam miſerabili ſtatu, ſemper tibi bonum eſt, & ponere ſemper in eo ſpem tuam, qui

qui ſemper curat de te. Nonnè vides quomodò tibi præſtò eſt cō-ſilium eius, & auxilium eius, qui eſt adiutor in opportunitatibus, in tribulationibus, qui eruit ſuſtinentes ſe, & abundantia pietatis ſuæ, & merita ſupplicùm excedit, & vota? Nonnę ex hac abundantia, ex hoc fonte inexhauribili pietatis eius, noſtra merita, & noſtra vota excedentis, expectare ſemper potes, & haurire etiam, quod non mereris, & quod orare, ſicut oportet, ignoras? Nonnè audis quomodo ipſemet ad expectandum cum omni patientia adiutorium ſuum te inuitat, inquiens, expecta Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum? Suſtinuit anima Dauid in verbo eius, ſperauit anima ipſius in Domino, audi, quid indè reportauerit? Expectans, inquit, expectaui Dominum, & intendit mihi, nam hoc ipſum, quod eſt non recedere à Deo, ſuſtinere Deum, & expectare opem ipſius, eſt aliquomodò Deum precari, vndè & ſubiunxit Dauid, & exaudiuit preces meas, & eduxit me de lacu miſeriæ, & de luto fæcis: ipſius ſiquidem tam longanimis expectatio Dei, precatio

Digitized by Google

tio gratiſſima fuit apud Deum: Sed quid miraris, ſi Deus accurrit ad eos, qui non recedunt ab ipſo, qui etiam currit poſt eos, qui fugiunt ab ipſo? imò, & occurrit, & ſuccurrit iis, qui currunt contra ipſum? Nōnè paruulus erat Paulus, nonnè abſquè bonis meritis, nonnè abſq; bonis votis, imò nonnè vota ipſius mala erant, & demerita multa, nonnè murus erat contra Eccleſiam, & contra Ieſum, quem ſupra modum perſequebatur? ò quam ſtructuram ſuper hoc paruulo erexit diuinæ pietatis exceſſus? Murū diſſipauit, diſiecit, & proſtrauit, fundamentū nouum poſuit tam altum, quātum deinde culmen ędificij, & ſuperimpoſita moles demonſtrauit, lapides pretioſos, & margaritas adiecit, & propugnaculum tam forte Eccleſiæ firmatum eſt, & turris adeò excelſa, vt nomen Domini in conſpectu omnis populi manifeſtauerit, propagauerit, & magnificauerit: Non credo, ſoror mea, maiora iis concipere poſſis, & votis aſſequi, quæ Paulo acciderunt, & tamen ſi adhuc ea omnia conferas, & componas cum abundantia, & magnitudine diuinæ pietatis, quam paruū eſt, ò Paule, & quam modicum,

quod

Digitized by Google

quod accepiſti? ideò & dicebas, ſequor autem, ſi quomodò comprehendam in quo, & comprehenſus ſum à Chriſto Ieſu; quantumcunq; enim cõprehendebas, parum ſemper erat collatum, comparatum magnitudini illius charitatis, quæ ab omni creatura incomprehenſibilis eſt. Sed & tu, ſoror mea, dic mihi, ſi potes, quæ vota fuerunt tua, quæ merita, vt eſſes quando non eras? quæ præceſſerunt bona tua opera, vel deſideria, quando primum ad gratiam vocata es, cum adhuc tu vocare neſcires, vel Patrem, vel Matrem? Sed, & ſi quæ deinde bona opera feciſti, ſi quæ bona deſideria vnquam habuiſti, certe nulla iſta fuiſſent, ſi non ea præceſſiſſent cogitationes bonæ; ſed & primas ipſas cogitationes bonas, quibus alijs prioribus cogitationibus bonis, vel deſiderijs, vel operibus promeruiſti? certè nullis, ſiquidem illæ primæ fuerunt, ſed ſi non ex meritis tuis, num fortè ex viribus tuis, & ex te ipſa, quaſi ex te habuiſti? Reſpondeat Paulus pro te, & dicat. Non quia idonei ſimus cogitare aliquid ex nobis, quaſi ex nobis, ſed ſufficientia noſtra ex Deo eſt, ſcilicet ex abun-

Digitized by Google

dantia diuinæ illius pietatis, quæ excedit, & præuenit non ſolum omnia noſtra bona opera, & deſideria, ſed ipſas etiam bonas cogitationes. Hoc eſt, quod nobis teſtatur ipſemet Deus, dum dicit, inuentus ſum à non quęrentibus me, & palam apparui his, qui me non interrogabant. Ergo, ſoror mea, ſi quando fortaſsè ita malè diſpoſita es, vt nec opera, nec deſideria, nec vllam in te cogitationem bonam recognoſcas, recurre ad hunc theſaurum, ad hunc exceſſum diuinæ pietatis, dicas Deo, vt gratia ſua præueniat te in benedictionibus dulcedinis; & ſi quando ignorans erraſti, ſicut ouis quæ perijt, clama tu ad Paſtorem tuum, vt ipſe requirat ouem ſuam, ſicut ille te docuit, qui dixit, erraui ſicut ouis quæ perijt, quære ſeruum tuum. Crede mihi, quicquid mali metuit conſcientia tua, quicquid boni nó præſumit, nec meretur obtinere oratio tua, accedens ad hunc theſaurum, ad hunc exçeſſum diuinæ pietatis, obtinebis, & ſemper indè tibi ſuppeditabitur quicquid ad euitandum quodlibet malum, vel ad conſequendum quodlibet bonum erit expediens, & neceſſariũ;

& ideò pete audacter ex huius theſauri diuitijs tibi donari, etiam quod oratio ipſa petere non audet, & quod meritum tuum excedit, & quod omne deſiderium ſuperat; & quod poſſibilitas tua obtinere non poteſt. Potens eſt enim Deus, inquit Apoſtolus, omnia facere ſuperabundanter, quæ petimus, aut intelligimus; ſecundum virtutem, quę operatur in nobis. Ideò huius tam magni theſauri conſcia ſancta mater Eccleſia, indicat illum, & manifeſtat filijs ſuis, ſic eos in diuinis ſacrificijs orare inſtruens: Omnipotens, & miſericors Deus, qui abundantia pietatis tuæ, & merita ſupplicum excedis, & vota, effunde ſuper nos miſericordiam tuam, vt dimittas, quæ conſcientia metuit, & adijcias quod oratio non præſumit. Quod effunditur, copioſè datur, liberaliter datur, gratis datur, abſque pretio, abſque vlla commutatione, abſque merito, omnibus accipere volentibus exhibetur. Nonnè vides, ſi quandoquè apud Principes terræ mos ſit, vt ſtatutis diebus, ad oſtendēdam munificentiam ſuam, in populum pecuniæ iacturam faciant, qui concurſus fiat ad plateam, & ad fores ipſius,

lan-

languentium, cęcorum, claudorum, aridorum? quomodò omnes Regijs liminibus appropinquent, palatiū conſtipent, patienter expectent, & nemo ſit, qui ab effuſſione beneficium non præſumat? Cur igitur, ſoror mea, etiamſi te abiectam, languentem, & aridam ſentias, ſpem depones, & ab atrijs Regis illius diſcedere cogitabis, qui non ſtatutis diebus, ſed quotidiè, & momentis ſingulis profert de theſauris ſuis, & effundit ſuper dignos, & indignos, ſuper bonos, & malos, ſuper iuſtos, & ingratos? & ſtetit ille languens triginta & octo annos habens in infirmitate ſua, multum temporis ad probaticam piſcinam, expectās adiutorium hominis, quo poſſet, in cōmotas ab Angelo aquas deſcendere, & ſanari, & qui ſanabatur erat vnus: tibi graue erit, ſoror mea, etiam paucis diebus in domo Dei tui expectare, & præſtolari cum ſilentio ſalutare tuum, cū non vnus tantum, ſed vniuerſi, qui ipſum expectant non confundantur. Quis enim vnquam ſperauit in illum, & confuſus eſt? Quod ſi fortè aliquando ita ad nihilum redacta tibi videaris, & malis omnibus circundata, vt ignores quid

agere

Digitized by Google

agere debeas, certè hoc vnum ſemper habes reſidui, vt oculos tuos dirigas ad eum, qui dat eſcam in tempore opportuno ipſis etiam oculis omnium, qui ſperant in eum. Eſt enim Deus noſter, Deus faciens bonum, & creans malum, & quod malum creas, Deus bone? niſi quia etiam ex malo, quod ex ſe nihil boni eſt, creas quod bonũ ſit. Quando ergo nihil in te boni vides, quod Deo repræſentes, vt perficiat, offer illi malum tuum, vt creet. Nonnè Dauid ſic orantem audiſti, cor mundum crea in me Deus? Quare rogat, vt creet, niſi quia per peccatum ad nihilum redactum erat cor illius, ſicut ipſe faſſus eſt dicens, quoniam inflammatum eſt cor meum, & renes mei commutati ſunt, & ego ad nihilum redactus ſum, & neſciui; Nunquid aliud eſt, quam nihilum malitia tua? Sed eſto, ſit ipſo nihilo inferior, nunquam tamen adeò infra nihilum deſcendet, vt non ſemper remaneat intra exceſſum iſtum immenſum, & infinitum diuinæ pietatis, & bonitatis Dei. Nam & ſi deſcenderis in profundum immenſum quaſi lapis, potens ſemper, & ſuperpotens eſt diuina pietas de lapidibus ipſis ſuſci-

tare

tare filios Abrahæ, nec timendum eſt, ne fortè offendat ad lapidem pedem ſuum. Conſidera quantum olim exceſſerit pietas iſta meritum, & votum, & deſiderium, & neceſſitatem tuam, & omnia peccata tua, quando propter te filius Dei exinaniuit ſemetipſum, & ſicut aqua effuſus eſt, & diſperſa ſunt omnia oſſa eius; ò qualis, & quantus fuit exceſſus ille, quem compleuit in Hieruſalem, certè quodcunque ab illo petere, vel deſiderare, & ſperare potes, quamuis excedat meritũ tuum, nunquam excedet, ſed nec adęquabit exceſſum bonitatis ſuæ, nec vnquam nimiæ Dei charitati, qua dilexit nos, noſtrámque ſalutẽ, nimium eſſe poterit, quòd ad noſtram ſalutem deſideratur, & poſtulatur. Sed caue, ſoror mea, ne expectatio iſta ſua, & præſtolatio tua diuinæ pietatis ſit, ſicut illa in qua conſenſit Ozias, qui ſtatuit tradere ciuitatem Aſſirijs, ſi intra quinque dies, non veniſſet adiutorium Dei, nam talis expectatio, tentatio Dei eſt, qua ad effundendam potius iram ſuam, quam miſericordiam Deus prouocatur. Sed adeò debes eſſe ſtabilis, & conſtans in expectando, vt quaſi Iacob alter

luctari

Digitized by Google

luctari cum Deo non deſiſtas, nec dimittas eum donec benedixerit tibi. Quod ſi Deum expectando, & in ipſum ſperando, omnia tibi ſuccedant, & eueniant cōtra ſpem tuam, & contra expectationem tuam, non proptera deficiat ſpes tua, & expectatio tua, ſed ſis quaſi Abraham fidelis, qui in ſpem, contra ſpem credidit; dicaſque cum eius filio Dauid, ego autem ſemper ſperabo, & adijciam ſuper omnem laudem tuam, vel cum S. Iob; etiam ſi occiderit me, ſperabo in eum, & ſic ſecura eſto, quod ſuſcipiet te ſecundum eloquium ſuum, & viues, & non confundes te ab expectatione tua: Nam dilatio iſta, & mora, quam facit ſponſus, dum fingit ſe longius ire, ac differt venire ad te, tibique concedere quod ſperas, quod expectas, quod concupiſcis, quod exoras, non aliundè prouenit, quam ex iſto theſauro, ſcilicet ex hoc exceſſu diuinæ pietatis, quæ maiora tibi vult donare, quam petis, pretioſiora, quam concupiſcis, ſalubriora, quam ſperas, præſtantiora, quam expectas. Diſtulit ſanare Lazarum, quod magnum fuiſſet, & vtile, & admirandum, vt poſſet illum reſuſcitare, quod fuit ma-

ius,

lius, vtilius, & mirabilius. Diſtulit liberare olim filiam Cananææ, quod vtique vtile ipſi erat, & optandum valdè, vt ipſius fidem redderet maiorem, & mirabiliorem, quod ei longè vtilius, & optabilius fuit. Dum igitur vides, ſoror mea, tibi non dari, quod poſtulas, non euenire, quod expectas, non concedi, quod deſideras, non adeſſe, quod ſperas, noli turbari, noli contriſtari, noli tepeſcere in oratione tua, in expectatione tua, in ſpe tua, in deſiderijs tuis, ſed ſcito, quod tunc vult Deus excedere pietate ſua vota, & deſideria tua, ſpem, & expectationem tuam; ideò, & tu in oratione tua, in fiducia tua, in votis tuis, in longanimitate tua, te ipſam ſemper excedas. Vult Deus, talentum, quod nobis ſtatim non reddit, nobis magis multiplicare, & fœnus noſtrum maius efficere. Nam, & ſimiliter in mutuantibus hoc facientes videmus, fęneratores libentius fęnerantes, non ſtatim pecuniam reſtituentibus. Qui namque ſtatim totum reddit, vſurę curſum interrumpit, qui verò diu retinet, maiorem facit, & operatiorem. Itaque in hominibus quidem dilationem non ęquè ferimus,

imò

imò & ſtudemus, vt vſura maior efficiatur: apud Deum verò, tam puſillanimiter nos gerimus, vt propter hoc torpeamus, & retrocedamus? Certè non ſic agis tu nobiſcum, ò bone Ieſu, dum tibi toties vocanti non reſpondemus, pulſanti, non aperimus, inuitantem ad nuptias, negligimus, & dum expandis ad nos tota die manus illas tuas tornatiles, plenas hiacyntis, contradicimus tibi: Nam patienter agis, ſuſtines, expectas, vt miſerearis, & parcas nobis, aliquando veniam petentibus, non dico vſque ſepties, ſed vſque ſeptuagies ſepties. Quid eſt hoc Domine? niſi quod exceſſus pietatis tuæ ſuperat omnem exceſſum malitiæ noſtræ; verè vani ſunt ſenſus hominis, mendaces filij hominum in ſtateris, moram, & expectationem ſibi proficuam ſuſtinere non poſſunt, noxiam verò, & perniciciosſam etiam affectant; Aegrè ferimus, quod Deus differat nobis donare id, quod dilatum magis nobis accreſcit; quod verò dilatum nobis decreſcit, ipſi ſtatim reddere recuſamus. Scito igitur, ſoror mea, & hoc firmiter tene, conditionem, & naturam, & innatam pietatem Dei

tui

tui eam eſſe, vt, dum ab ipſo poſtulantur, deſiderantur, ſperantur, & expectantur; quæ ſunt vtilia ad ſalutem, ea ſemper concedat, vel neget, vel differat, vel alio modo diſponat, prout magis ad noſtram ſalutem cognoſcit expedire, excedens ſemper, & merita ſupplicum, & vota.

THESAVRVS XXIV.

Beneficium Chriſti quodcunque.

SIcut, ſoror mea, nullus eſt (ſaltem inter fideles) qui Deum bonorum omnium largitorem nòn agnoſcat, omnis enim lingua confitetur, ipſe fecit nos, & non ipſi nos; ita ſcias nullum reperiri, qui non habeat ex beneficio ipſius quocũque, vnde, non dico vnum, aut alterum, ſed infinitos & immenſos theſauros poſſit acquirere. Quantumuis enim illud, quod ipſius dono accepimus, modicum ſit, & exiguum, cum tamen, quicquid illud ſit, à Deo datum ſit, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum deſcendit, hoc ipſo, quod beneficium & donum Dei eſt, habet

ex

Digitized by Google

ex ipſomet Deo, vnde poſſit augeri, perfici, & maiora ſemper incrementa ſuſcipere. Qui autem adminiſtrat ſemen ſeminanti, inquit Apoſtolus, & panem ad manducandum præſtabit, & multiplicabit ſemen veſtrum, & augebit incrementa frugum iuſtitię veſtrę, vt in omnibus locupletati, abundetis in omnem ſimplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo. Niſi magiſter tuus Chriſtus dixiſſet tibi, ſoror mea, ſimile eſſe Regnum cœlorum grano ſynapis, non auderem te conſciam paruitatis, & modicitatis tuæ, & duo tantum fortaiſſe minuta habentem ad tantam ſpem erigere, vt etiam ad regnum aſpirares. Imò in operibus ipſius naturæ oſtendit etiam ipſe tibi Deus beneficentiam hanc ſuam, & ex ijs, quæ terrena ſunt, te manuducit ad concipienda, & credenda celeſtia, & ideò, quod per ſe veritas ipſa diuina docet, humana ratio perſuadere non præſumat. Modicum igitur hoc, quod tibi videtur, in te eſſe, duo videlicet iſta minuta, vnicum illud talentum, duo tantum piſces, aut quinque panes, pugillus ille farinæ tantum in hydria, & paululum olei in lecytho, deniq;

N quod-

quodcumq; beneficium, quantumuis minimum, à Deo recepiſti, recipis, vel es vnquam receptura, ſcito theſaurum magnum eſſe, & veluti ſemen quoddam, habens à Deo virtutem germinandi, & producendi ſemper noua, & maiora beneficia; ita vt in quolibet minimo dono Dei, re vera contineatur virtualiter admirabilis quædam, & infinita beneficiorum ſeries, & ipſum Regnum cœlorum: Sunt namque Dei beneficia veluti funiculi taliter inuicem colligati, vt vnus poſt ſe alium trahat. In funiculis Adam, inquit Deus, traham eos, in vinculis charitatis; funiculis iſtis Deus nos ad ſe trahit, & iiſdem trahimus ad nos ipſum Deum, cum quo ſimul & rapimus Regnum cœlorum. Sed quia funiculus nihil trahit, nihil rapit ad nos abſq; noſtra operatione, aut violentia, vndè & ſcriptum eſt, Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud, qua ratione, ſoror mea, debeas ex vno Dei beneficio aliud trahere, & ex vno Dei dono, quaſi ex ſemine quodam, alia plura, & maiora dona colligere, ex eodem exemplo grani ſynapis addiſce. Certè ſi arborem magnam ex aliquo paruo grano habere

Digitized by Google

bere velles, primò illud, non vt rem aliquam per ſe ſolam habendam, cuſtodires, ſed ſemen illud eſſe ſciens, ſtatim curares terræ committere, mox vt olus ex illo tibi redderetur à terra, excolendo peteres; deinceps vt creſceret in fruticem, & ex frutice arborem fieri ſtuderes; & cum iam in arborem formatum eſſet, adhùc exigeres à terra augmentum maius, & magnitudinem vlteriorem, donec à natura præſcriptum finem pertingeret, & volucres cœli habitarent in ea. Vide quomodo te promoues, & tranſis in affectum cordis, & de voto in votum, de deſiderio in deſiderium ſemper magis cor tuum extenditur, & quomodo à natura, ſemper vlteriora, & noua poſcis beneficia, quouſquè benefacere illam tibi poſſe cognoſcis? O animà mea, ſi ita ageres cum Deo tuo, vt poſt primam gratiam, quæ eſt modicum illud ſemen Regni cęlorum, nunquam ceſſares deſiderare, & petere ab eodem ipſomet largitore, vt ſemper ea incrementa illi daret, quæ & ipſa nata eſt habere, & Deus illi dare ſemper poteſt: profectò ſicut facultatis diuinæ nullus eſt finis, ita beneficiorum, & dono-

rum illius erga te nullus eſſet modus: Nam quò plura accipis à Deo, plura ſemper, & maiora potes accipere; exinanitur enim, vel minuitur quæcumquè virtus naturalis quò plura præſtat; at minui, & decreſcere non poteſt vis illa, quæ diuina eſt, & infinita, ſemper enim integra, & eadem perſeuerat; & quia per ea, quæ nobis largitur, ad maiora ſemper, & perfectiora diſponit, ideò cupiditas, vota, deſideria, deprecationes, inſtantiæ, inquiſitiones, pulſationes, importunitates, violentiæ, clamores, luctæ, ſemper debent eſſe maiora, vt perfectiora illa, & maiora nobis largiatur. Quæ quidem vis, & violentia in orando, quærendo, pulſando nõ ideò adhibenda eſt, quaſi Deus ſit terra deſerta, & ſerotina, quæ reddat difficulter fructum ſuum; facilè enim in oculis eius eſt ſubitò locupletare pauperem, ſed quia nobis ipſis vis eſt adhibenda, vt ſemper perfectiora deſideremus, quæramus, petamus: non illi, ſed nobis violentia iſta facienda eſt: non enim habet ille difficultatem in dando; ſed nos in quęrendo; ille fatigatur nunquam tribuendo, ſed nos in orando langueſcimus.

Miſe-

Digitized by Google

Miſericordia tua, & veritas tua ſemper ſuſceperunt me, dixit Dauid, nunquam à facie ſua eijcit nos Deus noſter, niſi nos ipſi à facie eius nos ſubtrahamus. Vndè in ratione beneficiorum, ſoror mea, diuerſa admodum ratio apparet, ſi cum Deo agatur, ac cum hominibus. Si homo tibi benefacit, iniquus, & ingratus videberis, ſi ſtatim beneficium aliud poſcas, non enim eſt hoc referre gratiam, ſed beneficentiæ fontem exhaurire, quem omninò in homine exhauris, ſi ab eo ſemper petas: At non ita accidit cum Deo tuo, ſi enim benefecerit tibi, ingratus, & iniquus es, ſi beneficium alterum non ſtatim petas, fons enim inexhauribilis eſt beneficentia illius, & quò minus de illa petis, minus de illo manifeſtas, & ſic iniuriam illi facis, cum plura petendo, & accipiendo, commendare, & glorificare vbertatem illius ſemper magis poſſis. O ſi ſcires, ſoror mea, donum Dei, & quis eſt qui benefacit tibi, quantum de beneficijs illius gauderes, quibus nos facit nō dicam debitores, ſed creditores, habita ſcilicet agnoſcendo, & exigendo ſemper ex habitis, & potiora, & vlteriora.

Inter homines enim hoc accidit, vt ſemper minores ſimus ad referendam gratiam, quò plura & maiora beneficia acceperimus: ſed diuina beneficia accipientem non opprimunt: imò ſubleuant, & quò plura ab eo accipimus, & etiam ampliores gratias illi ſemper referre poſſumus, maiores ſemper gratias poſtulantes, vt illi gratiſſimus, & expetitum ab eo gratitudinis obſequium exhibeamus. Non reuertetur, inquit, ad me verbum vacuum, ſed faciet quæcunque volui, & proſperabitur in his, ad quæ miſi illud. Locutio Dei, & verba Dei, ſunt beneficia ipſius, quoniã ipſe dixit, & facta ſunt; ipſe mandauit, & creata ſunt: non vult igitur Deus, vt beneficium ſuum vacuum reuertatur, ſed vt proſperetur, & fœcundetur, quod tunc fit, quandò, vno accepto, ad accipiendum ſtatim aliud ab eo, qui dat omnibus incrementum, reuertimur. Quamprimum igitur beneficium aliquod à Deo te accepiſſe ſenſeris, ſoror mea, ſi grata eſſe vis, non reuertaris ad Deum gratias agendo pro eo tantum, quod dedit, ſed etiam inſtando pro eo, quod tibi vlterius dare ſemper eſt paratus:

tus:

tus: & ideò ſemper debes, & gratias agere, & poſtulare, vult enim ſemper dare petenti. Audi quomodò hanc gratitudinis legem erga Deũ docuit nos Apoſtolus Paulus; Cum gratiarum actione, inquit, petitiones veſtræ innoteſcãt apud Deum. Ac ſi nos moneat de periculo accepti beneficij, ſi gratiarum actionem noua ſtatim petitio non comitetur. In hominibus hoc accidit, vt accepta ab ipſis beneficia, abſque nouo ipſorum beneficio conſeruare poſſimus: non enim ſemper qui confert, idem ipſe eſt, & qui conſeruat: At beneficia Dei non poſſunt abſquè ipſius continuo, nouoquè beneficio conſeruari, & ideò omnis terra ſemper cantare debet Domino canticum nouum, idem enim eſt Dominus, qui contulit, & qui cõſeruat: Conſeruatio autem quid eſt aliud niſi noua quædam, ſeu continuata collatio? Vndè qui noua à Deo accipere ſemper beneficia negligit, acceptis omninò priuari neceſſe eſt. Taliter ſi quidem decreuit Deus in nobis dona ſua conſeruare, dum ſumus in hoc corpore, & à Domino peregrinamur, vt in acceptis non ſiſtamus, ſed ad accipienda

ſemper maiora, & potiora progrediamur, donec ipſummet datorem, & largitorem bonorum omnium perfectè poſſideamus. Quod ſi ingratus ille eſt, qui non reddit bonum pro bono, quam ingratitudinis notam incurret, qui cum poſſit gratus eſſe pro dono minori accepto (non dona maiora referendo, ſed dona maiora iterum recipiendo) recuſat rem adeò benefactori ſuo gratam, & ſibi ipſi proficuam, & perutilem ab eodem ipſo benefactore, & repetere, & recipere? Nonnè meretur, & acceptis ſpoliari, qui ſic ſe opponit flumini beneficentiæ Dei, quod ſemper manare curat, & effundere ſatagit vberiùs, & vlteriùs aquas illas ſalientes in vitam æternam? Hinc eſt, ſoror mea, quod in iſto flumine beneficiorum Dei ſiſtere, dum ſumus viatores, impoſſibile ſit, vndè illud ortum eſt axioma, in via Dei non progredi, retrogredi eſt: omni enim habenti dabitur, & abundabit; ab eo autem, qui non habet, & quod habet, auferetur. Vide igitur quomodò dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat ſciētiam, quomodò vlterioris gratiæ inquiſitio, ad maiorem ſemper gratiam

tiam

Digitized by Google

tiam aditum aperiat inquirentibus, & defectus inquiſitionis ad maiorem ſemper defectum, & inopiam dormitantes perducat? Propter quod etiam dixit Propheta, quærite Dominum, & confirmamini, quærite faciem eius ſemper. Iuſtorum enim ſemita, quaſi lux ſplendens, procedit, & creſcit vſq; in ſupremum diem. Sollicitus, & anxius erat aliquandò S. Dauid requirendo, quid tandem retribueret Domino pro omnibus, quæ retribuit ſibi; audi quid excogitauerit: Calicem, inquit, ſalutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. Accipiam, ait, & inuocabo. Hæccinè eſt gratitudo, hæccinè eſt retributio, quam tandem inueniſti, & Domino retribuere cogitaſti, pro omnibus, quæ retribuit tibi, vt dum vnum accipis, inuoces, & depreceris pro alio? O quam bonum eſt tibi gratias agere, Deus meus, ſi gratias tibi agere eſt, à te gratias poſtulare. Verè dignum, & iuſtum eſt, ęquum, & ſalutare nos tibi ſemper, & vbiquè gratias agere, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus. Ita Domine, ita neceſſe eſt, vt fiat, quandò nihil eſſe poteſt in nobis, quod referamus ti-

bi, niſi quod tu prius contuleris nobis; ſicut enim nullus eſt, qui prior tibi aliquid tribuere poſſit, ſic neque etiam retribuere: ſed ille verè gratus, & beatus eſt, qui retribuit tibi retributionem tuam, quam retribuiſti nobis. Propterea & S. Dauid, non dixit quid retribuam Domino pro omnibus, quę tribuit mihi, ſed pro omnibus, quæ retribuit mihi, vt fateretur, & oſtenderet, Deum non ſolum eſſe primum in tribuendo, ſed etiam in retribuendo, & omnem noſtram retributionem, eſſe retributionem ipſius Dei. Si igitur de tuo, Domine, tibi debeo gratias agere, & referre, quid mirum ſi factus ex donis tuis ſemper tibi gratior, & ad maiora percipienda magis diſpoſitus, & idoneus, poſſum ſemper maiora, & petere, & recipere? O iterum atque iterum fęlix conditio noſtra, ſoror mea, ſi dona Dei cognoſcamus. Vide matrem tuam Eccleſiam, quomodo huic innixa veritati, in omni gratiarum actione, in omni oratione ſemper nouas offerat petitiones, ſemper donis potioribus augeri requirat, & quæ ſemel diuina guſtauit, ſine fine percipere petat, & ſi temporalia

accipit,

accipit, diſponi per hæc ad æterna deprecatur. Non dedignatur, nec fatigatur Deus petitionibus noſtris, quę beneficentiam ipſius ſemper commendant, & magnificant, imò adeò delectatur, & in ijs ſibi benè complacet, vt non ſolum poſtulata concedat, ſed, (quod valdè mirandum eſt) etiam mercedem, præmium, gratiam, & gloriam peculiarem ſupplicibus ſuis reddat, pro eo, quod ab ipſo ſuppliciter exorarunt. A ſæculo non eſt hoc inter homines auditum, vt qui nō ſolum beneficia præſtet, quæ ab ipſo petuntur, ſed etiam mercedem ſoluat ſupplicibus pro ſupplicatione: ſed præterea, quaſi ipſemet pauperior euadat, ſi ditari nos ipſius diuitijs non requiramus, indignatur, & conqueritur: vidit Dominus, inquit Iſaias, & malum apparuit in oculis eius, quia non eſt iudicium, & vidit, quia non eſt vir: & aporiatus eſt, quia non eſt qui occurrat. Vide quomodò, qui ad Deum non properat offerentem diuitias ſuas, & theſauros ſuos, quantum ex ſe eſt, pauperem ipſum faciat. Hinc profluxerunt lacrymæ illæ, & ille fletus Chriſti Domini ſuper te, Hieruſalē, eo quod

N 6 non

non cognoueris tempus viſitationis tuæ, & noluiſti ipſi occurrere, nequè ipſum recipere, dum in propria venit, & pertranſijt benefaciẽdo, & ſanando omnes oppreſſos à Diabolo, & tranſiens per medium filiorum tuorum ibat: attamen, cum non eſſet, qui inuocaret, qui conſurgeret, & teneret illum, abſcondit faciem ſuam à te: vndè relictæ ſunt domus tuæ deſertæ, non eſt relictus lapis ſuper lapidem in te, & ad terram proſtrata iaces tu, & filij tui. O bone Ieſu, potiùs beneficia, & dona tua longè facias à me, quam me permittas illa ignorare, & non cognoſcere tempus viſitationis meæ. Heu quò perduxit Iudæos ignorantia hæc beneficiorum Dei, & neglectus diuitiarum, bonitatis, & beneficentiæ eius. Signa, quæ in vobis faciebat plurima, multa bona opera, quæ oſtendebat vobis, quotidiè videbatis, & quid feciſtis? Concilium tandem collegiſtis aduerſus Ieſum, dicentes: Quid facimus, quia hic homo multa ſigna facit? Si dona Dei cognita habuiſſetis, quid vos aliud facere oportebat, quam adhuc etiam ab eo maiora, & præſtantiora petere, & ſperare? Sed quia abſcon-

ſconditus fuit ab oculis veſtris modus hic theſaurizandi theſauros in cœlis, videamus quid conſuluiſtis. Ecce conſilium inierunt, vt ipſum Ieſum, ipſum Saluatorem, ipſum largitorem, ipſum benefactorem, dolo tenerent, & occiderent. Siccinè grati eſtis, & gratiam rependitis? Si poſt tot beneficia hoc ipſum etiam ab eo petijſſetis, vt animam ſuam pro vobis poneret, profectò non defeciſſetis in perſcrutationibus veſtris, imò expectare ab eo tam eximium beneficium, fuiſſet illi gratias maximas referre, & confiteri infinitam beneficentiæ illius virtutem, & cognouiſſetis hoc ipſum eſſe, quod prior ipſemet pro vobis facere decreuerat, & coram vobis fecit, dũ antè oculos veſtros pro vobis, & à vobis ſe crucifigi paſſus eſt, ponens animam ſuam pro veſtra ſalute, & iterum ſumens illam, vt ad noua ſemper præſtanda beneficia viueret in æternum; ſed vos illum occidere, & cum vita, etiam benefaciendi amplius facultatem illi adimere, & finem benefaciendi præſtituere voluiſtis. Et tamen tanta ingratitudo veniam etiam inuenit apud mitiſſimum, & beneficum Dominum, quandò veniam

niam quæſiuiſtis ; vt quicumquè veniam non meruit, non ipſius Domini ſemper paratam, & expoſitam clementiam, & benignitatem, ſed propriam tantummodò cauſare poſſit perfidiam, & obſtinatam malignitatem. Nam & ideò etiam coram vobis veniam pro vobis deprecatus eſt, vt, & vos ad deprecandum alliceret, & ſciretis, quia pro vobis etiam erat, & clamabat, qui à vobis occidebatur: ſed videntes noluiſtis videre, & audientes intelligere noluiſtis. Non ſic tu, ſoror mea, quæ ſemel illuminata Chriſtum agnouiſti; ipſum ſemper viuentem, & potentem, & volentem benefacere præ oculis ſemper habeas, caueaſquè nè quando à petitionibus, & oratione ceſſando, etiã tu videaris illum quodammodò occidere voluiſſe, & terminum imponere, quem non tranſgrederetur. Vide, quam iniquè tulerit, quod nouem illi leproſi ad ipſum non redierint, vt agerent gratias, poſtquam mundati ſunt, & quantum commendauerit vnum illum, qui gratiàs acturus rediit, & gratias agendo nouum beneficium accepit, & de ſalute ſua ſecurus effectus eſt. Nunquam vacui deſiderijs,

rijs, nunquam vacui ſuſpirijs, petitionibus, obſecrationibus, & gratiarum actionibus antè conſpectũ ipſius ſtare debemus, qui pleni ſumus neceſſitatibus, miſerijs & anguſtijs, ſemper eſt, quod in nobis agat, & in nobis operetur ſol iuſtitiæ Chriſtus Deus noſter, donec occurramus illi in virum perfectũ, nec ſatiari poſſumus beneficijs ipſius, ſaturitas enim appetitum, appetitus autem non parit in illis ſaturitatem; ſicut ſcriptum, eſt qui edunt me, eſurient, & qui bibunt me, adhuc ſitient. Solus ille vnicus, qui noſter eſt finis, appetitui noſtro finem poteſt imponere, tunc enim ſolum, Domine, ſatiabor cũ apparuerit gloria tua. Interim ſemper oremus, ſemper petamus. O ſi in rebus humanis hæc alchimica reperiretur, vt ex paruo quadrante accepto tot habere poſſent nummi, quot ad magnos theſauros ſufficere poſſent, quomodò filij tenebrarum ſolliciti, & prudentes eſſent, vt omnia rectè, & ritè ſeruarent quæcumque ars iſta doceret, & præſcriberet? Igitur de ſpiritualibus, & æternis ars certa traditur, quomodò ex minimo quocumquè ſemine beneficentiæ Dei, quòd

quòd in nobis reperitur, acquiri poſſit magnus diuitiarum, & fœlicitatis cumulus; modus, & ratio, quæ præſcribitur tam facilis, & in promptu eſt, quàm facilè, & promptum eſt ipſum petere, & tamen quotuſquiſquè eſt, qui ad petendū expergiſcatur? Nonnè hominum maior pars eſt, ſi vera loquamur, ſoror mea, qui Chriſtum tuum tāquam malefactorem fugiunt, quam, qui eum tanquam benefactorem ſequantur? Vtinam in Chriſtianis hoc verum non ſit. Potuiſti, ò bone Ieſu, audire ab hominibus malefactorem te appellari, & ſuſtinuiſti, imò etiam tanquam malefactorem tradi paſſus es; ſed quia neſciebant, quid facerent, excuſare ipſemet apud Patrem eos voluiſti, nam ſi cognouiſſent, nunquam Dominum gloriæ crucifixiſſent. Nunc verò poſtquam Cœli, & terra, & omnia, quæ in eis ſunt, te Benefactorem noſtrum, & Redemptorem conteſtata ſunt, & proclamarunt: quare ſaltem nos, qui de Chriſti fide gloriamur, non currimus ad te poſt odorem beneficiorū tuorum? Das omnibus, das quotidiè, das affluenter, das libenter, das ſapienter, das perſeueranter, das patien-

ter,

Digitized by Google

ter, das, & non improperas, & quia munera tua, ſeu potius te Datorem munerum cognoſcere, culpa noſtra, nolumus, deteriores ex ipſis muneribus euadimus, & cum aſcenſum ex illis ad te nobis diſpoſueris, nos ad deſcenſum contra te iiſdem ipſis muneribus abutimur. O Domine Deus meus, benefactor meus, quandò, quandò me tot beneficijs vndiquè circundatum hoc etiam vno conſtringes, & colligabis, vt non permittas me vlterius abuti beneficijs tuis? Quid enim proderit, ſi alia omnia mihi concedas, vnum hoc ſi neges? Vide, Domine, & conſidera, quod omnia alia beneficia, quæ à te accepi, vel à te ſum accepturus, in malum meum conuertentur, niſi cum alijs ſimul etiam hoc mihi præſtes, vt ipſis donis tuis non abutar. Quid enim mihi, Domine, proderit, quod natus ſum, quod me conſeruas, quod pro me de cœlis in terram deſcendiſti, & ſanguinem tuum pretioſum pro mea redemptione fudiſti, quod tot inſpirationibus, tot exemplis, tot adiumentis ad perfectionem excitaſti; quid, inquam, hæc omnia mihi proderunt, ſi adhuc te offendo, & tuis

ipſis

ipſis beneficijs inſurgo contra te? Eia, Domine, adde hoc vnum beneficium innumeris alijs, quæ mihi contuliſti, & quotidiè confers. Vnum adde, nè omnia pereant. Cui contuliſti, & confers innumera, ne pigeat adhuc vnum conferre. Innumera contuliſti non petenti, ne deneges vnum obſecranti. Expediens fuit, Domine, vt tu vnus morereris pro populo, nè tota gens periret, cur non expediens erit, vt vnum beneficium, non dico moriatur, ſed conferatur, & viuat, ne tota multitudo, & ſeries beneficiorum pereat? Dabis igitur & hoc mihi, Domine, dabis, nam & hoc inter cœtera te daturum promiſiſti, quodcunquè, inquis, orantes petitis, credite, quia accipietis, & fiet vobis. Eia, Domine, accipere à te beneficium hoc, & peto, & credo, & oro, & confido, & quò non pertingit fides, & oratio mea, precor, vt ſuppleat abundantia illa pietatis tuæ, quæ merita ſupplicum excedit, & vota.

THE-

Digitized by Google

THESAVRVS XXV.

Chriſti Gloria.

SI in his theſauris, quos quotidiè oſtendo tibi, ſoror mea, id, quod ad quærendum te mouet, quod te delectat, quod conſideras, & magni facis, eſt bonum tuum, ſalus tua, requies, & commodum tuum, vereor ne inanis ſit labor tuus, & nè aſſimileris ſponſæ, quæ in lectulo ſuo quærebat, quem diligebat, & non inueniebat. Verè enim tenebræ ſunt ſuper te, ſi putas diligere te Deum tuum, & præclaræ huius dilectionis fructus colligere, ſi in bonis ſuis quæris, quæ tua ſunt, dormiens in lectulo amoris concupiſcentię tuæ & non quæris, quæ illius ſunt, & filij eius Ieſu Chriſti. Surge, & tu cum eadem ſponſa, nec pigeat te paululum pertranſire, relinquendo te ipſam; & ſtatim inuenies, quem diligit anima tua, & in ipſo melius, & fructuoſius, & iucundius reperies te, quam in te ipſa, & ſpernendo, quæ tua ſunt propter ipſum, multò magis theſaurizabis in ipſo, quæ tua ſunt.

Digitized by Google

ſunt. In proximo eſt enim amor Dei illi, qui ſe ipſum relinquit propter Deum, & ſtatim ſibimet ipſi moriens, incipit viuere in Deo vitam fęliciorem, & omnia ſua, quæ propter Deum dimiſerat, in Deo recipit centuplum multiplicata. Hic eſt amor, hæc eſt dilectio, quæ quantò minùs mercenaria eſt, eo maiorem mercedem meretur, hæc eſt, quæ te fortem, & animoſam facere poteſt, cum hac ſemper quærens, ſemper inuenies, & ſi te oportuerit gloriari, hæc ſola eſt, qua potes tantum in Domino gloriari. Scopus igitur tuus ſit ipſe Deus, oculi tui lima ſemper ad illum, nulla pars cordis tui non tendat ad gloriam Dei: ex toto corde tuo, ex tota mente tua quæras illam, ſit vnicus finis tuus ille, qui ſolus non habet finem. Si hoc præſtare ſatagis, gloriam ſuam Deus alteri nõ dabit, non timeas à facie infirmitatis tuæ, à facie inimicorum tuorum, à facie iræ indignationis tuæ. Ipſe adſtat, & defenſor, & cuſtos, & zelator ſui, ipſe gloriam ſuam tuetur, ipſe promouet, ipſe commendat. O immenſum, ineffabile, & ſuper omnia beneficia beneficium excelſum, quando ſic feciſti, & voluiſti,

luiſti, Domine, vt iuſtificatio mea, bonum meum eſſet honor, laus, & gloria tua. O quantum bonum tuum, quanta fęlicitas tua, ſi agnoſcis, ſoror mea, quanta conſurgit hinc ſpes, & quam magna fiducia? Quandò tibi abſq; vllo bono tuo, imò etiam cum malo tuo, cum perditione tua, honor & gloria Domini tui quærenda fuiſſet, nonnè debuiſſes præeligere illam, & præponere cunctis diuitijs tuis? Nonnè dilectio illius erga te, nonnè maieſtas illa diuina totum hoc, multòq; magis meretur? Sed ò bone Ieſu, quid mihi reliquum eſt, quod pro te facere poſſim, ſi hoc ipſum facere pro te, eſt pro me facere, imò hoc ſolum eſt pro me facere, facere pro te ſolo? Ecquid mihi tu amplius tribuere poteras, quam reponere gloriam tuam in bonis meis, & in ſalute peccatricis animæ meæ? Ecce dum Lazaro, & in Lazaro, peccatori vitam, & ſalutem vis tribuere, tunc dicis Marthæ, videbis gloriam Dei. Si lumen eęco reſtituis, hoc te agere prædicas, vt manifeſtentur opera Dei in illo. Itanè indigentiæ noſtræ, infirmitates noſtræ, peccata noſtra ad manifeſtationem gloriæ Dei poſſunt cooperari?

Digitized by Google

rari? En etiam Paulus, quam appertis verbis idem conteſtetur, omnes, inquit, peccauerunt, & egēt gloria Dei. Quam benè hoc, Paule, dixiſti, qui experimento id cōprobaſti, & confeſſus es, & non negaſti, quandò tam aſſeueranter dixiſti, fidelis ſermo, & omni acceptione dignus, quia Chriſtus Ieſus venit in hunc mundum peccatores ſaluos facere, quorum primus ego ſum: ſed ideò miſericordiam conſecutus ſum, vt in me primo oſtenderet Chriſtus Ieſus omnem patientiam, ad informationem eorū, qui credituri ſunt illi in vitam ęternam. Quam benè, Paule, hoc dicis, qui dum vas electionis factus, & prædicatus es, præcipuus theſaurus, ad quem portandum fuiſti tanquam vas electum, non fuit ſalus & gloria tui ipſius, ſed gloria ipſius Ieſu Chriſti, qui in Paulo comprobabatur verè Saluator peccatorum, quod Nomen ipſum Ieſus prænotabat. Vocatum quippè eſt nomen eius Ieſu, ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum à peccatis eorum, & ideò, gloria illius, qui vult nominari, & manifeſtari ſaluator peccatorum, tunc demonſtratur non inanis, ſed vera, quandò

dò peccatores liberat à ſeruitute peccati, & reuocat in libertatem filiorum Dei. Hoc eſt, quod maximè commendat omnipotentiam, & charitatem Dei in nobis; hoc eſt, quod ipſum maximè glorificat, hoc eſt nomen, quod eſt ſuper omne nomen, ſcilicet nomen Ieſu, ſcilicet Saluator peccatorum. Hinc nos docet Eccleſia orare, & obſecrare, Adiuua nos Deus ſalutaris noſter, & propter gloriam Nominis tui, Domine, libera nos, & propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum. Et S. Dauid, qui orabat ſecundum cor Dei, ſic eum precabatur; Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo, multum eſt enim. Sed habemus de te ipſo teſtimonium tuum, Domine, qui longè antè dixiſti per Prophetam: Propter nomen meum longè faciam furorem meum, & laude mea infrænabo te, ne intereas: Propter me, propter me, faciam, vt non blaſphemer: & gloriam meam alteri non dabo. Hinc eſt, quod tunc in cœlo gloria audita eſt, quàdò pax in terra audita fuit, tunc multitudo Angelorum gloriam cecinit in altiſſimis Deo, quandò pax bonæ voluntatis allata fuit peccatoribus

toribus in terra: fuit quidem ſemper magnus Dominus, & laudabilis nimis in Ciuitate Dei noſtri, in monte ſancto eius, cum laudarent eum aſtra matutina, & benedicerent eum omnia opera eius, ſed cum miſerationes eius ſint omnia opera manuum eius, & iuſtificatio peccatoris ſit ſuper omnes miſerationes eius, qui omnipotentiam ſuam parcendo maximè, & miſerando manifeſtat, & cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, ideò tunc præcipuè cantatum eſt ab Angelis, gloria in excelſis Deo, quandò Deus de Cœlo venit in hunc mundum peccatores ſaluos facere; ideò non ignara myſterij huius ſacroſancta mater Eccleſia, dum gratias agit Deo, recolens tanti beneficij memoriam, Gratias agimus (inquit) tibi propter magnam gloriam tuam; ſiquidem nobis miſeris, & indignis, Deus benefaciendo gloriam ſuam nobis, & in nobis manifeſtauit. Ideò, & Chriſtus Dominus docuit nos ſimul, & immediatè orare, vt ſanctificetur Nomen ſuum, & aduenirèt Regnū ſuum; ſanctimonia enim, & magnificentia in ſanctificatione eius; regnanteſque cum Deo, Deum magni-

gni-

Digitized by Google

gnificamus, & nomen ipſius ſanctificantes, ſanctificamur, & glorificantes ipſum, glorificamur; ſicut ille dixit, glorificantes me, glorificabo eos. Igitur, ſoror mea, ſi ſalus tua, bonum tuum, tota beatitudo tua in eo conſiſtit, vt Deum tuum ſanctifices, laudes, adores, diligas ex toto corde tuo, & in ęternum eum glorifices; dum petis ab ipſo ſalutē tuam, hoc eſt, quod petis, vt ipſum ſcilicet laudes, diligas, & glorifices in æternum, ergo non aliud petis, quàm gloriam Dei, dum petis ſalutem tuam? Si autem petendo ſalutem tuam, petis gloriam Dei, quid facilius, quid certius ſperari, & obtineri poteſt, & decet à Deo, quàm gloria ſua? Num putas contemnet Deus gloriam ſuam? Num fortè indiget ſapientia, num potentia, num bonitate, vt neſciat, aut non poſſit, aut nolit adimplere deſiderium tuum, & deſiderium ſuum circa id, quod ſimul eſt ſalus tua, & gloria ſua. Vide igitur in quàm bono theſauro recondita eſt ſalus tua, fœlicitas tua, gloria, & honor tuus, ſcilicet in ipſomet theſauro, in quo recondita eſt gloria Dei. In vno enim, & eodem Homine Ieſu gloria Dei, & gloria ho-

minis ſimul connectitur, & coniungitur: in vno, & eodem Homine, Deus ab homine, & homo ab ipſo Deo glorificatur, ò verè lapis angularis, qui facis vtraquè vnum, ò verus mediator Dei, & hominũ, homo Chriſtus Ieſus. Omnia, quæ feciſti nobis, Domine, in vero iudicio feciſti, quia peccauimus tibi, & mandatis tuis non obediuimus, ſed da gloriam nomini tuo, & fac nobiſcum ſecundum miſericordiã tuam. Non nobis, Domine, non non nobis, ſed nomini tuo da gloriam, canebat Dauid, verùm dum gloriam Dei petebat, non ſuam, in nomine ipſius inuenit, & gloriam Dei, & ſuam, vnde & canebat, lætabimur in ſalutari tuo, & in nomine Domini Dei noſtri magnificabimur. In vno, & eodem nomine Ieſu, ad portam templi, quæ dicebatur ſpecioſa, & claudus ſanatus eſt, & filius Dei glorificatus eſt. Hoc eſt Nomen, & non eſt aliud nobis ſub cœlo datum, in quo opporteat nos ſaluos fieri, ò quam bonus negotiator fuiſti, Chriſte Ieſu, & ſalutis meæ, & gloriæ tuæ. Dedit enim ſe Eleazarus hic noſter, vt liberaret populum, & acquireret ſibi nomen æternum. Hinc eſt,

quod

Digitized by Google

quod nunquam negatur, quicquid ad ſalutem in nomine iſto poſtulatur, eſt enim Nomen hoc, & nobis ſalutiferum, & Deo glorioſum; eſt oleum effuſum, & diffuſum, attingens à fine vſquè ad finem, fortiter, ſuauiterquè diſponens omnia. Sed vide ſoror mea, quamuis hoc verum ſit, quod, cum petis in iſto nomine à Chriſto Domino ſalutem tuam, ſimul etiam petis gloriam ſuam, cum qua tam benè coniungitur, tamen vt quod iuſtum eſt, iuſtè cuſtodias, & rectè petas, quod rectum eſt, vide ne petas gloriam ſuam propter ſalutem tuam, ſed pete ſalutem tuã propter gloriam ſuam, ita vt totus amor tuus, totum deſiderium tuum ſit gloriæ ipſius, hanc tantum reſpicias, hanc intendas, tui penitus oblita, & non ampliùs mutentur in diuerſa vultus tui, vnicus ſit reſpectus tuus ad vnicum honorem, ad vnicam gloriam Domini tui, bonum ſit tibi ſic cum vno oculo in vitam, & gaudium intrare Domini tui. In hoc vno enim oculorum tuorum vulnerabis cor illius, auferes, prædaberis, & poſſidendo cor eius, poſſidebis theſaurum eius, theſaurum tuum. Nullus eſt tam diligens pro

minis ſimul connectitur, & coniungitur: in vno, & eodem Homine, Deus ab homine, & homo ab ipſo Deo glorificatur, ò verè lapis angularis, qui facis vtraquè vnum, ò verus mediator Dei, & hominũ, homo Chriſtus Ieſus. Omnia, quæ feciſti nobis, Domine, in vero iudicio feciſti, quia peccauimus tibi, & mandatis tuis non obediuimus, ſed da gloriam nomini tuo, & fac nobiſcum ſecundum miſericordiã tuam. Non nobis, Domine, non non nobis, ſed nomini tuo da gloriam, canebat Dauid, verùm dum gloriam Dei petebat, non ſuam, in nomine ipſius inuenit, & gloriam Dei, & ſuam, vnde & canebat, lætabimur in ſalutari tuo, & in nomine Domini Dei noſtri magnificabimur. In vno, & eodem nomine Ieſu, ad portam templi, quæ dicebatur ſpecioſa, & claudus ſanatus eſt, & filius Dei glorificatus eſt. Hoc eſt Nomen, & non eſt aliud nobis ſub cœlo datum, in quo oporteat nos ſaluos fieri, ò quam bonus negotiator fuiſti, Chriſte Ieſu, & ſalutis meæ, & gloriæ tuæ. Dedit enim ſe Eleazarus hic noſter, vt liberaret populum, & acquireret ſibi nomen æternum. Hinc eſt,

quod

quod nunquam negatur, quicquid ad ſalutem in nomine iſto poſtulatur, eſt enim Nomen hoc, & nobis ſalutiferum, & Deo glorioſum; eſt oleum effuſum, & diffuſum, attingens à fine vſquè ad finem, fortiter, ſuauiterquè diſponens omnia. Sed vide ſoror mea, quamuis hoc verum ſit, quod, cum petis in iſto nomine à Chriſto Domino ſalutem tuam, ſimul etiam petis gloriam ſuam, cum qua tam benè coniungitur, tamen vt quod iuſtum eſt, iuſtè cuſtodias, & rectè petas, quod rectum eſt, vide ne petas gloriam ſuam propter ſalutem tuam, ſed pete ſalutem tuã propter gloriam ſuam, ita vt totus amor tuus, totum deſiderium tuum ſit gloriæ ipſius, hanc tantum reſpicias, hanc intendas, tui penitus oblita, & non ampliùs mutentur in diuerſa vultus tui, vnicus ſit reſpectus tuus ad vnicum honorem, ad vnicam gloriam Domini tui, bonum ſit tibi ſic cum vno oculo in vitam, & gaudium intrare Domini tui. In hoc vno enim oculorum tuorum vulnerabis cor illius, auferes, prædaberis, & poſſidendo cor eius, poſſidebis theſaurum eius, theſaurum tuum. Nullus eſt tam diligens pro

toribus in terra: fuit quidem ſemper magnus Dominus, & laudabilis nimis in Ciuitate Dei noſtri, in monte ſancto eius, cum laudarent eum aſtra matutina, & benedicerent eum omnia opera eius, ſed cum miſerationes eius ſint omnia opera manuum eius, & iuſtificatio peccatoris ſit ſuper omnes miſerationes eius, qui omnipotentiam ſuam parcendo maximè, & miſerando manifeſtat, & cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, ideò tunc præcipuè cantatum eſt ab Angelis, gloria in excelſis Deo, quandò Deus de Cœlo venit in hunc mundum peccatores ſaluos facere; ideò non ignara myſterij huius ſacroſancta mater Eccleſia, dum gratias agit Deo, recolens tanti beneficij memoriam, Gratias agimus (inquit) tibi propter magnam gloriam tuam; ſiquidem nobis miſeris, & indignis, Deus benefaciendo gloriam ſuam nobis, & in nobis manifeſtauit. Ideò, & Chriſtus Dominus docuit nos ſimul, & immediatè orare, vt ſanctificetur Nomen ſuum, & adueniret Regnũ ſuum; ſanctimonia enim, & magnificentia in ſanctificatione eius; regnanteſque cum Deo, Deum magni-

gni-

gnificamus, & nomen ipſius ſancti-
ficantes, ſanctificamur, & glorifi-
cantes ipſum, glorificamur; ſicut
ille dixit, glorificantes me, glorifi-
cabo eos. Igitur, ſoror mea, ſi ſalus
tua, bonum tuum, tota beatitudo
tua in eo conſiſtit, vt Deum tuum
ſanctifices, laudes, adores, diligas ex
toto corde tuo, & in ęternum eum
glorifices; dum petis ab ipſo ſalutē
tuam, hoc eſt, quod petis, vt ipſum
ſcilicet laudes, diligas, & glorifices
in æternum, ergo non aliud petis,
quàm gloriam Dei, dum petis ſalu-
tem tuam? Si autem petendo ſa-
lutem tuam, petis gloriam Dei,
quid facilius, quid certius ſperari,
& obtineri poteſt, & decet à Deo,
quàm gloria ſua? Num putas con-
temnet Deus gloriam ſuam? Num
fortè indiget ſapientia, num po-
tentia, num bonitate, vt neſciat,
aut non poſſit, aut nolit adimplere
deſiderium tuum, & deſiderium
ſuum circa id, quod ſimul eſt ſalus
tua, & gloria ſua. Vide igitur in
quàm bono theſauro recondita eſt
ſalus tua, fœlicitas tua, gloria, &
honor tuus, ſcilicet in ipſomet the-
ſauro, in quo recondita eſt gloria
Dei. In vno enim, & eodem Ho-
mine Ieſu gloria Dei, & gloria ho-

Digitized by Google

minis ſimul connectitur, & coniungitur: in vno & eodem Homine, Deus ab homine, & homo ab ipſo Deo glorificatur, ò verè lapis angularis, qui facis vtraquè vnum, ò verus mediator Dei, & hominũ, homo Chriſtus Ieſus. Omnia, quæ feciſti nobis, Domine, in vero iudicio feciſti, quia peccauimus tibi, & mandatis tuis non obediuimus, ſed da gloriam nomini tuo, & fac nobiſcum ſecundum miſericordiã tuam. Non nobis, Domine, non non nobis, ſed nomini tuo da gloriam, canebat Dauid, verùm dum gloriam Dei petebat, non ſuam, in nomine ipſius inuenit, & gloriam Dei, & ſuam, vnde & canebat, lætabimur in ſalutari tuo, & in nomine Domini Dei noſtri magnificabimur. In vno, & eodem nomine Ieſu, ad portam templi, quæ dicebatur ſpecioſa, & claudus ſanatus eſt, & filius Dei glorificatus eſt. Hoc eſt Nomen, & non eſt aliud nobis ſub cœlo datum, in quo opporteat nos ſaluos fieri, ò quam bonus negotiator fuiſti, Chriſte Ieſu, & ſalutis meæ, & gloriæ tuæ. Dedit enim ſe Eleazarus hic noſter, vt liberaret populum, & acquireret ſibi nomen æternum. Hinc eſt,

quod

quod nunquam negatur, quicquid ad ſalutem in nomine iſto poſtulatur, eſt enim Nomen hoc, & nobis ſalutiferum, & Deo glorioſum; eſt oleum effuſum, & diffuſum, attingens à fine vſquè ad finem, fortiter, ſuauiterquè diſponens omnia. Sed vide ſoror mea, quamuis hoc verum ſit, quod, cum petis in iſto nomine à Chriſto Domino ſalutem tuam, ſimul etiam petis gloriam ſuam, cum qua tam benè coniungitur, tamen vt quod iuſtum eſt, iuſte cuſtodias, & rectè petas, quod rectum eſt, vide ne petas gloriam ſuam propter ſalutem tuam, ſed pete ſalutem tuã propter gloriam ſuam, ita vt totus amor tuus, totum deſiderium tuum ſit gloriæ ipſius, hanc tantum reſpicias, hanc intendas, tui penitus oblita, & non ampliùs mutentur in diuerſa vultus tui, vnicus ſit reſpectus tuus ad vnicum honorem, ad vnicam gloriam Domini tui, bonum ſit tibi ſic cum vno oculo in vitam, & gaudium intrare Domini tui. In hoc vno enim oculorum tuorum vulnerabis cor illius, auferes, prædaberis, & poſſidendo cor eius, poſſidebis theſaurum eius, theſaurum tuum. Nullus eſt tam diligens pro

ſe negotiator, crede mihi, ſoror mea, quam qui ſe negligit propter Chriſtum, nullus eſt pro ſe magis ſollicitus, quam qui omnem ſollicitudinem ſui proijcit in Chriſtum. Dilectus meus mihi, & ego illi, qui paſcitur inter lilia. Conſidera lilia agri, quomodò creſcunt, non laborant, nequè nent; & Dominus ſic veſtit illa, vt nec Salomon in omni gloria ſua coopertus ſit, ſicut vnum ex iſtis. Sic igitur ſatage ſoror mea; & caue, nè vnquam dicas, ſi negligens ſum in petendo, in quærendo, in pulſando, in me tantùm peccabo, mihi nequam ero, mihi ipſi ſolummodò damnum inferam, ſiquidem non petens, nō accipiam, non quęrens, non inueniam, & non pulſanti, non aperietur. Nam quod facis in damnum tuum, & contra ſalutem tuam, id ipſum facis etiam contra gloriam, & contra honorē Dei ipſius, qui in nobis, & à nobis tunc glorificatur, dum exaudit petitiones cordis noſtri, vndè, & inuitat nos ad petendum. Inuoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me. Diſce tuam ęſtimare ſalutem non propter te, ſed propter gloriam Dei, diſce æſtimare te, non ex te, ſed ex Deo, & ſcias

quod

Digitized by Google

quod ſi cadis, ſi ſtas, Domino tuo ſtas, aut cadis, nemo enim ſibi viuit, & nemo ſibi moritur; vndè & S. Dauid compungebatur corde, dum peccato ſuo ipſum Deum ſe offendiſſe recogitabat, inquiens, tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci. Diſce ſperare à Deo quicquid petis, & expedit ſaluti tuæ, hoc ipſum expedit gloriæ Dei; cõmunis agitur cauſa; & ideò dic confidenter Deo tuo, exurge, Domine, & iudica cauſam tuam; cauſa enim tua eſt, ò Domine, ſaluare peccatores, ſiquidem, & propter hanc cauſam crucifixus es, & poſuerunt, inquit Euangeliſta, cauſam ipſius ſcriptam, Ieſus Nazarenus Rex Iudæorum; quia enim voluiſti eſſe Ieſus, id eſt Saluator peccatorum, ideò carnem ſumere, & crucem ſubire voluiſti: cauſam igitur tuam agis, dum ſaluas nos, & conuertitur ſalus noſtra in gloriam tuam, & gloria tua redundat in ſalutem noſtram, quod etiam tu ipſe dixiſti inquiens, ſeruus meus es tu Iſrael, quia in te gloriabor. Accinge te igitur alacriter, & fortiter ad opus ſalutis tuæ, certa viriliter certamen virtutum; in agone contende, in ſtadio curre cum omni fi-

ducia ad brauium ſupernæ remunerationis; quid trepidas? Currit tecum ipſe Deus ad gloriam ſuam, dum tu curris ad ſalutem tuam. Nonnè vides ſi fortè in ſtadio filius Regis, ſeu ipſe Rex currat, ſeu in agone contendat, quomodò omnium vota, & communis fauor illum proſequatur? Omnis populus acclamat, & præſto ſunt illi quæcunque præſidia, & auxilia, quæ ſtrenuum pugilem, ſeu curſorem reddere poſſunt. Circunſpice teipſam, ſoror mea, in hoc ſpectaculo non minus ornatam, & præſidijs inſtructam à Deo, Angelis, & hominibus, qui quantò vehementiùs Dei gloriam, laudem, & honorem optant, tantò magis timent mortẽ tuam, ſciunt enim, quòd mortui nõ laudabunt Dominum, neque omnes, qui deſcendunt in infernum, ſed nos qui viuimus benedicimus Domino, & Nomini eius, non nobis ipſis damus gloriam, ponentes coronas noſtras ante pedes Domini Dei noſtri, reportantes nos quidem ex pugna, & victoria ſalutem, & pacem, ſoli autem Deo referentes gloriam, & honorem: quod certè non eſſet, niſi idem ipſe Deus nobiſcum pugnaret, & vinceret in nobis.

nobis. Nam ſi Dominus glorioſè magnificatus eſt, ideò eſt, quia equum, & aſcenſorem proiecit in mare: non eſt gloria ſine victoria, nec victoria ſine certamine. Si Dauid contra Goliam in prælio non ſtetiſſet, & viciſſet, populus, pace recepta, gloriam, & laudem, etiam cum opprobrio Saul illi non dediſſet. Ex hoc igitur, quòd gloria Dei eſt victoria noſtra, intellige ſoror mea, fęlicitatem tuam, ipſe pugnat in te: dixit enim Moyſi, vos tacebitis, & Dominus pugnabit pro nobis; ipſe tibi auxiliatur, imò ipſe auxiliatur ſibi, dum enim promouet bonum tuum, promouet, & gloriam ſuam, & brachium, inquit, meum auxilium eſt mihi. Noli iam amplius turbari, dicens, Domine, quid multiplicati ſunt, qui tribulant me? multi inſurgunt aduersũ me: nam potes in hoc multò magis te conſolari, dicens, tu autem, Domine, ſuſceptor meus es, gloria mea & exaltans caput meum. Profectò ſi te ex te metiris, nihil eſt te infirmius; non eſt quod armentur inimici tui contra te; ſatis facta es ipſa tibimet ipſi grauis, tuoquèmet ipſa pondere ad ima tendis, & ruis, quia terra es; & quia omnis caro

fœnum, cito exardeſcit ignis in te; & quia puluis es, folium, & ſtipula ſicca, ideò à quolibet vento rapeŕis; ſed ſi innitaris Deo tuo, ſi illũ induis, ſi cum illo graderis, quis te fortior? Certè, & eris immaculata cum illo, & obſeruabis te ab iniquitate tua, in illo eripieris à tentatione, & in Deo tuo transgredieris murum; tunc ſtabilis eris, & non timebis, requieſces, & non erit, qui te exterreat, & cum putaueris te conſumptam, orieris, vt Lucifer: nam etſi non ita tecum vnitus ſit Chriſtus Ieſus, ſicut eſt cum humanitate ſua ſanctiſſima, quam aſſumpſit; ita tamen vnum quid tecum eſt, ſicut eſt vnum quid vitis cum palmite, caput cum membris, vnde ſicut ex vnione illa arcana, & præſtantiſſima tam immenſa dona gratiæ, & gloriæ conſecuta eſt humanitas illa Chriſti Domini, certè, & ſi non parem, eximiam tamen gratiam, & gloriã ex vnione iſta Chriſti nobiſcum conſequimur. Communicat ſiquidem vitis palmitibus virtutem ſuam, & caput cœteris membris partitur influxum, & communis eſt inuicem omnibus gloria ſingulorum. Surge igitur, & illuminare, ſoror mea, quando venit

nit lumen tuum, & gloria Domini ſuper te orta eſt, propè magis, quã ſuper Angelos, quorum ſemen non apprehendit. Dic cum Paulo, libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Chriſti, virtus ſiquidem artificis eo magis commendatur, eo glorioſior apparet, quò infirmiori, ac rudiori vtitur inſtrumento ad perficienda opera præſtantiora; vnde, & ait idem Apoſtolus, quæ ſtulta ſunt mundi elegit Deus, vt confundat fortia, & ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ non ſunt, vt ea, quæ ſunt, deſtrueret, vt non glorietur omnis caro in conſpectu eius, ſed qui gloriatur, in Domino glorietur.

THESAVRVS XXVI.

Chriſtus Iudex.

AD vocem hanc Chriſti Iudicis ecce ſtatim ambæ tibi tinniũt aures, & contremiſcunt omnia oſſa tua; turbata es, ſoror mea, & loqui non potes: nihil tibi hoc nomine terribilius eſt, à quo magis timeas, quam à iudicijs illius. Non locus

Digitized by Google

hic, non tempus, tibi videtur, quærendi theſauros, quandò areſcentibus hominibus præ timore, & expectatione, & ipſis cęlorũ virtutibus ſe cõmouentibus, ad mõtes confugere, & trãſmigrare properè monemur, vt ipſi abſcondant, & cooperiant nos. O ſoror mea, quoties dixi tibi, vt in quocunq; nomine Chriſti tui ſemper ſperes, & confidas? Deus enim adiutor noſter in æternum, reſponde timoribus iſtis tuis nocturnis, in Domino cõfido, quomodo dicitis animæ meæ tranſmigra in montem ſicut paſſer? quid putas? Chriſtus tuus, ſoror mea, eſt magnum quoddã, & primum principium, in quo vno ſimul continentur plura, & magna principia, ex quibus multa iam præmiſimus, ſuppoſuimus, & expoſuimus, ſcilicet, quòd merita ipſiùs infinita, & merita Matris eius, & Sanctorum eius pro nobis ſunt, promiſit, & iurauit omnia ſe daturum, quæ in nomine ſuo peteremus, quod cum ſeipſo omnia nobis donauit, quod illi ſuperflua ſunt ea omnia, quibus nos indigemus, quod eſt pater noſter, & frater, & amicus, & ſponſus, & quòd venit nobis miniſtrare; quid plura? Habemus etiam firmiſſimum,

Digitized by Google

mum, & infallibile fidei principiú, & dogma, quod propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine: & Homo factus eſt, crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt, reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Quam benè igitur ex his præmiſſis, & antecedentibus, ſequitur & iſtud conſequens. Quod etiam propter nos homines, & propter noſtram ſalutem, inde venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius Regni non erit finis? Et quemnam poteras, ſoror mea, libentiùs, ſecuriùs, & fiducialiùs expectare iudicem, quam illum, qui ſe tibi priùs exhibet, & offert Saluatorem, Redẽptorem, fratrem, amicum, Patrem, & omnia tibi pollicetur, quæcunque petere volueris? O bone Ieſu, ſis mihi nunc Ieſus, ſis mihi nunc ſaluator, ſis mihi nunc Redemptor, frater, Pater, Amicus, da mihi omnem ſanctitatem, quam poſtulo; libera me ab omni peccato, & ab omni malo, quod peto, tunc ab auditione mala non timebo, ſed

audituí meo dabis gaudium, & lætitiam, & exultabunt oſſa humiliata, quando exultabunt omnia ligna ſyluarum à facie Domini, quia venit, quoniam venit iudicare terram. O quantum gaudere nos oportet, dulciſſime Ieſu, quod tu ſis conſtitutus à Deo iudex noſter, qui etiam factus es nobis à Deo ſapientia, & iuſtitia, & ſanctificatio, & redemptio. Si igitur tu, Domine, es iuſtitia mea, & ſanctificatio mea, redemptio mea, iudica me, Domine, ſecundùm iuſtitiam meam, & ſecundùm innocentiam meam ſuper me, quamuis enim, ſi intres in iudicium cum ſeruo tuo, Domine, non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens; ſi tamen ſeruus tuus intrat in iuſtitiam tuã cum te Domino ſuo, ſecurus, & fiducialiter tibi dicere poterit: In te Domine ſperaui, non confundar in æternum, in iuſtitia tua libera me. Non ſim ego ex illis, de quibus ſcriptum eſt: Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorũ, & non intrent in iuſtitiam tuam, ſed quoniam non cognoui litteraturam, introibo in potentias Domini: Domine, memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius, ſed & lingua mea

tota

tota die meditabitur iuſtitiam tuam, cùm confuſi, & reueriti fuerint, qui quærunt mala mihi.

O quantum tibi debemus, Pater noſter, eo quòd omne iudicium dederis Filio, cum tu Pater non iudices quemquam, ſiquidem ei dediſti iudicium noſtrum facere, quẽ etiam feciſti iuſtitiam noſtram, ſãctificationem noſtram, & redemptionem noſtram, ò quàm benignè feciſti nobiſcum, quandò exaudiſti voces ſerui tui Dauid dicentis: Deus iudicium tuum Regi da, & iuſtitiam tuam filio Regis, iudicare populum tuum in iuſtitia, & pauperes tuos in iudicio, ſiquidem orta eſt in diebus eius iuſtitia, & abundantia pacis; miſericordia, & veritas obuiauerunt ſibi; iuſtitia, & pax oſculatæ ſunt. Verè in hoc perfecta eſt charitas Dei nobiſcũ, vt fiduciam habeamus in die iudicij, verè amputaſti, o bone Ieſu, opprobrijs tuis opprobrium noſtrũ, quod ſuſpicati ſumus, quia iudicia tua iucunda. Non ſolùm igitur, ſoror mea, non eſt cur fugiamus à facie Chriſti Iudicis, ſed etiam volo, vt faciem eius præoccupemus, & occurramus illi, dicentes vocem meam audi ſecundùm miſericordiam

diam tuam, Domine, & ſecundum iudicium tuum viuifica me; miſericordiæ tuæ multæ, Domine, ſecundùm iudicium tuum viuifica me. Iudica iudicium meum, & redime me, propter eloquium tuum viuifica me. Adeò enim ſuperexaltauit miſericordia Dei iudicium Dei, vt etiam in ipſius iudicio, fiduciam habere poſſimus. Vt autem fiduciam hanc in Chriſto Iudice faciliùs concipere poſſis, ſoror mea, noli cogitare Chriſtum ſolummodò eſſe Iudicem mortuorum; tunc enim iuſtè formido illius terret peccatores, quando non amplius ſe Chriſtus exhibet Iudicem, vt corripiat, emendet, à peccatis auertat, & ad bonum conuertat peccatores, ſed ſolum vt dignam pœnam retribuat, quam pro peccatis ſuis iuſtè merentur, iudicans tantummudò nos ex ijs, quæ fecimus nos; ſed meminiſſe debes, ſoror mea, quod Chriſtus Dominus in hoc mortuus eſt, & reſurrexit, vt & viuorum, & mortuorum dominetur, & ipſe eſt, qui conſtitutus eſt à Deo Iudex viuorum, & mortuorum. Itaque etiam nunc dum viuimus, exercet Iudicium ſuum Iudex Chriſtus tam erga iuſtos,
quàm

quàm erga peccatores. Verùm hoc eſt diſcrimen inter iudicium huius temporis, & futuri, quòd in futuro iudicio poſt mortem, iudicabit tantùm Dominus ad hoc, vt tā iuſtis, quàm peccatoribus vtriſque reddat ſuorum ſtipendia meritorum. Nunc autem omnes, qui viuimus, ſiue iuſti, ſiue peccatores, dum iudicamur, à Domino corripimur, vt non cum hoc mundo damnemur. O quàm bonus, & ſuauis eſt, Domine, ſpiritus tuus in omnibus! Ideòque eos, qui errant paternè corripis: & de quibus peccant admones, & alloqueris, vt relicta malitia, credant in te, Domine. Virtus enim tua iuſtitiæ initium eſt; & ob hoc quod omnium Dominus es, omnibus parcere facis. Tu autem Dominator virtutis cum tranquillitate iudicas, & cum magna reuerentia diſponis nos: ſubeſt enim tibi, cum volueris, poſſe. Docuiſti autem populum tuum per talia opera, quoniam oportet iuſtum eſſe, & humanum, & bonæ ſpei feciſti filios tuos, quoniam iudicans das locum in peccatis pœnitentiæ. Si enim inimicos ſeruorum tuorum, & debitos morti cum tanta cru-

ciaſti

Digitized by Google

ciaſti attentione, dans tempus, & locum, per quæ poſſent mutari à malitia, cum quanta diligentia iudicaſti filios tuos, quorum parentibus iuramenta, & conuentiones dediſti bonorum promiſſionum? Cum ergo das nobis diſciplinam, inimicos noſtros multipliciter flagellas, vt bonitatem tuam cogitemus, iudicantes: & cùm de nobis iudicatur, ſperemus miſericordiam tuam. Ecce, ſoror mea, non ego, ſed Spiritus ſanctus qui locutus eſt per Prophetas, deſcripſit tibi quàm bonum iudicem nunc habes. Adeamus ergo cum fiducia non ſolùm ad Thronum gratiæ, ſed etiam ad Thronum iuſtitię Ieſu Chriſti Domini noſtri, vt ex vtroque throno miſericordiam conſequamur, & gratiam in auxilio opportuno, quãdoquidem miſericordia, & veritas præcedunt faciem tuam, iuſtitia, & iudicium præparatio ſedis tuæ. Si enim Deus pro nobis, quis erit Deus Iudex contra nos? Imò potiùs ſi Deus pro nobis, & Deus Iudex eſt, pro nobis Deus Iudex eſt. Etenim quis Deus præter Dominum, aut quis Deus præter Deum noſtrum? Ad tribunal igitur Chriſti noſtri etiam Iudicis noſtri accedamus,

Digitized by Google

damus, & recurramus. Crede mihi, ſoror mea, non theſaurizabis tibi iram in die iræ, ſed inuenies etiam in hoc tribunali pro tuis omnibus indigentijs, & neceſſitatibus promptum, & paratum quidquid vnquam potes deſiderare. Euge, bone Ieſu, non ſolùm mihi in vitæ termino, ſed etiam in via Iudex conſtitutus, nec tantum in decernenda pęna, vel corona in die mortis mihi ad futurus, ſed etiam nunc in ipſo pręlio, & in ipſo certaminis labore, & periculo ad me tuēdum, & cuſtodiendum intentus, ne fortè ſupplanter, aut defrauder bonis inæſtimabilibus, quos pretioſo sāguine tuo mihi comparaſti. Te nūc viuens interpello, cognoſce nunc, & diſcerne cauſam meam, ſcito me nunc ante Tribunal tuum, oro ipſe, & peto, vt iudicium tuum de ore tuo, & de vultu tuo prodeat. Si tibi, Domine Deus meus, poteſtas data eſt, & imperium, vt reddas vnicuique ſecundùm opera ſua, & ſecundum hanc legem dicis modò me iuſtè iudicare, non abnuo, non recuſo, liber ſcriptus proferatur, in quo totum, quod meum eſt, continetur, inuenies proculdubio in rem meam, & in cenſum meum adnotata,

notata, non ſolum quæ ego feci, quæcunque tandem illa ſint, ſed etiam ea, quæ tu Deus meus pro me feciſti, & pro me pertuliſti in corpore tuo, & in anima tua, labores, & dolores, flagella, & ſpinas, crucem, & mortem: ſecundum igitur hæc omnia, Domine, quæ mihi donaſti, & quorum me creditorem conſtituiſti, non dico, noli me condemnare, neque noli me iudicare, ſed inſto, & peto, vt velis me iudicare, & retribuas mihi ſecundùm quod meruerunt mihi vita tua ſanctiſſima, paſſio amariſſima, mors crudeliſſima; & ſecundùm multitudinem meritorum tuorum, quæ iam feciſti mea, retribuas in ſinum meum menſuram bonam, & confectam, & coagitatam, & ſupereffluentem; ſi enim, eadem menſura, qua menſi fuerimus, remetietur nobis, vide, Domine, quàm bonam menſuram meritorum tibi offero, propter quæ remetiaris mihi omne bonum, quod à te peto; tu, Domine, qui merita ſeruorum tuorum tam largè, profuſèque remuneras, ne ſis nobis meritorum tuorum parcus remunerator. Verùm ſi præterea in ſocietatem operum, & meritorum ſanctiſſimæ Matris tuę, & om-

nium

nium Sanctorum tuorum me vocaſti, & factorum omnium tuorum participem me feciſti, communionis huius, & ſocietatis lucra, & emolumenta te æſtimare æquum eſt, iuſte Iudex, & cuique ex ſocijs ea diuidere, & partem dare, quæcunque illa ſit, præſertim petentibus, & exigentibus, funes profectò cadent tibi in præclaris, ſoror mea, & hęreditas tua præclara erit tibi, & ditabit te, locupletabit, & ſatiabit te, cum quæcunque portio ea ſit, portio tua Deus ſit. Præterea, nonnè ſpectat etiam ad iuſtum Iudicem, vt pacta ſeruentur, vt ſtetur promiſſis, ne fides publica lædatur, ne iuſiurandum violetur? Recordare, quæſo, ò bone Iudex, quod tu idem ipſe es, qui iuraſti, non ſemel, ſed pluries, & promulgaſti daturum te mihi quidquid in nomine tuo à Patre tuo orando peterem, tantum igitur, (ſi pati vim potes) compelle, & coge te ipſum ad mihi dandum, quantum peto, vt mihi des; etſi omnia à te peto ſecundum eadem ipſa verba, quæ tu ipſe docuiſti me, & in publicum memoriale redegiſti, iuſtum omninò erit, vt omnia mihi poſtulata concedas: Sed procedamus in iudicio: nonnè

iudicis etiam eſt conſeruare,& manutenere ciues in poſſeſſione eorũ, quæ ſemel iuſtè acceperunt, vel certè tradita illis, aut donata fuerunt? O bone Ieſu, qui temetipſum mihi ſemel donaſti,& tradidiſti, & omnia bona tua pariter tecũ dediſti; ſi partem iuſti Iudicis, & nomen ſumis, quanto cum lucro meo, quanto cum bono meo, hoc facis? Quomodò enim teipſum, & omnia bona tua, mihi petenti, & volenti negare iam potes, ſi mihi teipſum, & tua omnia tecum, iam donaſti mihi? Quomodò teipſo ſpoliari me vnquam pati poteris, & bonis priuari meis, ſi poteſtas iudicij apud te ipſum eſt, pręſertim cum is, qui impediri poſſeſſionem meam, vel deturbare, & repellere me de ea conatur, hoſtis ſit, fur, & latro, qui mihi vim facit, moleſtias ingerit, & inſidias tendit die, ac nocte? Sed non eſt poſtrema etiam Iudicis cura, vt ea, quæ alteri vſui eſſe poſſunt, & alteri ſuperſunt, nõ pereant, vt ius illud ſeruetur, quod vni prodeſt, & alteri non nocet, id omninò agatur; eia, ò bone Ieſu, ex abundantia, quæ eſt in turribus tuis, & vbertate, & ſuperfluentia, quæ eſt in domo Patris tui, iudica

nunc,

nunc, ſi æquum ſit ſubleuare inopiam meam, & miſeriam meam, & agere mecum, quod mihi prodeſt, & tibi non nocet; imò quod prodeſt mihi, & prodeſt tibi, cùm indigentia mea tui ipſius indigentia ſit, qui concorporeus factus es mihi, vt quod mihi datur, tibi dari, & quod mihi negatur, tibi negari fatearis: quomodò non dico iuſtũ, ſed poſſibile erit, vt potiùs in teipſum ſis quodãmodò immiſericors, quàm erga me iuſtus, æquus, & liberalis? Iudica etiam, Domine, ſi ex tot talentis, quæ propter me, & propter meam ſalutem accepiſti; dum aſſumpta eſt humanitas tua, & vnita diuinæ perſonæ propter nos homines, & propter noſtram ſalutem; æquum ſit, vt modo pro fœnore reddas mihi pro ſalute mea quicquid pro ſalute mea poſtulauero. Quod ſi iuſtus Iudex, primùm in domo ſua benè præpoſitus eſſe debet, & iuſta iudicare, iudica nunc, rogo, ſi ſponſam benè deceat ornatam eſſe viro ſuo, ſi portio, quæ filium contingit, ipſi petẽti negari debeat, ſi ſeruus, qui in poteſtate eſt Domini ſui, relinqui debeat in voluntate ſua, etiamſi ipſemet petat, & oret Dominum

Digitized by Google

minum ſuum, vt non relinquat; ſi domeſticos, & amicos prohibere equum ſit, nè ſimul dulces cum Domino capiant cibos, & in eadem rerum omnium cōmunione cum conſenſu viuant? Eccenè potes, ò bone Ieſu, cum Iudex vniuerſorū tu ſis, militibus etiam tuis ius non dicere? & ecce ego infirmus nunc, & inermis à potenti, & forti hoſte circundatus, qui iniuſtè inſurgit in me, vim patior, clamo, & ploro, vindices me, & protegas me ab hoc aduerſario meo, qui propter te, odit me, & perſequitur me, nunquid non exaudies me? Memini, Domine, quòd aliquando comparaueris te Iudici illi, qui non timebat Deum, neque homines, qui, etſi durus aliquandiu ſuſtinuit non inclinare aures ſuas viduæ clamanti, vt vindicaret ſe ab aduerſario ſuo, tandem veritus, ne in nouiſſimo veniens Vidua illa ſugillaret inclementiam, & iniuſtitiam illius, ſtatuit vindicare illam. O Domine, non ego vnquam ſugillabo te, quia quæcunque facies mihi, in vero, & recto iudicio facies; & tu verè Iudex ille es, qui non potes timere Deum, neque hominem; ſed tamen verba, quæ tu dixiſti in

pa-

Digitized by Google

parabola illa, hæc eadem ego dicam. Audite, inquis, quid Iudex iniquitatis dicit; Deus autem non faciet vindictam electorum ſuorum clamantium ad ſe die, ac nocte, & patientiam habebit in illis? O bone Iudex, ſcio, quod patientiam hanc non habebis, ſed exurges in adiutorium mihi, & dabis mihi arma, & ſagittas, vt non præualeat in cauſa tua inimicus meus aduerſus me; ſed potius confundatur in iudicio ſuperbus, qui iniquitatem non ceſſat facere in me, & non confundar ego: paueat ille, & non paueam ego. Et ſi curant leges, vt & domus, & agri, & vineæ ſarta tecta habeantur, & omnes ab illis arceantur iniuriæ, ò Iudex optime, vide atrium domus meæ, quomodo cuſtodiatur ab hoſte armato, qui immittit ſemper ſpiritus nequiores, vt totam domum deſtruat, & comburat: Vide agrum, quem tu ipſe primum beneficijs tuis, valdè bono ſemine ſeminaſti, quomodò malè germinet, & nihil oſtendat præter zizania, tantum eſt malum quod inimicus homo fecit. Vide vineam hanc, quam plantauit dextera tua, & ſepe circumdedit, quomodò ſingulà-

ris

ris ferus depaſtus eſt eam, & aper de ſylua exterminauit illam? tot damna, iniurias, tot inſultus non vindicabit aliquando brachium tuum, & dextera tua iudicium faciens? Et ſi iuſtus Iudex leges, quas condidit verbo, debet exemplo firmare, iam vidiſti, ſoror mea, quid debeat facere iuſtus Iudex in tempore peccatorum, & malorum tuorum, nimirum quod ipſemet Iudex lege ſua ſanciuit. & obſeruari præcepit à nobis cum fratribus noſtris peccantibus contra nos; vt ſcilicet non reddamus malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, ſed inſuper benè faciamus ijs, qui oderunt nos, & oremus pro perſequẽtibus, & calumniantibus nos, & ipſis veniam petentibus, & pœnitentibus parcamus, & dimittamus, non dico vſquè ſepties, ſed vſquè ſeptuagies ſepties. Præterea optima, & potiſſima pars Iudicis eſt punire quidem, ſed multò magis impedire delicta, cùm ad hoc præſertim puniantur, vt impediantur. Ergo, ò iuſte Iudex, exerce, rogo, erga me vtrumque officium tuum, punias, oro, ſed impedias, exoro, delicta mea. Pone nunc precor voluntatem hanc meam in vinculis,

Digitized by Google

lis, & liga illam ſuper lignum Crucis, ſicut bonus Pater Abraham ligauit filium ſuum Iſaac ſuper ligna ſacrificij; & bonus filius ligari ſe permiſit, ne fortè inſurgens præualeret aduerſus Patrem; liga igitur ò bone Pater, & Iudex meus, manus meas, & pedes meos, nequãdo & ego inſurgens præualeam aduerſus te, & irrideant me inimici mei. Vel ſi magis placet, in ipſo etiam inferno protege me, & abſconde me, dummodò eruas ex inferno inferiori (hoc eſt peccato) animam meam. Remoueatur offenſa tua, & veniant ſupplicia tua. Iuſtus es, Domine, & rectum ſemper iudicium tuum, hoc vnum tamen nollem, Domine, vt bonum vnquã, & iuſtum tibi videretur, & quantum poſſum toto corde, totiſque viſceribus ſuppliciter peto, ne vnquam bonum tibi videatur permittere me, vt velim aliquando offendere te. Quod ſi fortè propter occulta ſapientiæ tuæ expedire iudicaueris non impedire voluntatem meam, ne poſſit velle malum, ſaltem, quæſo, ne bonum tibi videatur, permittere, vt quòd poteſt velle malum, illud agat. Infirmitatis meæ ſit, quod poſſim malum velle,

ſed poteſtatis tuæ ſit, ne vnquam velim; quandoquidem ſuperat poteſtas tua omnem infirmitatem meam. Certè, Domine, tu, qui numeras multitudinem ſtellarum, & omnibus eis nomina vocas, admirabili ſcientia tua cognoſcis, & numerum, & grauitatem omnium peccatorum, quæ vnquam facere poſſem. Precor, Domine, corripe me, caſtiga me, ac ſi feciſſem, ea tamen conditione, & lege, vt facere illa me nunquam permittas. Eia pijſſime, Domine, complaceat tibi, quæſo, vt eripias me, & ne differas ſtabilire me, & confirmare me, ne amplius offendam te. O quam fœlix eſſem ſi ex nunc audire mererer, fiat tibi ſicut vis, poſthac non peccabis, non me amplius offendes! Certè auditui meo dares gaudium, & lætitiam, & exultarent oſſa humiliata. Sed ſi adhuc expectandum mihi eſt, vt à te hoc recipiam, & adhuc culpa mea te ſum offenſurus, ò quam infęlix erit pro me hora illa, momentum illud! Vtinam placeret diuinę pietati tuæ in ęternitatem omnium tormentorum potius, quam in illud momentum me deuenire. Certè ſi tibi placet hoc mihi nunc concedere, nunc

nunc,

nunc, Domine, fiat, acquieſco, conſentio, imò rogo, peto, obſecro, obteſtor, fiat, Domine, fiat, dummodò te non offendam: præopto, præeligo ſubdi potius per totam æternitatem, omnibus tormentis, quàm per vnicum momentum non ſubdi tuæ diuinæ voluntati. Sed etſi tãtum malum mihi acciderit (quod abſit) neque ſic deſperabo, nec à iudicijs tuis declinabo, quia tu legem poſuiſti mihi, vt diligam etiam inimicum meum, & illi benefaciã, & ſecundùm hanc legem ad iudicium tuum cõfugiam, vt ſanes animam meam, quia peccaui tibi, & pro malo, quod coram te feci, reddas mihi bonum, ab ipſo malo me liberando, & conuertendo malum ipſum in bonum, ſicut potes, ſicut ſcis, ſicut vis; ne vnquam vincaris à malo, ſed vincas in bono malum, ſicut nos docuiſti. O ſoror mea, ſic pete, ſic roga, ſic inſta. Denique iuſtus Iudex quotieſcunque à reo debita, & condigna, & ad pondus offertur ſatisfactio, quieſcere tunc debet, & placari ira eius: ſic ſuſpenſus eſt Aman in patibulo, & quieuit ira Regis Aſſueri. O Domine, nonnè iuſtum iudicabis, vt placatus fias ſuper omni maligni-

tate, quam oſtendis te facturum ſuper populo tuo, pro quo non Aman, ſed ipſe vnigenitus filius tuus ſuſpenſus eſt in patibulo, & factus eſt oblatio, & hoſtia ſuper omne peccatum. Tu idem ipſe vnigenite, qui in hoc mortuus es, & reſurrexiſti, vt Iudex fieres, ſi modò non es oblitus, quæ facta tibi fuerunt in Hieruſalem, vide nunc, conſidera, & iudica ſi æquum hoc, & iuſtum ſit, vt in te quieſcat ira tua contra nos, quæ ſic in tè exarſit pro nobis. Certè quid iudicet ſuper hoc Eccleſia ſponſa tua, audio quotidiè, dum ſimul toties concinimus, Iudex crederis eſſe venturus: Te ergo quæſumus tuis famulis ſubueni, quos pretioſo ſanguine redemiſti: ò illatio bona, dulcis, æqua, iuſta & ſalutaris; ſi tam magno pretio ſanguinis tui redemiſti, ergo ſubueni; nam vt ſubuenires nobis famulis tuis, tam pretioſo ſanguine redemiſti nos famulos tuos. In manus igitur tuas, Domine, commendo ſpiritum meum, redemiſti me, Domine, Deus veritatis. In manus tuas offero cor meum, redemiſti illud, ergo ſubueni illi, quod redemiſti, conuerte illud, & fac mecum omninò ſecundùm

dùm cor tuum. Nonnè ſic ipſe petijſti à me, vt præberem tibi cor meum? quod dignatus es petere, ne recuſes accipere, & quod accipere dignaris, ne pigeat etiam retinere, & cuſtodire, ne vnquam cadat è manibus tuis: nam etſi fiſſuris clauorum perforatæ ſunt manus tuæ, foramina iſta facta ſunt, & retenta, vt recipiatur in eis cor meum & requieſcat; non autem vt inde diffluat & cadat, & in præceps ruat. Nunquid ea, quæ paſſus es pro me, retinere potes contra me? fateor equidem, quod vulnera tua clamant contra me, quatenus inflicta à me, ſed clamant pro me, quatenus perpeſſa à te, ſic enim, ſuauiſſime, Domine, etiam quod contra te factum eſt à nobis, ſuſtinuiſti, & retinere voluiſti pro nobis; ideò ne reſpicias à quibus plagatus es, ſed pro quibus vulneratus es, & ſi primum illud vindictam exigit, hoc tamen alterum multò magis miſericordiam expoſcit. Quòd ſi fortè foramina iſta petræ nolint omninò recipere cor meum, confugiam tandem ad cauernam maceriæ, in qua reſidet mitiſſimum, & amabiliſſimũ cor tuum, vbi abſorbebitur omnis malitia, & liquefiet omnis durities

cordis mei. Voluiſti enim aperiri lancea latus tuum, vt per illud acceſſum haberet cor meum ad cor tuum. Ingrediatur igitur anima mea in requiem ſuam, intret cor meum in cor Domini ſui, feciſti enim nos, Domine, ad te, & inquietum eſt cor noſtrum, donec requieſcat in te. Ecce ſoror mea, iam vides iudicia illa Chriſti tui, à quibus adeò timebas, quàm ſint iucunda iis, qui in illis rectè meditantur. Si hæc præcedant, poſtrema iudicia non formidabis. Non fugias modò à Chriſto iudice, dum viuis, & à verbis illius non trepidabis cum morieris. Sed adde, quod adhuc magis admirandum eſt, voluit etiã Iudex hic tuus, vti frater, & amicus tuus, tibi quoque communicare ipſam iudiciariam poteſtatem, ita vt fieri poſſis, ſi velis, Iudex cum ipſo non ſolùm hominum, ſed etiã Angelorum. Audi Apoſtolum dicentem: An neſcitis, quoniam ſancti de hoc mundo iudicabunt? Et ſi in vobis iudicabitur Mundus, indigni eſtis qui de minimis iudicetis? Neſcitis quoniam Angelos iudicabimus? Quanto magis ſæcularia? & ipſemet Chriſtus ait: Amen dico vobis, quod vos, qui

ſecuti

ſecuti eſtis me, in regeneratione, cum ſederit filius hominis in ſede Majeſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim Tribus Iſrael. Nemo autem putet (vt aſſerunt ſancti Patres) duodecim tantùm Apoſtolos, tunc eſſe iudicaturos, ſicut nec duodecim ſolæ ſunt Tribus Iſrael iudicandæ, alioquin Tribu Leui, quæ tertia decima eſt, iniudicata recedet; & Paulus, qui tertius decimus eſt Apoſtolus iudicandi ſorte priuabitur, cum ipſe dicat. Neſcitis quoniam Angelos iudicabimus, quanto magis ſęcularia? Sciēdum namque eſt, omnes, qui ad exemplum Apoſtolorum ſua reliquerunt omnia, & ſecuti ſunt Chriſtum, iudices cum eo venturos, ſicut etiam mortalium genus vniuerſum eſt iudicandum. Quia enim duodenario ſæpè numero ſolet in ſcripturis vniuerſitas deſignari, per duodecim Sedes Apoſtolorum, omnium vniuerſitas iudicantium, & per duodecim tribus Iſrael, vniuerſitas eorum, qui iudicandi ſunt oſtenditur. Vide igitur ſoror mea, quomodò verè Chriſtus noſter ſe ipſum nobis, & ſecum omnia donauit, & quomodò verum ſit, quod

qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cœlis, & in Cœlum aſcendit etiam propter nos, & propter noſtram ſalutem. Inde venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius Regni non erit finis.

THESAVRVS XXVII.

Donum Sancti Spiritus.

TVnc, Tobias, & Pater, & Filius cogitare cœperunt de viro ſancto, qui ipſum Tobiam filium comitatus fuerat in via, poſtquam ab illo diuitias, & ſalutem receperunt, & per ſeptem dies cum gaudio epulati ſunt. Accidit & nobis ſic, ſoror mea, poſtquam tot theſauros explorauimus, poſtquam lumen recepimus, poſtquam de adoptione, & ſpe tantorum bonorum, per multos dies lætati ſumus, tandem de authore, de Duce, de Magiſtro cogitare cępimus; nequè enim, quę diximus, à nobiſmet ipſis accepimus. Et ecce, repentè de Cœlo Spiritus Sanctus innotuit nobis, qui & Sacramentum Regis abſcondere bonum, & opera Dei reuelare ho-

honorificum iudicauit; & poſtquā docuit nos omnia, & ſuggeſſit nobis omnia, quæcunque diuitias, & beatitudinem noſtram continent, tandem ſe ipſum nobis pro theſauro noſtro reuelauit. O Sancte Spiritus, ecce ſoror mea, & ego, ad ſonitum vocis tuæ turbati ſumus, & trementes cecidimus ſuper terram in faciem noſtram; parce ſi de te, qui primus, & principalis noſter theſaurus es, tam ſerò loquimur, nam ſinè te non ambulauimus, tu duxiſti, & reduxiſti nos, & dux, & comes viæ fuiſti, & non prius oſtēdiſti te nobis. O Pater pauperum, ò dator munerum itanè latere voluiſti, dum nos filij tui pauperes, & egeni, diuitias, & munera, & theſauros laborantes, & dolentes quærebamus? Cur feciſti nobis ſic? Nonnè ſi te initio theſaurum noſtrum agnouiſſemus, omnes theſauros habuiſſemus? Ecce in medio cordis noſtri, templi tui, inuenimus modò te, & ſtantem, & ſedentem, & docentem, & largientem. Sed credo ſic feciſti, vt paulatim dignitatem, & magnitudinē tam ſublimis theſauri oſtenderes, & qui theſaurus, & theſaurarius es, theſaurus ſcilicet amoris, &

theſaurarius amans, vt magis igneſcerent corda noſtra in flammam tui amoris, feciſti nos per ſpeciem aliquam prius videre quam multi, & quàm amabiles ſint theſauri, quos recondis, & aperis. O ſoror mea, vtinam tanquam puluis, ſeu ſtipula ſicca, ſemper eſſes antè faciem Spiritus Dei, vt acciperet, & conuolueret, & ferret ſemper te quocunquè, quomodocunquè beneplacitum eſt ei. Spiritus, vbi vult, ſpirat, & vocem eius audis, ſed neſcis, vndè veniat, aut quò vadat. Nec dubium, quin opportunè, & ſapienter velit, & vadat, & inſpiret, & loquatur, cùm ſciat ipſe omnia tempora, & momenta, quæ Pater habet in ſua poteſtate. O ſoror mea, quàm tibi latus hic panditur diuitiarum ſinus? En cogita, Deus tuus, qui ſolus eſt Deus, & Rex altiſſimus, potentiſſimus, ditiſſimus, ſanctiſſimus, quantum ipſe ex ſe, & natura ſua liberalis, magnificus, beneuolus, & miſericors ſit, quod toties tibi in alijs theſauris oſtenſum eſt. Cogita nunc prætereà eum, quem habet apud ſe theſaurarium, & eleemoſynarium, & gratiarum præſulem, quàm ſimiliter liberalis, quàm miſericors,

quàm

Digitized by Google

quàm beneuolus, & quam amicus ſit tibi, & quod omnia ſuperat; cogita tandem, quod præſul iſte, & diſpenſator gratiarum, & donorũ, dono datus eſt tibi, & venit ad te; & tu ſuſcepiſti eum, & manſionem iam apud te fecit, cùm fidelis facta es. Et nunc eloquère ſi potes fœlicitatem tuam, ſi potens modò es comprehendere dignitatem illius? O ſancte Spiritus, fac, quæſo, nè errem, & nè in ſermone labar, dum de te loquor, valdè enim terret me, quod in Euangelio lego: Si quis dixerit verbum contra Spiritum Sanctum, non remittetur illi, neq; in hoc ſæculo, nequè in futuro. Et vereor, nè contra te dicam quicquid de Majeſtate tanta tua minus dignè dixero. Tua igitur mihi ſpirituali opus eſt gratia, vt recta, & rectè eloquar; & tibi, ſoror mea, eadem opus eſt, vt rectè audias, & intelligas. O donum principale, à quo omne donum, & omne datum erat ab initio, & ante ſæcula, antequam formaretur orbis, & vlla eſſet corporalis, ſiue rationalis, & ſpiritualis creatura, quæ illud ſuſciperent. Donum, quod immenſi, & æterni Patris, & Filij donum eſt, & ſimul comparibus, & æquali-

bus alterutri donatoris honoribus decoratur. Donum, quòd cùm ſimul ſit, & dicatur Dei pignus, & nobis à Deo donetur, tanquam pignus ſui ipſius, & pro ſe ipſo, qui eſt hæreditas noſtra, & merces noſtra (ſignati eſtis, inquit Apoſtolus, Spiritu promiſſionis ſancto, qui eſt pignus hæreditatis noſtræ) quid aliud datur intelligi, niſi quod ipſe Deus ſub nomine amoris, quod peculiariter tribuitur Spiritui ſãcto, inſinuatur nobis in voce, tanquam quid charius, & amabiliùs, & dulciùs, & nobis magis ſalutare, quàm ſub quocunq; alio nomine, quandoquidem pignoris ratio, & nomen in terrenis, & humanis negotijs in eo conſiſtit, vt æſtimationem rei, pro qua ponitur excedat. Dominum viuum, & verum, Dei viui, & veri, & Deus viuus, & verus, replens omnia vita, & virtute, vnde rectè fons viuus dicitur, ne quid ſterile, & ſiccũ cogites. Quod ſi fons viuus, ergo & aquam fundet viuam. Qui credit in me, inquit, flumina de ventre eius fluent aquę viuæ; hoc autem dixit Saluator de Spiritu, quem accepturi erant credentes in ipſum: flumina quidem, non ſenſibilia, quæ irrigant terram

hanc

hanc ſpiniferam & ligniferam, ſed quæ animam abluunt, & illuminant, & fœcundant. Aqua, inquit Ieſus, Samaritanæ, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam. O nouum aquæ genus, quæ viuit, & ſalit, & cum qua, ſi ipſam dignè conſeruas, etiã tu ipſa ſalis, & aſcendis in vitam æternam. Et vt videas, ſoror mea, in huius aquæ nomine diuitias tuas, quando Saluatori tuo placuit ſpiritale hoc donum aquam nominare, conſidera quam benefica ſit aqua vniuerſo terrarum orbi. Nonnè vides, quomodò ex aqua potiſſimum, & herba, & arbores, & vniuerſa animantia conſiſtunt? Nonnè eadem etiam eſt cauſa gemmarum & auri, & de Cœlo deſcendens ipſa vna in ſe, vniuſque ſpeciei, multas tamen, & diuerſas efficit ſpecies, fitquè alba in lilijs, rubra in roſis, cærulea in hiacynthis, & in diuerſis diuerſimodè operatur. Quamuis enim vnius ipſa naturę ſit, efficit tamen ſpecies natura diuerſas. Sic & Spiritus Sãctus cùm ſit vnus, & idem, & indiuiſibilis, & omnia repleat, vnicuiquè diuidit gratiam, prout vult; & quemadmodum terra per ſe ipſam

ſam arida, aquis imbuta, flores varios, & ſpecioſiſſimos germinat, ſic, & anima quamuis ex ſe ipſa ſterilis, & arida ſit, ſicut terra ſine aqua, ſi tamen perfundatur pluuia illa cęleſti, quam ſegregauit Deus hæreditati ſuæ, varios, pulcherrimoſq; progenerat iuſtitiæ flores, cumquè ipſa ſit vniformis, multiformes tamen ad Dei nutum virtutes operatur. Vnicuique enim, inquit Apoſtolus, manifeſtatio Spiritus datur ad vtilitatem, alijs quidem per ſpiritum datur ſermo ſapientiæ, alij autem ſermo ſcientiæ ſecundum eundem Spiritum, alteri fides in eodem Spiritu: alij gratia ſanitatum in vno Spiritu, alij operatio virtutum, alij Prophetia, alij diſcretio ſpirituum, alij genera linguarum; alij interpretatio ſermonum. Hæc autem omnia operatur vnus, atquè idem ſpiritus diuidens ſingulis, prout vult. O quàm pulcher, ò quàm multiplex eſt iſte fons viuus, hæc aqua viua in operationibus ſuis! Sed lumen etiam eſt, & dicitur ſpirituale hoc donum, ſoror mea, lumen, quod lumen lunæ, & lumen ſolis ſeptempliciter excedit; nam quemadmodum in tenebris ſi quis antea fuiſſet, ſolem deinceps

inceps extemplo videns aſpectus corporis eius ita illuminatur, vt quæ antea non videbat, tunc perſpiciat; ſic etiam Spiritus Sanctus vbi donatur, ita homo illuſtratur, vt iam non ſolùm vt homo, ſed pluſquam homo cernat: in terra quidem eſt corpus illius, ſed animâ cœlos contemplatur: ibi videt, vt vidit Eſayas, Dominum ſedentem ſuper thronum excelſum, & eleuatum; Videt, vt vidit Ezechiel ſedentem ſuper Cherubim; Videt, vt vidit Daniel, myriades myriadum, & millia millium. Ecce quomodò exiguus homo cernit principium, & finem mundi, & medium temporum, & Regum ſucceſſiones. Sed & Stephanus primus Martyrum, nonnè vidit gloriam Dei, & Filiũ hominis ſtantem à dextris virtutis Dei? Vidit ſiquidem non ſua virtute, ſed cùm eſſet plenus Spiritu Sancto, inquit Scriptura. O præclarum lumen, per quod, quæ nunquam didicimus, tam citò, & tam clarè videmus, & per quod etiam, quæ ab alijs è longinquo fiunt, ipſi coram cognoſcimus! Non adfuerat Petrus, quando Ananias, & Saphira ſua bona vendiderunt, ſed benè adfuit Spiritus ſanctus, in quo vidit

dit quid actum fuerit. Nec Eliſeus adfuit Giezi, quando curationem leproſi vendidit; neque Eſayas adfuit, quandò antè mille annos vidit Sion relictam, ſicut tentorium in vinea, & ſicut tugurium cucumerariorum, tunc enim cum hoc Propheta dicebat: Ciuitas illa mercibus plena erat, & vario ornatu circundata. Num non cernis, ſoror mea, quomodò Spiritus ſanctus nos illuminet, & faciat videntes? Vis modo illum etiam cognoſcere Paraclitum aduocatum, & conſolatorem? O ſoror mea, quid profeciſſet nobis Chriſtum promiſiſſe ſe nobis petentibus omnia daturum, ſi ſanctum hunc nobis non dediſſet Spiritum, qui excitaret nos, & efficeret, vt petamus, & vt congruè petamus? Nos enim, quid oremus, ſicut oportet, neſcimus; ſed ipſe Chriſtus adiuuat infirmitatem noſtram, & poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Quot enim inutilia, quot nóxia, quot importuna cupiditas noſtra citrà Spiritus ſancti gubernationem poſtularet? Nonnè ipſe vas electionis Paulus, ſi ſua oratio exaudita fuiſſet, ſibi proficuo carnis ſtimulo caruiſſet? Sed ipſe ſpiritus, aliter pro ip-

ſo

ſo poſtulabat, nimirum, vt virtus ipſius in infirmitate perficeretur. O ſoror mea, quoties nobis videntur contra vota noſtra aliqua accidere, quæ tamen Spiritus ſancti votis ad noſtrum profectum fœliciter obſecundant? Quis Paulo, cùm Romam nauigaret, vt Euangelium prædicaret, & Regiam vrbem inſtitueret, non proſperum illi ventum, & felicem nauigationem poſtulaſſet? & tamen tunc quā periculoſam, quàm difficilem, quā moleſtam cōfecerit nauigationem quis ignorat? Iacta igitur cogitatum tuum in ſpiritum hunc, ſoror mea, & ipſe diriget vota tua, & petitiones tuas, ſiue in proſperis ſis, ſiue in aduerſis: ipſe enim eſt, qui orat pro nobis, & in nobis, ſicut oportet, apud Deum; qui ſolus ſcit, quæ ſunt in Deo, & qui cognoſcit ſenſum Domini, & conſiliarius illius eſt; præter illum autem, nemo eſt. Quod ſi petere, & orare, quamuis tam facilè, tam proprium, & connaturale ſit miſeris, & pauperibus, citra Spiritus ſancti auxilium præſtare non poſſumus, nequè enim, Ieſus dicere, niſi in Spiritu ſancto poſſumus, quomodò ardua, & difficilia ſine ipſo ſperabimus,

aut

aut facere nos poſſe, aut pati? Sed dicas etiam, ſoror mea, ſi Aduocatus hic noſter vult nos ita iuuare in paruis, & facilioribus, quomodò non iuuabit in magnis, & difficilioribus? Vide, ſi poterat Deus tuus meliorem, aut maiorem, aut efficaciorem tibi prouidere apud ſe Aduocatum, & curatorem negotiorum tuorum, quàm ipſum hunc Spiritum ſanctum, Amorem ſuum? O quanta eſt vis amoris ad perſuadendum amanti quæcunque laborioſa, quæcunque difficilia, quæcunque ardua, quæcunque aſpera, quæcunque vilia, quæcunque ſtulta aliàs videri poſſunt, dummodò ſint ei, quem diligit proficua & ſalutaria? Nihil iudicat, aut ad patiendum, aut ad ferendum difficile pro eo, quem amat. Et quiſnam, quæſo, fuit tam potens, & efficax Aduocatus pro nobis apud Deum, vt illi perſuaſerit mittere filium ſuum in ſimilitudine carnis peccati pro nobis peccatoribus, & morti tradere crudeliſſimæ, niſi amor? Quis illum ligauit, quis ſpinis coronauit, quis flagellauit, quis fecit illum opprobrium hominum, & abiectionem plebis, niſi Amor? O ſoror mea, quotieſcunque indi-

ges

ges Dei auxilio, gratia, protectione, adiutorio, accurre ad hunc Aduocatum, ad hunc Theſaurarium, æquè & Theſaurum Diuini amoris, & videbis quàm citò, quàm facilè, quam liberaliter, quàm ſuperabundanter per ipſum, & cum ipſo, & in ipſo omnia bona impetrabis. Huic enim, tam bono, tam potenti, tamque ſapienti Aduocato derelictus eſt pauper, & orphano ipſe datus eſt adiutor. Etenim, ſoror mea, ſi amor Dei eſt Aduocatus pro nobis apud Deum; quis apud Deum inſtabit contra nos? O Amor Dei mei, Aduocatus meus, & Pater meus, Deus meus, & ſuſceptor ſalutis meæ, te vno contentus ſum, tu vnus mihi ſufficis, te vnum ſuper omnia peto à te, & propter te obtinere, & poſſidere; ne vnquam mihi deneges temetipſum, qui pro omnibus meis indigentijs factus es mihi Adiutor, & Aduocatus, quandoquidem etiam tu nihil tribuis libentiùs, quàm te ipſum. Verùm, non ſolùm Spiritus ſanctus eſt Aduocatus noſter apud Deum; ſed etiam eſt Aduocatus, & lingua ipſius Dei, qui loquitur in nobis, & docet nos omnia, & ſuggerit nobis omnia, & interiùs ſua-

det omnia, quæcunque filius per æterna verba dixit nobis. Niſi enim charitas Dei vrgeret nos, ſuaderet, & perſuaderet nobis, quis diceret cum Paulo, quis me ſeparabit à charitate Chriſti? tribulatio, an anguſtia, an fames, an nuditas, an periculum, an perſecutio, an gladius? Quis cum Andrea, ò bona Crux diu deſiderata, ſollicitè amata, ſine intermiſſione quæſita, & aliquandò concupiſcenti animo præparata? Quis cum Ignatio: Vtinam fruar beſtijs, quæ mihi ſunt præparatæ; ignis, Crux, beſtiæ, confractio oſſium, membrorum diuiſio, & totius corporis cōtritio, & tota tormenta diaboli in me veniant, tantùm Chriſto fruar? Hic ſcilicet vnus Spiritus eſt, qui, dum in graues, & multas tribulationes incidimus, tunc nobis Regnum Cœlorum deſcribit, & oſtendit Paradiſum delitiarum. Hic eſt, qui Martyres, dum contumelia, & ignominia pro Chriſto afficerentur, dum ſupplicia atquè tormenta, morſque ipſa imminerent, intus eos confortabat, & alloquebatur, dicens, Eſtote fortes in bello, & pugnate cum antiquo ſerpente, & accipietis Regnum æternum; Momen-

mentaneum hoc & leue tribulationis noſtræ, æternum gloriæ pondus operatur in Cœlis. Hic etiam magiſter eſt, cuius ignitum eloquium vehementer, quæ mundus odit, & non capit, tanquam dura, & difficilia, citò, & facilè docet, & perſuadet. Nonnè ſæpè legis, puellam ad ſponſi thalamum iam conſtitutam effugiſſe, Spiritu ſancto de Virginitate eam ſic docente? Nonnè ſępè ſplendidus; & opulentus homo arbitratus eſt diuitias, vt ſtercora, vt Chriſtum lucri faceret, probè ſic inſtructus à Spiritu ſancto? Nonnè iuuenis ſæpè videns pulchritudinem, compreſſit oculos, & nè amplius videret, aufugit? Tot ſunt auaritiæ, & cupiditates in mundo, & tamen quam multi nihil eligunt poſſidere? Qua de cauſa? niſi quia eorum animos, ſic erudiuit Spiritus ſanctus. Quare, ſoror mea, ſecura, & frequens accede ad hanc cathedram tam magni magiſtri, cuius doctrina, & ſcientia te ſublimat, & non inflat, attollit, & non extollit, nec in te naturæ aliquam aptitudinem, & facultatem prærequirit, ſed ipſamet, & captum, & intelligentiam, & habitum bonum ſimul cum doctrina largitur. Ipſi

Prin-

Principes terræ ſancti Apoſtoli nunquam magnum illud myſteriũ, quòd hora ſexta in Cruce conſummatum eſt, probè intellexiſſent, nequè ex eo profeciſſent, niſi poſt dies quinquaginta hora tertia Magiſter hic, & doctor egregius de Cœlo deſcendiſſet, & in ipſorum cordibus ſedens tam mirabiliter Dei magnalia reſeraſſet, vt ipſi quoquè eadem magnalia varijs linguis eloqui, & vniuerſo mundo poſſent reſerare: Tunc demum benè omnia intellexerunt, quæcunque dicta, & mandata illis fuerant. Tunc vniuerſum orbem docendo illuſtrarunt, & Chriſti fidem vbiquè perſuaſerunt, non in ſublimitate ſermonis, nequè in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione Spiritus, & virtutis, pro vt Spiritus ſanctus dabat eloqui illis. Sed qui dixit, Effundam Spiritum meũ ſuper omnem carnem, non ſolùm Apoſtolos, non ſolum ea tempora, non ſolùm Hieroſolymam deſignauit, ſed abſquè vlla diſcretione Iudæi, & Græci, Barbari, & Scythæ, ſerui, & liberi, & pauperis, & diuitis, docti, & indocti abſque temporum differentia, ſiue præterita, ſiue pręſentia, ſiue futura reſpicias, abſ-

que

Digitized by Google

que vlla locorum limitatione, ſiue in vrbe, ſiue in agro, ſiue in foro, ſiue in caſtris dona ſua, & chariſmata, omnibus, omni loco, & tempore pollicetur. Effuſio quippè mẽſura non patitur, nec amor, qui diſtributor eſt, ſcit parcè largiri. Hinc vides Eccleſiam Sancto Spiritu fœcundatam ſemper germinaſſe, & protuliſſe nouos palmites, & noua poma, & proferet, & germinabit vſque in finem. Immenſus eſt hic campus, ſoror mea, nec poſſumus omnes flores ſigillatim colligere. Vidiſti Doctorem, vide modò qualis, & quantus datus tibi ſit etiam adiutor, defenſor, & protector, & commilito, & Dux, & deſine tandem à facie inimicorum tuorum trepidare; ſed audi priùs quomodò Spiritus ſanctus ſit in nobis: Non cuſtodit tantùm atrium noſtrum, non verſatur tantùm, & perambulat circa cardines cordis noſtri, ſed cadit, illabitur, & infunditur in ipſum cor noſtrum. Nã ſicut vnuſquiſquè hominum in vtero matris adhùc clauſus accipit, licèt occultè animam, ſic & omnis fidelis in ipſo aluo Baptiſmi, priuſquam de fonte ſurgat Spiritum ſanctum renaſcendo accipit, etiamſi Spiritus non videatur:

deatur: nequè enim minus eſt pro
uida diuina virtus, & præſtabili
in regeneratione ſacrę adoptionis
quàm ſit in natiuitate carnis ad vi
uificanda membra ab homine ſata
licèt ſata ſint ex delicto. Infundi
tur igitur & illabitur in nobis Spi
ritus ille, qui replet orbem terra
rum; quæ proprietas ſolius De
eſt, cum nulla creatura in aliã crea
turam infundi, & illabi poſſit: ſoliu
enim hoc eſt diuinæ, ſimpliciſſimæ
puriſſimæ, & perfectiſſimæ virtu
tis, quæ ſola ſui operis penetratrix
occulta humani cordis ingreditur
& ideò de ſolo Deo legitur, qu
ſolus noſcit corda hominum: Au-
thori tantùm debetur hoc priui-
legium, quod eſt maximè rationi
congruum, vt creaturæ ſolius Dei
Creatoris capaces ſint, ſicut ſunt
vaſa figuli ſui, ſine quo vacua om-
ninò ſe eſſe ſentiunt. Tam intimus
igitur, & adhærens, & coniunctus
eſt nobis adiutor noſter, quam ſu-
mus nos ipſi nobis, & ſicut incom-
comprehenſibiliter anima noſtra in
generatione cępit viuificare cor-
pus noſtrum, ita in regeneratione
baptiſmatis ſpiritalis hæc virtus
viuificare, illuſtrare, & ornare cę-
pit animas noſtras, & cum eſſent
nigræ,

nigræ, frigidæ, & mortuæ propter peccatum, lucidæ, & feruidæ per gratiam reſtitutæ ſunt ad vitam. Quàm lenis, & ſuauis, placidus, & manſuetus eſt aduentus Spiritus iſtius, non ſolùm cùm primò ingredimur in huius vitæ peregrinationem, ſed etiam cùm progredimur, & egredimur, æquè enim cuſtodit introitum noſtrum, progreſſum, & egreſſum noſtrum: habet fratris, & parentis viſcera, & venit, vt nos ſeruet, & ſanet, & doceat, & adhortetur, & confortet, & arguat, & corrigat, & conſoletur, & illuminet, & mundet, & roboret, & pacificet, & iuſtificet, & ſanctificet, & glorificet; O! quam diuerſus eſt aduentus Spiritus immundi, ſoror mea, ſi fortè in hominem ingredi aliquandò ei permittatur. Venit, tanquam ſæuiſſimus lupus ſuper ouem, paratus ad deuorandum, non ſolùm illum, in quem ingreditur, ſed quotquot illi adſtant; deprauat linguam, torquet labia, ſpumam pro verbis effundit, apertus eſt oculus, & per eum anima non videt, gemit homo tremens antè mortem miſerimus. Talis eſt aduentus hoſtis, & inimici noſtri, cùm Deus aliquandò permittit, vt

oculis carneis conſpiciatur.
Sancti Spiritus aduentus, quia
tris, & fratris, & ſponſi, & amic
iuſti Domini aduentus eſt, i
tam placidus, tam manſuetus, t
lenis, & benignus eſt, vt merit
eo dicatur, dulcis hoſpes anin
dulce refrigerium. Nonnè, quo
legis in Actibus Apoſtolorum.
cidit Spiritus ſanctus ſuper om
qui audiebant verbum, & cùm
piſſent loqui, cecidit Spiritus
ctus ſuper eos, ſicut, & in nos
initio. Nonnè inquam, tunc
currit tibi Iacob, qui reperto
ſeph cecidit ſuper collum eius,
ille Pater, qui filium è longin
regione redeuntem cernens, m
ricordia commotus eſt, & curr
cecidit ſuper collum eius: ſic c
ſuper nos, & amplexatur nos
ritus ſanctus, confirmat, & arn
& confortat nos contra om
hoſtes noſtros viſibiles, & inui
les. Nonnè Dęmoniacus, quem
dò deſcripſimus, qui nec fer
vinculis detineri à multis pot
ab vno exorcizante ſolis verb
precationibus, per eam, quæ in
eſt, Spiritus ſancti virtutem, c
tinetur, & cogitur obtempera
Sed & contra ipſa diaboli mem
no

nobis fortiſſimum propugnaculum, & in omni lucta inuictiſſimum robur eſt Spiritus ſanctus. Aſpice Virginem vnam Syracuſanā quanta vi, quot machinis, de loco dimoueri eam conetur Tyrannus, & tamen ſolo ſancti Spiritus pondere fixa ita immobilis permanet, vt nullus ſit Sampſon, nulla vis, quæ columnam hanc templi Dei non ſolum conuellere, ſed nec leuiter dimouere poſſit? fruſtra lupanaria; fruſtra gladii, fruſtra tormenta, ſeu quælibet aliæ machinæ, adhibentur, vbi adeſt virtus Spiritus ſancti. Quando ſancti Martyres in apparenti igne poſiti erant, & habebant in cordibus ſuis diuinum, & cęleſtem hunc ignem miniſtrantem & operantem, non ſolùm intra cogitationes ipſorum, ſed etiam interdum extra ipſos virtus illius exibat, & exteriorem ignem ita cohibebat, vt non ſolùm flamma ignis non eis noceret, ſed nec odor ignis eſſet in eis. Quid mirum igitur, ſoror mea, ſi tanta alacritate, tanto feruore, tam frequenter iterantur ab Eccleſia voces iſtæ, ¡Veni ſancte Spiritus, Veni ſancte Spiritus? Nonnè eadem nobis adeſt fęlicitas ſi veniat ſanctus Pater, ſi ve-

Digitized by Google

niat ſanctus Filius, ſi tota ve
Beata Trinitas? Cur igitur E
ſia, vt veniat, ſic inuocat pecul
ter Spiritum Sanctum? Quare
ſoror mea, ab eodem ſancto S
tu, qui Eccleſiam ſuam ita inſtr
& docet. Certè, ò ſancte Spiri
tu nunquam ſolus venis, & Fi
venit, & Pater venit, quand
venis, ſed peculiare iſtud tui
derium, & cupiditas, inde, pu
exoritur, quia vox ſolius Am
es. Dum Patrem, dum Filium c
to, & poteſtas, & dominium, &
dicium Maieſtatis in mentem
nit, dum Spiritum ſanctum cog
ſolum Amorem cogito, & cum
more, omnia mihi proficua, ſalu
ria, & conducibilia concipio,
neque ipſum Patrem, neque ip
filium, vt venirent, inuocare p
ſem, niſi per te, cùm nemo poſſit
cere Dominus IESVS, niſi in S
ritu ſancto. Veni igitur ſancte S
ritus, veni columba mea, pulch
& formoſa mea, veni portans oli
ramum, vnctionis, reconciliat
nis, & fœderis ſignum. Veni,
oleo, ac vnguento tuo pretioſo
na omnia vulnera, omnes langu
res, & infirmitates, & omne malu
quod ex eſu pomi vetiti contr
ctum

ctum eſt. Veni ad id, quod mitteris; ignis es: combure, ignem te præbe. Etenim Filius Dei, cui dedit Pater omnia in manibus, dedit etiá poteſtatem, vt donaret te nobis Spiritum ſanctum, ſicut etiam per te, Puer natus eſt nobis, & filius datus eſt nobis; nam ſic Deus dilexit mundum, vt filium ſuum Vnigenitum daret; & propter nimiam charitatem, qua dilexit nos Deus, filium ſuum miſit in ſimilitudinem carnis peccati; ſi igitur per te filium habuimus, nonnè æquum eſt, vt per filium te habeamus? ſi gratis, & abſque vllis noſtris meritis, aduocante Spiritu ſancto pro nobis, filius datus eſt nobis, nonnè dignum, & iuſtum eſt, vt ipſo iam filio, & omnibus eius meritis pro nobis patrocinantibus, detur nobis Spiritus ſanctus? Nonnè filius ipſe ad hoc datus eſt nobis, vt per ipſum nobis daretur Spiritus ſanctus? Dicat hoc ipſemet filius. Ignem, inquit, veni mittere in terram, & quid volo niſi vt accendatur? & iterum. Ego rogabo Patrem, & aliũ Paraclitum dabit vobis, vt maneat vobiſcum in æternum, Spiritum veritatis, & iterum, Paraclitus autem Spiritus ſanctus, quem mittet

Digitized by Google

Pater in nomine meo. Sed qui promiſit omnia nos accepturos, quę in nomine ipſius peteremus; nonnè etiam promiſit nos accepturos petentes Spiritum ſanctum? ſi vos, inquit, cùm ſitis mali, noſtis bona data dare filijs veſtris, quantò magis Pater veſter cęleſtis dabit Spiritum bonum petentibus ſe? Vndè & ſanctus Dauid: Os meum aperui, inquit, & attraxi ſpiritum, eſt ſiquidem Spiritus iſte cœleſtis, veluti aura tenuis, quæ tantummodò os aperiendo attrahitur, eſt Spiritus ſanctus, veluti cor ipſius Dei, ſiquidem eſt Amor Dei; vulneratur autem, & aufertur cor iſtud tã delicatum in vno oculorum ſponſæ, & in vno crine colli eius. Verè, dulciſſime Deus, non ſolùm paratum panem de Cœlo, ſed etiam paratum de Cęlo Spiritum præſtitiſti populo tuo ſine labore, omne delectamentum in ſe habentem, & omnis ſaporis ſuauitatem. Etenim Spiritus tuus bonus deducit nos in terram rectam, ſiquidem flamma amoris tui amouit iam flammeum illum gladium, qui collocatus erat ante Paradiſum voluptatis ad cuſtodiendam viam ligni vitæ; vt ſicut ignis ingreſſum Paradiſi prohibebat,

bebat, ita etiam ignis ingreſſum Paradiſi aperiret. O ignis, qui vrendo non lædis, ſed ſalubriter comburis; & aufers ſpinas peccatorum, & corda illuminas: Ignis, qui amoris ignem accendis, & dum Dei amantem hominem facis, hominem Deum facis, ſi enim terram amas, vt inquit Auguſtinus, terra es, ſi Deum amas, quid dicam tibi? Deus es. Quid potes, ſoror mea, audire ſublimius? ſi enim charitas, qua diffuſa in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, diligimus Deum, portio, & effectus illius charitatis eſt, qua Deus diligit nos; & hæc eſt eadem ipſa dilectio, qua Deus diligit ſe, cum homines diligat propter ſe, non vides ſoror mea, quomodò charitas iſta, infinitatem, immenſitatem, & diuinitatem tangit? Vndè etiam conſequitur, vt non ſolùm Deum, ſed etiam quidquid ipſe diligit, diligamus. Veni igitur, ſancte Spiritus, & ne deneges te mihi, imò ne deneges te tibi, tuiſquè gemitibus, & petitionibus, quandò tu idem es, qui me facis petere, & deſiderare Aduentum tuum. Exaudi voces tuas, gemitus tuos, & ſi totus amor es, quid tibi magis proprium, quàm amare, & amando

amorem communicare? Veni
noli tu me contriſtare, tui non c
cedendo amorem, nè vnquam
velim, nec poſſim te contriſtare
quid amando præter te, nec pr
ter te. Quid enim mihi maius
lum contingere poteſt, quàm c
triſtare te Spiritum meum? P
derelinquat corpus meum an
mea, quàm diſcedas ab anima m
tu Spiritus meus. Pone te, v
gnaculum, ſupra cor meum, ſ
gillum non ſolum hoſtibus meis,
etiam mihimetipſi formidabile,
vt violare, aut abijcere illud n
quam valeam, ſine te nihil eſ
homine, nihil eſt innoxium, n
eſt quietum, & pacatum; Nullus
ordo, vbi in exercitu abeſt D
nec vlla in Choro conſonantia
abeſt Chori Præfectus, qui tem
ret harmoniam. O ſi ego poſſe
quod tu potes in me, ò qualem,
quantum Amoris tui in corde n
ignem accenderem! ſed ſcio, & c
tò ſcio, quod in amando me n
ſolùm æquas me, ſed in infinit
excedis me, quomodò igitur n
dabis, vt amem te, non ſolum qu
tum peto, & deſidero amare te,
quãtum potes mihi dare, vt am
& diligam te, nam etiam hoc p
nunc

nunc, & deſidero, & totis viſceribus requiro à te, te ipſo authore, & motore, vt ita petam. Iterum dico, ò ſancte Spiritus, quantum potes, tantum da, quia tantum cupio, tantum oro, tantum poſtulo te amare; Nonnè Patrem rogauit filius, vt nos vnum eſſemus, ſicut ipſe, & Pater vnum ſunt? Ergò, ò ſancte Spiritus, qui huius veritatis, & author es, & Miniſter, ſi perfectiſſimam debes operari vnitatẽ, ſicut illa eſt, quæ in Patre, & filio reperitur, perfectiſſimum largiri debes amorem: tantum enim, quãtum mihi deerit perfectionis in amore, tantum etiam mihi deerit perfectionis in vnitate. Quod ſi fortè aliquid eſt in ore meo, vel in corde meo, quod tibi diſpliceat, tuum munus in me, precor, exerceas. Vndè iterum, & iterum dico, laua quod eſt ſordidum, riga quod eſt aridum, ſana quod eſt ſaucium, flecte quod eſt rigidum, foue quod eſt frigidum, rege quod eſt deuium, & omnibus meis peccatis indulgentiam, & veniam largire, quandoquidem tu idem ipſe remiſſio es omnium peccatorum; fiat pax in virtute tua, & abundantia fructuum tuorum in corde meo, vt

Digitized by Google

reddam ſemper, & vbique fructu perfectæ dilectionis, gaudij, paci patientiæ, benignitatis, bonitati longanimitatis, manſuetudinis, dei, modeſtiæ, continentiæ, & caſt tatis; fac me puras, & incorrupta conſeruare primitias tuas, vſque i diem conſummationis, & iudici & qui nos modò in præſenti ſæcul in tot promiſſis repoſitorum bo norum, quæ tanquam in ſpecul contemplamur, adeò lætificas, conſolaris, fac, vt eadem, reuela facie, in cœlo tandem aſpiciente & poſſidentes in Patre, & Filio, Spiritu ſancto ſimus perfectè, & i æternum lætantes. Amen.

THESAVRVS XXVIII.

Peccata noſtra.

Vidiſti iam ſoror mea, quot, quantos theſauros habeas i Deo Patre, in Deo Filio, & in De Spiritu Sancto, nec non in omni bus amicis, & inimicis Dei. Se quid dices modò, ſi etiam oſten dam domi tuæ, de re tua, te habe re, vndè poſsis quàm maximos tib conflare theſauros? Quanta iucu

ditas

ditas eſt de ſuo etiam poſſe locupletari? Non multum te detineam, quære in domo tua, quod verè tuum ſit, quod mutuo non acceperis, quod alteri, nec ipſi Deo debeatur, quod ſola ipſa feceris, id dicam eſſe theſaurum tuum. Turbaris, ſoror mea, hæſitas, video, & de me dubitas, nequè enim aliud tibi occurrit in domo tua, quod verè tuum ſit, niſi peccatum, & iniquitas tua: hanc autem peſtem, & abominationem, inquis, qui fieri poteſt, vt theſaurum appellem? ſiſte parum, nunquam te decepi, nec modò volo te decipere, ſoror mea, ſubleuare miſeriam tuam volo, non illudere, & afflictionem augere. Non eſt opus, vt ampliùs quæras, abſquè lucerna ſtatim inueniſti theſaurum hunc, in promptu tibi fuit; ipſa peccata tua, ipſa tua iniquitas, modò ijs vti ſcias, ampliſſimi theſauri loco tibi poſſunt deſeruire, & ex ijs immenſa tibi bona potes comparare. O Domine, audax ego ſum nimis, ſed ipſe me audacem facis, quem meruerunt peccata noſtra habere Redemptorem, & ſaluatorem. Non enim theſaurus aliquis bonorum operum, quæ fecerimus nos, ſed

culpa noſtra, & peccatum noſtr
theſaurizauerunt & dederunt
nobis ſuauiſsimum Redemptor
noſtrum, cuius tanta eſt boni
vt non ſolùm bonum pro bonis,
etiam bona pro malis nobis ret
bueris. Vndè exclamat ſponſa
ſtupens, & gaudens; ò fœlix cul
quæ tantum, ac talem meruit
bere Redemptorem, ò verè nec
ſarium Adæ peccatum, quod Ch
ſti morte deletum eſt. Si igitur
men fœlicitatis, ſoror mea, ſi
men meriti, ſi nomen neceſsitat
potuit conuenire peccato,
etiam non poterit competere
men theſauri; Sed & tu ipſe, ò
ne IESV, nonnè ipſummet p
cati authorem, ipſummet pecca
rem drachmæ nomine appellaſti
vt drachmam hanc, quaſi rem t
pretioſam inuenires, accendiſti
cernam, totam domum euertiſti
magno ſtudio adinuenta, magn
què pretio comparata, conuoca
amicis, & vicinis, Congratulam
mihi (dixiſti) quia inueni drac
mam, quam perdideram. Tu,
idem fuiſti, qui, peccatore in m
numento cum Lazaro quatridu
no iacente, cùm ſororum narib
iam fœteret, & non fœteret tu
ape-

aperiri monumentum iuſſiſti, & in Lazaro, non quid fœtidum, aut ſordidum, ſed tantùm gloriam Dei conſpici feciſti: Quandò igitur peccatorem adeò diligis, vt dicant gentes, Ecce quomodò amabat eum, nònnè dicendum eſt te habere etiam in peccatoribus theſauros abſconditos; Et vndè charitatem illam tuam immenſam, etiã erga peccatores, & inimicos commendare poſſes, ſi nullum haberes inimicum, & peccatorem? Vndè docerent nos exemplo ſuo, & Patris ſui, vt diligamus etiam inimicos, & benefaciamus ijs, qui oderunt nos, ſi non eſſent boni, & mali, iuſti, & ingrati, ſuper quos plueres, & ſolem tuum oriri faceres. Etenim ſatius iudicaſti, Domine, etiam ipſis inimicis, & peccatoribus benefacere, quàm peccatorem, & inimicum nullum eſſe permittere: ſinis, vt appareat iniquitas, vt magis eluceſcat charitas. Permittis, vt videatur in terris homo peccator, vt etiam in terris videatur homo Deus, & homo pro ipſo homine peccatore. Diſtricto ſiquidem iudicio, vt te, ſoror mea, docet Gregorius, permittit Deus mala fieri, ſed miſericorditer prouidet

de

de his malis, quæ per iudicium irrogat, quæ bona facere diſponat. Nam quæ maior culpa, quam illa, qua omnes morimur? Et quæ maior bonitas, quàm illa, per quam à morte liberamur? Et quidem niſi Adam peccaret, Redemptorem noſtrum, carnem ſuſcipere noſtram, non oporteret: non enim venit vocare iuſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam: ſi ergò pro peccatoribus venit, ſi peccata deeſſent, eũ venire non oporteret: ſic peccata, ad quæ delenda, veniſſe creditur, per iuſtitiam Dei permiſſa eſſe ſentiuntur, dum pro peccatoribus Deus homo naſciturus erat, & ex illo malo, quo morituri erant, bonum, quod malum illud vinceret, omnipotens Deus ſeſe facturum prouiderat. Cuius profectò boni magnitudo, quis fidelis non videat, quàm mirabiliter excellat? Magna quippè ſunt mala, quæ per primæ culpæ meritum patimur, ſed quis electus nollet peiora perpeti, quàm tantum Redemptorem non habere? Non mea, ſed Gregorij illius magni, verba ſunt iſta, ſoror mea. Verùm cum audis in theſauris poni etiam abyſſos peccatorum, & ingrederis theſauros iſtos niuis, & the-

theſauros grandinis, obſerua pedem tuum, ne illaquicaris, & illecta tam ſuaui eſca huius vocis theſauri, capiaris hamo peccati, quod voci tam dulci ſuppoſitum, & ſubiectum, aculeo ſuo lædit, & pungit animam, quam capit, dum capitur. Propterea vide, ſoror mea, quomodò cautè ambules, nè ex hoc, quod tibi demonſtratur theſaurizari multum poſſe, noſtrorum etiã occaſione peccatorum, facilior, & promptior fias ad peccandum, aut certè reddaris non adeò diligens, feruens, & fortis ad pugnandum aduerſus peccatum. Eſt enim tam grande malum, quodcumquè, quantumuis minimum peccatum, vt quodcunquè bonum, quantumuis maximum, indè ſequi poſſit, committi nullo modo debeat; ita ut etiamſi poſſet quis leuis prolatione mendacij vniuerſum mundum lucrari, non dico tibi, ſed Deo & omnes ſimul animas damnatorum ex Inferno liberare, nihilòminus abſtinere potius deberet ab illo mendacio cum tanti boni iactura, quàm illud proferre, etiamſi tam inæſtimabile lucrum indè cõſequeretur. Minimum enim peccatum, maius affert animæ peccanti detrimentum,

tum, quam quodlibet aliud maximum malum. Quid autem prodeſt homini ſi vniuerſum Mundum lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur, aut quam commutationem dabit homo pro anima ſua? ſed etiamſi poſſibile fiat, vt in bonum ipſius etiam animæ peccantis peccatum conuertatur, & cooperetur, nullo modo faciendum eſt malum, vt veniat bonum. Non igitur oſtenditur tibi, ſoror mea, & manifeſtatur theſaurus iſte peccatorum, vt curras poſt ipſa peccata, vt diligas ea, vt pacem habeas cum illis; ſic enim non ſolùm non erunt tibi theſauri, ſed erunt latrones peſſimi, qui etiam ablatis, ſi quos habes, theſauris, expoliabunt te, & plagis impoſitis relinquent te ſemiuiuam, mortuam ſcilicet Deo, viuam autem mundo: ſed ſi fortè incideres (quod Deus auertat) in huiuſmodi latrones peſſimos, modus tibi demonſtratur, quo fieri poſſit, vt tibi cooperentur in bonum, & occaſione ipſorum requiras tibi theſauros magnos; ſcias igitur, ſoror mea, ſi fortè incidiſti, aut, quod abſit, incideres in latronem hunc peſſimum, reperiri veneficum quendam, qui adeò ſapienter

ter incantat, vt vndè mors oritur, indè faciat vitam reſurgere; qui callet adeò perfectè artem quandam Magiæ, ſeu Alchimiæ, vt ſciat vertere malum in bonum; format lucem, & creat tenebras, facit pacem, & creat malum, ſciens facere de malo bonum. Vos cogitaſtis de me malum (inquit Ioſeph fratribus ſuis) ſed Deus vertit illud in bonum. Prætereà ſapiens iſte veneficus, non ſolùm habet ſcientiam, & artem eruendi bonum de malo, ſed etiam adeò bonus ipſe eſt, & potens, vt nullum malum eſſe permitteret, niſi poſſet, ſciret, & vellet elicere indè maius bonum. Vlterius etiam adeò benignus, ſuauis, ac mitis eſt, & humilis corde, vt ipſis etiam inimicis ſuis, qui malum ipſi intentauerunt, ſed reuera ſibimet ipſis intulerunt, offert ſe, & paratum exhibet ad exercendam in ipſorum beneficium, & remedium, artem, & ſcientiam eruendi bonum de malo, & conuertendi malum ipſorum, in bonum ipſorum. Hinc eſt ſoror mea, quod ſi fortè contingat (quod abſit) vt incidas in tam grande malum, non animo deijciaris, nec deſperes, ſed ſtatim arripe oppor-

tunam

tunam iſtam occaſionem, & confuge ad veneficum iſtum ſapientem, repræſenta illi, & aperi malum tuũ, cum dolore tuo, dic illi, vt vertat illud in bonum tuum, vt reddat tibi bonum pro malo, reuela illi viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet, vt educat, quaſi lumen, iuſtitiam tuam, & iuditium tuum, tanquam meridiem, & deindè ſubditus eſto illi, & ora eum, ne iterum offendas ad lapidem pedem tuum. Bonus iſte veneficus incantans tã ſapienter, ſoror mea, non eſt alius, niſi Chriſtus tuus, qui idem eſt amicus tuus, frater tuus, Pater tuus, ſponſus tuus, qui tibi promiſit, & iurauit omnia facere pro ſalute tua, quæcunq; ab eo petieris, qui dedit etiam ſemel pro te animam ſuam. Ipſe idem eſt etiam Magiſter noſter, qui nos diſcipulos ſuos, hanc ſcientiam docuit, vt non vincamur à malo, ſed vincamus in bono malum, & exerceamus erga inimicos noſtros eandem artem, non reddendo malum pro malo, nequè maledictum pro maledicto, ſed inſuper benè faciamus, & multiplicando beneficia, congeramus carbones ignis ſuper caput eorum. Non eſt autem Diſcipulus ſupra Magi-

Magiſtrum, nec ſeruus maior Domino ſuo; ſi autem videmus diſcipulos illius tam perfectè ab eo didiciſſe doctrinam hanc, vt erga ſuos inimicos, perſecutores, & crudeles tyrannos, non ſolùm ſe beneuolos, mites, benignos, & ad ignoſcendum paratos exhibuerint, ſed etiam bona pro malis retribuerint, ita vt vitam ipſam pro illorum ſalute profuderint, quid iudicabimus de magiſtro, à quo tam altam, & ſublimem virtutem, & didicerunt, & acceperunt? Nonnè charitas omnium diſcipulorum ſimul, comparata cum charitate ipſius Chriſti tui, minorem proportionem habet, quam gutta aquæ cum aquis maris? Siquidem inter hæc, quamuis minima, aliqualis tamen proportio reperitur, inter illa verò nulla omninò eſt proportio. Si igitur minima ſcintilla charitatis in homine infirmo adeò potens eſt, vt calorem ſuorum beneficiorum, ipſis etiam inimicis communicet, quid poterit, quò pertinget incendium illud immenſum, & infinitum ſuperemimentis charitatis Dei? Quare vt magis (ſoror mea) cognoſcamus incomprehenſibilem hanc Dei bonitatem,

Digitized by Google

tatem, dicamus de Deo, cum aureo illo ore Chryſoſtomi; ſicut Chriſtus dixit de nobis; dixit enim Chriſtus, diligite inimicos veſtros, & poſt cœtera addidit, ſi autem diligitis diligentes vos, quam mercedem habebitis? Nonnè gentiles hoc faciunt? Nos ergò dicamus de Deo, ſi Deus tantùm iuſtos, & amicos ſuos exaudit, & adiuuat, quam laudem bonitatis meretur? Nonnè & homines cum ſint mali, amicos ſuos rogantes audiunt, & beneficia eis præſtant? Vides ergò, quòd Dominus, dicens, eſtote miſericordes, ſicut Pater veſter cœleſtis miſericors eſt, qui Solem ſuum oriri facit ſuper bonos, & malos, & pluit ſuper iniuſtos, & ingratos; bonitatem Dei voluit demonſtrare, quia tàm iuſtis, quàm peccatoribus parata eſt bonitas eius. Nec enim credibile eſt, vt opus bonitatis hominibus quidem iniungat in malis conſtitutis, ipſe autem non faciat, cùm ſit ſummè bonus. Hinc eſt, quod cùm nos inuitaſſet ad tam bonam negotiationem cum ipſo, & ad percipiendos fructus bonitatis eius conuocaſſet, dicens; petite, & accipietis, quærite, & inuenietis, pulſate, &

ape-

aperietur vobis, ne fortè aliqui peccatorum audientes dicerent, quòd iſta facere dignos hortatur, nos autem indigni, et ſi petierimus, non accipiemus, & ſi quæſiuerimus non inueniemus, & ſi pulſauerimus, non aperietur nobis. Vides quomodo eandem clauſulam repetendo tam iuſtis, quàm peccatoribus miſericordiam Dei commendat, dicens; Omnis enim, qui petit, accipit, & qui quærit, inuenit, & pulſanti aperietur, omnis, ſcilicet ſiue iuſtus, ſiue peccator, tantum petere non dubitet, quærere non negligat, pulſare non ceſſet, cum conſtet neminem ſperni, niſi qui petere dubitauerit a Deo, quærere neglexerit, pulſare ceſſauerit. Hinc eſt, ſoror mea, quòd Eccleſia ſancta in publicis ſupplicationibus, vt exaudiri à Deo mereamur, non vult, vt obliuiſcamur peccatores nos eſſe, immò hoc ipſum eſt, quod primò nos Deo repræſentare docet dicendo, Peccatores, te rogamus audi nos, & vt ab omni malò, nos liberet, vult, vt ipſum obſecremus per ipſammet Crucem & Paſſionem, & mortem, quam nos ipſi eidé intulimus, a quo per ipſam petimus ab omni malo liberari.

Con-

Conſidera etiam modo, ſoror mea, Regem Dauid, quidnam exigat à Deo pro peccatis ſuis, quid ſibi petat retribui pro eo, quod ipſi ſoli peccauerit, & malum fecerit coram illo. Vide, quæſo, quomodò Deum conueniat, Vide, quo iure agat cum illo, Vide quid producat pro parte ſua, & quid exigat ex parte Dei? Producit ſiquidem pro parte ſua, nihil aliud, niſi peccata ſua, iniquitatem ſuam, & ſtatim perſolui ſibi petit a Deo miſericordiam ſuam, nec ad quamlibet menſuram, ſed menſuram illam exigit, magnam, plenam, confertam ſupereffluentem, & coagitatam, non alia lege, niſi quia peccatum erat multum, & magnum, & ideo multitudinem miſerationum Dei vti conſtitutus in maiori miſeria, maiori etiam iure requirebat. Miſerere, inquit, mei, Deus, ſecundum magnam miſericordiam tuam, & ſecundum multitudinem miſerationum tuarum, dele iniquitatem meam. Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me; O quare S. Dauid petis tantam multitudinem, & magnitudinem miſerationum Dei, & candorem tantum, & pulchritudinem

nem tantam requiris? Quoniam, inquit, iniquitatem meam ego cognoſco; & quid præterea in fauorem tuum producis? Et peccatum meum, inquit, contra me eſt ſemper; Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci, & iterum ego dixi, Domine, miſerere mei, ſana animam meam quia peccaui tibi. Ecce quomodò ex ipſis peccatis eruit fiduciam ad ſalutem. Conſidera modò Magdalenam: Dic mihi mulier immunda, quomodò cum tanta fiducia, cum tot peccatorum graueolentium multitudine, accurris ad mundum IESVM, & capillis tuis illum tibi deuincis, & oſcula illi tanquam ſponſo præbes? quoniam iure hæc tua ſponſalia cum illo modò contrahis, quæ arrha, quæ dos, quæ munera præceſſerunt? Non aliud lego præceſſiſſe, quàm peccatum, quod merè tuum eſſet, nam quæ poſtea ſecuta ſunt, ſaluatoris ſcilicet cognitio, & illius tamquam ſponſi tui dilectio multa, & de peccatis tuis dolor, & lacrymæ, ab ipſomet ſponſo accepiſti: ipſe enim te per miſericordiam ſuam traxit intus, qui per manſuetudinem ſuſcepit foris. Sed quid Paulus? quidnam recepit à Domino pro omnibus

bus peccatis ſuis? fidelis, inquit, ſermo, & omni acceptione dignus, quia Chriſtus Ieſus venit in hunc Mundum peccatores ſaluos facere, quorum primus ego ſum; ſed quid inde, ò Paule, conſecutus es.-Sed ideò inquit, miſericordiam conſecutus ſum, vt in me primo oſtenderet Chriſtus Ieſus omnem patientiam, ad informationem eorum, qui credituri ſunt illi, in vitam æternam. Sed, & nos, ſoror mea, nonnè quia peccauimus nimis cogitatione, verbo, & opere, ideò precamur Beatam Mariam ſemper Virginem, B. Michaelem Archangelum, B. Ioannem Baptiſtam, ſanctos Apoſtolos Petrum, & Paulum, & omnes Sanctos orare pro nobis ad Dominum Deum noſtrum? Scio, Domine, quòd non delectaris in peccatis, iniquitatem abominaris, quia tamen ad opus tuum, exire deſideras, & ad operationem tuam vſque ad veſperum, vt habeas materiam, circa quam mirabilius opereris, in aliquo pretio tibi eſt etiam lignum informe, & diſtortum, & quantum propenſus es ad miſericordiam, quæ eſt opus tuum, tantum propenſus es erga nos miſerimos peccatores; in

his

his enim folijs, quæ vento rapiuntur; & in ſtipulis ſiccis oſtendis cum gaudio potentiam tuam. Nonnè hoc palam oſtendiſti nobis? trahit ſua quemquè voluptas; ramum viridem oſtendis oui, & trahis illam; nucem puero oſtendis, & allicis, ſpeciem aliquam boni apprehendit homo, & trahitur. Deus meus, quid tibi vnquam boni oſtenſum fuit, quod te in hunc mundum trahere poſſet, cum tu ſis omnis bonitas, ipſa bonitas, & omnia bona in te contineas? Quid igitur te traxit de ſinu Patris à Regalibus ſedibus, in ſtabulum vile, inter iumenta? Homo nè iuſtus aliquis? Diſcite quidnam hoc fuerit; non veni inquit vocare iuſtos, ſed peccatores. Vnus oſtenſus eſt homo peccator, ad quem tu Deus, qui propenſionis affectum alijs largiris, propènſionem tantam habuiſti, vt amoris pondere, quaſi preſſus inclinares cœlos, & deſcenderes; & dimittens oues nonaginta nouem in deſerto, ad hanc vnam, quæ perierat, accurreres, ad hanc diuerteres, hanc reciperes, cum hac manducares, hanc imponeres tuis humeris, pro hac liberanda, ſpinas, & tribulos, & flagella pati, Crucis tormen-

Digitized by Google

tum ſubire,& ſanguinem, & vitam profundere non dubitares. Sic Deus nos dilexit peccatores: Quid igitur tibi videtur, ſoror mea? quá benè fecit, quod docuit Magiſter tuus? nonne reddit bonum pro malo? & quod bonũ? ſcilicet, quòd nullum poterat reddi maius: putaſne modò oblitum illum eſſe doctrinæ ſuæ, & operationis ſuæ? Quare ſi hodie nulla bona tua habes, ſoror mea, quæ illi oſtendas, & quibus illum allicias ad tibi benefaciendum, oſtende illi mala tua, pro his illum exora, cum his negotiari non negligas apud eum, qui ipſorum occaſione, vt vult oſtendi, etiam tibi benefacere paratus eſt; Et quia bonum nullum poteſt ſimul cum peccato copulari, & conſiſtere, ideò hoc vnum bonum primo petas tibi retribui a Domino pro omnibus peccatis tuis, ſcilicet, vt te ab ipſis peccatis liberet, lauet, mundet, & præſeruet, vt ablatis peccatis, abundantius quam petis, poſſit pro peccatis omnia tibi bona retribuere; ſic recepit Hieruſalem duplicia, Domine, pro omnibus peccatis ſuis, quoniam completa eſt malitia eius, dimiſſa eſt iniquitas illius, & reuelata eſt gloria Domini,

mini, & vidit omnis caro ſalutare Dei. Vt autem fiducialius hanc liberationem a peccatis a Domino petas, ſoror mea, hoc ſemper memineris; quòd ideò meruerunt peccata noſtra aduentum filij Dei in hunc mundum, & vt Verbum Dei caro fieret, ſcilicet vt nos a peccatis ipſis liberaremur, & ideò vocatum eſt nomen eius Ieſus, ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum; Quid igitur facilius, quid ſecuriùs à Chriſto Ieſu impetrare potes, quàm id, propter quod tibi concedendum deſcendit de Cęlis, & homo factus eſt, crucifixus, mortuus, & ſepultus; Non igitur, quia in te morbum agnoſcis, ideò timeas Medicum adire, imò ex hoc fiducialius ad Medicum confugias, qui ad te, & propter te proceſſit de thalamo ſuo, & exultauit, vt gigas ad currendam viam, à ſummo Cœlo egreſſio eius; vt te ſcilicet à morbo iſto peccatorum liberaret; ſciebat enim, quia non eſt opus benè habentibus Medico, ſed malè habentibus. O ſtultitia peccatorum peſſima, qui vndè potius fiduciam Medicum adeundi concipere debent, indè potiùs è contra ſumunt anſam ab ipſo fugiendi, & quem

R 2 for-

Digitized by Google

formidant offenſum peccatis ſuis, Medicum habere ipſorum peccatorum non confidunt: Hinc ſcriptum eſt, impius fugit nemine perſequente. Mirum id quidem eſt, quod aliquis fugiat, dum nullus eſt, qui perſequitur; ſed multò magis admirandum eſt, quòd impius fugiat, non ſolùm nemine perſequente, ſed Deo ipſo inuitante, & poſt ipſum currente, miſericordiam offerente, medicinam exhibente, & ab impietate, & iniquitate ſua ipſum ſaluare cupiente, imò etiam promittente, & iurante omnia ſe daturum, quæcunque pro ſua ſalute, & æterna fœlicitate, ab ipſo petere non recuſauerit. Quid igitur, ſoror mea, ad Deum accedere expaueſcis, qui te ad ſaluandum ſequitur, & non times fugere eum, quem fugiendo in tui perditionem velis, nolis inuenies? Terrent te fortè voces illæ, quas audis, iræ, furoris, vltionis, & vindictæ. Voces iſtæ, Dei voces non ſunt, ſed benè voces ipſiuſmet peccati ſunt, quandiu tu taces, & pro peccato tuo non clamas, nec deprecaris. Quoniam tacui (inquit S. Dauid) inueterauerunt oſſa mea, dum clamarem tota die; Clamat enim peccatum

catum noſtrum contra nos ſemper, dum nos tacemus, & non clamamus pro illo. Vox, inquit, ſanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Statim enim peccatum, ac patratum eſt, iudex idem in peccatorem conſtituitur, qui ſententiam in illum promit, & vltricibus pœnis ſecundùm præſentem iuſtitiam illum addicit; ſed ſi peccator reclamet, & ab illius ſententia, & iudicio, ad Chriſti Saluatoris, & Redemptoris tribunal appellet, ò qualem vindictam, ò quam præclaram vltionẽ recipiet à Chriſto Iudice peccatorum ſuorum. Ecce, inquit Iſaias, veniet Dominus vltionis, & quid faciet? adducet, inquit, retributionem; & quænam erit iſta retributio? ipſe veniet, & ſaluabit nos. Propitius fuiſti eis, inquit Dauid, quomodò propitius? vlciſcens in omnes adinuentiones eorum. Iſtæ ſunt iræ, & nutus ſponſi tui, ò ſoror mea, & vindictæ Deo dignæ. O ſemper mihi dilectus, & ſemper mihi diligendus Deus meus, qui ex bono ſemine, quod ipſe ſeminas in agro meo, fructus me facis bonos colligere, & ex malo etiã ſemine, quod ego ipſe inimicus homo ſuperſemi-

no, fructus etiam bonos, & vtiles mihi retribuis. Iam intelligo quare non ſtatim eradicetur ſuperſeminata zizania, quia tu ſcilicet cœleſtis agricola adeò bonus, & potés es, vt tua cultura, & arte colligas etiam ex zizanijs frumentum, & de ſpinis vuas, & de tribulis ficus: Tu tamen, ſoror mea, caue ne vnquam oculus tuus nequam ſit, quia Dominus tuus bonus eſt. & ne occaſionem dormitandi ſumas, quia non dormitat, nequè dormit qui cuſtodit Iſrael: quamuis enim niſi Dominus cuſtodierit Ciuitatem, fruſtra vigilet, qui cuſtodit eam, tamen verum etiam eſt, quod oportet nos quoquè vigilare, & orare ne intremus in tentationem. Crede mihi, ſoror mea, nequè orationes Sanctorum omnium, & Angelorum, neque orationes Beatiſſimæ Virginis Mariæ genitricis Dei, neque preces, & ſupplicationes cum lacrymis, quas pro te obtulit ipſemet Filius Dei Redemptor tuus ſaluabunt te, niſi tu ipſa quoquè oraueris pro te. Mauult enim Deus (inquit Chryſoſtomus) noſtram, qui rei ſumus, quàm aliorum pro nobis orationem. Nullus, crede mihi, ex tot theſauris, quos hacte-

nus

nus demonſtraui tibi, nullus eſt, inquam, qui tibi poſſit ad ſalutem ſine oratione prodeſſe. Quid enim merita Chriſti infinita tibi proderunt, niſi deprecando per illa ſtudeas impetrare, quæ tuæ ſaluti ſunt neceſſaria? Quid merita, & interceſſio Mariæ, & omnium Sanctorum adiuuabunt, ſi te per illa non poſtulaueris adiuuari? Quid ſacrificia iuuabunt, ſi nihil ſalutiferum per ea à Deo obtinere ſtudueris? Quid promiſſio Chriſti iurata, qua ſe obſtrinxit ad dandum omnia, quæ petis? Quid eiuſdem donatio, ſi quod tibi donatum eſt, & tuum eſt, non vis accipere? oratio ſiquidem eſt veluti manus, qua recipiuntur à Deo dona ipſius, & ipſamet Deum ad nos trahimus, dum nos trahimur ad Deum; ſed quam vtilitatem, quem fructum percipies ex eo, quod Chriſtus, frater, ſponſus, amicus, Pater, Magiſter, & Dominus ſit, ſi media oratione, conuerſatio tua cum illo non eſt, neque tu audis loquentem illum ad cor tuum, neque ille te loquentem ad cor ſuum? Verùm dic mihi, nunquid aliquid tibi proficuum, aut bonum poteſt eſſe ſine Deo? Nonnè audis, quod illi ſoli

Digitized by Google

adhærere bonum eſt ? at quomodò potes Deo tuo adhærere ſine adhæſione? ſi autem non potes adhærere ſine adhæſione, certè nequè ſine oratione. Oratio enim eſt glutinum, eſt vnio mentis cum Deo; ſiquidem eſt eleuatio mentis in Deum, qui autem adhærent Domino vnus ſpiritus eſt: ſi igitur non oraueris, ſoror mea, ad nihilum tibi valebunt theſauri omnes, ſed & ipſemet Deus, quãuis bonus ſemper, & optimus ſit tibi, tamen non eſt, niſi illi adhæreas, & coniungaris, & vniaris orando, ſed quod magis præcauendum eſt, non ſolùm, niſi oraueris, nihil tibi proderunt omnes iſti theſauri, ſed inſuper in maximum iudicium, & condemnationem conuertentur, & indè theſaurizabis tibi iram in die iræ, vndè potueras, & debueras theſaurizare tibi theſauros miſericordiæ non deficientes in Cœlo. Quare vide ne in vacuum gratiam Dei recipias, ne deſis gratiæ Dei, nè acceptis tot, tantiſquè theſauris talẽtorum, abiens fodias in terram, & abſcondas pecuniam Domini tui, à quo deindè audias verbum illud aſperum, Eijcite ſeruum inutilem in tenebras exteriores,

riores, vbi erit fletus, & ſtridor dentium. Angeris, video, dum hæc audis, ſoror mea peccatrix, animo conſternata deiiceris, triſtitia implet cor tuum, & vndè, inquis, confidere, & ſperare, & obtinere potero conſtantiam hanc, & perſeuerantiam in orando? Non turbetur cor tuum, nequè formidet, ſoror mea, nonnè in theſauris tuis habes promiſſionem, & iuramentum Chriſti tui, quòd omnia, quæcunque in nomine ipſius petieris Patrem, accipies? Pete igitur, & hoc, vt te in oratione faciat conſtanter vſquè in finem perſeuerare; Nonnè, & hoc poſitum eſt à Chriſto tuo in memoriali ſuo, dum in eo dicitur, Libera nos à malo? & quodnam aliud malum maius eſſe poteſt, quàm ſeparari à Deo ſuo, & ab eo recedere, negligendo orationem, per quam ad Deum accedimus, & cum eo vnimur? Quomodò igitur negabit petentibus, quòd ipſemet, vt petatur, monet, & præcipit? Prætereà nonnè habes etiam in theſauris tuis donationem Chriſti tui, per quam, & ipſemet Chriſtus, & omnia cum Chriſto tibi donata ſunt, & tua ſunt? Si igitur Chriſtus, & omnia cum ipſo per

donationem, iam facta ſunt tua, ergò etiam ipſum donum perſeuerantiæ factum eſt tuum, negare autem tibi petenti, & poſtulanti, quod tuum eſt, quomodò poteſt ille ipſe, qui fecit, vt tuum eſſet omne, quod peteres? Nonnè ipſe idem Chriſtus tuus, Deus tuus, qui tibi dixit, & præcepit, vt peteres, & orares, dixit etiam, & præcepit, vt quicquid orando peteres, crederes te accepturam? Propterea dico vobis (inquit Chriſtus) Omnia, quæcunque orantes petitis, credite, & accipietis, & euenient vobis. Cur igitur, ſoror mea, non credes, quod tuus Magiſter Chriſtus tam diſertè tibi dicit, & præcipit, vt credas? At ipſe dicit, vt quod orando petis, credas, quod accipies, & eueniet tibi, ecquidnā eſt, quod promptius, & firmius credere debeamus, quàm id, quod nobis Deus ipſe monet, & præcipit, vt credamus? Præcipit Deus, vt credamus, quòd Filius Dei, Deus verus de Deo vero incarnatus eſt, & homo factus eſt propter nos homines, & propter noſtram ſalutem, crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et ita nos credimus, & obediendo

diendo ei ſic confitemur, eò aſſiſtamus, ſubiicientes intellectum noſtrum in obſequium Fidei. Idem ipſe Deus præcipit nobis dicens; Omnia quæcunquè orantes petitis credite, quia accipietis; & eueniēt vobis. Quare igitur, orantes, non credemus nos accepturos, quæ petimus, aut credentes nos accepturos quæcunq; orando petierimus, orare, & petere negligemus? Ecquid eſt, quod te magis impellere, & compellere debeat ad aliquid agendum, quàm verbum, & viſio ipſius Dei, præſertim in re tibi omnium iucundiſſima, ſaluberrima, & honorificentiſſima. At quid tibi poterat Deus præcipere iucundiùs, & ſalubrius, honorificentiùs, quàm vt cum ipſo conuerſationem continuè haberes, ab ipſo peteres gaudium plenum, & crederes, quòd tibi ſit daturus quæcunq; orando petieris? O ſtulti nos, & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti ſunt Prophetæ; ſed ſtultiores, & tardiores corde ad credendum in omnibus, quæ nobis locutus eſt Deus, non dico in Prophetis, ſed in ipſo filio ſuo vnigenito, & ore ſuo benedicto nobis manifeſtare dignatus eſt? Nū

Digitized by Google

minus difficile eſt credere, quòd incarnatus eſt, & Crucifixus, & mortuus propter me, & propter meam ſalutem, quàm credere, quòd etiam propter me, & propter meam ſalutem dabit mihi quicquid orando petiero, ipſomet mihi dicente, vt petam, & vt petendo credam me accepturum? Si quis veſtrum indiget ſapientia (inquit Iacobus Apoſtolus) poſtulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei; Poſtulet autem in fide nihil hæſitans. Cùm igitur Deus tuus dicat tibi, vt poſtulans nihil hæſites, cur poſtulans hæſitabis? cur illi non obtemperabis in re vtiliſſima tibi, illiquè gratiſſima? Certè quantum conſequi valet humana ratio, quamuis omnia Deo facilima ſint, difficiliùs tamen videbatur quomodo poſſes pro ſalute peccatoris, tu Deus verus, æternique Patris Filius, Cruci affigi, & in ea occidi, & mori, quàm quòd pro ſalute peccatoris cum Cruci affixus, eidem ſalutem poſtulanti eſſes conceſſurus. Si igitur illud primum iam factum credis, ſoror mea, nec dubitare præſumis, quare & alterum hoc futurum etiam non credes, & gratis imò in

damnum

damnum tuum ibi dubitare, vel hæſitare volueris, vbi non ſolùm non eſt ratio dubitandi, vel hæſitandi, ſed vbi Deus ipſe tibi dicit, vt non dubites, nequè hæſites, ſed vt credas te accepturam, quicquid orando petieris? Eia igitur dulciſſime Ieſu, credo, Domine, credo, adiuua incredulitatem meam, ſi quę fortè adhuc remanet, & in fide, quantum poſſum maxima, modò orans peto à te quicquid vis, quicquid tibi placet, quicquid tu ipſe in memoriali tuo docuiſti me, vt peterem, vt ſcilicet ſanctificetur Nomen tuum, adueniat Regnum tuum, fiat voluntas tua ſicut in Cęlo, & in terra, Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie, & dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris, & ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo. Dixi, Domine, quod meum erat, dic, & tu modò, quòd tuum eſt, ſcilicet, Amen, ſic fiat, ita fiat. Sed tu iam hoc dixiſti, bone Ieſu, quando me vt iſta peterem docuiſti. Igitur ò Domine, ecce ſeruus tuus, ecce ſeruus tuus, & filius Ancillæ tuæ, fiat mihi ſecundum verbũ tuum; Dirupiſti vincula mea, tibi ſacrificabo

hoſtiam

Digitized by Google

hoſtiā laudis, & Nomen Domini inuocabo, vota mea Domino reddam in conſpectu omnis populi eius, in atrijs domus Domini, in medio tui Hieruſalem. Tecū igitur ſit ſemper in poſterum, ò bone Ieſu, conuerſatio mea, negotiatio mea, refectio mea, recreatio mea, requies mea, ſomnus meus, otium meum, actio mea, contemplatio mea, ſeſſio mea, peregrinatio mea, labor meus, pauſatio mea, reſpiratio mea, vita mea, mors mea, portio mea tu ſcis, non ſolùm in terra viuētium, ſed etiam in hac terra morientium, vt poſſim & ego dicere, mihi viuere Chriſtus eſt, & mori lucrum.

THESAVRVS XXIX.

Oratio noſtra.

ECce, ſoror mea, iam vidiſti quàm neceſſaria ſit oratio noſtra, quandoquidem vt ex Chryſoſtomo audiſti, Mauult Deus noſtrā, qui rei ſumus, quàm aliorum pro nobis orationem. Quam bonus autem, & quàm iucundus ſit theſaurus iſte orationis, ſoror mea, nolo ex me audias, ſed ex ore Sanctorum.

ctorum. Audi igitur, filia, & inclina aurem tuam ad aurea verba ſancti Patris noſtri Chryſoſtomi. Magnũ vere bonum, inquit, cariſſimi, eſt oratio; ſi enim virtute præditum hominem alloquens, non parum ex eo capit vtilitatis, cui Deum alloqui donatum eſt, quot bonis fruetur? Qualiter ergo non abſurdum fuerit iubere ſeruos noſtros toto tempore nobis ſeruire, nos autem nec minimum tempus Deo dicare? Non noſti tu homo vtilia, & frequenter damnoſa petis, & periculoſa, ſed ille magis tuæ curam gerens ſalutis, non tuam intuetur petitionem, ſed antequam petas, quid tibi conferat, prouidet. Nam ſi Patres, licèt carnales, non omninò, quæ petunt filijs præbent; non quod petentes aſpernentur, ſed quòd eorum curam gerunt maiorem; multò magis Deus, qui plus omnibus nouit, quod nobis expediat, offeret. Cum ergo defeceris orans, & non acceperis, cogita quoties pauperem audiſti te petentem, & non exaudiſti, & indignatus ille non eſt, nec te contumelijs affecit, & tu quidem hoc ex crudelitate facis, Deus autem ex benignitate. Si ergo tu conſeruum propter crudeli-

delitatem non audiens, te dignum accuſari non cenſes; Dominum propter miſericordiam non audiētem accuſes? Si ergo B. Dauid cùm eſſet Rex, & innumeris immerſus curis, & vndique diſtractus, ſepties in die Dominum rogabat: quam nos veniam habuerimus, & excuſationem, tantum habentes otij, nec ipſi continuè ſupplicantes, cum tantum lucri capere debeamus; Impoſſibile enim, impoſſibile eſt hominem congruo precantem ſtudio, Deoquè continuò ſupplicantem, vnquam peccare. Qui namque mentem ſuam accendit, & erexit animam, & in Cœlum ſe ipſum tranſtulit, & ita ſuum inuocauit Dominum, & ſuorum memoriam peccatorum accepit, ad eum de eorum locutus eſt dimiſſione, & propitium, & mitem Deum orauit fieri; ab ipſa in his verbis mora, omnem deponit ſæcularem curam, & eleuatur; & humanis æſtibus ſuperior efficitur. Non enim ita fontes aquarum hortos reddunt fertiliores, vt orationis planctus, & lacrymarum fontes irrigant, & ad maximam excreſcere faciunt altitudinem, & orantem coram Domino conſtituunt. Hinc enim maximè
fit

ſit vt exaudiatur. Quoniam ſi corpore humi proſtrato, & ore in caſſum nugante, mens totam domum, & forum circumeat, quomodò talis dicere poterit, quòd in conſpectu Dei precatus ſit? Nam ille orat in conſpectu Dei, qui totam colligit animam ſuam, & nihil habens cum terra commune, in ſe ipſum tranſferens Cœlum, omnem ex animo pellit humanam cogitationem. Sic enim deprecantem oportet orare, vt totam cogitationem ſuam colligens, cum animi dolore cõtendens Deum vocet, nequè longos extendat ſermones, nec in longum orationem producat, ſed pauca, ſimpliciaquè dicat verba; Non enim in verborum multitudine, ſed in mẽtis ſolertia poſitum eſt, vt exaudiatur: opportet igitur orantem, neq; longos extendere ſermones, & iugiter orare: Breues enim, & frequentes orationes fieri, Chriſtus, & Paulus præceperunt, paruis ex interuallis: Nam ſi ſermonem in longum extenderis, in negligentiam frequenter lapſus, multa diabolo ſubrepẽdi dederis facultatem, & ſupplantandi, & abducendi cogitationem ab his, quæ dicuntur. Si verò continuas, & crebras orationes,

nes facis, totumque tempus intermpellas frequentia, facilè poteris modeſtiam exhibere, & ipſas orationes cum multa facies ſolertia. Neq; nos excuſemus, dicentes, quod non eſt facilè quempiam orare ſæcularibus negotijs implicitum, nec propè ſe inuenientem oratorium. Nã vbicunque ſis, potes conſtituere altare tuum: Nihil enim locus prohibet: ſed ſi mentem tantùm ferventem exhibeas, orationis perfectionẽ conſummaueris; licet enim, & forum petentem, & ambulantem per ſe prolixas facere orationes. Quid ergo debes, orans, dicere? Quod Cananæa: ſic enim illa dicebat, miſerere mei, filia mea malè à dæmonio vexatur: ita dices & tu, Miſerere mei, anima mea malè à Dæmonio vexatur. Magnus enim Dæmon peccatum. Dæmonium habens, miſericordiam inuenit, odio peccans habetur. Miſerere mei, breue verbum, & clementiæ pelagus continet, nam vbi miſericordia, ibi ſunt omnia bona: ſiuè ſis extra Eccleſiam, clama, dicens miſerere mei, & ſi non mouens labia, ſed mente clamans, nam & tacentes Deus exaudit: Non eſt quærendus locus, ſed loci principium:

pium: Vbicunque ſis, ora; Templum es, ne templum quæras, intra te Deus eſt, adhuc te loquente, dicet, ecce adſum. nondum orationem perfeciſti, & medicinam obtinuiſti. Nos ergo, nos ipſi cauſa noſtræ perditionis exiſtimus; non enim inſtanter ad eum accedimus, non interpellamus aſſiduè, non rogamus, quemadmodum pro tanta dignum eſt cauſa orare; ſed etſi eũ adeamus aliquando, ita facimus hoc, quaſi non deſideremus accipere, neque cum ea fide, qua congruit deprecantes, ſed oſcitantes prorſus, ac tota mente torpentes, ea, quæ videmur poſtulare, negligimus. Et certè vult ſe a nobis exigi Deus: hæc enim illi vis grata eſt; nam ſi vehementius inſtare viderit exigentes, etiam illa, quæ non petimus, largitur; Nunc autem liberalitatem ſuam differt, non quia preſtare nolit, ſed quia noſtra illum delectat exactio. Et propterea tibi plura quoque poſuit exempla: nunc illius amici, qui noctu inſtabat petendo: nunc iudicis, neque Deum timentis, neque hominem omninò reuerentis: ſed ipſis quoque operibus hoc idem oſtendit, cum ſcilicet Cananæam illam mulierem magno

certè

certè dono impletam remiſit: in hac verò euidenter oſtendit, quoniam Deus etiam illa, quæ nobis parata non ſunt, dare poſſit ſi vehemẽtiùs poſtulentur: inquit enim: non eſt bonum tollere panem filiorum, & dare canibus, & tamen dedit, quia vehementiùs illa exegit: Iudæis verò è contra monſtrauit, quia deſidioſis nec illa quidem tribuit, quæ eis fuerant præparata: vndè illi nihil acceperunt, imò etiã propria perdiderunt, & ideò quia non quæſierunt, nè ſua quidem acceperunt; illa verò quia violenter incubuit mendicare: etiam rem filiorum accepit canis: Tantum quippè bonum eſt fides ſedula, & deprecatio perſeuerans. Noli ergo dicere, quia tibi ſit inimicus Deus, teque omninò nolit audire, citò tibi reſpondebit, ſi aſſiduè illum, & (vt ita dicam) moleſtè interpellare non deſinas; etſi enim non ob amicitiã, at propter ſedulitatem iſtud efficiet, nequè inimicitiarum importunitates, neq; vllum patietur omninò impedimentum: Nec dicas, non ſum dignus audiri, & idcircò non oro, nam & Cananæa illa etiam talis fuit, ſed nihilominus impetrauit. Nec dicas etiam multum

Digitized by Google

tum peccaui, & non poſſum ad me iratum vocarę, non enim meritum tuum Deus, ſed ſolam internam conſiderat voluntatem: ſi enim iudicem non timentem Deum, neque homines erubeſcentem, vidua inflexit, multò magis bonum iudicẽ inflectet interpellatio aſſidua: etſi igitur non fueris amicus, & ſi ea, quæ tibi competere non videntur, expoſtules, etſi bona Patris luxurioſus abſumpſeris, longumquè temporis ab eius facie abfueris, etſi degener, atq; omnium prorſus extremus, & indignantem illum, iratumquè conuenias, incipe tantummodò orare, atquè ad ipſum redire, & accipies profecto cuncta, & confeſtim omnem iram, pęnamq; reſtingues; ſed ecce, inquis, oro, & nihil aliud ſequitur: non enim ità poſtulaſti quemadmodum illos legimus poſtulaſſe, Cananęam dico, & Amicum noctu poſtulantem, & viduam iudici frequenter moleſtam, & filium, qui Patris cuncta decoxerat; ſi enim oraſſes, proculdubio celeriter impetraſſes: nam etſi à te accepit iniuriam, tamen Pater eſt, & ſi iratus eſt, tamen amantiſſimus filiorum eſt. Vtinam nos erga illum ſeruaremus affectũ,

quem-

quemadmodum illius viſcera noſtra charitate flammeſcunt. Sed tantummodò occaſionem Deus iſtius ignis requirit, etſi modicam ſcintillam ipſe prebueris, ingentem omninò flammam beneficiorum eius in te accendes. Non enim, quia iniuriam accepit, iraſcitur, ſed quia tu es author eius, per quam etiam, velut ebrius, deſipis. Si enim nos, cum ſimus maligni iniuriam accipientes a filijs tantum pro illis dolemus, multò magis qui nullam omninò ſentit iniuriam, pro eius tantum damno, qui illam facere auſus eſt, iraſcetur. Nam ſi nos, qui ſecundum naturam diligimus filios, ſatis tamē profecto illos diligimus, multò magis Deus diligit nos, qui diligit vltra naturam, ſed etſi obliuiſcatur, inquit, mulier infantem vteri ſui, ego tamen non obliuiſcar tui, dicit Dominus omnipotens. Accedamus itaq; ad eum, atq; dicamus, etiam Domine, nam & canes edunt de micis, quæ cadunt de mēſa Domini ſui. Accedamus, inquā, importunè, imò hoc nunquam eſt importunè accedere: ſicut enim reſpirare importunè omninò nunquam eſt, ita etiam, non quidem petere, ſed non petere, potius impor-

portunum eſt: ſicut enim reſpirare hoc iugiter indigemus, ita etiam eo, quod a Deo præſtatur auxilio, iugiter indigemus. Quod ſi voluerimus, facilè illum ad nos poterimus inflectere, & hoc profectò declarans, & oſtendens Propheta, Deum promptum ſemper eſſe ad beneficia largienda, dicebat; Quaſi diluculum præparatus eſt egreſſus eius, & veniet quaſi imber nobis temporaneus, & ſerotinus terræ. Quotieſcumquè enim venire,& ad illum volueris accedere, expectatas ab illo eſſe preces noſtras continuò ſentiemus. Si verò nihil de redundante illo fonte bonitatis haurimus, noſtra eſt omnis culpa, non fontis. Cum enim nos viderit, non ſicut oportet, orantes, digniſſimè proculdubio beneficia ſua continet, nè nos vtiquè deſides faciat, non dignè inquirentibus largiendo. Si verò paululum in meliora mutemur, & vel tantulum quidem, vt nos ſaltem peccaſſe doleamus, ſupra quam omnes fontes ebullit, & copioſius, quam omne prorſus pelagus effunditur: quantoq; amplius acceperis, tanto ille plus gaudet, & hoc ipſo ad dandum plura conſurget; diuitias enim ſuas, noſtram

eſſe ducit ſalutem, & ipſam dandi petentibus largitatem; quod certè dicebat Paulus inquiens, qui diues eſt in omnibus, qui inuocant illum: Non enim niſi quandò non poſtulamus, iraſcitur, tunc etiam nos ſolùm, quandò non poſcimus, auerſatur, propterea, & pauper factus eſt, vt nos ſua inopia ditaremur, & illa omnia ſuſtinuit, vt nos ad petendum plenius incitaret. Nequaquàm igitur deſperemus, ſed habentes tot occaſiones ſalutis, ſpeſquè meliores, etiamſi quotidie, peccemus, accedamus tamen rogantes, & pro delictis aſſiduè veniam deprecemur. Sic enim & ad peccatum efficiemur abſquè dubio tardiores, & diabolum repellemus, & Dei in nobis miſericordiam prouocabimus, & bona conſequemur futura. Hactenus Chryſoſtomus: Nunc igitur ſoror mea non te pigeat audire B. Laurentium Iuſtinianum ſic loquentem. Quiſquis igitur placere Deo affectat, quicumq; huius ſæculi laborioſam peregrinationē peragrare deſiderat, qui ſpretis trāſitoriæ vitæ lenocinijs, æterni conuiuij ſpirituales, ac ſuper cœleſtes delitias apprehendere, ac deguſtare concupiſcit, ſtudio orationis ſe

tradat,

tradat, ad illam alacriter, & paratus accedat, & in ea ardenter, & in ſenſu cordis corã Domino aſſiſtat, nec non & in ipſa quotidiè perſeueret. Eſt quippè oratio beatiſſima virtutum nutrix, vitiorum interemptrix, culpæ venia, peccatorũ abolitio, interuentrix mundi, ſalus hominum, charitatis mater, caſtitatis robur, iuſtitiæ regula, prudentiæ ſpeculum, ſanctitatis decus, ſcientiæ lumen, ſapientiæ cellarium, domeſtica Dei, fiducia animæ, medicamentum puſillanimitatis, gaudium cordis, fida huius peregrinationis comes, mœſtorum conſolatio, impugnatorum impenetrabile ſcutum, ſecretorum Dei cognitrix, humilitatis norma, fidei clauis, honeſtatis præuia, obedientiæ plenitudo, ſecuritatis fons, Angelorum imitatrix, iuſtorum exultatio, temperantiæ magiſtra, pacis pelagus, dæmonum fugatrix, quieſcentium refugium, conſcientiæ ornamentum, additamentum gratiæ, amoris incentiuum, porta cęli, petitionum nuntia, auxiliatrix ſtrenua, mediatrix præcipua, & cœleſtium Sacramentorum optima reſeratrix. In ea nihil ſordidum, nihil curuum, nihil reperitur coin-

Digitized by Google

quinatum, & cùm tota ſit pulchra, & omnium donorum fecunda, ſemper hilarem, ſemper iucundum ſui exhibet dilectorem. Clamat hoc ſacroſancta virtutum Regina, & gratiarum nutrix, dicens. Venite ad me omnes, qui concupiſcitis me, & à generationibus meis implemini; Spiritus enim meus ſuper mel dulcis, & hæreditas mea ſuper mel, & fauum. Qui me inuenerit, inueniet vitam, & hauriet ſalutem à Domino. Qui igitur Deo per orationis ſtudium vacare deſiderat, debet ſe diligenter cuſtodire in verbis, in moribus, in cogitationibus, in affectionibus, ac immaculatum ſeruare, quatenus tam beato orationis tempore, purè, & abſquè ſorde noxiarum imaginationum Deo adſtare queat; eſt quippè humana mens multorum receptibilis phantaſmatum; hæc cùm tibi ipſi ſine diligenti vigilantia relinquitur, reuoluere intra ſe, & ruminare non deſinit. Talia enim animus imprudens, & abſquè diuini timoris cuſtodia cogitat, quæ ei cogitanda offeruntur, atquè velut iumentum indomitum diſcurrit effrænis per deuia vitiorum. Proindè ſolerti induſtria, quadamq; viriili

rili intentione ab animo omnia antè orationem amouenda ſunt, quæ orationis tempore ipſam poſſent coinquinare. Qui autem hoc agere negligit, nunquam mundo orabit corde, niſi fortè repente à ſuperueniente gratia viſitetur. Interdum enim conſueuit diuina bonitas ſuos inopinatè, & ſine vlla prorſus præparatione, aut diſpoſitione interno illuſtrare ſplendore: ſiue vt iacentis animi torpentem excitet ignauiam, ſiue vt elationis, & propriæ æſtimationis auferat materiam, ſiue vt puſillanimitatẽ, ac fragilitatem foueat, & erigat humanam. Caueat tamen Chriſti ſeruus, ne ob hanc Chriſti Domini deguſtatam dulcedinem, quaſi propter donum ſecuriùs effectus erga ſui cuſtodiam remiſſior ſit, atquè ad ſe diſponendum tepidior. Turpiter enim ridiculum fieret ſpirituum immundorum, ſi hoc agere non formidaret. Debet itaq; quiſquis tanto eſſe ſollicitior ad benè viuendum, atquè ad promerendum gratiam ſupernæ viſitationis prõptior, quantò cœleſtis infuſionis ampliùs ſe participare cognouerit. Nam ſi Dei veneranda maieſtas, frigidum in amore eius, & ſegniter

Digitized by Google

conuerſantem viſitare dignatur, quantò magis feruentem ſpiritu, & ſollicitè quærentem, per amplius afflabit guſtu cœleſtium delitiarũ? Sed grata mens, & veræ charitatis iaculo vulnerata, nihil, quod ad ſe pertinet, perficere negligit. Eadem virtutum exercitia, idem orationis ſtudium peragit, cùm ſpiritualis lætitiæ penuriam patitur, ſicut cùm diuino calore repletur, licet id non eodem agat guſtu. Sic namquè ſapientiæ erudita magiſterio, quod maiorum donorum dignior efficitur poſt labores, & certamina. Hoc ſignificare voluit Propheta, cùm diceret, ſecundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo, conſolationes tuæ lætificauerunt animam meam. Paucorum verò eſt, quod ſuprà commemoratum eſt. Nam perfectæ charitatis notiſſimum argumentum eſt in aduerſis fiduciam non amittere, & virtutes vniformiter ſemper operari, atquè ſub Dei diſciplina eodem animo, eodemque vultu perſeuerare. Negligentibus hoc impoſſibile videtur, amantibus verò nihil. Agat igitur Chriſti ſeruus, qui Deo vniri concupiſcit, tam in præparatione orationis, quam in cęte-

ris,

Digitized by Google

ris, quod ſuum eſt, vt Deo charus fiat; reliquum autem totum diuinæ committat voluntati, quæ nullum bonum, quamuis minimum, irremuneratum relinquit. Hucuſque Iuſtinianus. Diligenter tamen aduerte ſoror mea, quod non ſolum vnuſquiſque pro ſe, ſed pro omnibus debet orare (vt inquit Auguſtinus ad fratres in Eremo ex Ambroſio) nam ſi pro te tantum rogaueris, ſolùm tuum meritum poſſidebis, ſed ſi pro omnibus rogaueris, omnes pro te rogabunt: orate igitur fratres mei in Eremo, orate, & nolite deficere: nam ſicut eſt proprium canibus latrare, ita proprium eſt Eremi cultoribus orare. Oratio ſancta columna eſt Sanctorum virtutum, ſcala deitatis, viduarum maritus, Angelorum cognata, fundamentum fidei, Monachorum corona, coniugatorum leuamen. Beatus, qui te amat, beatior qui te frequentat, beatus qui te aſtringit, ſed beatior qui in te perſeuerat. O fratres mei dilectiſſimi clamate in Eremo, vlulate in hac vaſta ſolitudine, vociferari nõ quieſcatis, clamate orando, & nolite deficere; clamate non ſolùm voce, ſed maximè mente, ecce enim

ſemper audiſtis aues in deſerto cā-
tantes, & laudantes Deum factorem
ſuum. Maxima victoriæ ſpes
oratio eſt, vt nos monet idem Iuſtinianus
& præcipua ad ſapientiā
via. Suſtollit animam à viſibilibus,
& ſuo humili, ac ſuaui volatu facit
proximam cœlo, replet illam claritate
Dei, & cognitione ſui, quibus
nihil vtilius eſt in vita hominis.
Diffuſa verò per exteriora mens,
ad interiora conſideranda minus
ſufficit, vtriſquè vacare nequit;
proindè nè fœdetur, nè tentationibus
ignara vincatur, frequentiam
fugiat, & ad remotiora ſecedat diuinum
flagitando ſuffragium. Audi
igitur, ſoror mea, quid tibi faciendum
ſit, quæ iam inueniſti tot
theſauros Regni cęlorum: ſumendum
ſcilicet conſilium Chriſti tui,
reſponſi tui, qui ſimile dicit eſſe regnum
cœlorum theſauro abſcondito
in agro, quem, qui inuenit homo,
abſcondit, & præ gaudio illius
vadit, & vendit vniuerſa, quæ habet,
& emit agrum illum. In præſenti
etenim vita quaſi in via ſumus
(inquit Gregorius:) qua ad
patriam pergimus. Maligni autem
ſpiritus iter noſtrum, quaſi quidam
latrunculi, obſident: Deprædari
ergo

ergo deſiderat, qui theſaurum publicè portat in via. Quid igitur reliquum eſt, ſoror mea, niſi vt renuntiemus omnibus, quæ poſſidemus, & emamus non palatia, non caſtella, non ciuitates, ſed agrum, in quo latet abſconditus tam multiplex numerus theſaurorũ? Quis dabit tibi pennas ſicut columbæ, & volabis, & requieſces; & læta cantabis, ecce elongaui fugiens, & mãſi in ſolitudine, expectabam eum, qui ſaluum me fecit à puſillanimitate ſpiritus, & tempeſtate. Præcipita, Domine, & diuide linguas eorum, quoniam vidi iniquitatem, & contradictionem in ciuitate. O quanta eſt in ciuitate contradictio homini negotiatori, quærenti non falſas, & terrenas, ſed bonas, & cœleſtes margaritas! ò quanta in vrbibus turbatio, & ſollicitudo erga plurima, & inutilia, & quanta obliuio illius, quod vnum eſt neceſſarium! eſt itaquè eorum fuga commendabilis, qui humanas refugiunt conuerſationes, ac remotè viuunt, ſolius conditoris ſui illecti deſiderio. Hi namquè declinant noxia, pericula præuident, delictorum cauſas deuitant, æterna deſiderant, Deoq; inſeparabiliter adhęrere concupiſ-

cunt: Hi ſolitudinis ſecreta perluſtrant, vt Deo vacantes, ab humanis conturbationibus diuina ſint protectione ſecuri, quemadmodũ Pſaltes de ipſis Domino cecinit, dicens, abſcondes eos in abſcondito faciei tuæ à conturbatione hominum, proteges eos in tabernaculo tuo à contradictione linguarum: Quoties enim per mentis eleuationem contemplationi cœleſtium intendunt, ab hominum conturbatione teguntur; cum verò per ſui cuſtodiam, munditiæ cordis, & puritati conſcientiæ inuigilant, à linguarum fiunt contradictione ſecuri. Huiuſmodi ſunt ſolitariorum ſpirituales delitiæ, eorum videlicet, qui mentis exercitatione abſq; interuallo, & ſine vlla fatigatione intendunt. Hi tam pro amore conditoris, quam pro dilectione virtutis, omnem ſolicitudinem in ſui interioris hominis compoſitione diſponunt, nè ſcilicet eorum tepeſcat ſpiritus, nè à veritatis limine deuient, nè inſpirationi diuinæ negligant præbere conſenſum, nè in proximorum dilectione offendant, nè conſcientia onerata peccatis ſpiritui commoueat bellum, nè vel in minimo lędant amabilem ſponſam, cha-

charitatem. Sanè in iſtis, atquè huiuſcemodi ſtudijs ſolitudo commendatur interior, quæ cuſtodita fideliter, auget meritum, virtutes parit, nutrit gratiam, componit mentem, regit ſenſus, negotia ordinat, intentionem dirigit, fouet affectum, cumulat dona, coæquat Angelis, copulat Chriſto. Quid tibi videtur ſoror mea? nonnè bonum eſt nos hic eſſe? Sed ſede paululum, & quandoquè Carmeli incolæ ſumus, contemplare mecum adhuc attentiùs & diutiùs qualis, & quantus ſit abſconditus theſaurus in agro iſto ſanctę ſolitudinis.

THESAVRVS XXX.

Sancta ſolitudo.

O Solitudo Deo dicata, quàm amabilis es, & quàm ardenti deſiderio concupita ab his, qui nouerunt te, tequè ſibi ipſis delectabilem reddiderunt. Tu namquè humilitatis es ſpeculum, diuini amoris cuſtos, tu propriæ cognitionis magiſtra, tu ſcientiæ ſchola, teſtis conſcientiæ, futuræ fœlicitatis imago, accuſatrix ſcelerum, vitio-

rum detectrix, veritatis amatrix, innocentiæ decus, ſecretorum cœleſtium cognitrix, contemplationis præuentrix, origo compunctionis, ſcala cœli, latitudo maxima, orationis portus, tranquillitatis habitaculum, paſſionum ſpiritualium interemptrix, peruigil mentis cuſtodia, non dormitans affectio, prudentiæ comes, diſcretionis oculus, latens profectus, dulcedo cordis, fons ſpei, cœleſtis ſponſi receptaculum, Dei, & hominum mediatrix. O quàm præclara ſunt Encomia tua, ſolitudo ſancta? tuæ diuitiæ, laudabilis actio, receſſus lætus, ſecura poſſeſſio, iuge cõuiuium, ac delicata cibaria. Frequentiſſimè ſapientiæ radijs illuſtraris, gaudio perfunderis, eleuaris in cœlum, & pace repleris. Sinum quippè tuum dilatas, & iucundiſſimè ſuſcipis humiles mente, pacificos, orationi inſtantes, deuotionis auidos, atquè ſapido palato diuina guſtantes. Equidem ſciò, quod extra te perſtrepunt bella, tempeſtates inſurgunt, inſidiantur latrones, ſæuit draco, catuli leonum rugientes diſcurrunt, vt rapiant, & quærant eſcam ſibi, fiunt rixæ, pariuntur diſcordiæ, ſeminantur odia, & vniuerſa

uerſa

uerſa facinora perpetrantur. In te autem pax multa, delectabilis manſio, præclara virtus, & æternæ fœlicitatis intima prælibatio. Aperi igitur, ò amica mea, decora tanquã Hieruſalem, ſuauis in delitijs, plena venuſtate, & gratia, ſanctitate, & pace, ſplendore, & gaudio, iucunditate, & iubilo, ſecuritate, & ſpe, dilectione, & meritis. En ſto ad oſtium tuum, pulſo quotidie gemens, ac lachrymans, vt aperiatur mihi, & ingrediar ad te, tuis caſtiſſimis vt fruar amplexibus, Nè me patiaris vagari foras, ſuſcipe ouem errantem, prodigum adoleſcentem reuertentem ad te, & ſe emendare volentem.

Tu enim ò ſolitaria vita cęleſtis doctrinæ ſchola es, ac diuinarum artium diſciplina, in qua Deus eſt totum, quod addiſcitur, via qua tenditur, totum, per quod ad ſummam veritatis notitiam peruenitur. O Eremus Paradiſus delitiarum, ſanctarum mentium delectatio, & intimi guſtus inexhauſta dulcedo. Tu caminus ille chaldaicus, vbi ſancti pueri feruentis incendij vires orationibus reprimunt. Tu fornax, vbi ſuperni Regis vaſa formantur, tu negotiato-

rum cęleſtium apotheca, in qua videlicet illarum mercium ſumma reconditur, quibus terræ viuentium poſſeſſio comparatur. Fœlix commercium, vbi terrenis cęleſtia, tranſitorijs mutantur æterna; fœlices, inquam, nundinæ, vbi venalis æterna vita proponitur, ad quā emendam, etiamſi minimum ſit, ſolum ſufficit, quod habetur. Vbi breuis afflictio carnis emit cœleſte conuiuium, & exiguæ lachrymæ riſum capiunt ſempiternum. O cella ſpiritualis exercitij mirabilis officina; tu das, vt homo mundo corde Deum conſpiciat, qui ſuis obuolutus tenebris, Deum, & ſe ipſum ignorabat. Tu hominem ad ſuum facis redire principium, & de exilij deiectione ad antiquæ dignitatis reuocas celſitudinem. Tu facis, vt homo in arce mentis conſtitutus, cuncta ſub ſe videat terrena defluere, ſemetipſum quoque in ipſa rerum labentium proſpiciat decurſione tranſire. O cella ſacræ militiæ tabernaculum, procinctus Triumphatoris exercitus, Caſtrum Dei, Turris Dauid, mille clypei pendent ex te, omnis armatura fortium. Tu campus diuini prælij, ſpiritualis arena certaminis, Angelorum

lorum ſpectaculum, palęſtra fortiter dimicantium luctatorum, vbi ſpiritus cum carne congreditur, & fortis ab infirmo ſuperatur. Tu virens vallis in expeditione currentium, tu munitio fortium, tu præſidium neſcientium cedere bellatorum. O Eremus mors vitiorum, fomes, & vita virtutum, te lex attollit, te prophetia miratur, & quicumquè ad perfectionem peruenerunt, tuum cognouerunt præconium: Tu ſcala illa Iacob, quæ homines vehis ad cœlum, & Angelos ad humanum deponis auxilium. Tu via aurea, certa, & compendioſa, quæ homines ducis ad patriam. Tu ſtadium, quo benè currentes prouehis ad coronam. O vita Eremitica, balneum animarum, mors criminum, purgatorium ſordidorum. Tu mentium ſecreta purificas, ſquallores diluis ſcelerū, atquè ad angelicæ nitorem munditiæ facis animas peruenire. Cella namque eſt conciliabulum Dei, & hominum, Compitum animarum, & corporum in carne degentium, & ſpirituum ſupernorum. Eò ſiquidem ſuperni ciues ad colloquia humana conueniunt, vbi non tam linguæ carnis verba concinnant,

quam

quàm ſine ſtrepitu vocis fœcunda mentium arcana pateſcunt. Cella ſiquidem conſcia eſt ſecreti conſilij, quod habet cum hominibus Deus, cella teſtis eſt, quanto diuini amoris igne cor ferueat, & vtrum perfectæ deuotionis inſtantia quis Dei faciem requirat. Nouit, quemadmodum mens hominis cœleſtis gratiæ rore perfunditur, & compunctionis, fletuum, & lacrymarū inundantium imbribus irrigatur. Cella eſt inſtrumentum; quo pretioſi lapides expoliuntur, Ergaſtulum, vbi pretioſi reponuntur lapides, quatenus in ſtructura cœleſtis templi ſine vllo cudentis mallei ſonitu poſtmodum diſponantur. Cella Dominicæ ſepulturæ propemodum æmula, quæ peccato mortuos ſuſcipis, & per afflatum ſancti Spiritus Deo facis reuiuiſcere. Tu es ab huius vitæ turbida vexatione ſepulchrum, ſed cœleſtis vitæ pandis introitum. Te portum tranquillitatis inueniunt, qui naufragium mundani fluctus euadunt. Te Hieremias aſpexerat cùm dicebat, bonum eſt præſtolari cum ſilentio ſalutare Dei. Bonū eſt viro cùm portauerit iugum ab adoleſcentia ſua, ſedebit ſolitarius, & tacebit, quia
eleuauit

eleuauit ſe ſuprà ſe. Habitator etenim tuus eleuat ſe ſuprà ſe, quia Deum eſuriens anima, à mundi ſe actionibus ſegregat, atq; in altum contemplationis cœleſtis deſiderij pennas librat. Cumquè illum, qui eſt ſuper omnia conſpicere ſatagit, ſemetipſum quoquè homo cum reliqua mundanæ vallis deiectione, tranſcendit. O Cella ſpirituale prorſus habitaculum, namque de ſuperbis facis humiles, de crudelibus pios, de iracundis mites, de deſidioſis reddis in diuina charitate feruentes. Tu odioſæ linguæ frænum; Tu nitidæ caſtitatis cingulum, tu ieiuniorum, & vigiliarum nutrix, tu patientiæ, & pacis perfectiſſima cuſtos. Tu puriſſimæ ſimplicitatis magiſtra. Tu facis, vt vanos quoſq; Chriſti catena coerceat. Tu facis vt homo ſit integer, atquè rotundus, ac nulla à ſemetipſo morum inęqualitate diuerſus. Tu nigra, ſed formoſa, ſicut tabernaculum Cedar, ſicut pelles Salomonis. Tu lauacrum tonſarum. Tu ſicut piſcina in Eſebon. Oculi tui ſicut columbæ ſuper riuos aquarũ, quæ lacte ſunt lotę, & reſident iuxta fluenta pleniſſima. Tu namque es ſpeculum animarum, cuius con-

tem-

templatione, ſe mens humana perſpicaciter intuens, quod minus eſt implet, quod ſuperfluum reprimit, quod obliquum eſt, dirigit, quod deforme, componit. Tu nuptialis es thalamus, in quo ſancti Spiritus annulus tribuitur, & cęleſti ſponſo anima fœderatur. Adhæreat lingua mea faucibus meis, ſi non meminero tui, ſi non propoſuero te in principio lętitiæ meæ; hæc enim requies mea in ſæculum ſæculi, hic habitabo, quoniã elegi eam. Quàm pulchra es amica mea, & quam decora in delitijs tuis. Tu areola aromatum, tu fons hortorum; tu malum punicum es odoris. O Eremus mundi perſequentis fęlix refugium, laborantium quies, mœrentium conſolatio, ab æſtu ſæculi refrigerium, peccandi repudium, recluſio corporum, libertas animarum. Te Dauid petijt cùm mundi mala perferret, cum timidi, & tenebroſi cordis tædium ſuſtineret. Ecce, inquit, elongaui fugiens, & manſi in ſolitudine. Et quid ampliùs memorem, quandoquidem ipſe ſaluator in exordio ſuæ manifeſtationis inuiſere, ac propria te dignatus eſt habitatione conſecrare. Debitorem ſe tibi mundus agno

ſcat,

ficat, vndè prædicaturum, ac mirabilia facturum ſuſcepiſſe te Deum, non ignorat. O Eremus terribile malignis ſpiritibus habitaculum, vbi cellæ Monachorum, velut tentoria ordinata caſtrorum, quaſi Turres Sion, & quaſi propugnacula Hieruſalem eriguntur aduerſus Aſſyrios, & contra faciem Damaſci, dum videlicet hic pſallitur, hic oratur, in alia ſcribitur, in alijs verò varijs manuum operibus inſudatur. O quàm ſpecioſa tabernacula tua Iacob, & Tentoria tua Iſrael, vt valles nemoroſæ, vt Horti iuxta fluuios irrigui, vt tabernacula, quæ fixit Dominus, quaſi cedri propè aquas. Et quid amplius de te dicam? O vita eremitica, vita ſancta, vita Angelica, vita benedicta, viuarium animarum, exedra gemmarum cœleſtium, curia cœleſtium Senatorum. Nunquam explicat organum vocis, quod tu ſapis interiori guſtu, & cordis medulla. Illi te nouerunt, qui te diligunt; Illi præconia tuæ laudis agnoſcunt, qui in tui amoris amplexibus fideliter requieſcunt. Cœterum qui ſe ignorant, quomodo præualent noſſe te? Me etiam tuæ laudi imparem fateor, ſed vnũ
pro

pro certo ſcio (ò vita benedicta,) quod & indubitanter affirmo, quia quiſquis in amoris tui deſiderio perſeuerare ſtuduerit, ipſe quidem habitator eſt tui, ſed eius inhabitator eſt Deus. Victor dęmonum, ſocius efficitur Angelorum, exul mundi, hæres eſt Paradiſi, abnegator ſui, ſectator eſt Chriſti, & qui nũc per eius veſtigia graditur, peracto curſu, ſine dubio ad eius gloriam prouehetur, & de habitaculo cordis egreſſus, ad habitationem perueniet domus, non manufactæ, ſed æternæ in cœlis. O beata ſolitudo, ſola beatitudo, in te pluit manna illud de cœlo, quo populum ſuum Deus nutrit in huius vitæ peregrinatione, in te Chriſtus cibat turbas, quæ ipſum ſequuntur non ſolùm vſquè ad ſatietatem, ſed etiam ſuperabundanter, quam petunt, aut concupiſcunt; ſuper montem tuum excelſum ſeorſum oſtendit diſcipulis ſuis gloriam ſuam, & eos alloquitur de exceſſu diuinæ charitatis ſuæ; nec mirum, quandoquidem & ipſi eius diſcipuli in hoc quoque ſuam erga Deum charitatem potiſſimùm oſtendunt, cum relictis omnibus ſemetipſos quoque deſerentes, & abne-

ne-

negantes ſoli Deo vacare ſtudent, & eius faciem ſemper requirunt: Audi hoc ſoror mea non à me, ſed ab Angelico Eccleſiæ ſanctæ Doctore Diuo Thoma dicente; labor exterior operatur ad augmentum præmij accidentalis, ſed augmentum meriti, reſpectu præmij eſſentialis, conſiſtit principaliter in charitate, cuius quoddam ſignum eſt labor exterior tolleratus propter Chriſtum, ſed multo expreſſius eius ſignum eſt, quod aliquis prætermiſſis omnibus, quæ ad hanc vitam pertinent, ſoli diuinæ contemplationi vacare delectetur. Quam dilecta tabernacula ſolitudinis tuæ, Domine, concupiſcit, & deficit anima mea in atria Domini. Ibi cor meum, & caro mea exultant in Deum viuum. Et ibi paſſer inuenit ſibi domum, & turtur nidum ſibi, vbi reponat pullos ſuos. Beati, qui habitant in ſolitudine tua, Domine, in ſæcula ſæculorum laudabunt te. Beatus vir, cuius eſt auxilium iſtud à te, aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lacrymarum, in loco, quem poſuit. Etenim benedictionem dabit legiſlator, ibunt de virtute in virtutem, videbitur Deus Deorum in Syon, Domine

Deus

Deus virtutum exaudi orationem meam; auribus percipe Deus Iacob. Protector noſter aſpice Deus, & reſpice in faciem Chriſti tui, quia melior eſt dies vna in atrijs ſolitudinis tuæ ſuper millia: elegi abiectus eſſe in ſolitudine Dei mei, magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum, Quia miſeircordiam, & veritatem diligit Deus, gratiam, & gloriam dabit Dominus. Non priuabit bonis eos, qui ambulant in ſolitudinis innocentia, beatus ſolitarius, qui ſperat in te. Sed ecce video te, ſoror mea tam ignitis eloquijs totam incenſam, & flagrantem ſolitudinis amore, tumultus ciuitatis, & conturbationem hominum faſtidientem, ſyluas meditantem, montium, & vallium ſpatia diſcurrentem, arborum, fontium, & auium tantummodò comitatum ambientem, & cum iam tibi terra ſordeſcat, liberum cœli proſpectum concupiſcis. Gaudeo, ſoror mea, ſic te oportet facere, & quantum potes, quantum licet, hoc eſt, quod ſemper curare debes; Verùm ſi fortè diuinitùs impediaris, vt aliquandò exteriorem corporis ſolitudinem adipiſci non poſſis, aliam tibi modò ſolitudinem

dinem interiorem, & deſertum locum oſtendam, quem tibi nullus prohibere poteſt, in quo ſemper permanere, & viuere, & mori fœliciſſimè poſſis. Deſertus iſte locus, ſoror mea, non longè eſt à te quærendus, intra te ipſam inuenies, & quandocunquè tuam ipſius in omnibus voluntatem deſeris, deſertum meliorem reperire non potes. O deſertus hortorum omnium multiplicitate tu vnus feracior, & abundantior, & amœnior & ſalubrior; ò quibus delitijs affluens aſcendes de hoc deſerto, ſoror mea, innixa ſuper dilectum tuum. Vbi enim incipis non ampliùs inniti ſuper voluntatem tuam, indè incipis aſcendere innixa ſuper dilectum tuum. Hæc eſt perfectiſſima omnium ſolitudo, in qua viuit quis remotiſſimus, non ſolùm ab omnibus alijs rebus, ſed etiam elongatus à ſemetipſo, abnegans ſcilicet propter Chriſtũ non ſolùm omnia ſua, ſed etiam ſemetipſum. Nã fortaſſe (inquit Gregorius) laborioſum non eſt homini relinquere ſua, ſed valde laborioſum eſt relinquere ſemetipſum. Minus quippè eſt abnegare quod habet, valde autem multum eſt abnegare quod eſt. Quod

quidem

quidem tunc perfectiſſimè facimus, cùm ſuper nos obedientiæ iugum ſuſcipimus, cuius virtutis, ſoror mea, non te pigeat etiam audire præconia. O fœlix obedientia, per quam homo ſibi ipſi penitus moritur, vt multò fœlicius viuat Ieſu Chriſto, per quam omnem noſtram propriam voluntatem, & iudiciũ, noſquè ipſos penitus deſerimus, ad nihilum redigimus, & neſcimus; per quam vt iumenta efficimur apud te, ò bone IESV, & nos ſemper tecum ſumus, & tu tenes manum dexteram noſtram, & in voluntate tua deducis nos, & cum gloria ſuſcipis nos. O quam bonam ſolitudinem, ſoror mea, quam ſecura otia facit tibi obedientia ſancta, dum te à tui etiam cura ſoluit, & liberat, vt Deo liberiùs vacare poſſis. O iterum, atque iterum amabilis obedientiæ virtus. Tu vna mihi ſufficis electa ex millibus, quæ vna cùm ſis, omnes alias virtutes animo inſeris, inſertaſque cuſtodis. Tu, vt ait Bonauentura, es ſchola ſaluatoris, nobile genus martyrij, palma triumphalis, ſcala Paradiſi, nauis ad cęlum tranſiens, clauis cœlum aperiens, ſumma in merito, vicina Deo, proxima cœlo.

Digitized by Google

lo. Fœlices Monachi (inquit Thaulerus) ſi in obedientia perſeuerauerint, quodlibet namque etiam viliſſimum, & minimum opus ex vera peractum obedientia, ratione ipſius obedientiæ, multò nobilius, Deoquè longè acceptius eſt, quàm alia omnia, quantumlibet etiam magna opera ex propria voluntate peracta: Nec aliquod in hac vita humili,& obedienti corde charius, digniuſque Deo omnipotenti ſacrificium offerri poteſt. Nonnè beatum mercatorem illũ dicimus, qui paruis rebus magnas opes lucratur? ſed multò beatior obediẽs, qui, minimis operibus ex obedientia factis, merita magna conſequitur. Eſt obedientia, ſicut ſignum monetę, quæ apud omnes in pretio habetur, & ea, quidquid neceſſarium eſt, etiamſi pretioſiſſimum ſit, ſine vllo labore coemitur. Hinc magnus ille Doctor Gerſon, ait, propterea, cenſeri debeat pro regula generali, illud eſſe meliùs, illud pulchriùs, illud nobiliùs, illud vtiliùs, delectabiliùs, & honeſtiùs, quod eſt obedientiæ proximius, ſit illa res, in qua obeditur vilis, abiecta, turpis, inutilis, laborioſa, vana, ſtulta,

ſtulta, quantumlibet inhoneſta; ſolo peccato excluſo. Eſt, inquit Climacus, obedientia inexaminatus, atquè indiſcuſſus motus, ſpontanea mors, vita curioſitate carẽs, ſecurum periculum, immediata ad Deum excuſatio, metus mortis contemptio, tuta nauigatio, confectum dormiendo iter. Sed concludat Auguſtinus & dicat: vna obedientia plus valet, quam omnes virtutes: hæc in nobis ſumma, & ſola eſt virtus obedientiæ: Hæc ſiquidem voluntatem noſtram diuinæ voluntati omninò ſubijcit, conformat, & vnit. Hæc mandata, conſilia, & inſpirationes diuinas fideliſſime exequitur: Hæc æquanimiter ſuſcipit de manu Domini bona, & mala, proſpera, & aduerſa, & inclinat cor noſtrum ad faciendas iuſtificationes Dei in æternum, non tam propter retributionem, ſed quia ſic eſt voluntas Dei, quam ſuper omnia, & in omnibus diligit, concupiſcit, & toto corde, totiſque viribus conatur adimplere. Hæc eſt pretioſiſſima margarita, ad quam comparandam vti debes, ſoror mea, omnibus theſauris, quos hactenus demonſtraui tibi, hanc meritis Chriſti emere,

hanc

Digitized by Google

hanc meritis, & interceſſione Beatiſſimæ Virginis Mariæ, & omniũ Sanctorum impetrare, hanc ſacroſanctis Miſſæ ſacrificijs obtinere, hanc tibi dari ex vi promiſſionis Chriſti iuratæ, & ex titulo donationis ab eo, & cum eo iam factæ, hanc petere, vt tibi neceſſariam, Deo autem ſuperabundantem; hãc tibi vt Chriſti membro, & propter ſuam infinitam miſericordiam à Deo Patre largiri, hanc tibi donari à Chriſto tuo, vti à fratre, amico, ſponſo, Domino, præceptore, iudice, & vt ab eo, qui tibi venit in forma ſerui miniſtrare, & propter te, & propter tuam ſalutem factus eſt homo Deus, hanc propter magnam gloriam ſuam, & ne cœtera, omnia beneficia inania ſint, imò ne in damnum tuum conuertantur, & nè à communi hoſte irridearis, à Deo continuò poſtulare debes. Deniq; ad hanc obtinendam porrige ipſum Dominicum memoriale, in quo tibi repromiſſa eſt; confuge ad Patrem pauperum, & datorem munerum Spiritum ſanctum, repręſenta mala tua, pro quibus tibi bonum hoc reddatur ab eo, qui docet reddendum eſſe bonum pro malo, & ſi quomodo ores,

ſicut oportet neſcis, clama ad exceſſum diuinæ pietatis, quæ merita ſupplicum excedit, & vota, pete etiam orando ipſam in orando perſeuerantiam, vt poſſis etiam perſeueranter ab omni multiplicitate iam libera in pace in idipſum dormire, & requieſcere. Vnum enim præcipuè, & ſuper omnia cauendum eſt in oratione (de cuius theſauro, etſi multa diximus, pauciora tamen ſemper dicta videbũtur) ſcilicet etiamſi per multum temporis omnia tibi eueniant contra id, quod petis, & ſperas, ne propterea petere, orare, & ſperare deſiſtas, imo tunc magis te orare, & maiora petere, & ſperare, & inſtantiùs pulſare, oportet: Hoc enim gratiſſimum Deo eſt, vt oſtendit in Cananæa, & alijs exemplis, quæ vidiſti, quibus nos docuit, nihil ſibi iucundius, quam ſi tunc præcipuè, cùm veluti ſurdus obturaſſe Deus aures ſuas, & non audire ſe preces noſtras fingit, imò etiam nos reprehendit, exprobrat, repellit, & omninò contraria ijs, quæ deſideramus diſponit; nihilominus ab ipſo non recedimus, ſed vehementiùs inſtamus, clamamus, pulſamus, non deſiſtentes, nec deficientes in

ſpe

Digitized by Google

ſpe, & fiducia, quod dabit, etiamſi audiremus ipſum dicentem nobis ore ſuo, quod non vult dare, & multoties, quod petimus, nobis negaſſet; ſicut oſtendit in exemplo amici illius, cui quod pluries negauerat, tandem perſeueranti pulſare conceſſit. Vndè exclamat S. Petrus Chryſologus ſuper iſtam parabolam: O quàm dare vult, qui ſe inquietari taliter, & taliter patitur ſuſcitari: O quàm neceſſitatis eſſe ſuæ, quod ſuæ eſt poteſtatis, vult videri. O quàm pulſanti geſtiuit currere, qui ſic ſecreti ſui cubile, ipſam collocauit ad ianuam; ò quã negare noluit, qui ſibi etiam negãti qualiter extorqueretur, oſtendit. Aduerſitas, inquit Gregorius, quæ bonis votis obijcitur, probatio virtutis eſt, non iudicium reprobationis. Si igitur, inquit Chryſoſtomus, miſericordiam ſuam protraxerit Deus in tẽpus, volens tentare conſtantiã fidei tuæ, à petitionibus tuis non recedas. Sicut enim qui verè eſurit, tãdiù petit cibum, donec impleat neceſſitatem corporis ſui, nec poteſt ceſſare, neceſſitas enim vrget, quia ſine cibo viuere nõ poteſt: Ita & qui verè deſiderat gratiã Dei, ceſſare non poteſt à pe-

tẽdo,ſciens,quia ſaluus fieri nõ p
teſt,ſine gratia Dei, imò plus eti
oportet paratum eſſe hominem
orandum, quamuis nihil impetr
ret,quàm ad impetrandum, eten
orando Deo vniri, quod fit ora
do, maius bonum eſt, quàm ali
quodcunquè bonum, quod ora
do,vel non orando poſsit obtiner
Ideò, ſoror mea, iterum & iteru
repeto, ora, pete, pulſa, ipſa ſiqu
dem oratione, qua mens tua
Deum eleuatur, & transformatu
eadem & beatificatur: Hoc eni
eſt diſcrimen inter petitionem el
emoſynæ ab homine aliquo & or
tionem, qua homo accedit ad De
petens miſericordiam ipſius; quo
petitio eleemoſynæ nullo mod
pauperem reficit, nec ſatiat, n
ditat, nec ſanat; ſed cibus, & p
tus petitione acquiſitus. At ip
petitio, & oratio, quà Deum
timus, Deum petimus, Deum to
corde exquirimus, cibat nos, re
cit nos, roborat, ſanat, ditat, & co
leſti gaudio perfundit, vndè dix
aliquando Chriſtus Ieſus B. M
ĉthildi. Quando poſt me ingem
ſcis, tu me tibi intrahis: Ecce qua
tumcunque res aliqua ſit vilis,
abiecta, vt eſt feſtuca, eam hon
ſola

ſola voluntate non acquirit, me verò, qui libera voluntate, aut gemitu vnico querit, habere poteſt. Quod ſi fortè ipſummet orare aliquando tibi ſit difficillimum, & difficultatem iſtam per multum tempus experta fueris, non propter hoc animo deijciaris, nec ab orando deſiſtas, ſed quomodò potueris, ita ora. Vtere tu circa orationem conſilio S. Tobię circa eleemoſynam. Quomodo potueris, inquit, ità eſto miſericors: ſi multum tibi fuerit, abundanter tribue: ſi exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri ſtude. Et dicas Deo tuo, vt etiam ipſe, quomodo potuerit, ità miſericors ſit, quia cùm multum illi ſit, abundanter tribuet. Permittit autem Deus aliquando quondam impoſſibilitatem multo tempore dominari in homine, (vt ait S. Vincentius Ferrerius) vt homo diſcat humiliari, & non ex conſuetudine quadam, ſed ex toto corde Domino confiteatur, & dicat, omnia opera noſtra operatus es nobis, & cum Pſalmiſta, non nobis Domine, non nobis, ſed nomini tuo da gloriam: Quomodo enim poterit extolli de quocunquè bono opere, qui non

Digitized by Google

dicam centies, ſed millies eſt expertus ſuam impoſſibilitatem tam in magnis, quàm in paucis, & ſe nihil omninò poſſe, niſi ille dederit, qui dixit ſine me nihil poteſtis facere. Propterea, ſoror mea, dum erudiris à Deo de infirmitate, & nihilitate tua, non deſperes, nequè diffidas de virtute, & bonitate ſua, Bonum enim mihi, dicit Dauid, quia humiliaſti me, vt diſcam iuſtificationes tuas: Ecce enim veritatem dilexiſti, incerta, & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi. Diligit enim Deus veritatem, qui eſt ipſa veritas, & vult vt nos etiam illam agnoſcamus, & diligamus. Nō enim veritas Domini odium parit, ſed amorem, ideò beati qui ſcrutantur teſtimonia eius, in toto corde exquirunt eum. Quid enim eſt, ſoror mea, quod magis te ad amorē inflāmare poſſit, quàm dum ſeriò cogitas diuinam illam, & infallibilem veritatem adeò promptam, liberalem, & benignam ad largiendum tibi gratis innumerabilia, & ineffabilia dona, quæ vnquam potes ab ipſo petere, aut deſiderare. Hoc enim ipſo, quòd ſic eum cogitas erga te benignum, & liberalem, nimio amoris feruore, te etiam ab ipſo

diligi

diligi recognoſces. Ecquid enim hodiè magis excitat ad amorem, quàm veraciter, & perfectè diligi, & amari? Hoc enim faciunt homines, quantumcunquè crudeles, qui videlicet diligunt ſe amantes, quã-quam erga ſuum creatorem, inſtigante ſerpente antiquo, hoc negligunt adimplere. Cogita ergo, ſoror mea, quicquid velis, & indè Creatorem tuum inuenies non modicã materiam diligendi: Accede ergo ad ipſum, & non fictè, ſed veraciter cogita de Deo tuo, quod ita ſimpliciter ipſe eſt vbi tu es, ſicut ipſe eſt in cœlo Empyreo, & recogita te non tuum, ſed ſuum eſſe, nec dubites, quod quicquid non ad damnum, ſed ad ſalutem animę tuę ab eo petieris, ſimpliciter impetrabis. Hæc omnia ſunt certè maxima incentiua amoris. Quomodò enim non ſummè diliges illum, cuius es, & qui paratus eſt omnia tibi dare? Nonnè amas multum illum, qui aliquid præſtat tibi? Nonnè ergo ſuper omnia diligere debes eum, qui omnia, quæ poſſidet, dedit tibi? Qui tot, & tantis beneficijs te ditauit? Qui non ſolùm alia à ſe, vel à te, ſed ſe, & te tribuit tibi ipſi? Si ergo te diligis, quomodò

Digitized by Google

ergo ipſum, qui te fecit, non diligis? Tu te deſtruxiſti, & adhuc non deſinis deſtruere, & te amas; illum verò, qui te fecit, & refecit, conſtruxit, & reſtruxit, regulat, & conſeruat, non amas? Dic ergo Domino Deo tuo, Domine, creatura tua ſum, & opus manuum tuarum, & mihi temetipſum negare non potes. Sed antequam procedas, hæc, quæ dixiſti, ſeriò meditare, & accenderis præ nimio ardore amoris. Quis enim amplius ſe valeat cõtinere, quin, omnibus oblitis, in Deum ſuum ſe totum proijciat, & non per partes, cum ipſe Deus, qui eſt ſummum bonum, gloria, & diuitiæ Angelorum, Vita, & præmium Beatorum, ipſi homini peccatori miſero, infirmo, & corruptibili in tantum, vt eius miſeriam nemo poſſit exprimere, ſemetipſum præ nimia charitate non valeat denegare? Quantumcunquè homo ſit infirmus, & peccator, ſi tamen toto poſſe ad ipſum hoc modo ſe conuerterit, & ipſum conſtanter petierit, ipſum proculdubio poſſidebit? Hęc nos ipſe deſiderat petere, & largiri; dum inquit: Petite, & accipietis, vt gaudium veſtrum ſi plenum. Neſcio igitur quid amplius laboremus,

remus, cur nos quotidiè affligamus, cùm ipſum creatorem omniũ poſſidere tam fœliciter valeamus? Quid ergo amplius quærimus? ſi enim omne bonum poſſumus ſic de leui habere, cur nitimur vitam iſtã plenam cunctis miſerijs tam ſollicitè, & auidè poſſidere? O Domine Deus meus, quid tibi boni fecimus, qui nobis indignis te ſummum bonũ tribuis tam libenter. Nihil tibi confert, ſi te habeamus, & tamen ſic nos intentè diligis, quod te eſſe nobiſcum delitias tuas eſſe dicis. Quare, amantiſſime Domine, nos peccatores in tantum diligis, vt libentiùs te ipſum nobis tribuas, quàm aliquid aliud, quod petatur: certè nec ego volo de cœtero aliud poſſidere, ex quo debita petitione habere valeo te Deum meum. Ornabo me monilibus, & introducam te in thalamum cordis mei, & de cętero ibi tecum dulciter requieſcam. Benè ſcio, quòd nihil aliud ipſe petis, niſi intrare ad cor meũ, & iam diutiùs eſt, quòd pulſas; doleo valdè, quòd tanto carui bono, dicam igitur; O dulciſſime Deus meus, ſcio pro certo, & video manifeſtè, quod tu plus me diligis, quàm ego diligam memetipſum,

ſum, quapropter de me amplius non curabo, ſed ſolùm tuis delitijs perenniter inhærebo, & tu mei curam habeto, non enim tibi, & mihi intendere ſimul poſſum; & ideò permittam te intendere infirmitati meæ maximę, vt ipſam ſubleues manu forti; & ego intendam tuæ ineffabili bonitati, vt fœliciter ſic delecter: Et quamuis ego tecum multum lucrer, tu verò nihil mecum, ſcio tamen, quod libentius mecum es, vt me promoueas, & conſerues, quàm ego tecum ſim, vt tua perfruar bonitate. Et vndè hoc, bone Domine? certè hoc eſt, vt clarè video, quia ego meipſum ſummè odio habeo, ſed tu me diligis ſuprà modum. Si enim vellem, amantiſſime Domine, diſcurrere per ſingula ſigna tuæ ardentiſſimæ charitatis, ſine dubio deficerem in narrando. Certè Domine Deus meus, etiamſi tu me ſimpliciter odiſſes, ego tamen ex quo tu es Deus meus, & ſolus protector, & gubernator meus, & totum refugium meum ſuprà omnes diligere te deberem: Quantò ergo magis hoc debeo, cum tu me ſummè diligas, & tuis beneficijs ſequaris me per deuia fugientem?
Num

Digitized by Google

Num in tantum me diligis, vt te ipſum pro me videaris odiſſe, pati enim, & mori voluiſti creator pro creatura, Deus pro homine, Pater pro filio, Dominus pro ſeruo, Magiſter pro diſcipulo, innocens pro reo, ſanctus pro peccatore, iuſtus pro iniuſto, denique pius pro impio, & indigno. O Deus meus, quid mihi amplius facere debuiſti, aut dic, quid mihi amplius facere potuiſti? Certè ſi tot, & tanta mihi feciſſet vnus viliſſimus Ruſticus, ipſum toto affectu deberem diligere in æternum, & ego te non diligam Deus meus? Abſit; certè enim non dico ſanguinis effuſio, quæ tota plena eſt charitate, ſed ſolus tuus aſpectus deberet me in tuo amore totaliter inebriare, quantò ergo magis tua grauiſſima paſſio ſic pœnoſa? Certè, & clarè video, quòd me totum voluiſti, dum mihi te totum ſic amorosè, & dulcorosè totaliter tribuiſti; & quis requirebat hoc de manu tua, Domine mi; Cur tibi tanta cura fuit de tam viliſſima creatuta? Certè nihil aliud, niſi tua nimia bonitas, & immenſa dilectio hoc egit: Nam ſi omninò redimere me volebas, aliter certè, quàm per mortem tuam

me poteras redemiſſe, ſed ideò ſic me indignum redimere voluiſti, vt me in tuo amore amplius inflammares. O amor, & deſiderium cordis, ò dulcedo, & ſuauitas mentis, ò ardor, & inflammatio pectoris, ò & claritas oculorum, ò aulux, & claritas oculorum, ò aurium delectabilis ſymphonia, ò hoſtia odorifera Deo Patri, o melliflua guſtatio fluxus ſanguinis, ò amabiliſſima palpatio lateris, ò dulciſſima oſculatio pedum, ò ſuauiſſima amplexatio brachiorum; ò ſalutifera contrectatio corporis, ò reuerenda inclinatio capitis, ò anima mea, ò vita mea, ò viſcera cordis mei, ò medulla oſſium, vegetatio carnium, organorum ſignificatio, intellectus inſpiratio, ò tota, & totalis delectatio, & exultatio mea, ſuauitas, & iucunditas mea, ſolatium, & tripudium meum, iubilus, & riſus meus, gaudium, & lætitia cordis mei, ò cur non ſum totus in tuo amore cōuerſus, quare aliquid eſt in me, præter amorem? quomodò poſſum aliud loqui, poſſidere, oppetere, vel meditari! Cur non ſum totus illaqueatus, & captus amore! Quid iucundius, quid ſtrictius vincit, & capit, quā amor? O Deus meus, vndiquè me
tuus

tuus amor circundat, & tamen neſcio quid ſit amor. Heu heu mihi, cur ſic inſenſibilis maneo ſine cauſa, cur vanitas, pluſquam veritas, me abſtraxit, cur creaturæ iniquitas, pluſquam Saluatoris, & Creatoris mei benignitas me allicuit? O cor durius lapide, ſiue ferro, ò cor iam non cor, cur non accenderis ex amore? Nonnè hoc dixit Deus, quod auferet à nobis cor lapideum, & dabit cor carneũ, ſed vtinam è conuerſo auferat carneum, & tribuat lapideum, ex quo lapideum citius, quàm carneum immutatur. O cor duriſſimum, cur ſic fortiter te diligentem non diligis toto poſſe? O crudeliſſimum cor, cur mortem diligis, pluſquam vitam? O cor, non cor, cur non te offers tam ſollicitè te quærenti? Cur non aperis ad te die, noctuque lamentabiliter pulſanti? Cur in te non recipis tam dulciter te petentem? o lapides, & ſaxa, & cœteræ creaturæ inſenſibiles flete vberius veſaniam cordis mei. Quare negligimus tantum bonum ſic de facili obtinere? Num quid hoc donum excellentiſſimum nobis largitor omnium bonorum poterit denegare, ſi hoc ab eo voluerimus toto

corde

corde cum inſtantia poſtulare? Certè non; de hoc enim te certificauit, ſicut potuit, quia non denegabit, ſed libentiſſimè tibi dabit. Si igitur obtinere ab eo volueris ſine repulſa hoc excellens, vel etiam aliud quodcunq; donum, ad ipſum reuerenter accedas, nec indè recedas, ſed perenniter ibi quieſcas rogando eum inſtantiùs, & deuotè, vt ad vomitum non permittat ampliùs te redire; ſi ſic feceris, ſoror mea, non dubito, quin ab eo, ſuo lumine illuſtrata tuas miſerias recognoſces, & ſuper omnia te odio habebis, diuinam experieris bonitatem, & omnia mundi, velut ſtercora abhorrrebis. Et ſic tandem dignè, & meritò immenſo amoris vinculo coniungeris inſeparabiliter ſoli Deo. Eia igitur, benigniſſimè Domine, qui mihi pauperculo dum nihil haberem, quod tibi offerrem ex meo, præter peccata, gratis, & ſponte tua obtuliſti, & dediſti tot, tantòſque theſauros quorum memoriam feci, & cõſcripſi, vt in theſauro cordis mei reponerem, nũc ex quo habeo tot theſauros meritorum, interceſſionum, promiſſionum, donationum, micarum pretioſiſſimarum, miſericor-

dia-

diarum, filiationis, fraternitatis, amicitiæ, coniugij, cum reliquis omnibus, quæ tu mihi largitus es, & ego nunc tibi offero, vt pro his omnibus retribuas mihi amorem tui, tu, qui me nec petentem, nec eſurientem, nec merentem, impleuiſti tot bonis, nè me dimittas inanem, & vacuum amore tuo, charitate tua, dum illam nunc eſurio, ſitio, peto, & pro emendo auro iſto ignito (quod vt à te emerem, tu ipſe me ſuaſiſti) offero tibi pretium ſummum, & excedens, & iura optima, quæ tu ipſe mihi dediſti. Ad quid enim valebunt mihi omnes iſti theſauri, ſi ex eorum omnium valore theſaurum hunc amoris tui mihi non poſſum comparare? Sed, ò Domine Deus, quando hoc erit? Nam tantum differre mors mihi intollerabilis eſt, ſed etſi plus expectaueris, fortè deficiet cor meum. Nam anima mea, Domine, incipit iam langueſcere, & etiam quaſi ad nihilum redigor, deſiderans toto corde tuæ charitatis iaculo vulnerari. O Domine Deus meus, vbi, quæſo, eſt ſapientia tua? an fortè ignoras, quod meliùs eſt te habere creaturã vulneratam, quàm ad nihilum redactam? Ne ergo, dulciſſime

ciſſime IESV, tantum differas me vulnerare, ne fortè multa dilatione amittas, quem tuo pretioſo ſanguine redemiſti: Curre, Domine, curre velociter, & cor meum vulnera feſtinanter, ne fortè de me nihil inuenias, ſi expectas. Heu heu, Domine mi, quare me feciſti, ſi tibi capiti meo non ſum coniunctus? aut ſi ſum tecum coniunctus, cur non etiam ſum tecum vulneratus? Pro me enim tu, Domine, vulneratus es, non pro te, & tu vulnera portas, & non ego. Hoc verò non eſt æquum, vel iuſtum. Abſorbeat igitur, dulciſſime IESV, mentem meam ignita, & melliflua vis amoris tui ab omnibus, quę ſub cœlo ſunt, & amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignatus es in Cruce mori. Amen.

FINIS.

ORA-

Digitized by Google

ORATIO

AD BEATISSIMAM Virginem Mariam de Theſauris.

I. Chriſti merita.

O Domina mea ſancta Maria, cuius partus diem hodiè celebramus, ecce omnes Theſauri, & gratiarum fontes, quos vſquè modò aperuimus, & aperiri poſſunt, ſunt fructus ventris tui. Accurrimus ad te, tamquam paruuli ad Matrem, cum multis repertis diuitijs, & gemmis, quibus benè vti, & frui ignoramus. Quæſumus, vt tu offeras omnia hæc Deo filio tuo, quem modò habes reclinatum in præſepio, vt per te ea accipiat, & ad gloriam ſuam, & vtilitatem noſtram benè diſponat. Eia ergo aduocata noſtra, antequam admoueas illum ad vbera, ſic affare, ſic roga. O dulciſsime Ieſu, cui & in his anguſtijs patet æternitas, & præſens eſt meritum totius vitæ, & paſsionis tuæ, ecce iſti peccatores in ſæculo petunt diuitias ex

ſolo

ſolo valore vnius lacrymulæ tuæ, quam pro ipſis effudiſti.

II. Merita Mariæ.

Orant vt maternitas mea, qua non tu Deus meus, ſed ipſi peccatores indigebant, pro ipſis intercedat.

III. Merita, & interceſſio beatorum.

Petunt vt Angelorum, & Beatorum omnium vota, & voces exaudias, qui pacem in terra peccatoribus conclamant.

IV. Merita, & interceſſio iuſtorum omnium.

Et ſicut tu bone IESV peccatoribus aſſociari voluiſti, & ipſorum miſeriam induere, & non ſolùm partem quamcũque, ſed copioſam, & ſuperabundantem pęnarum illis debitarum in te ſuſcepiſti, ita per te aſſociari ſanctorum omniũ meritis, & iuſtis operibus expoſcunt.

V. Chriſtus Sacerdos, & hoſtia.

Vident quàm acceptabile ſit hoc ſacrificium, quod & ego nunc Sacerdos offero æterno Patri pro peccatis totius mundi., & offerent iugiter Sacerdotes alij in Eccleſia

vſque

vſque in finem mundi, & iugem fructum illius requirunt.

VI. Chriſti promiſſio.

Orant, vt memineris iuramenti tui ad vniuerſam eccleſiam, quandò promiſiſti Patrem tuum daturum quidquid petierimus in nomine tuo.

VII. Chriſti donatio.

Et quia temetipſum ſemel donaſti illis, & omnia alia tecum, petunt modò ſibi exhiberi, quod ſibi iam donatum eſt, & ſuum eſt.

VIII. Chriſti micæ.

Exigunt pauperes in hoc mundo à te diuite in miſericordia, quæ tibi ſuperfluunt, quæ tu ipſe dari pauperibus præcepiſti.

IX. Chriſtus egenus.

Immò quia ijs quibus indigent ipſi membra tua, tu ipſe indiges, hoc rogant, vt erga temetipſum miſericors ſis.

X. Chriſtus miſericors.

Miſericordiam ab eo petunt, qui natura ſua miſericors eſt, & miſerator.

XI. Chriſtus pater.

Et qui miſericordiam poſtulant filij ſunt eiuſdem patris miſericor-

dia-

Digitized by Google

diarum, & Dei totius conſolationis.

XII. Chriſtus paratus iterum crucifigi.

Minora petunt à te, ſancte puer, quàm ea, quæ tu illis dare paratus es, ſi oporteret, & cùm iterùm has anguſtias pati pro illis, & crucem ſubire paratus ſis, ſi pro ſalute ipſorum opus eſſet, vnico tuo ſuſpirio, vnico verbo contenti ſunt.

XIII. Chriſtus frater.

Ex quo genuite, fratres tui ſunt, iurgium inter te, & ipſos non ſit.

XIV. Chriſtus amicus.

Amici tui ſunt, ambulent tecum cum conſenſu, ſit vnum velle, vnũ nolle, cor vnum, & anima vna.

XV. Chriſtus in forma ſerui.

In forma ſerui te exhibes, miniſterium tuum imple, dicunt vt facias illos facere voluntatem tuam, fac quod tibi dicunt.

XVI. Chriſtus ſponſus.

Sponſus es, prębe ſponſæ cupienti amorem, & dilectionem tui ſicut potes, & ſcis, & vis.

XVII. Chriſtus Dominus.

Dominus es, impera, & fac volũtatem bonam, quia etiam illius Dominus es.

XVIII.

XVIII. Chriſtus Iudex.

Iudex es, fac iudicium, vt retribuas illis, dum viuunt, iuſtitiam, & ſanctificationem, quam tot nominibus exigunt à te, qui factus es illis, iuſtitia, & ſanctificatio, & ſapientia, & redemptio.

XIX. Chriſtus Legifer.

Legifer es, da quod iubes, & iube, quod vis.

XX. Chriſtus iratus.

Etſi etiam vindex, & iratus aliquando fueris, rogant, vt non declines in ira à ſeruis tuis, qui ſperant, & expectant etiam in ira tua miſericordiam tuam.

XXI. Chriſtus Deus & homo.

Paſtorem bonum te agnoſcunt, & quæ talenta, & quanta bona acceperit humanitas tua ex illa ineffabili, & diuina vnione benè cognoſcunt; ideò petunt, vt pro ipſis eroges, quod pro ipſis accepiſti; talis ac tantus Pontifex, & Epiſcopus non ſaluabis oues tuas?

XXII. Chriſti gloria.

Et quia ſalus ipſorum eſt gloria tua, rogant, vt velis, & procures gloriam tuam.

XXIII.

XXIII. Chriſti beneficia.

Expedit, vt vnum perſeuerantiæ donum & beneficium addas, ne tota ſeries, & multitudo beneficiorum pereat.

XXIV. Chriſti Hoſtes.

Et ne quandò gaudeant ſuper illos inimici, & hoſtes ipſorum, qui etiam hoſtes, & inimici tui ſunt, & qui te in ipſis perſequuntur.

XXV. Chriſti memoriale.

Quod ipſi petunt tu ipſe ore tuo monuiſti, & præcepiſti, vt peterẽt, & eo modo petunt, quem in oratione tua, & memoriali tuo præcepiſti.

XXVI. Spiritus ſancti donum.

Qui conceptus es de Spiritu ſancto, exaudi petitiones eius, qui poſtulat pro ipſis gemitibus inenarrabilibus.

XXVII. Peccata noſtra.

De ſuo tantum, quod offerant tibi peccatores, præter peccata ſua nihil habent, cum iſtis nolunt fugere à facie tua, quandoquidem reddis etiam pro malo bonum, & ad hoc veniſti, vt ſaluum faceres populum tuum à peccatis eorum, vnde & vocatum eſt nomen tuum Ieſus.

XXVIII.

Digitized by Google

XXVIII. *Exceſſus diuinæ pietatis.*

Tam bonus es, ò amabiliſſime Ieſu, vt abundantia pietatis tuæ & merita ſupplicum excedas, & vota, ideò æquum eſt, vt non ſolùm dimittas quæ ipſorum conſcientia metuit, ſed adijcias etiam quod ipſorum oratio non præſumit.

XXIX. *Oratio noſtra.*

Petunt ſemper orare, & nunquam deficere, non potes votis minora dare, qui vota ſupplicum excedis, & merita.

XXX. *Sancta ſolitudo.*

Et dum illis nihil eſt in cœlo, & à te nihil volunt ſuper terram præter te, quid reſtat, niſi vt tu ſis Deus cordis eorum, & pars ipſorum in æternum. O quàm patiens, & quàm benignus eſt filius tuus paruulus Ieſus, ſancta Maria? quàm dulcia faucibus eius ſunt ſuſpiria, & preces peccatorum, certè ſuper mel, & lac ori eius. Cibus eius, & potus eſt noſtra ſalus, cucurrit nequidem in ſiti ſalutis noſtræ. Dic igitur illi, O Maria, ſi ſitit, veniat ad me, & bibat, & extinguat ſitim ſuam, ſalutem impertiendo. Sitit ille ſaluare, & ego ſitio ſaluari; ſitit

ille

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

8-1

LEGATORIA A. PANDIMIGLIO · ROMA ·

Digitized by Google